

NICOLAS BARREAU
INGREDIENTELE
IUBIRII

Strada Fictiunii

NICOLAS BARREAU

INGREDIENTELE IUBIRII

Traducere din limba engleză și note de Valentina Tache
Titlul original: DAS LÄCHELN DER FRAUEN, 2010

Editura ALLFA, 2013

Versiune ebook: v1.0, ianuarie 2016

Nicolas Barreau s-a născut la Paris în 1980. Tatăl său este francez, iar mama – nemțoaică. Autorul vorbește fluent germana și franceza și locuiește în ambele țări. A studiat limbi romanice și literatură la Sorbona. Înainte să se dedice întru totul scrisului, a lucrat într-o librărie din Paris, pe Rive Gauche. Romanul *Ingredientele iubirii*, apărut în 2010, a fost tradus deja în douăsprezece țări și a devenit peste noapte bestseller internațional.

Vocea autorului:

„Există unii oameni pe care i-am putea numi «impresioniștii» tagmei scriitoricești. Darul lor e acela de a descoperi poveștile. Aceștia străbat lumea în lung și-n lat, deschid bine ochii și culeg din copaci întâmplări, stări de spirit și mici scene, ca pe cireșе. Un gest, un zâmbet, felul în care cineva își piaptână părul pe spate sau își leagă șireturile de la pantofi. Instantanee în spatele cărora se ascund povești. Povești care devin imagini.”

„Fericirea este o haină roșie cu căptușeala
zdrențuită.”

Julian Barnes

Anul trecut, în noiembrie, o carte mi-a salvat viața. Știu că astăzi așa ceva pare de necrezut. Mulți dintre voi s-ar putea să aveți senzația că exagerez, ba chiar că sunt melodramatică, atunci când afirm una ca asta. Însă s-a petrecut întocmai cum vă spun.

N-a fost vorba despre vreun glonț îndreptat direct spre inima mea, împiedicat să o străpungă de paginile unui volum gros de poezii de Baudelaire, legat în coperte de piele, așa cum se întâmplă adesea prin filme. Viața mea nu-i într-atât de palpitantă.

Nu, inima mea nesăbuită fusese deja rănită. Într-o zi care nu se anunța a fi altfel decât banală.

Mi-o amintesc perfect. Ultimii clienți din restaurant – un grup de americani destul de gălăgioși, un cuplu discret de japonezi și doi francezi ce discutau aprins – au rămas la masă până târziu, ca de obicei. Americanii se lingeau pe buze și scoteau o mulțime de „ooh”-uri și „aah”-uri în timp ce savurau *gâteau au chocolat*.

După ce a servit desertul, Suzette m-a întrebat, ca de obicei, dacă mai am nevoie de ea, apoi a ieșit zglobie pe ușă. Jacquie era prost dispus, ca întotdeauna. De data asta îl întărâtaseră obiceiurile culinare ale străinilor și își dădea ochii peste cap în timp ce zăngănea farfuriile goale, așezându-le în mașina de spălat vase.

— *Ah, les Américains!* Nu știu nimic despre bucătăria franțuzească, *rien du tout!* Mereu înfulecă și decorul. De ce mi-o fi dat să gătesc pentru barbarii ăștia? Mă bate gândul s-o dau încolo de meserie, pe bune că mă deprimă!

Și-a dat jos șorțul și a mormăit către mine obișnuitul *bonne nuit*, apoi s-a urcat pe bicicleta lui veche și s-a făcut nevăzut în noapte. Jacquie e un bucătar desăvârșit și mi-e foarte simpatic, în ciuda faptului că oriunde s-ar duce ia arțagul cu el ca pe-o oală cu *bouillabaisse*^[1]. Era

bucătar-șef la Temps des Cerises deja de pe vremea când micul restaurant cu fețe de masă în carouri, roșu cu alb, aflat la o aruncătură de băț de animatul Boulevard Saint-Germain, pe Rue Princesse, îi aparținea încă tatălui meu. Tata se dădea în vânt după melodia „Anotimpul cireșilor”, atât de frumoasă și totuși atât de scurtă, un cântec optimist și în același timp ușor melancolic, despre dragostea găsită și în cele din urmă pierdută. Și în ciuda faptului că grupările de stânga din Franța au preluat mai târziu acest cântec vechi și l-au făcut imnul lor neoficial, cred că adevăratul motiv pentru care *papă* și-a botezat astfel restaurantul are mai puțin de-a face cu amintirea Comunei din Paris⁽²⁾ și mai mult cu amintirile lui, într-un totul personale.

În restaurantul ăsta am crescut, iar când stăteam în bucătărie, după ce veneam de la școală și îmi făceam temele pentru acasă înconjurată de zdrăngănitul oalelor și al tigăilor, învăluită de mii de mirosuri ademenitoare, puteam să bag mâna-n foc că Jacquie o să aibă mereu o gustărică delicioasă pentru mine.

Jacquie, al cărui nume întreg este Jacques Auguste Berton, e originar din Normandia, un ținut în care poți să răzbați cu privirea până departe, spre linia orizontului, unde aerul devine sărat și nu vezi nimic în afară de nori și de nețarmurita mare, măturată de vânt. Nu e zi în care să nu-mi aducă aminte că adoră să privească în depărtare, departe de tot! Uneori, pentru el Parisul e prea tumultuos și în oraș se simte privat de libertate. În momentele acelea tânjește să se întoarcă la malul mării.

— Cum îți imaginezi că unui ins care s-a îmbătat cu miremele de la Côte Fleurie poate să-i placă să trăiască în gazele de eșapament din Paris, ia spune-mi?!

Apoi își agită cuțitul mare în aer și îmi aruncă o căutătură plină de reproș, cu ochii aceia mari și câprui, după care își dă de pe frunte părul negru, păr brăzdat de fire argintii tot mai numeroase, observ eu de fiecare dată și mă întristez puțin.

Cu doar câțiva ani în urmă, bărbatul acesta robust, cu mâini mătăhăloase, i-a arătat unei fete de paisprezece ani cu codițe blond-închis cum se face o *crème brûlée* perfectă. A fost primul preparat cu care mi-am dat gata prietenii.

Desigur, Jacquie nu-i un maestru bucătar oarecare. În tinerețile lui a lucrat pentru renumitul hotel Ferme Saint-Siméon din Honfleur, un orășel de pe coasta Atlanticului cu o aură foarte specială – e refugiu al pictorilor și artiștilor. „Pe vremea aia avea mai mult stil, draga mea Aurélie.”

Totuși, indiferent cât de mult bodogănește Jacquie – zâmbesc în sinea mea –, știu că nu m-ar lăsa niciodată la greu. Așa a fost și în noiembrie anul trecut, când cerul de deasupra Parisului era alb ca laptele și oamenii mișunau grăbiți pe străzi, înfolați cu fulare groase. A fost un noiembrie mult mai friguros decât toate lunile de noiembrie pe care le trăisem în Paris până atunci. Sau poate doar mi s-a părut?

În urmă cu câteva săptămâni se stinsese tata. Pe neașteptate, fără niciun avertisment, într-o zi inima lui s-a hotărât să nu mai bată. L-a găsit Jacquie când a deschis restaurantul, la prânz.

Papă zăcea senin pe dușumea, înconjurat de zarzavat proaspăt, pulpe de miel, scoici și ierburi aromate cumpărate în dimineața aceea din piață.

Mi-a lăsat moștenire restaurantul, rețeta pentru faimosul lui *menu d'amour*, cu care susținea că îi câștigase mamei inima cu mulți ani în urmă (ea a murit când eram de-o șchioapă, așa că n-am să știu niciodată dacă mă păcălea în legătură cu asta), și câteva sfaturi despre viață. Avea șaiszeci și opt de ani, iar moartea lui mi s-a părut prematură. Însă oamenii pe care-i iubim pleacă dintre noi mult prea devreme, indiferent de vârstă, nu-i așa?

„Anii n-au nicio însemnătate. Important e ce se întâmplă în decursul lor”, mi-a spus tata mai demult, în

timp ce așeza trandafiri pe mormântul mamei.

În toamna respectivă, când, ușor emoționată, dar hotărâtă, am luat-o pe urmele lui și am devenit patroană de restaurant, conștientizarea faptului că sunt aproape singură pe lume m-a lovit cumplit.

Slavă Domnului că-l aveam pe Claude! Lucra ca scenograf într-un teatru, iar biroul masiv de sub fereastra apartamentului său de la mansardă din cartierul Bastille gema întotdeauna de schițe și machete mici din carton. Când se ocupa de câte un proiect grandios, avea obiceiul să intre în pământ zile de-a rândul. „Nu sunt liber săptămâna care vine”, zicea, și mă obișnuisem cu ideea că efectiv refuză să răspundă la telefon sau să-mi deschidă ușa, chiar dacă sunam ca nebuna. După scurt timp reapărea, ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat. Se iva ca un curcubeu pe cer, frumos și inaccesibil, mă săruta pasional pe buze și-mi spunea „micuța mea”, în timp ce soarele se juca de-a v-ați ascunselea în onduleurile aurii ale părului său.

Apoi mă lua de mână și, cu ochii scânteind, mă ducea să-mi arate ce proiectase.

N-aveam voie să-mi dau cu părerea.

Îl știam pe Claude doar de câteva luni când am făcut greșeala de a-mi exprima opinia fățiș. Cu capul înclinat într-o parte, am gândit cu voce tare și i-am spus ce consideram eu că poate fi îmbunătățit. Claude m-a privit lung, îngrozit. Ochii lui de un albastru palid aproape că lăcrimau și dintr-o singură mișcare a brațului a dăruit tot ce avea pe masa de lucru. Vopseluri, creioane, coli de hârtie, pahare, pensule și bucățele de carton au zburat prin aer ca niște confetti și fragila machetă a scenografiei pentru *Visul unei nopți de vară* a lui Shakespeare, pentru care depusese atâta efort, s-a prefăcut în mii de fărâme.

După episodul ăla am păstrat considerațiile critice doar pentru mine.

Claude era foarte impulsiv, cu stări de spirit foarte schimbătoare, foarte sensibil și foarte special. Totul era la

superlativ la el, de parcă n-ar fi existat cale de mijloc.

Eram împreună de doi ani și niciodată nu îmi trecuse prin minte să pun sub semnul întrebării relația mea cu acel bărbat complicat și hipersensibil. Dacă stăm să ne gândim mai bine, cu toții avem stări dificile, puncte sensibile și tot felul de ciudățenii. Sunt lucruri pe care le facem și lucruri pe care nu le-am face nici în ruptul capului (sau poate doar în situații speciale). Lucruri care îi fac pe ceilalți să râdă, să dea din cap și să se minuneze. Lucruri extraordinare, tipice nouă și numai nouă.

De exemplu, eu colecționez gânduri. Am în dormitor un perete acoperit cu bilețele adezive viu colorate, presărate cu gânduri pe care le-am păstrat ca să nu le pierd, fugare cum sunt. Gânduri legate de conversații care mi-au ajuns la urechi în cafenele, gânduri despre ceremonii și importanța acestora, despre săruturi noaptea în parc, despre dragoste și camere de hotel, despre mâini, despre băncile din grădină, despre fotografii, despre secrete și despre momentele în care să le destăinuie, despre lumina ce se strecoară printre copaci și despre timp, atunci când stă în loc.

Bilețelele mele se lipesc de tapetul de culoare deschisă ca niște fluturi tropicali, clipe furate care n-au nicio utilitate în afară de aceea de a-mi fi aproape, iar când deschid ușa de la balcon și în cameră se face puțin curent, tremură ușor, ca și cum ar vrea să zboare departe.

— Ce naiba sunt *alea*?!

Claude a ridicat din sprâncene nevenindu-i să creadă atunci când a dat pentru prima oară cu ochii de colecția mea de fluturași. S-a oprit în fața peretelui și a citit cu interes câteva notițe.

— Ai de gând să scrii o carte?

Am roșit și am dat din cap că nu.

— Doamne, nici vorbă! O fac așa... A trebuit să stau o secundă să mă gândesc și eu de ce, dar n-am găsit nicio explicație care să fie îndeajuns de convingătoare. O fac

pur și simplu, știi... N-am un motiv anume. Ca oamenii care fac fotografii.

— Să fie pentru că ești puțin trăsniță, *ma petite?* a întrebat Claude, apoi mi-a băgat mâna pe sub fustă. Dar asta n-are importanță, nu contează câtuși de puțin, pentru că și eu sunt un pic nebun... Și-a trecut buzele de-a lungul gâtului meu și, brusc, m-am excitat. Nebun după tine...

Câteva minute mai târziu eram întinși pe pat, eu cu părul minunat răvășit; soarele lumina prin perdea, pictând mici cercuri tremurânde pe podeaua de lemn, astfel că mai târziu puteam foarte bine să lipesc încă o notiță pe perete, despre *Love in the Afternoon*⁽³⁾. Însă n-am făcut-o.

Lui Claude îi era foame. Am pregătit niște omletă și mi-a declarat că o tipă care face așa o omletă are dreptul să i se îndeplinească orice capriciu. Să vă mai povestesc un lucru:

Când se-ntâmplă să fiu supărată sau când mă frământă ceva, mă duc și-mi cumpăr flori. Normal, îmi plac florile și atunci când sunt fericită, dar în zilele în care totul merge pe dos, ele sunt pentru mine precum un nou început, ceva perfect în orice împrejurare.

Așez câteva campanule în vază și deja mă simt mai bine. Sădesc flori în vechiul meu balcon din piatră, care dă înspre curte, și imediat mă simt inundată de sentimentul liniștitor că am făcut un lucru bun. Uit de mine când iau plantele din bucata de ziar vechi în care sunt înfășurate, scoțându-le ușurel din recipientele lor de plastic și sădindu-le în ghivece. Când îmi afund degetele în pământul reavăn și scurm prin el, lucrurile devin deosebit de simple și toate grijile mele se topesc sub cascada de trandafiri, hortensii și glicine.

Nu-mi place să fac schimbări în viața mea. Urmez întotdeauna același traseu spre serviciu. Îmi place o bancă anume din Grădina Tuileries, pe care o consider în secret „banca mea”. Când sunt pe scări și e întuneric nu

mă uit niciodată în spate, din cauza senzației înfricoșătoare că acolo s-ar putea să fie ceva care stă la pândă și care, dacă mă întorc, m-ar putea ataca.

Apropo, n-am spus nimănui chestia asta cu scările, nici măcar lui Claude. La vremea respectivă, cred că nici el nu-mi spunea totul.

Pe parcursul zilei, fiecare își vedea de treaba lui. N-am știut niciodată cu certitudine ce făcea Claude seara, când eu lucram în restaurant. Probabil că pur și simplu nu voiam să știu. Însă noaptea, când singurătatea cădea peste Paris, când se închideau și ultimele baruri și numai câteva „păsări de noapte” mai băteau străzile, tremurând de frig, eu stăteam în brațele lui și mă simțeam în siguranță.

În seara aceea, în timp ce stingeam lumina în restaurant și mă porneam spre casă având în mână o pungă în care luasem niște macaroni cu zmeură, încă n-aveam nici cea mai vagă idee că apartamentul meu era la fel de pustiu ca restaurantul. Era, precum vă spuneam, o zi banală.

Numai că Claude ieșise din viața mea, folosindu-se de doar trei propoziții.

Când m-am trezit a doua zi de dimineată am știut că ceva e în neregulă. Din fericire nu sunt un om care se deșteaptă imediat, așa că mai întâi m-a încercat un sentiment ciudat de nesiguranță și de neliniște și doar mai apoi conștiința mi-a fost străpunsă încet-încet de un gând limpede. Zăceam pe pernele moi care miroseau a lavandă; de afară, dinspre curte, pătrundeau înăuntru zgomote înăbușite. Un plânset de copil, vocea liniștitoare a unei mame, pași apăsați depărtându-se, scârțâitul porții ce se închidea. Am clipit și m-am întors pe partea cealaltă. Încă pe jumătate adormită, am întins mâna și am pipăit după ceva care nu mai era acolo.

— Claude? am murmurat.

Și-atunci am înțeles ce s-a întâmplat. Claude mă părăsise!

Lucrul care părea absolut de necrezut cu o seară înainte și care, după câteva pahare de vin roșu, devenise atât de ireal încât putea foarte bine să fie doar un vis, a devenit, în lumina cenușie a dimineții aceleia de noiembrie, un adevăr de necontestat. Am rămas întinsă în pat, nemișcată, și am ascultat, dar în apartament era liniște. Dinspre bucătărie nu venea niciun zgomot. Nimeni nu mai zdrăngănea cămile mari, albastre, și nimeni nu mai înjura din cauză că a dat laptele în foc. Mirosul cafelei ce risipea oboseala dispăruse. Ușorul bâzâit al aparatului de ras electric dispăruse și el. Era o liniște deplină.

Am întors capul și m-am uitat spre ușa de la balcon: perdelele albe, subțiri, erau trase deoparte și dimineața răcoroasă bătea la geam. Am strâns mai bine așternutul în jurul meu și mi-am amintit cum intrasem cu o seară înainte în apartamentul pustiu, cufundat în întuneric, cu punga de macaroni în brațe, fără să bănuiesc nimic.

Doar lumina de la bucătărie era aprinsă și, preț de o clipă, m-am uitat absentă la natura moartă, solitară, ce se desfășura în fața ochilor mei în lumina pe care o împrăștia lampa neagră din metal.

O scrisoare scrisă de mână, deschisă pe masa veche din bucătărie, borcanul cu gem de caise din care Claude își unsese croissantul în dimineața aia. Un bol cu fructe. O lumânare pe jumătate arsă. Două șervete de pânză făcute sul la nimereală și îndesate în inelele lor de argint.

Claude nu îmi scrisese niciodată nici măcar un bilet. Avea o obsesie pentru telefonul mobil și, dacă se întâmpla să-și schimbe planurile, mă suna sau îmi lăsa un mesaj în căsuța vocală.

— Claude? am strigat, oarecum sperând că voi primi un răspuns, deși gheara rece a fricii mă înhățase deja. Mi-am lăsat brațele să cadă pe lângă corp și prăjiturile s-au vărsat din pungă cu încetinitor. Am simțit că mă ia un pic cu leșin. M-am așezat pe unul dintre cele patru scaune din lemn de la bucătărie și am tras scrisoarea

spre mine cu o lentoare incredibilă, ca și cum asta ar mai fi putut schimba lucrurile.

Am citit din nou și din nou cele câteva cuvinte pe care Claude le scrisese pe hârtie cu scrisul lui mare și înclinat, și în cele din urmă mi s-a părut că-i aud vocea aspră lângă ureche, ca o șoaptă în noapte:

„Aurélie,

Am întâlnit femeia visurilor mele. Regret că a trebuit să se întâmple tocmai acum, dar oricum, în mod sigur s-ar fi întâmplat odată și-odată.

Ai grijă de tine,
Claude”

În primele momente am rămas stană de piatră; doar inima îmi mai bătea ca nebuna. Deci așa te simți când îți fuge pământul de sub picioare! În dimineața aceea, Claude își luase la revedere cu un sărut care mi s-a părut deosebit de tandru. Atunci n-am știut că a fost un sărut perfid. O minciună! Cât de vrednic de dispreț trebuie să fii, să te fofilezi în felul ăsta!

Am simțit un val de furie neputincioasă și am mototolit hârtia, după care-am azvârlit-o într-un colț. Peste câteva secunde eram aplecată deasupra ei, plângând de mama focului, cu sughițuri, și netezind foaia la loc. Am băut un pahar de vin roșu și încă unul. Am scos telefonul din geantă și l-am sunat pe Claude de nu știu câte ori. I-am lăsat mesaje în căsuța vocală – unele erau rugăminți disperate, altele insulte grozave. M-am plimbat de colo colo prin casă, am mai dat pe gât o dușcă, să-mi fac curaj, și i-am urlat în telefon să mă sune înapoi imediat. Trebuie să fi făcut asta cam de douăzeci și cinci de ori înainte de a-mi da seama, cu gândirea limpede pe care ți-o dă câteodată băutura, că toate eforturile mele erau zadarnice. Claude se afla deja la ani-lumină distanță, iar cuvintele mele nu-l mai puteau ajunge.

Mă durea capul. M-am ridicat din pat și am traversat

apartamentul ca o somnambulă, în vârful picioarelor, îmbrăcată în cămașa mea scurtă de noapte, care era de fapt bluza mare, imensă chiar, de la pijamaua în dungi alb cu albastru a lui Claude, pe care nu știu cum mi-o trăsesem pe mine pe timpul nopții.

Ușa de la baie era deschisă. Am aruncat o privire, să fiu absolut sigură. Aparatul de ras nu mai era, periuța de dinți lipsea și ea, la fel și aftershave-ul Aramis.

În living, pătura din cașmir vișiniu, pe care i-o făcusem cadou de ziua lui, dispăruse, iar pulovărul lui negru nu mai atârna neglijent pe spătarul scaunului, ca de obicei. Pelerina de ploaie pierise din cârligul aflat în stânga ușii de la intrare. Am deschis șifonierul de pe hol. Câteva umerase goale s-au ciocnit unele de altele, zăngănind ușor. Am tras adânc aer în piept. Luase totul cu el. Își amintise până și de șosetele din sertarul de jos. Pesemne că-și plănuise în amănunt plecarea, și mă întrebam cum de n-am băgat nimic de seamă, absolut nimic. Că avea de gând să plece. Că se îndrăgostise. Că săruta deja o altă femeie în același timp în care mă săruta pe mine.

În oglinda înaltă, cu ramă aurie, de deasupra măsuței de pe hol, reflexia chipului meu palid, pătat de lacrimi, arăta ca o lună palidă înconjurată de fremătătoare valuri blond-închis. Părul meu lung, cu cărare pe mijloc, era ciufulit ca după o noapte nebună de dragoste, doar că nu avusesem parte de îmbrățișări pasionale și de promisiuni șoptite. „Ai un păr ca de zână”, zicea Claude. „Tu ești Titania⁽⁴⁾ mea”.

Am râs amar, m-am apropiat de oglindă și m-am uitat atent la mine, cu privirea crudă a omului disperat. Starea în care mă aflam și cearcănele întunecate de sub ochi mă făceau să semăn mai mult cu nebuna din Chaillot⁽⁵⁾, mi-a trecut prin gând. Deasupra, undeva în dreapta, fotografia cu mine și Claude, care-mi plăcea nespus de mult, zăcea ținută în ramă. Fusesse făcută într-o seară înmiresmată de vară, într-o plimbare pe Pont des Arts. Ne-o făcuse un african rotofei care-și împrăștiase pe pod sacoșele cu

lucruri de vânzare. Încă îmi aduc aminte mâinile lui incredibil de mari – între degetele sale micuța mea cameră foto părea jucăria unei păpuși – și faptul că i-a luat un secol să apese în cele din urmă pe buton.

În poză zâmbim amândoi, cu capetele apropiate, sub cerul de un albastru intens ce îmbrățișa cu gingășie silueta Parisului.

Oare fotografiile mint sau reflectă adevărul? Durerea te face să filosofezi.

Am dat jos poza și am așezat-o cu ambele mâini pe lemnul de culoare închisă al măsuței. *Que ça dure!* strigase după noi bărbatul african cu pielea de abanos, graseind cu vocea lui tunătoare. *Que ça dure!* Sper să dăinuie!

Mi-am dat seama că ochii mi se umplu din nou de lacrimi. Alunecau în josul obrajilor și se prăvăleau peste mine și Claude și baliverna de „Paris, orașul îndrăgostiților”, improșcându-ne ca niște picături grele de ploaie, până ce totul a devenit încetșosat și de nedeslușit.

Am deschis sertarul și am îndesat fotografia printre fulare și mănuși. „Asta e!” am zis. „Asta e!” am spus din nou.

Apoi am împins sertarul la loc și m-am gândit cât de ușor e să dispari din viața cuiva. Claude n-avusese nevoie decât de câteva ore. Îmi părea că bluza de pijama cu dungi, bărbătească, pe care-o lăsase – probabil neintenționat – sub perna mea, era singura parte din el care mi-a mai rămas.

Fericirea și tristețea sunt adesea vecine. Cu alte cuvinte, poți spune că uneori fericirea are niște căi foarte ocolite și ciudate.

Dacă nu mă părăsea Claude atunci, probabil că m-aș fi dus să mă întâlnesc cu Bernadette în dimineața aceea deprimantă de noiembrie. N-aș fi colindat străzile Parisului precum cea mai singură persoană de pe lume; n-aș fi zăbovit în amurg pe Pont Louis-Philippe, cu privirea ațintită atâta vreme în apă, plângându-mi de

milă, nici n-aș fi fugit de tânărul polițist îngrijorat din mica librărie de pe Île Saint-Louis și, în mod cert, n-aș fi descoperit cartea care avea să-mi transforme viața într-o aventură atât de minunată. Dar hai să vă povestesc lucrurile în ordinea în care s-au întâmplat.

Claude a fost totuși destul de amabil că m-a părăsit într-o duminică, pentru că Temps de Cerises este întotdeauna închis luna. E ziua mea liberă și mi-o petrec făcând lucruri plăcute. Mă duc la expoziții. Petrec ore întregi în Bon Marché, magazinul meu favorit. Sau mă văd cu Bernadette.

Bernadette e cea mai bună prietenă a mea. Ne-am cunoscut într-o călătorie cu trenul, când fetița ei, Marie, a venit spre mine clătinându-se pe picioare și mi-a vărsat o cană cu lapte cu cacao pe rochia tricotată, de culoare crem. Petele n-au ieșit niciodată la spălat, dar până la sfârșitul acelei călătorii amuzante de la Avignon la Paris, care a inclus și tentativele noastre deloc încununate de succes de a curăța rochia cu apă în toaleta trenului care se balansa într-una, eram deja prietene la cataramă.

Bernadette e tot ce nu sunt eu. E hotărâtă, imperturbabil de bine-dispusă, deosebit de isteată. Acceptă lucrurile care i se întâmplă cu un calm remarcabil și încearcă să le ia așa cum sunt. E capabilă să rezolve în doar câteva propoziții, simplificându-le, lucruri pe care eu le consider înfricoșător de complicate.

„Aoleu, Aurélie!” obișnuiește să spună în astfel de situații și mă privește cu o urmă de amuzament în ochii ei de un albastru-închis. „Cum te mai dai tu de ceasul morții! De fapt, lucrurile sunt destul de *simple*...”

Bernadette locuiește pe Île Saint-Louis și e învățătoare, însă putea la fel de bine să fie consilier pentru oamenii care au o gândire complicată.

Când mă uit la fața ei frumoasă, senină, mă gândesc adesea că este printre puținele femei care arată extrem de bine cu părul prins într-un coc simplu. Iar când își lasă liber părul blond, lung până la umeri, bărbații întorc

privirea după ea.

Are un râs zgomotos, molipsitor. Și spune întotdeauna ce gândește.

Ăsta e și motivul pentru care nu voiam să ne vedem în dimineața aia de luni. Bernadette nu l-a putut înghiți pe Claude încă de la bun început.

— E un tip ciudat, mi-a zis când i-am făcut cunoștință cu el, la un pahar de vin. Cunossc genul ăsta de oameni. E un egocentric și niciodată nu privește oamenii în ochi cum se cuvine.

— În ochii *mei* se uită, am răspuns râzând.

— N-ai să fii niciodată fericită cu unul ca el, a insistat.

La vremea respectivă, am crezut că e o concluzie pripită din partea ei, însă acum, în timp ce pun cafeaua în cafetieră și torn peste ea apă fierbinte, trebuie să recunosc că Bernadette avusese dreptate.

I-am trimis un SMS și am anulat prânzul pe care trebuia să-l luăm împreună prin câteva fraze criptice. Apoi mi-am băut cafeaua, am pus pe mine haina, fularul și mănușile, și am ieșit, dând piept cu răcoarea dimineții pariziene.

Câteodată pleci de-acasă pentru a ajunge într-un loc anume. Iar uneori ieși pur și simplu să te plimbi în neștire, să mergi tot mai departe, până când norii se risipesc, până când deznădejdea se domolește sau până când reușești să-ți duci gândurile până la capăt.

Nu mă îndreptam nicăieri în dimineața aia, mintea-mi era ciudat de goală, iar inima atât de grea încât îi simțeam apăsarea și, fără să-mi dau seama, am dus mâna la piept și am presat țesătura aspră a hainei. Afară nu erau încă prea mulți oameni și cizmele mele bocăneau trist pe pavajul vechi în timp ce mă îndreptam spre poarta din piatră care face trecerea între Rue de L'Ancienne Comédie și Boulevard Saint-Germain. Fusesem foarte fericită când găsisem apartamentul pe strada aia, cu patru ani în urmă. Ador districtul ăsta mic, cu străzile și aleile lui sinuoase presărate cu tarabe cu

legume, stridii și flori, cafenele și magazine, ce coboară până spre malul Senei. Locuiesc la etajul al treilea al unei case vechi, cu scări din piatră, mâncate de vreme, fără lift, și când mă uit pe fereastră pot s-arunc o privire peste drum, la Procope, faimosul restaurant ce se află acolo de secole întregi și despre care se spune că a fost prima cafenea din Paris. Scriitori și filosofi obișnuiau să-și dea întâlnire aici: Voltaire, Rousseau, Balzac, Hugo și Anatole France. Nume sonore, a căror prezență spirituală dă majorității clienților, care stau pe banchetele îmbrăcate în piele de culoare roșie și iau masa sub candelabrele masive, un fior plăcut.

— Ce noroc pe capul tău! a zis Bernadette când i-am arătat casa mea cea nouă, în timp ce mâncam un *coq au vin* deosebit de gustos la Procope în seara respectivă, pentru a sărbători momentul. Când te gândești la oamenii care-au luat masa aici... și tu locuiești la doi pași... E grozav!

S-a uitat împrejur entuziasmată, în vreme ce eu îmi înfingeam furculița într-o bucată de pui marinat în vin, contemplând-o fericită și gândindu-mă preț de o clipă dacă sunt sau nu o filistină.

Sinceră să fiu, trebuie să recunosc că ideea că la Procope ai fi putut mânca prima înghețată preparată vreodată în Paris mă încânta mai mult decât imaginea unor bărbați cu barbă ce-și așterneau mărețele lor gânduri pe hârtie, însă prietena mea probabil că n-ar fi înțeles așa ceva.

Apartamentul lui Bernadette geme de cărți. Le ține în niște rafturi mai înalte decât ușa, zac împrăștiate pe mese, pe birouri, pe măsuțele de cafea și pe noptiere și chiar și-n baie am descoperit câteva, spre marea mea uimire, așezate pe o masă mică, lângă vasul de toaletă.

— Pur și simplu nu-mi imaginez o viață fără cărți, a spus Bernadette mai demult, și am încuviințat ușor jenată.

Și eu citesc, în principiu. Însă mai mereu apare ceva

care mă împiedică să o fac. Iar dacă e să aleg, prefer să fac o plimbare lungă sau să coc o tartă cu caise. În cazul meu, mirosul delicios născut din combinația dintre făină, unt, vanilie, ouă, fructe și frișcă, ce plutește prin aer, dă imaginației mele aripi și mă face să visez.

Probabil că asta mi se trage de la plăcuța metalică încadrată de o lingură de lemn și doi trandafiri, care încă mai atârnă în bucătăria de la Temps des Cerises.

În școala primară, când încă învățam să citesc și literele începeau să se lege între ele, formând un întreg mare și inteligibil, obișnuiam să stau sub ea, în uniforma mea școlară bleumarin și să descifrez cuvintele scrise acolo:

„Scopul unei cărți de bucate este unul singur, mai presus de orice îndoială: acela de a spori fericirea oamenilor.”

Maxima fusese scrisă de cineva pe nume Joseph Conrad și încă mi-aduc aminte că, pentru o bună bucată de vreme, am crezut că trebuie să fie vorba despre vreun bucătar german faimos, așadar am fost cu atât mai surprinsă când am dat peste romanul său, *Inima întunericului*. Am și cumpărat cartea, din devotament față de numele lui, dar n-am apucat niciodată s-o citesc.

Oricum, titlul era la fel de sumbru ca dispoziția mea din ziua aia. „Pesemne c-a sosit momentul să scot cartea la iveală”, m-am gândit cu amărăciune. „Dar eu nu citesc atunci când sunt tristă; eu sădesc flori.”

Cel puțin asta am gândit în clipa aia, fără să știu că urmează să-mi petrec noaptea întorcând cu o frenezie aproape scandalooasă paginile unui roman care, pe cât se părea, îmi ieșise în cale. Să fi fost doar o întâmplare? Chiar și-n ziua de azi mă îndoiesc de asta.

L-am salutat pe Philippe, unul dintre ospătarii de la Procopé, care mi-a răspuns fluturând prietenos din mână din spatele ferestrei cafenelei, am trecut fără să întorc capul pe lângă vitrina strălucitoare de la Harem, micul magazin de bijuterii din colț, și am intrat pe Boulevard

Saint-Germain. Începuse să plouă, mașinile treceau pe lângă mine și mă stropeau, așa că mi-am strâns mai bine șalul pe lângă corp și am continuat să parcurg bulevardul cu pași hotărâți.

De ce toate lucrurile groaznice și deprimante se întâmplă în noiembrie? Noiembrie e cea mai proastă perioadă pe care mi-aș fi putut-o alege pentru a fi nefericită. Ai foarte puține opțiuni la capitolul flori pe care le poți planta.

Am dat cu șutul unei cutii de cola, care a zăngănit rostogolindu-se de-a lungul trotuarului și a căzut într-un canal de scurgere. Ca în melodia aceea incredibil de tristă a lui Anne Sylvestre, *La Chanson de Toute Seule*, despre niște pietricele care se rostogolesc și se scufundă în Sena. *Papă* era mort, Claude dispăruse, iar eu eram singură cum nu mai fusesem vreodată în viața mea. Apoi mi-a sunat telefonul.

— Alo? am rostit aproape înecându-mă. Simțeam cum îmi năvălește adrenalina în corp la gândul că e posibil să fie Claude.

— Ce s-a întâmplat, scumpa mea?

Bernadette a trecut direct la subiect, ca întotdeauna.

Un șofer de taxi a frânat brusc și a oprit în dreptul meu, claxonându-l ca un dement pe un biciclist care nu-i acordase prioritate. Era o gălăgie de ziceai că vine apocalipsa.

— Dumnezeu, ce se-aude acolo? a țipat Bernadette înainte ca eu să apuc să zic ceva. E totul OK? Unde ești?

— Undeva pe Boulevard Saint-Germain, am răspuns cu tristețe și am intrat puțin sub copertina unui magazin care vindea umbrele viu colorate cu mânere în formă de cap de rață. Din părul ud mi se scurgeau picături de ploaie și simțeam că mă scufund într-o baltă de autocompătire.

— Undeva pe Boulevard Saint-Germain? Ce Doamne iartă-mă faci „undeva pe Boulevard Saint-Germain”? În mesaj mi-ai zis că a intervenit ceva!

— Claude a plecat, m-am tânguit la telefon.

— Cum adică a plecat? Ca de obicei, când era vorba despre Claude, vocea lui Bernadette căpăta pe dată o undă de iritare. Iar a intrat idiotul ăsta în pământ fără să-ți spună unde e?

Am făcut imprudența să-i povestesc lui Bernadette despre tendința lui Claude de a evada din realitate, iar ei nu i s-a părut deloc amuzant.

— A plecat pentru totdeauna, am zis și-am scos un suspin. M-a părăsit. Sunt cumplit de nefericită!

— Of, Doamne! a spus Bernadette, iar glasul ei a venit ca o îmbrățișare. O, Dumnezeu! Biata, biata mea Aurélie. Ce s-a întâmplat?

— Are... are pe... altcineva... am rostit printre suspine. Ieri, când am ajuns acasă, nu mai era niciunul dintre lucrurile lui și am găsit un bilet... un bilet...

— Nici măcar nu ți-a zis-o *în față*? Ce nemernic! mi-a tăiat Bernadette vorba și apoi a tras nervoasă aer în piept. Ți-am spus mereu că e un nemernic. Într-una ți-am zis. Un bilet! Așa ceva nu se poate... Nu, asta chiar că-i culmea!

— Te rog, Bernadette...

— Ce? Doar nu continui să-l aperi pe idiotul ăla?

Am scuturat din cap, fără să spun nimic.

— Ia ascultă, draga mea, a zis Bernadette, iar eu am mijit ochii. Când Bernadette începe o frază cu „ia ascultă”, în mod normal e semn că urmează să dea frâu liber opiniilor sale foarte chibzuite, care sunt de cele mai multe ori corecte, dar adesea greu de acceptat. Uită de ciudatul ăsta cât de repede poți tu! Sigur, acum suferi mult...

— Foarte mult, am hohotit.

— OK, *foarte* mult. Dar tipu' era îngrozitor și, în adâncul sufletului, știi și tu asta. Încearcă să te liniștești acum. Totul o să fie bine și-ți promit că în curând o să găsești un bărbat bun, un bărbat *foarte* bun, care să știe să aprecieze o femeie minunată, așa cum ești tu.

— O, Bernadette! am oftat. Lui Bernadette îi era ușor să vorbească: ea era măritată cu un bărbat cumsecade, care suporta atașamentul ei fanatic față de adevăr cu o răbdare incredibilă.

— Ascultă, mi-a repetat. Ia un taxi și mergi direct acasă. Imediat ce termin treaba, vin la tine. Nu te întrista, te rog! Nu-i cazul să faci o dramă din asta.

Am înghițit în sec. Bineînțeles că era bine că Bernadette voia să vină la mine și să mă consoleze. Însă aveam puternica senzație că ea înțelege un pic altceva prin „consolare” față de ce mă gândeam eu că ar trebui să fie. Nu eram sigură că țin neapărat să-mi petrec seara ascultând-o cum îmi explică de ce Claude e cel mai netrebnic bărbat din toate timpurile. Până la urmă, fuseserăm împreună până mai deunăzi, așa că un gest frumos din partea ei ar fi fost să dea dovadă de puțin mai multă compasiune.

Dar draga de Bernadette a sărit calul.

— Ascultă la mine ce-ți spun, Aurélie, mi-a zis pe tonul ei de profesoară, care nu lasă loc de împotrivire. Mă bucur, da, mă bucur nespus că în sfârșit te-a părăsit Claude. Ți-a pus Dumnezeu mâna-n cap, dacă e să măntrebi! N-ai fi reușit în veci să te descotorosești de el. Știu că n-ai chef să auzi așa ceva acum, dar am să ți-o spun oricum: faptul că ciudatul ăla a dispărut în sfârșit din viața ta e un lucru de sărbătorit, după părerea mea.

— Să fii sănătoasă! i-am răspuns, mai tăios decât mi-aș fi dorit, dar în subconștient am simțit că prietena mea nu se înșală întru totul, iar asta m-a făcut dintr-odată extraordinar de nervoasă. Știi ceva, Bernadette? Ia du-te tu și petrece puțin și, dacă fericirea ta fără margini îți permite, lasă-mă în durerea mea vreo câteva zile, OK? Lasă-mă-n pace!

I-am închis, am tras adânc aer în piept, după care mi-am închis telefonul de tot.

Minunat! Acum mă certasem și cu Bernadette. Ploaia de pe copertină se prelingea pe stradă și m-am vârat

tremurând într-un colț, gândindu-mă că până la urmă ar fi bine să merg acasă. Însă gândul de a mă întoarce într-o locuință goală mă speria. N-aveam nici măcar o pisicuță care să mă aștepte și să se frece de mine torcând, iar eu să-mi trec degetele prin blana ei. „Ia uite, Claude, nu-i așa că-s adorabili?” spuseseam când *madame* Clément, vecina noastră, ne arătase niște pisoi târcați care se rostogoleau unii peste alții în coșulețul lor.

Însă Claude era alergic la părul de pisică și oricum nu-i plăceau animalele.

„Nu-mi plac animalele, doar peștii” îmi mărturisise la câteva săptămâni după ce ne-am cunoscut. De fapt, ar fi trebuit să-mi dau seama încă de pe-atunci. Probabilitatea ca eu, Aurélie Bredin, să fiu fericită cu un bărbat căruia nu-i plac decât peștii este relativ mică.

Am deschis hotărâtă ușa micului magazin de umbrele și am cumpărat una azurie cu buline albe ce dădeau senzația de mișcare, și cu mâner „cap de rață”, cafeniu-deschis.

S-a dovedit a fi cea mai lungă plimbare din viața mea. După un timp, magazinele de modă și restaurantele aflate de-o parte și de alta a bulevardului au dispărut, lăsând locul magazinelor de mobilă și de articole sanitare, iar când s-au terminat și alea, mi-am continuat plimbarea solitară prin ploaie, am trecut pe lângă fațadele din gresie ale vilelor, ce ofereau prea puțină diversitate privirii, și am ținut piept gândurilor și emoțiilor mele confuze cu o indiferență stoică.

La capătul bulevardului, în locul în care se intersectează cu Quai d'Orsay, am luat-o la dreapta și am trecut pe partea cealaltă a Senei, spre Place de la Concorde. Obeliscul^[6] din mijlocul pieței se înălța ca un sumbru deget arătător și îmi părea că, în ciuda perfecțiunii sale egiptene, avea foarte puțin, ba chiar deloc de-a face cu puhoaiile frenetice de mașinuțe ce treceau în viteză pe lângă el.

Când suntem nefericiți, fie nu vedem absolut nimic și

lumea devine complet absurdă, fie vedem lucrurile neobișnuit de clar și, dintr-odată, totul pare să capete sens. Până și lucrurile cele mai banale, ca de exemplu un semafor care se face verde, pot hotărî încotro o apuci.

Așa se face că după câteva minute mergeam prin Grădina Tuileries, o siluetă plăpândă și tristă sub o umbrelă cu buline, ce traversa legănându-se pe picioare aleile pustii ale parcului, proaspăt măturate, apoi ieșea și se îndrepta spre Luvru, luneca de-a lungul malului Senei în timp ce afară se lăsa seara, trecea pe lângă Île de la Cité, pe lângă Notre-Dame, pe lângă toate luminile orașului, care licăreau și se-aprindeau una după alta, până când se oprea în sfârșit pe micul Pont Louis-Philippe, la capătul căruia se afla Île Saint-Louis.

Albastrul intens al cerului acoperea Parisul ca o pătură de catifea. Mai era puțin și se făcea ora șase, ploaia aproape că se oprișe și m-am aplecat, întrucâtva obosită, peste parapetul din piatră al vechiului pod, ca să privesc lung și meditativ apele Senei. Reflexia luminilor stradale tremura și sclipea în apa tulbure – magică și fragilă precum toate lucrurile frumoase.

După opt ore, mii de pași și mult mai multe mii de gânduri, am ajuns în locul acela retras. Atât mi-a luat să înțeleg că tristețea cumplită care apăsă asupra inimii mele ca plumbul nu era dată exclusiv de faptul că mă părăsise Claude. Aveam treizeci și doi de ani și nu era pentru prima oară când o poveste de dragoste se sfârșea pentru mine. Am părăsit, am fost părăsită, am cunoscut bărbați mult mai drăguți decât ciudatul de Claude.

Cred că mă încerca sentimentul acela că totul se năruie, că totul se schimbă, că oamenii care au fost alături de mine au dispărut brusc și pentru totdeauna, că m-au lăsat puterile și că între mine și marele univers fără margini nu mai e nimic în afară de o umbrelă azurie cu buline albe.

Gândurile astea nu mă ajutau, de fapt. Eram singură pe un pod, pe lângă mine treceau câteva mașini, părul

îmi flutura peste față și mă țineam atât de strâns de umbrela cu mâner „cap de rață”, de parcă și ea urma să mă părăsească.

— Ajutor! am murmurat și m-am ciocnit ușor de parapet.

— *Mademoiselle? O, mon Dieu, mademoiselle, nu! Stai, arrêtez!*

Am auzit pași grăbiți în urma mea și am tresărit. Umbrela mi-a scăpat din mână, s-a rostogolit pe-o parte, a ricoșat de pe parapet și a căzut desenând spirale prin aer, după care a aterizat orizontal pe suprafața apei, scoțând un pleoscăit aproape imperceptibil.

M-am întors dezorientată și m-am trezit uitându-mă drept în ochii negri ai unui tânăr polițist, care mă privea foarte îngrijorat.

— E totul în ordine? a întrebat agitat. Era limpede că avea impresia că am încercat să mă sinucid.

Am încuviințat din cap.

— Da, desigur. Totul e bine. M-am străduit să-i zâmbesc puțin. A ridicat din sprâncene, semn că nu crede o iotă din vorbele mele.

— Nu vă cred, *mademoiselle*, a zis. Vă urmăresc de ceva vreme și nicio femeie care e bine nu arată cum arătai dumneata pe pod acolo.

M-a luat prin surprindere și n-am mai spus nimic, doar m-am uitat preț de-o clipă la umbrela cu buline albe, urmărind-o cu privirea în timp ce plutea în josul Senei. Polițistul s-a uitat și el în direcția respectivă.

— Întotdeauna se-ntâmplă la fel, a adăugat. Știu eu cum e cu podurile astea. Chiar de curând am pescuit o tânără din apele înghețate, puțin mai în aval. Am ajuns la timp. Dacă cineva stă pe-un pod multă vreme, să fii sigură că ori e îndrăgostit până peste cap, ori e pe punctul de-a se arunca în apă. A dat din cap dezaprobat. N-am înțeles niciodată de ce îndrăgostiții și sinucigașii sunt atât de atrași de poduri. Și-a terminat predica și m-a privit bănuitor. Pari destul de supărată,

mademoiselle. Doar n-aveai de gând să faci vreo prostie, așa-i? O femeie așa frumoasă ca dumneata! Stând pe-un pod.

— Normal că nu! l-am asigurat. Oricum, chiar și oamenii perfect normali zăbovesc câteodată multă vreme pe poduri, doar pentru că-i frumos să te uiți la râu.

— Dar aveți niște ochi atât de triști! Tot nu renunța. Și părea că urmează să vă aruncați.

— Prostii! i-am răspuns. M-a luat puțin cu leșin, atât, am adăugat la repezeală și mi-am pus mâna pe burtă, instinctiv.

— *Oh, pardon! Excusez-moi, mademoiselle... Madame!*
{7} A întins brațele, făcând un gest care-i trăda stinghereala. N-am avut de unde să știu... *vous êtes... enceinte*{8}? Atunci trebuie să aveți mai multă grijă de dumneavoastră, dacă-mi permiteți o părere. Pot să vă conduc acasă?

Am scuturat din cap și aproape c-am chicotit. Nu, bine măcar că nu eram însărcinată.

A înclinat capul într-o parte și a zâmbit curtenitor.

— Sunteți sigură, *madame*? Poliția franceză e aici să vă protejeze. N-aș vrea să vă mai ia cu leșin. S-a uitat grijuliu la abdomenul meu plat. Când trebuie să nașteți?

— Uite ce e, *monsieur*, i-am răspuns pe un ton ferm. Nu sunt gravidă și sunt destul de sigură că nici nu voi fi în viitorul apropiat. M-am simțit puțin slăbită, asta-i tot.

Nici nu era de mirare, mi-a trecut prin gând, pentru că nu mâncasem nimic toată ziua, băusem doar o cafea.

— O! *Madame...* Adică *mademoiselle*! Vizibil jenat, s-a dat un pas înapoi. Îmi pare foarte rău, n-am vrut să fiu indiscret.

— Nu-i nimic, am oftat, și am așteptat să plece.

Însă omul în uniformă bleumarin nu s-a clintit din loc. Era exemplul perfect de polițist parizian, asemenea celor pe care-i vedeam adesea pe Île de la Cité, unde este situat sediul central al Poliției: înalt, zvelt, chipeș, pus mereu pe vrăjeală. Era clar că hotărâse că e de datoria lui să-mi fie

înger păzitor.

— Ei bine... am murmurat și m-am aplecat iarăși peste parapet, încercând să scap de el cu un zâmbet. Un domn mai în vârstă îmbrăcat în pelerină de ploaie a trecut pe lângă noi și ne-a aruncat o privire plină de curiozitate.

Polițistul a ridicat două degete și și-a atins vârful chipiului cu ele.

— Bun, dacă nu vă mai pot fi de folos...

— Nu, chiar nu-mi mai sunteți.

— Atunci aveți grijă de dumneavoastră.

— Așa o să fac. Am strâns din buze și am dat din cap de câteva ori. Era al doilea bărbat în decurs de 24 de ore care-mi spunea să am grijă de mine. I-am făcut rapid cu mâna, m-am întors cu spatele și m-am așezat cu coatele pe parapet. Mi-am îndreptat toată atenția către Catedrala Notre Dame, care se înălța ca o navă spațială medievală din zona întunecată de la capătul Île de la Cité.

Am auzit pe cineva dregându-și glasul în spatele meu. Mi-am încordat spatele și apoi m-am întors încet să mai privesc strada o dată.

— Da? am zis.

— Deci care-i varianta corectă? a întrebat zâmbind ștregărește, ca George Clooney în reclama la Nespresso. *Mademoiselle* sau *madame*?

Of, Doamne. Nu voiam decât să fiu lăsată să sufăr în liniște și un polițist se apucase să flirteze cu mine.

— *Mademoiselle*, normal, i-am răspuns și am decis să-mi iau tălpășița. Clopotele de la Notre Dame răsunau în direcția mea și am trecut repede podul până pe Île Saint-Louis.

Mulți spun că insulița asta de pe Sena, aflată chiar în spatele mai întinsei Île de la Cité, pe care se poate ajunge doar traversând un pod, este inima Parisului. Însă inima asta bate extrem, extrem de încet. Mergeam acolo foarte rar, și de fiecare dată eram surprinsă de liniștea care domnește în district.

Când am dat colțul spre Rue Saint-Louis, strada

principală flancată de magazinașe și restaurante tihnite, am văzut cu coada ochiului o siluetă înaltă care mă urmărea de la o distanță destul de mare. Îngerul meu păzitor nu renunțase. Oare ce credea? Că am de gând să mă arunc de pe următorul pod?

Am început să merg mai repede, până când aproape că alergam, și am deschis brusc ușa primului magazin care încă mai avea lumina aprinsă. Era o mică librărie și când am dat buzna înăuntru nu mi-aș fi imaginat că acel pas avea să-mi schimbe viața pentru totdeauna.

La început am crezut că nu e nimeni în librărie. Într-atât era de înșesată de cărți, rafturi și mese, încât nu l-am zărit pe proprietar, care stătea în capătul încăperii, cu capul aplecat, în spatele unei tejghele învechite, acoperită cu mormane de cărți gata să se prăbușească. Studia cu mare atenție un volum ilustrat, întorcând paginile cu o deosebită grijă. Părea atât de pașnic așa cum stătea acolo, cu părul lui cârlionțat, alb-argintiu, și ochelarii de citit cu ramă în formă de semilună, încât de-abia am îndrăznit să-l deranjez. Am așteptat o clipă în coconul ăla de căldură și lumină gălbuie și inima a început să-mi bată mai liniștită. Am riscat, cu precauție totuși, să arunc o privire afară. Prin fereastra pe care era gravat cu litere de aur șterse de vreme numele Librairie Capricorne Pascal Fermier, l-am zărit pe îngerul meu păzitor stând în picioare și examinând serios vitrina.

Am oftat fără să vreau și bătrânul librar și-a ridicat privirea din carte, s-a uitat lung la mine, luat prin surprindere, apoi și-a așezat ochelarii înapoi pe nas.

— A... *bonsoir, mademoiselle*, nu v-am auzit intrând, a zis pe un ton prietenos, iar chipul său bonom cu ochi pătrunzători și un zâmbet delicat mi-a adus aminte de o fotografie ce îl înfățișează pe Marc Chagall⁹ în atelierul său de pictură. Singura diferență era că omul din fața mea nu ținea în mână un penel.

— *Bonsoir, monsieur*, am răspuns oarecum stânjenită. Mă iertați, n-am vrut să vă sperii.

— Nu m-ai speriat câtuși de puțin, a zis și a ridicat mâinile în aer. Aveam impresia că am încuiat ușa. A aruncat o privire către broasca din care atârna un mănunchi de chei și a clătinat din cap. Încep să devin un pic uituc.

— Atunci înseamnă că ați închis deja? am întrebat și am făcut un pas înainte, sperând că îngerul păzitor de dincolo de fereastră avea să zboare de-acolo într-un bun sfârșit.

— Uitați-vă în voie la ce doriți, *mademoiselle*. Nu-i nicio grabă. A zâmbit. Căutați ceva anume?

„Caut pe cineva care să mă iubească”, mi-am răspuns singură. „Fug de un polițist care crede că vreau să mă arunc de pe pod și mă prefac că vreau să cumpăr o carte. Am treizeci și doi de ani și mi-am pierdut umbrela. Tare-aș vrea să mi se întâmple și mie o dată ceva bun.”

Stomacul a început să-mi chiorăie tare.

— Nu... Nu caut nimic deosebit, am zis repede. Doar o carte... drăguță. M-am făcut roșie ca racul. Credeam că probabil are impresia că sunt o ignorantă a cărei capacitate de exprimare se rezumă la un cuvânt inexpresiv și scurt precum „drăguț”. Speram măcar ca vorbele să-mi fi înăbușit chiorăitul mațelor.

— Vreți o prăjiturică? m-a întrebat *monsieur* Chagall.

Mi-a vârât sub nas o farfurie de argint cu prăjiturile sfărâmicioase și după o clipă de ezitare am luat, recunoscătoare, una. Dulcele mi-a dat o senzație de alinare și mi-a calmat stomacul de îndată.

— Știți, azi n-am mâncat cum trebuie, i-am explicat în timp ce mestecam. Din nefericire fac parte din categoria aia de oameni nesuferiți care se simt mereu obligați să explice totul.

— Se mai întâmplă, a zis *monsieur* Chagall, fără să comenteze faptul că mi-era jenă de asta. Acolo – spuse și arată spre o masă pe care zăceau stivuite o mulțime de romane – s-ar putea să găsești ce cauți.

Și chiar am găsit! Un sfert de oră mai târziu ieșeam din

Librairie Capricorne cu o pungă de hârtie oranj pe care era imprimat un unicorn.

— Bună alegere, spusese *monsieur* Chagall în timp ce împacheta cartea, care era scrisă de un tânăr englez și avea un titlu destul de plăcut, *Surâsul femeilor*. O să vă placă.

Am încuviințat din cap și, încurcată, m-am căutat de bani. De-abia am reușit să-mi ascund uimirea, pe care *monsieur* Chagall, în timp ce înțuia ușa librăriei în urma mea, probabil că a considerat-o a fi efectul anticipării exagerate a plăcerii lecturii.

Am tras adânc aer în piept și am aruncat o privire de-a lungul străzii. Noul meu amic polițist se lăsase păgubaș. Șansele ca o persoană care cumpără o carte să se arunce de pe un pod de pe Sena imediat după aceea erau, evident, foarte mici, statistic vorbind.

Dar nu asta era motivul uimirii mele, care încet-încet s-a transformat în emoție, și m-a făcut să merg mai repede și apoi, cu inima bubuindu-mi în piept, să iau un taxi.

Chiar pe prima pagină a cărții, pe care o apăsam peste inimă în ambalajul ei frumos de culoare oranj, ca și cum ar fi fost o comoară valoroasă, era o propoziție care mă tulburase, îmi trezise curiozitatea – mă electrizase:

„Povestea pe care vreau să v-o relatez începe cu un surâs. Se sfârșește într-un mic restaurant cu nume promițător, *Le Temps des Cerises*, situat în cartierul Saint-Germain-des-Prés, acolo unde bate inima Parisului.”

Urma a doua noapte în care nu puneam geană pe geană. Dar de data asta cauza nesomnului nu era un iubit infidel, ci – cine s-ar fi așteptat la așa ceva de la o femeie care era orice, numai o cititoare avidă, nu – o cartel! O carte care m-a vrăjit încă de la primele propoziții. O carte care era uneori tristă, alteori atât de amuzantă încât îmi stârnea hohote de râs. O carte deopotrivă frumoasă și misterioasă, căci indiferent de cât de multe

romane ai citi, rar se întâmplă să dai peste unul în care propriul tău restaurant este în centrul atenției, iar eroina e descrisă în așa fel încât e ca și cum ți-ai vedea imaginea într-o oglindă – așa ceva nu se întâmplă nici dacă-l citești într-o zi în care ești foarte fericită și totul îți merge strună.

Când am ajuns acasă, mi-am pus hainele ude pe calorifer și am tras pe mine o cămașă de noapte albă și curată. Mi-am făcut mult ceai, am pregătit câteva sendvișuri și am ascultat mesajele de pe robotul telefonic. Bernadette mă sunase de trei ori, cerându-și scuze pentru că-mi călcase în picioare sentimentele, „cu o sensibilitate de elefant”.

Nu mi-am putut reprima un zâmbet când i-am ascultat mesajul: „Auzi, Aurélie, dacă ai chef să suferi după ciudatul ăla, n-ai decât, dar te rog să nu mai fii supărată pe mine. Sună-mă. Mă gândesc cu grijă la tine.”

Nu-i mai purtam pică de multă vreme. Am așezat tava cu ceainicul, sendvișurile și ceașca mea preferată pe masa din ratan de lângă canapeaua galben-șofran, am stat puțin pe gânduri, apoi i-am trimis prietenei mele un SMS:

„Dragă Bernadette, e foarte neplăcut când ai dreptate. Vrei să vii pe la mine miercuri dimineață? De-abia aștept să te văd. Acum mă duc la culcare. *Bises*, Aurélie!”

Partea cu mersul la culcare era o gogoasă, desigur, însă restul era adevărat. Am luat punga de la Librairie Capricorne de pe măsuta din hol și am așezat-o cu grijă lângă tavă. Mă încerca o trăire neobișnuită și, pe moment, am simțit că am în față ceea ce urma să fie punguța mea norocoasă.

Mi-am mai stăpânit curiozitatea o vreme. Mai întâi am băut ceaiul, cu înghițituri mici, apoi am mâncat sendvișurile și în cele din urmă m-am ridicat iarăși, ca să-mi aduc pătura de lână din dormitor.

Ca și cum aș fi vrut să amân debutul adevăratului eveniment al momentului.

Într-un sfârșit, am despachetat cartea și am deschis-o.

Dacă aș afirma acum că orele care-au urmat au părut că zboară, aș spune adevărul doar pe jumătate. De fapt, într-atâta de prinsă am fost de carte încât n-aș fi putea spune dacă trecuse o oră sau se scurseseră șase. În noaptea aia am pierdut noțiunea timpului – am pătruns în roman la fel ca personajele principale din *Orphée*, filmul ăla vechi, alb-negru, regizat de Jean Cocteau, pe care îl văzusem cu tata în copilărie. Doar că n-am intrat printr-o oglindă, împingând-o cu podul palmei, ci am trecut prin coperta cărții.

Timpul s-a dilatat, s-a contractat și în cele din urmă a dispărut cu totul.

Eram alături de tânărul englez care ajunge în Paris datorită pasiunii pentru schi a colegului său de facultate francofil (fractură deschisă la picior – i s-a întâmplat la Verbier^[10]). Lucrează la Austin Motor Company și i-a fost încredințată misiunea de a pune bazele Mini-Cooper în Franța în locul directorului de marketing, care se află în incapacitate de muncă timp de câteva luni. Probleme: cunoștințele lui de limbă franceză sunt la fel de rudimentare ca experiența pe care o are cu francezii. Speră, ignorând total naționalismul francezilor, că toată lumea din Paris (cel puțin oamenii din sucursala pariziană a firmei) înțelege limba Regatului și va coopera cu el.

E scandalizat nu numai de stilul periculos de condus al șoferilor din Paris, care încearcă să circule pe șase benzi, deși șoseaua are doar două, sunt absolut dezinteresați de ce se întâmplă în spatele lor și habar n-au de regula pe care o înveți la școala de șoferi, „Te asigur, semnalizezi, miști de volan”, ci și de faptul că francezul get-beget nu-și repară zgârieturile de pe mașină și nu dă doi bani pe sloganurile publicitare de tipul „Mini – e ca atunci când te îndrăgostești”, pentru că el preferă să se îndrăgostească de o femeie, nu de o mașină.

Scoate franțuzoaice atrăgătoare la cină, după care

aproape că atinge culmile exaltării în timp ce, zbierând *Ah, comme j'ai faim!*^[11], comandă întregul meniu (scump) doar ca să ciugulească puțin din *salade au chèvre*^[12], să ia patru furculițe pline de *boeuf bourgouignon*^[13] și două lingurițe de *crème brûlée*, înainte de așeza grațios tacâmurile peste toate acele delicatese rămase aproape neatînse.

Niciun francez nu știe ce-nseamnă să stai la coadă și nimeni în țara asta nu discută despre vreme. De ce ar face-o? Există subiecte mult mai interesante. Și aproape niciun tabu. Vor să afle de ce nu are copii, că doar e trecut de treizeci de ani („Pe bune, n-ai niciunul? Nici măcar unul? Zero?”); ce părere are despre politica dusă de americani în Afganistan sau despre exploatarea copiilor din India; dacă operele de artă din cânepă și polistiren extrudat ale lui Vladimir Wroscht expuse la Galerie La Borg nu sunt *très hexagonale* (el nu cunoaște nici artistul, nici galeria – nici măcar nu știe ce înseamnă cuvântul *hexagonal*); dacă e satisfăcut de viața lui sexuală și dacă e pro sau contra femeilor care-și vopsesc părul pubian.

Cu alte cuvinte, personajul nostru trece de la o încurcătură la alta.

Este un gentleman englez care nu se dă în vânt după conversațiile de complezență. Și brusc, trebuie să discute despre orice. În toate locurile posibile și imposibile. La serviciu, în cafenea, în lift (patru etaje sunt suficiente pentru o discuție despre incendierea mașinilor în suburbiile Parisului), la toaletă (globalizarea e un lucru bun sau rău?) și, bineînțeles, în taxi, căci taximetriștii francezi, spre deosebire de omologii lor din Londra, au câte o părere despre orice subiect (pe care și-o și afirmă), iar pasagerului nu-i este permis să stea în mașină fără să scoată o vorbă, păstrându-și gândurile pentru sine.

Trebuie să *zică* ceva!

Până la urmă, englezul suportă toate astea cu un umor tipic britanic. Când, după multe întorsături de situație, se

îndrăgostește până peste cap de Sophie, o fată încântătoare și întrucâtva capricioasă, modestia britanică se ciocnește de complexitatea franțuzească și, la început, asta duce la tot felul de neînțelegeri și complicații.

Așa decurge romanul, până când în final totul se termină cu o minunată *entente cordiale*^[14]. Dacă nu într-un Mini, măcar într-un mic restaurant franțuzesc, denumit Le Temps des Cerises. Cu fețe de masă în carouri, roșu cu alb. Situat pe Rue Princesse.

„Restaurantul meu!” Nu încăpea nici urmă de îndoială.

Am închis cartea. Era șase dimineața și credeam din nou că dragostea există. Citisem 320 de pagini și nu eram câtuși de puțin obosită. Romanul fusese precum o călătorie deosebit de palpitantă într-o altă lume – și totuși, lumea aceea mi se păruse neobișnuit de familiară.

Dacă un englez a fost capabil să descrie cu atâta precizie un restaurant care, spre deosebire de La Coupole sau Brasserie Lipp, de pildă, nu apare în toate ghidurile turistice, atunci înseamnă că trebuie să-l fi vizitat în realitate.

Și dacă eroina din roman arăta fix ca tine – avea până și rochia de mătase verde-închis, strânsă pe corp, care stă pe umeras în șifonierul tău și colierul din perle de care atârână o piatră prețioasă mare, ovală, pe care l-ai primit cadou la majorat, atunci fie e vorba despre o coincidență teribilă, fie bărbatul acela trebuie c-a văzut-o cândva pe femeia respectivă.

Dar dacă „femeia respectivă”, într-una din cele mai nefericite zile din viața ei, a ales *exact cartea asta* din alte câteva sute ce se găseau într-o librărie, înseamnă că nu mai e o coincidență. Era însuși destinul care-mi vorbea. Însă ce încerca să-mi spună?

Cufundată în gânduri, am întors cartea cu fața în jos și m-am uitat lung la fotografia bărbatului cu aspect fizic plăcut, părul scurt și blond și ochi albaștri, stând pe-o bancă într-un parc englezesc oarecare, cu un braț așezat neglijent peste spătar, zâmbindu-mi.

Am închis ochii preț de o clipă și m-am gândit dacă am mai zărit cândva chipul acela, zâmbetul lui copilăresc, dezarmant. Dar oricât de mult am scotocit prin sertarele memoriei, nu i-am regăsit figura.

Numele autorului nu-mi spunea nici el nimic: Robert Miller.

Nu știam niciun Robert Miller – de fapt, nu cunoșteam niciun englez, fără a pune la socoteală turiștii pe care îi vedeam din când în când prin restaurantul meu și pe acel student britanic din liceu, care făcea parte dintr-un program de schimb de tineri și venea din Țara Galilor. Cu părul roșcovan și fața plină de pistrui, zici că era tovarășul delfinului Flipper.

Am studiat cu atenție biografia autorului.

Robert Miller lucrase ca inginer pentru o mare companie englezească producătoare de autoturisme până să scrie primul său roman, *Surâsul femeilor*. Iubea mașinile de epocă, Parisul și bucătăria franțuzească și trăia alături de Yorkshire-terrierul lui, Rocky, într-o casă modestă din apropierea Londrei.

— Cine ești tu, Robert Miller? am întrebat în șoaptă și privirea mi s-a întors la bărbatul de pe banca din parc. Cine ești? Și de unde mă cunoști?

Și dintr-odată mi-a venit o idee. Cu cât mă gândeam mai mult la ea, cu atât mi se părea mai interesantă.

Voiam să-l cunosc pe acel scriitor, care nu numai că-mi redase dorința de a trăi când rămăsesem fără pic de speranță, dar părea de asemenea să fie legat de mine într-un mod misterios. Aveam să-i scriu. Aveam să-i mulțumesc. Și apoi aveam să-l invit să petreacă o seară minunată în restaurantul meu și să află care-i treaba cu romanul.

M-am ridicat și am arătat cu degetul spre pieptul lui Robert Miller, care la momentul respectiv probabil că își plimba câinele pe undeva prin dealurile Cotswolds.

— Ne întâlnim noi, domnule Miller!

Domnul Miller mi-a zâmbit și mi s-a părut destul de

ciudat că nu mă îndoiam nicio clipă că aveam să-l găsesc pe noul (și unicul) meu scriitor preferat.

Însă habar n-aveam că autorul acela se ferea de publicitate ca de ciumă.

— Cum adică se ferește de publicitate ca de ciumă? a sărit *monsieur* Monsignac. Burta lui voluminoasă se zgâlțâia în timp ce el se agita, iar membrii consiliului de redacție se afundau și mai mult în scaune, pe măsură ce tunetul vocii lui creștea în intensitate. Am vândut peste cincizeci de mii de copii din cartea aia afurisită. Miller asta e la un pas de a intra pe listele de bestselleruri. *Le Figaro* vrea să publice un amplu articol despre el. Monsignac s-a calmat un moment, a privit visător în sus și a trasat cu mâna dreaptă prin aer un titlu gigantic de ziar. Titlu: „Un englez în Paris”. Bestsellerul surpriză al Éditions Opale. Apoi a lovit în masă, producând un zgomot atât de puternic, încât *madame* Petit, care ținea minuta, a scăpat speriată creionul din mână. Și tu stai acolo și-ncerci să-mi spui la modul serios că omul nu poate să-și miște fundul lui de englez până la Paris, pentru o singură zi? Zi-mi că nu-i adevărat, André, zi-mi că nu-i adevărat!

Fața i se făcuse roșie, iar ochii luminoși îi scânteiau. Nu încăpea urmă de îndoială: Jean-Paul Monsignac, editorul și directorul Éditions Opale, mai avea puțin și făcea atac de cord.

Și eu eram de vină.

— *Monsieur* Monsignac, nu vă enervați, vă rog, am zis frângându-mi mâinile. Fiți încredințat că fac tot posibilul să-l aduc. Însă până la urmă, *monsieur* Miller este englez. Știți zicala aia a lor, „Casa mea e castelul meu”. Locuiește izolat de lume în căsuța lui, meșterind la mașini în cea mai mare parte a timpului. Nu e deloc obișnuit cu presa și nu-i place să se afle în centrul atenției. Adică asta e... asta e ceea ce-l face atât de popular.

Mi-am dat seama că vorbesc pentru a-mi scăpa pielea. De ce n-oi fi zis că Robert Miller e plecat pentru un an într-o călătorie în jurul lumii și că și-a lăsat iPhone-ul

acasă?

— Nt, nt, nt! Termină cu vorbăria, André! Tu vezi cum faci ca englezul să se urce în tren, să parcurgă Canalul ca vântul și ca gândul, să răspundă la niște întrebări aici și să dea autografe pe câteva cărți. Măcar atâta să facă pentru noi. Până la urmă, tipul a fost – a luat cartea, a aruncat o privire pe copertă și apoi a așezat-o la loc pe masa din fața lui – mecanic auto, așadar nici măcar *inginer*, înainte de a scrie romanul. Trebuie să fi intrat din când în contact cu rasa umană. Sau o fi vreun autist?

Gabrielle Mercier, una dintre cele două redactoare, a chicotit, acoperindu-și gura cu mâna. Ce-aș mai fi sugrumat-o pe vaca aia ridicolă!

— Normal că nu-i autist, am răspuns imediat. Doar că, hmm, nu-i place să se afle în compania oamenilor.

— La fel ca *orice* om inteligent. Cu cât interacționez mai mult cu oamenii, cu atât îmi apreciez mai mult câinele. Cine a zis asta? Ei? Știe cineva? *Monsieur* Monsignac s-a uitat întrebător la oamenii din jurul mesei, așteptând un răspuns. Nici în contextul ăla nu rezista tentației de a se fâli cu educația primită. Urmase École Normale Supérieure, școala de elită a Parisului, și nu lăsa să treacă nicio zi în editură fără să ne citeze dintr-un filosof sau dintr-un scriitor important.

În chip ciudat, memoria domnului Monsignac era foarte selectivă. Reținea cu ușurință numele unor personalități literare marcante, ale gânditorilor și câștigătorilor premiilor Goncourt, însă când venea vorba de literatura în vogă, dădea de greu. Fie uita imediat numele autorului, și-atunci se referea la el prin „tipul ăla” sau „englezul ăla” sau „ăla care a scris *Codul lui Da Vinci*”, fie își permitea să le sucească numele, de exemplu zicea Lars Stiegsson (Stieg Larsson), Nicolai Bark (Nicholas Sparks) sau Steffen Lark (Stephen Clarke).

— Nu sunt înnebunit după autorii americani, dar de ce n-am pune și noi un Steffen Lark în planul editorial? zbierase la o ședință în urmă cu doi ani. Un american în

Paris, chestia asta vinde bine, chiar și-n ziua de azi!

Eu eram responsabil de partea de cărți în limba engleză și, cu multă precauție, îl făcusem să înțeleagă că Steffen Lark e englez, că de fapt numele lui e Stephen Clarke și că scrie cărți umoristice despre Franța, care se bucură de un mare succes.

— Cărți amuzante despre Paris. Scrise de-un englez. Ia uite, dom'le! a zis *monsieur* Monsignac scuturând din cap. Lasă predica, André, mai bine adu-mi un autor cum e Clarke ăsta. Pentru ce te plătesc aici? Ai nas pentru scriitori de succes au ba?

La câteva luni după asta, am scos din servietă manuscrisul unui oarecare Robert Miller. Avea același duh și aceeași bogăție a ideilor ca popularul lui predecesor. Totul a mers strună: cartea s-a vândut foarte bine, dar acum venise vremea să plătesc prețul. Cum sună proverbul acela măreț? „Trufia e cel dintâi păcat.” În povestea cu Robert Miller eu eram în cădere liberă din Paradis, ca să spun așa.

Singurul motiv pentru care Jean-Paul Monsignac reținuse într-un final numele acestui nou autor de succes („Cum îl chema pe englez, Meller?”) era acela că avea un tiz faimos („Nu, *monsieur* Monsignac, nu Meller, *Miller!*”), a cărui valoare era deja confirmată în lumea literară. („Miller? E cumva înrudit cu *Henry* Miller?”)

În timp ce toată lumea de la masă continua să se întrebe dacă acel citat e din Hobbes sau nu, mie-mi trecea prin minte că Monsignac, cu toate capriciile lui de nesuportat, era totuși cel mai bun și mai uman editor pe care-l cunoscusem în cei cincisprezece ani de când lucram în domeniu. Îmi venea greu să-l mint, dar, dată fiind situația, n-aveam încotro.

— Ce-ar fi să-i dăm lui Robert Miller întrebările din partea *Le Figaro* în scris și-apoi să trimitem presei răspunsurile lui? Așa am procedat și cu editorul acela coreean și a fost foarte bine. Era o ultimă încercare disperată de a evita un dezastru iminent.

Bineînțeles, propunerea mea nu l-a convins.

— Nu, nu, nu! Nu-mi place deloc metoda asta! Monsiagnac a ridicat brațele în aer, semn că se opune.

— Așa ceva iese din discuție, s-ar pierde toată spontaneitatea, a exclamat Michelle Auteuil, privind dezaprobator pe deasupra ochelarilor ei Chanel, cu ramă de culoare neagră. Michelle mă tocuse la cap săptămâni întregi să fac ceva în legătură cu „acest englez încântător”. Până în momentul ăla rugămințile ei stăruitoare mă lăsaseră rece. Însă în ziua aceea avea de partea ei cele mai importante ziare și, mai rău decât atât, pe șeful meu.

Michelle se ocupă de relația editurii cu presa, nu se îmbracă decât în negru sau alb și o urăsc pentru că face niște observații care sună mereu ca niște sentințe.

Stă și se uită la mine, îmbrăcată în bluza ei de un alb imaculat și într-un sacou negru, și spune lucruri de genul „Asta n-are *nicio șansă* de succes” de fiecare dată când te duci la ea cu o idee pe care tu o consideri strălucită pentru că încă mai crezi în acei oameni care pur și simplu se entuziasmează în legătură cu o carte. „Niciun editor din lume nu mai citește cu interes romane istorice, André, deci las-o baltă!” Sau: „O lansare de carte pentru o autoare *necunoscută* care, mai mult decât atât, scrie *proză scurtă*? Fii serioooo, André! Cine-s fraierii ăia care i-ar cumpăra cărțile? A fost măcar nominalizată pentru *Prix*? Nu?” Apoi oftează, își dă peste cap ochii albaștri și se joacă nervoasă cu micul ei pix argintiu, pe care pare să-l aibă tot timpul în mână. „Tu *chiar* nu știi cum se întreține relația cu presa în ziua de azi, nu-i așa? Avem nevoie de nume mari, altele și mereu altele. Dă-ți silința și găsește măcar o personalitate care să scrie prefața.”

Și înainte s-apuci să zici ceva, îi sună iarăși telefonul și auzi cum îi merge gura ca o moară în timp ce discută cu exuberanță cu tipi care lucrează în televiziune sau cu jurnaliști care „pe bune” că nu mai citesc romane istorice

și se cred grozavi pentru că o frumusețe cu picioare lungi și păr negru strălucitor face glume cu ei.

Asta-mi trecea prin minte în timp ce Michelle Auteuil stătea în fața mea, imaculată ca zăpada proaspătă, așteptând o reacție.

Mi-am dres glasul.

— Spontaneitatea, am repetat încercând să câștig niște timp. Exact asta e problema noastră, am zis și m-am uitat cu subînțeles la oamenii așezați în jurul mesei.

Michelle a rămas fără expresie. În mod cert nu era una dintre acele femei ale căror opinii pot fi combătute prin tehnici retorice.

— Acest Miller e departe de a fi atât de plin de umor și de spiritual în conversații precum ați crede, am continuat. Și, ca majoritatea scriitorilor, nu e nici prea spontan. În definitiv, nu face parte din categoria aia – n-am putut să mă abțin să-i arunc o zeflema lui Michelle și m-am uitat o clipă înspre ea – de vedete TV care pălăvrăgesc zi și noapte, dar când trebuie să-și scrie cărțile, apelează la ajutorul unui scriitor din umbră.

Ochii albaștri ai lui Michelle s-au îngustat.

— Nu mă interesează! Jean-Paul Monsignac ajunsese la capătul răbdării. A fluturat cartea lui Miller prin aer și m-am gândit că e foarte posibil ca în orice clipă să mi-o arunce în cap. Nu fi copil, André. Adu-mi-l pe englez la Paris! Vreau un interviu de pomină în *Figaro*, cu multe fotografii. Punct!

A început să mă roadă stomacul.

— Și dacă refuză?

Monsignac mi-a aruncat o privire severă și, preț de câteva secunde, n-a mai scos un cuvânt. Apoi, cu o jovialitate de călău, mi-a zis:

— E treaba ta să-l faci să accepte.

Am încuviințat din cap cu teamă.

— Până la urmă, tu ești singurul care-l cunoaște pe Miller ăsta, corect?

Am dat iarăși din cap.

— Dacă nu te crezi în stare să-l aduci în țară, vorbesc eu cu englezul. Sau poate vorbește... *madame Auteuil*?

De data asta n-am mai aprobat din cap.

— Nu, nu, nu-i o idee bună. În niciun caz! am răspuns repede și am simțit cum capcana se închide în urma mea. Miller e un tip cam ciudat, înțelegeți? Nu e dezagreabil, e mai mult ca Patrick Süskind, nu-i ușor să-l aduci unde vrei, dar... ne descurcăm noi. O să iau legătura cu agentul lui chiar azi.

Am început să-mi frec barba între degetul mare și arătător, sperând că nu observă nimeni că am intrat în panică.

— Bon, a făcut Monsignac și s-a lăsat pe spate în scaun. Patrick Süskind, îmi place! A zâmbit binevoitor. Trebuie să recunosc, scriitura lui nu e la fel de inteligentă ca a lui Süskind, dar pe de altă parte arată mai bine decât el, nu-i așa, *madame Auteuil*?

Michelle a rânjit cu malițiozitate.

— Într-adevăr! E mult mai frumos. Acum avem și noi un autor pe care putem să-l aducem fără grijă în fața presei. Vă spun asta de săptămâni întregi. Și dacă mult-stimatul nostru coleg reușește să ne facă cunoștință cu minunatul lui autor, n-are ce să ne mai stea în cale.

A deschis repede agenda ei groasă, de culoare neagră.

— Ce ziceți, aranjăm un prânz cu presa în braseria de la Lutetia?

Monsignac a făcut o grimasă, dar n-a spus nimic. Nu cred că mai știa cineva în afară de mine că lui îi displace Lutetia din pricina trecutului rușinos pe care-l avea. „Lagărul ăla nazist!” mi-a zis mai demult, când am fost invitați de către un editor să participăm la o recepție ce avea loc la vechiul și grandiosul hotel. „Știai că acolo a fost comandamentul lui Hitler?”

— Apoi îl ducem pe autorul nostru la cumpărături prin Paris, să vadă decorațiunile de Crăciun, a dat Michelle înainte. În felul ăsta o să închegăm un articol și o să putem să facem în sfârșit câteva fotografii decente. Și-a

agitat pixul prin aer și a întors paginile agendei. Stabilim o dată la începutul lui decembrie? Asta ar propulsa puțin cartea la târgul de Crăciun.

Am îndurat restul ședinței din după-amiaza aceea învăluit într-o ceață de nepătruns. Nu mai aveam la dispoziție decât trei săptămâni și încă nu încropisem un plan. Am auzit ca din depărtare glasul lui Jean-Paul Monsignac. Se lansase într-o serie de critici spuse pe șleau, râdea zgomotos, flirta puțin cu *mademoiselle* Mirabeau, frumușica asistentă de redacție nou angajată. Își inspira echipa – doar nu întâmplător erau ședințele de la Éditions Opale atât de populare și de antrenante.

Însă în după-amiaza aceea eram obsedat de un singur gând: „Trebuie să-l sun pe Adam Goldberg!” Era singurul care m-ar fi putut ajuta.

Am făcut un efort și m-am uitat la persoana care vorbea, rugându-mă ca ședința să se sfârșească odată. Se discuta data la care urmau să aibă loc diverse evenimente și se analizau cifrele de vânzări înregistrate în luna octombrie. Se prezentau proiecte editoriale, care erau refuzate din start („Cine naiba ar citi așa ceva?”), nu erau înțelese („Ce părere are restul echipei?”) sau primeau confirmarea lui Monsignac. („E minunată! O să facem din ea o nouă Anna Gavalda!”) Apoi, când după-amiaza bătea încet-încet în retragere, a răbufnit o dezbatere aprinsă: să-i oferim autorului cvasinecunoscut – patron de gelaterie venețiană – al unui thriller, pe care agentul lui literar, un american cu nasul ascuțit, l-a ridicat în slăvi ca fiind „varianta masculină a Donnei Leon⁽¹⁵⁾”, un avans cu care oricine și-ar putea cumpăra un mic palat? Monsignac a pus capăt discuției cerându-i lui *madame* Mercier să-i dea manuscrisul, pe care l-a băgat în servieta lui veche, din piele maro.

— Gata cu ciondăneala, mai continuăm și mâine. Dați-mi răgaz să-mi arunc și eu un ochi peste text.

Asta ar fi însemnat că ședința a luat sfârșit, dacă *mademoiselle* Mirabeau nu ridică mâna fix în clipa aceea.

Sfioasă și cu un lux de amănunte care i-a făcut pe cei de față să caște, ne-a povestit despre un manuscris trimis la editură din inițiativa autorului. Încă de la a treia propoziție ne-a fost clar că nu avea să vadă lumina tiparului. Monsignac a ridicat mâna în aer pentru a potoli rumoarea ce se iscase brusc în sală. *Mademoiselle* Mirabeau era într-atâta de pornită încât nici n-a băgat de seamă privirile amenințătoare pe care ni le aruncase editorul.

— Ai prezentat foarte bine, draga mea, a spus când în sfârșit ea a lăsat ultima filă de notițe din mână.

Mademoiselle Mirabeau, care lucra doar de câteva săptămâni în departamentul nostru editorial, s-a îmbujorat, ușurată.

— Probabil că nici nu intră în discuție pentru publicare, a murmurat.

Monsignac a înclinat din cap cu seriozitate.

— Mi-e teamă că ai dreptate, draga mea, a zis cu răbdare. Dar nu-ți face griji, mare parte din ceea ce citim aici e maculatură. Citești începutul: maculatură. Arunci un ochi peste partea de mijloc: maculatură. Sfârșitul: maculatură. Dacă-ți ajunge așa ceva pe birou, nu e cazul să te mai obosești să... A ridicat puțin glasul... Nu-i nevoie să-ți mai strici gura de pomană pentru asta. A zâmbit.

Mademoiselle Mirabeau a dat din cap că înțelege, iar ceilalți au zâmbit cu rezervă. Directorul Éditions Opale se simțea în elementul lui și se legăna înainte și-napoi în fotoliu.

— Să-ți spun un secret, *Mademoiselle* Mirabeau, i-a zis, și știam cu toții ce urmează, pentru că o mai auzisem și cu alte ocazii. Când ai în mână o carte bună, fiecare pagină din ea e bună, a spus, și cu vorbele acelea mărește a încheiat în sfârșit ședința.

Mi-am strâns repede manuscrisele, am alergat până în capătul culoarului îngust și am dat buzna în micul meu birou.

Gâfâind nevoie mare, m-am prăbușit pe scaun și am format cu mâinile tremurânde numărul de telefon din Londra.

A sunat de câteva ori, însă n-a răspuns nimeni.

— Ridică receptorul, Adam, la dracu'! Am scuipat încet o înjurătură, apoi am auzit cum intră robotul:

„Agenția literară Adam Goldberg. Din păcate ați sunat în afara programului nostru de lucru. Vă rugăm lăsați un mesaj după semnalul sonor și vă vom contacta noi.”

Am tras adânc aer în piept.

— Adam! am zis, și până și mie mi-a sunat a strigăt de ajutor. André la telefon. Sună-mă înapoi de îndată, te rog. Avem o problemă!

Când a sunat telefonul, eram în grădina unei căsuțe englezești încântătoare, desprinzând meditativ câteva frunze veștede de pe tulpina unui trandafir cățărător ce se întindea pe un zid de cărămidă.

Ciripeau păsărelele, dimineața era cufundată într-o liniște aproape ireală, iar soarele strălucea calduș și blând peste chipul meu. „Un început perfect al unei zile perfecte”, mi-am spus în gând și am hotărât să nu-mi pese de telefon. Mi-am îngropat fața între petalele deosebit de bogate ale unui trandafir roz și țărâitul a conținut.

Apoi am auzit un „clic!”, și o voce binecunoscută mie, dar care părea într-un fel că nu se potrivește cu atmosfera aceea, a început să vorbească undeva în spatele meu.

— Aurélie?... Aurélie, dormi? De ce nu răspunzi? Hmm... Ciudat. Ești cumva la duș?... Auzi, voiam să-ți zic că ajung la tine într-o jumătate de oră. O s-aduc croissante și *pains au chocolat*, doar ești moartă după ele. Aurélie? Aloooo! Aloaloalooo! Ridică receptorul, te rog!

Am oftat, am deschis cu greu ochii și m-am împleticit desculță până în hol, unde am ridicat receptorul din furcă.

— Bună, Bernadette! am zis somnoroasă, și grădina englezească plină de trandafiri s-a evaporat.

— Te-am sculat din somn? E nouă jumate! Bernadette face parte din categoria oamenilor care se trezesc cu noaptea-n cap, iar pentru ea ora nouă și jumătate e aproape miezul zilei.

— Hm... hm. Am tras un căscat și m-am întors în dormitor, am pus telefonul între ureche și umăr și am băjbăit cu piciorul pe sub pat după papuci. Unul dintre dezavantajele pe care le ai atunci când deții un mic restaurant e că nu ai aproape niciodată o seară liberă.

Totuși, există un avantaj indiscutabil, și acela e că poți întotdeauna să-ți începi ziua în tihnă.

— Tocmai ce m-am trezit dintr-un vis nespus de frumos! am zis în timp ce dădeam draperiile la o parte.

M-am uitat către cer – nicio rază de lumină! apoi m-am pierdut în reveria cu căsuța vărătică.

— Ți-ai mai revenit? Ajung imediat la tine!

Am zâmbit.

— Da. Mă simt mult mai bine, i-am răspuns, și am remarcat cu surprindere că așa e.

Trecuseră trei zile de când mă părăsise Claude și nici măcar în ziua de dinaintea aceleia, când, cu ochii încețoșați, recunosc, dar departe de a fi tristă, am făcut piața, iar seara mi-am întâmpinat clienții și le-am recomandat *loup de mer*, un fel pe care Jacquie îl prepară excelent, nu m-am gândit la el măcar o dată. De fapt, m-am gândit mai mult la Robert Miller și la romanul lui. Și la ideea mea de a-i scrie.

O singură dată, când Jacquie mi-a cuprins părintește umărul cu brațul și a zis „*Ma pauvre petite*, cum a putut să-ți facă una ca asta, nemernicul? Ah, cât de porci sunt bărbații ăștia! Poftim, mănâncă o porție de *bouillabaise*.” am simțit o mică împunsătură în inimă, dar măcar nu mă mai puneam pe bocit. Când am ajuns acasă în seara aia m-am așezat la masă cu un pahar de vin roșu în față, am răsfoit cartea încă o dată și am rămas așa o vreme, cu stiloul în mână și hârtia albă dinainte. N-am mai scris o scrisoare de nu mai știu când și iată-mă acum, scriindu-i unui bărbat total necunoscut. Viața e ciudată.

— Știi ce, Bernadette? am zis și m-am dus în bucătărie să pun masa. S-a întâmplat ceva neobișnuit. Cred că am o mică surpriză pentru tine.

La o oră după asta, Bernadette stătea în fața mea și mă privea uluită.

— Ai citit tu o carte?

Venise cu un buchetel de flori și o pungă uriașă plină cu croissante și *pains au chocolat*, chită să mă

consoleze. Dar în loc de o femeie tristă, cu inima frântă, care să-și șteargă nasul încontinuu de la atâta plâns, a găsit o Aurélie care, cu ochi strălucitori, i-a povestit entuziastă despre cât pătimise cu o umbrelă cu buline care îi zburase din mână, despre un polițist care o văzuse pe un pod și care mai apoi o urmărise, despre o librărie fermecată în care îl întâlnise pe Marc Chagall, care îi oferise prăjiturile, și despre o carte minunată pe care o găsisese din întâmplare. Datorită acelui joc de împrejurări, situația ei luase o întorsătură cu totul nouă! I-am spus cum am petrecut o noapte întreagă citind cartea trimisă de soartă, care ștersese din mine orice urmă de suferință și-mi trezise curiozitatea. I-am destăinuit visul meu și faptul că i-am scris autorului – nu erau toate astea de-a dreptul surprinzătoare?

Poate c-am turuit prea repede sau poate povestea a fost prea dezlănată – în orice caz, Bernadette n-a înțeles lucrul cel mai important.

— Deci ai cumpărat o carte din seria „Sfaturi pentru oamenii nefericiți în dragoste” și te-a făcut să te simți mai bine. Așa a rezumat ea micul meu miracol. Asta e minunat! Trebuie să recunosc că nu te-aș fi văzut ținând în mână un ghid practic, dar important e că te-a ajutat.

Am scuturat din cap.

— Nu, nu, nu, n-ai înțeles, Bernadette. Nu era o carte din-aia de psihologie. E un roman, iar eu sunt personajul principal!

Bernadette a încuviințat.

— Adică eroina gândește ca tine și de-asta ți-a plăcut cartea.

A zâmbit și a întins brațele într-un gest teatral.

— Bun venit în lumea cărților, iubita mea Aurélie! Trebuie să-ți mărturisesc că entuziasmul tău îmi dă speranță. Poate o să reușim să facem din tine o cititoare acceptabilă!

Am scos un oftat.

— Bernadette, ai de gând să m-ascuți odată? Da, e

adevărat că nu citesc prea multe cărți și nu, nu sunt extaziată pentru că am citit un roman oarecare. Mi-a plăcut cartea. De fapt, o ador. Asta unu la mână. Doi la mână, în carte e o fată, o tânără femeie, care arată exact ca mine. Bine, pe ea o cheamă Sophie, dar are păr lung, ondulat, blond-închis, e potrivit de înaltă și de slabă și e îmbrăcată cu rochia mea. Iar la sfârșit o găsim într-un restaurant care poartă numele de Le Temps des Cerises, situat pe Rue Princesse.

Bernadette a tăcut o vreme bună, apoi a zis:

— Și femeia asta din roman are și ea o relație cu un ciudat sărit de pe fix, pe nume Claude, care o înșală tot timpul?

— Nu. E singură, doar mai apoi se îndrăgostește de un englez, căruia i se pare că obiceiurile și comportamentul francezilor sunt total ieșite din comun. Am aruncat cu o bucată de croissant în Bernadette. Oricum, Claude *nu* m-a înșelat tot timpul!

— Cine știe? Ei, dar să nu mai vorbim despre Claude! Arată-mi imediat cartea asta grozavă!

Era limpede că Bernadette arde de nerăbdare să o vadă. Probabil că pentru ea, orice îmi lua gândul de la Claude și-mi readucea liniștea era un lucru minunat. M-am ridicat și i-am adus cartea, care era așezată pe dulapul din bucătărie.

— Poftim, am zis.

Bernadette și-a oprit privirea asupra titlului.

— *Surâsul femeilor*, a citit cu voce tare. E un titlu drăguț. A frunzărit curioasă cartea.

— Uite... aici! am exclamat. Și aici... citește!

Privirea lui Bernadette a parcurs rândul de la un capăt la celălalt, iar eu am urmărit-o, așteptându-i reacția.

— Daaa, a zis într-un final. Într-adevăr, e destul de ciudat. Dar, *mon Dieu*, s-au mai văzut coincidențe din astea incredibile! Cine știe, poate autorul îți știe restaurantul sau a auzit câte ceva despre el. L-o fi lăudat vreun prieten de-al lui care a mâncat la tine în timp ce se

afla într-o călătorie de afaceri la Paris. E posibil să fi fost ceva de genul ăsta. Și nu mă înțelege greșit, Aurélie, ești o tipă deosebită, dar nu ești singura femeie cu părul lung, blond-închis...

— Și rochia aia? Rochia? am presat-o eu.

— Mda, rochia... Bernadette a rămas o clipă pe gânduri. Ce pot să zic, e o rochie pe care ți-ai cumpărat-o cândva dintr-un loc. Presupun că nu-i unicat, doar n-o fi creat-o Karl Lagerfeld special pentru tine, corect? Cu alte cuvinte, și alte femei ar putea avea o rochie asemănătoare. Sau poate c-a văzut-o într-o vitrină, expusă pe-un manechin. Se pot găsi atâtea explicații...

Am scos un sunet de nemulțumire.

— Înțeleg că toată povestea asta ți se pare absolut surprinzătoare. Sunt sigură că și mie mi s-ar părea așa la început. Nu pot să cred că-i o simplă coincidență, am insistat. Pur și simplu nu pot să cred așa ceva.

— Draga mea Aurélie, *totul* e șansă sau destin dacă asta vor oamenii să creadă. Dacă mă-ntrebi pe mine, eu cred că probabil există câte o explicație simplă pentru toate aceste coincidențe remarcabile, dar asta nu-i decât părerea mea. Oricum, ai dat peste cartea asta la momentul potrivit și sunt sincer fericită că te-a făcut să uiți de unele lucruri.

Am dat din cap, ușor dezamăgită. Nu știu de ce îmi imaginasem o reacție ceva mai vie.

— Totuși, trebuie să recunoști că lucruri de genul ăsta nu se întâmplă prea des, i-am spus. De pildă, ție ți s-a întâmplat vreodată așa ceva?

— Recunosc tot ce vrei tu, mi-a răspuns râzând. Și nu, nu mi s-a întâmplat niciodată așa ceva.

— În ciuda faptului că tu citești infinit mai mult decât mine, am zis.

— Da, în ciuda faptului că eu citesc infinit mai mult decât tine, a repetat ea. Mare păcat, pe bune!

A tras o otheadă nemulțumită înspre carte, apoi a întors-o cu fața în jos.

— Robert Miller, a zis. N-am auzit de el. Măcar arată al naibii de bine Robert Miller ăsta.

Am aprobat din cap.

— Și cartea lui mi-a salvat viața. E un fel de-a spune, am adăugat repede.

Bernadette a ridicat privirea.

— I-ai spus *asta* în scrisoare?

— Nu, normal că nu, am spus. Cel puțin nu în mod direct. Dar da, i-am mulțumit. Și l-am invitat la masă în restaurantul meu, pe care, după cum spuneai și tu, fie îl știe deja, fie a auzit despre el.

N-am menționat nimic despre fotografie.

— *Oh, là là*, a zis Bernadette. Mori de curiozitate, nu-i așa?

— Da, am spus. Oricum, cititorii le scriu adesea autorilor atunci când cărțile lasă o impresie profundă. Nu-i nimic extraordinar.

— Îmi citești și mie scrisoarea? m-a întrebat Bernadette.

— Poate într-o altă viață! am zis și am scuturat din cap că nu. Corespondență confidențială. Și oricum, am lipit deja plicul.

— L-ai și expediat?

— Nu. De-abia în momentul acela mi-am dat seama că habar n-aveam la ce adresă să-l trimit. Cum faci să-i scrii unui scriitor?

— Păi, ai putea să scrii editurii și cei de-acolo îi transmit corespondența. Bernadette a luat iarăși cartea în mână. Să vedem... a zis în timp ce căuta caseta redacțională. A, uite, am găsit: toate drepturile rezervate Éditions Opale, Rue de l'Université, Paris. A așezat cartea la loc, pe masa din bucătărie. E aproape de tine, a zis și a mai sorbit o gură de cafea. Ai putea să te duci acolo personal și să le dai scrisoarea. Mi-a făcut cu ochiul. Așa ar ajunge la el mai repede.

— Ești foarte amuzantă, Bernadette, am zis. Știi ce? Chiar asta o să fac!

Și uite-așa am ajuns în seara aia, după un mic ocol, pe Rue de l'Université, pentru a îndesa un plic gros în cutia poștală de la Éditions Opale. La destinatar era scris „Scriitorului Robert Miller/Éditions Opale”. Prima dată nu scrisesem decât „Dlui. Robert Miller, prin grija Éditions Opale”, dar „scriitorului” părea întrucâtva mai formal și mai solemn. Trebuie să recunosc că și eu am fost cuprinsă de un anume aer solemn în momentul în care am auzit scrisoarea aterizând ușor pe partea cealaltă a ușii mari de la intrare.

Atunci când trimiți o scrisoare, întotdeauna inițiezi ceva. Intri într-un dialog. Vrei să comunici vești, experiențe trăite sau sentimente, ori vrei să afli ceva. O scrisoare presupune întotdeauna un expeditor și un destinatar. De regulă, scrisorile cer un răspuns, asta în afara cazului în care scrii cuiva o scrisoare de despărțire, și chiar și-atunci, ceea ce scrii afectează persoana respectivă și produce – spre deosebire de o pagină de jurnal – o reacție.

N-aș fi putut spune clar ce fel de reacție așteptam eu să producă acea scrisoare. Cel puțin făcusem mai mult decât să pun punct după ce îmi exprimasem recunoștința pentru carte.

Așteptam un răspuns – la scrisoare și la întrebările mele –, iar perspectiva de a-l cunoaște pe scriitorul care-și încheiase povestea în Temps des Cerises era foarte interesantă. Totuși, s-a dovedit că nu era nici pe departe la fel de interesantă ca întâmplările ce aveau să urmeze.

Pe Adam Goldberg părea că l-a înghițit pământul. Nu răspundea la telefon, iar eu deveneam din ce în ce mai nervos cu fiecare oră ce trecea. Îl tot sunasem, de seara până dimineața. Faptul că o persoană care, teoretic, poate fi apelată la patru numere de telefon, nu e de găsit, mă umplea de ură față de epoca digitală.

Când îl sunam la biroul din Londra, intra de fiecare dată robotul telefonic, al cărui mesaj îl știu deja pe de rost. Nici la telefonul de serviciu nu răspundea nimeni – eram invitat să las un mesaj, iar abonatul urma să fie informat printr-un SMS că a fost sunat. Foarte drăguț, m-am liniștit! Telefonul de acasă suna preț de câteva minute, apoi auzeam robotul, cu vocea înregistrată a lui Tom, băiețelul lui Adam, care avea șase ani.

„Bună ziua! Familia Goldberg nu e acasă. Dar nu vă faceți griji, ne întoarcem curând și vorbim atuuunci...” După care urmau niște chicoteli și pârâituri, apoi informații suplimentare din care aflai că Adam, capul familiei Goldberg, poate fi sunat pe telefonul personal, dacă e ceva foarte urgent.

„În cazuri urgente, îl puteți suna pe Adam Goldberg pe telefonul mobil...” Iarăși pârâituri, apoi un glas șoptit: „Ce număr de telefon ai, tati?” O voce de copil dicta alt număr de telefon, de data asta pe ton normal. Nu știam numărul respectiv. Dacă îl apelai, o altă voce robotică te informa că „Numărul este deranjat temporar, vă rugăm reveniți”, și de data asta nici nu puteai lăsa mesaje vocale – nu auzeai decât îndemnul „Vă rugăm, reveniți”. Am scrâșnit din dinți.

Ajuns din nou la birou, primul lucru pe care l-am făcut dimineața a fost să scriu un e-mail agenției literare, cu speranța că, oriunde ar fi fost, Adam își citea mesajele.

„Dragă Adam,

Încerc pe toate căile să dau de tine. Unde naiba ești? Aici parcă s-a dezlănțuit iadul, cu draci cu tot!!! Te rog, sună-mă URGENT, preferabil pe telefonul mobil. E vorba de scriitorul nostru, Robert Miller, care, mort-copt, trebuie să ajungă la Paris. Te salut,
André.”

Într-un minut a venit și răspunsul, iar eu am oftat ușurat înainte să deschid mesajul: „Îmi pare rău, nu sunt la serviciu. În caz de urgență, pot fi contactat pe telefonul mobil.”

Ce să mai zic? Numărul de telefon era cel pe care dacă-l apelai, aflai că e deranjat temporar. Am ajuns de undeam plecat.

Am încercat să mă pun pe treabă. Am parcurs manuscrise, am răspuns la e-mailuri, am scris câteva texte de copertă, am băut o cafea espresso care părea a fi a o sută cincizecea și am stat cu ochii pe telefon. A sunat de mai multe ori în dimineața aceea, însă la capătul celălalt al firului nu s-a aflat niciodată prietenul și colegul meu de serviciu Adam Goldberg.

Prima care a sunat a fost Hélène Bonvin, o scriitoare franceză foarte amabilă și foarte consumatoare de timp. Ba se găsea într-o frenezie a scrisului, și atunci îmi povestea fiecare idee, cât de mică, pe care o așternuse pe hârtie – dacă era după ea, sunt sigur că i-ar fi plăcut să-mi citească întreg manuscrisul la telefon –, ba o lovea o criză de inspirație, și atunci trebuia să mă fac luntre și punte s-o conving că e o scriitoare de prim rang.

De data asta, se confrunta cu criza.

— Simt că mi-au secat cuvintele. Nu mai am nicio idee, se lamenta.

— Of, Hélène, mereu zici așa și de fiecare dată reușești să scrii romane remarcabile.

— De data asta nu-mi mai iese, a zis ea pe un ton posomorât. Scriitura e varză, de la un capăt la altul. Știi ce-am făcut, André? Ieri am stat toată ziua în fața

calculatorului ăstuia idiot, iar seara am șters tot ce scrisesem pentru că era pur și simplu mizerabil. Textul abunda în platitudini, n-avea nicio noimă și era înțesat de clișee. Niciun cititor nu s-ar fi atins de el.

— Hélène, nu-i deloc așa. Tu scrii atât de frumos... Fă bine și citește pe Amazon recenziile entuziaste ale cititorilor. Oricum, e normal ca, din când în când, să te simți mai puțin în formă. Poate c-ar trebui să-ți iei o zi liberă, în care să nu scrii nimic. În felul ăsta, ideile o să curgă din nou. O să vezi.

— Nu. Am o senzație aiurea. N-o să meargă. Mai bine îl dăm încolo de roman și... Eu...

— Vorbești prostii! am întrerupt-o. Vrei să te îneci ca țiganul la mal? Cartea e ca și terminată.

— Poate. Dar e *proastă*, a răspuns ea cu încăpățănare. Ar trebui să rescriu totul de la început. De fapt, aș putea la fel de bine să șterg tot ce-am scris până acum.

Am oftat. Mereu pățeam așa cu Hélène Bonvin. În timp ce majoritatea scriitorilor cu care lucram dădeau nelineștiți târcoale primelor pagini înainte să le scrie și le lua o eternitate să le aștearnă pe hârtie, pe femeia asta o apucau atacurile de panică în momentul în care avea trei sferturi din manuscris gata. Dintr-odată, nimic n-o mai mulțumea, totul era de-a dreptul mizerabil, cel mai prost text pe care-l scrisese în viața ei.

— Hélène, te rog, ascultă-mă puțin. Nu ștergi nimic! Trimite-mi ce-ai scris până acum și o să mă uit imediat peste text. Discutăm după aceea despre el, OK? Bag mâna-n foc că e grozav, ca de obicei.

Am mai vorbit zece minute cu Hélène Bonvin, după care am închis, epuizat. Apoi m-am ridicat de la birou și m-am dus în secretariat, unde *madame* Petit stătea la taclale cu *mademoiselle* Mirabeau.

— A sunat Adam Goldberg? am întrebat.

Madame Petit, care în dimineța aceea își înghesuisse formele baroce într-o rochie viu colorată cu imprimeu floral, mi-a zâmbit de după ceașca de cafea.

— Nu, *monsieur* Chabanais, mi-a răspuns pe un ton prietenos. V-aș fi anunțat de îndată. N-a sunat decât un traducător, *monsieur* Favre. Avea câteva întrebări, dar a zis că sună mai încolo. Și... ah, da, v-a căutat și mama dumneavoastră, vă roagă s-o sunați urgent.

— Pentru numele lui Dumnezeu! am ridicat mâinile în aer, într-un gest de apărare.

De fiecare dată când mă ruga mama s-o sun urgent, treaba asta mă costa cel puțin o oră și, firește, nu era nimic urgent.

Spre deosebire de mine, bătrânica mea dragă avea timp berechet și îi plăcea să mă sune la muncă, fiindcă găsea în permanență pe cineva care răspundea la telefon. Dacă nu dădea de mine, sporovăia cu *madame* Petit, pe care o găsea „absolut încântătoare”. Lui *maman* îi lăsasem mai demult numărul de la serviciu – doar pentru urgențe. Din păcate, ea înțelegea noțiunea de „urgență” într-un mod profund diferit față de al meu și avea un talent de-a dreptul straniu de a mă suna fix când nu-mi vedeam capul de treabă, când trebuia să alerg la vreo întâlnire sau când eram sub presiune, citind un manuscris care trebuia să intre la tipar preferabil până la sfârșitul dimineții.

— Să vezi ce s-a întâmplat, moș Orban a căzut de pe scară în timp ce culegea cireșe și-acu’ zace-n spital... cu fractură de șold! Ce zici de asta? Adică... la vârsta lui, îi mai arde de cățarat în pomi?

— *Maman*, te rog! N-am timp acum!

— *Mon Dieu*, André, mereu ești prost dispus, obișnuia să zică, iar tonul de reproș din glasul ei era evident. Credeam că te interesează și pe tine, doar ai petrecut atâta timp pe la familia Orban, când erai mic...

De regulă, conversațiile astea erau cu final nefericit. Fie stăteam pur și simplu la birou și o lăsam să vorbească, scoțând din când în când un „Aha!” sau un „O, Doamne!”, cel mai adesea la momentul nepotrivit, astfel încât mama ajungea să țipe indignată „André, tu ascultă ce vorbesc cu

tine?!”, fie o întrerupeam imediat, repezind-o cu un „Nu pot vorbi acum!”, după care trebuia să o ascult cum îmi zice că sunt încordat și că probabil nu mănânc ca lumea.

Așadar, pentru a evita scenariul în care *maman* se supăra pe mine și nu-mi mai vorbea un secol sau așa ceva, trebuia să-i promit că o sun seara, când ajung acasă, ca să vorbim „pe-ndelete”.

În concluzie, era mai bine pentru ambele părți ca ea să nu dea de mine la serviciu. „Dacă sună mama, spuneți-i că sunt într-o ședință și c-o sun eu diseară”, îi tot băgam în cap doamnei Petit, însă secretara îi ținea mereu partea mamei.

— Dar, *monsieur* Chabanais, e *mama* dumneavoastră! protesta ea când ieșea iarăși din cuvântul meu. Iar când voia dinadins să mă scoată din pepeni, adăuga: Și mie mi se pare că uneori sunteți cam prea încordat.

— Uitați ce e, *madame* Petit, i-am zis de data asta, aruncându-i o privire amenințătoare. Mă apasă niște probleme și în niciun caz... În niciun caz să nu-mi faceți legătura cu mama. Nici cu alte persoane care mi-ar irosi timpul, cu excepția lui Adam Goldberg sau a cuiva din partea agenției lui. Sper că m-am făcut înțeles!

Micuța și drăguța *mademoiselle* Mirabeau a căscat ochii la mine. Când am luat-o sub aripa mea, în prima ei săptămână de muncă, și i-am explicat cu răbdare cum merg lucrurile în departamentul editorial, mi-a zâmbit plină de admirație și la sfârșit mi-a spus că semăn cu redactorul acela englez din thriller-ul lui John le Carré, *Casa Rusia*, tipul cu barbă și ochi căprui, doar că eu eram mai tânăr, bineînțeles.

Cuvintele ei m-au măgulit. De fapt, voiam să zic că nu există bărbat care n-ar vrea să fie Sean Connery în rolul unui redactor, gentleman englez (doar că mai tânăr, bineînțeles), nu numai cultivat, ci și destul de inteligent cât să ducă de nas serviciile secrete din toată lumea. M-am uitat la expresia îngrozită de pe chipul ei și mi-am trecut repede mâna prin barba tunsă scurt. Probabil că

mă credea un monstru.

— Cum doriți, *monsieur* Chabanais, a răspuns tăioasă *madame* Petit.

Când am dat să ies, am auzit-o spunându-i domnișoarei Mirabeau: „Azi s-a trezit cu fața la cearșaf! Și maică-sa e o tanti atât de drăguță.”

Am trântit ușa biroului în urma mea și m-am prăbușit pe scaun. M-am holbat încruntat la monitor și mi-am studiat reflexia chipului pe suprafața lui de culoare albastru-închis. Nu, în ziua aia n-aveam nimic în comun cu amicul Sean. Singura asemănare dintre noi era că și eu așteptam un telefon din partea unui agent care, trebuie să recunosc, nu deținea niciun document secret, dar cu care eu împărtășeam un secret.

Adam Goldberg era agentul literar al lui Robert Miller. De câțiva ani buni, englezul ăsta ager la minte și priceput la vorbă conducea cu mare succes agenția literară din Londra și m-am împăcat excelent cu el, încă de la prima discuție pe care am avut-o. De atunci, participaserăm împreună la atâtea târguri de carte și aveam la activ cel puțin la fel de multe seri frumoase petrecute în cluburile din Londra și-n barurile din Frankfurt, încât deveniserăm prieteni la cataramă. Tot el îmi oferise manuscrisul lui Robert Miller și mi-l vânduse în schimbul unei sume destul de mici.

Cel puțin asta era varianta oficială.

— Bravo, André! zisese *monsieur* Monsignac când i-am spus că avem contractul semnat și, într-un fel, atunci m-am simțit josnic.

— Nu te da de ceasul morții, îmi spusese Adam rânjind. Voi, Editura Opale, voiăți un Stephen Clarke și gata, l-ați primit! Sigur vei vinde destule exemplare pentru a acoperi avansul plătit autorului, iar de traducere nici nu se mai pune problema. Nici că se putea mai bine.

Cartea mergea chiar prea bine pe piață, iar comenzile erau în creștere. Cine și-ar fi imaginat că micul roman parizian al lui Robert Miller avea să se vândă atât de

bine? M-am scufundat în scaun și m-am gândit la ziua în care am stat cu Adam în Jimmy's Bar, la târgul de carte de la Frankfurt, și i-am povestit despre genul de carte pe care o căuta editura noastră.

Purtat pe aripile câtorva băuturi alcoolice servite reci, am trasat în linii mari un subiect posibil și l-am rugat să-mi găsească un roman asemănător.

— Îmi pare rău, dar momentan n-avem nimic de genul ăsta, mi-a răspuns Adam.

Apoi a zis nonșalant:

— Să știi că-mi place subiectul, felicitările mele! De ce n-ai scrie tu cartea asta, la o adică? După aia, pot s-o vând eu Editurii Opale.

Și așa a început totul.

Inițial, l-am refuzat râzând.

— Ce idei poți să ai! Niciodată! N-aș putea s-o fac. Eu stilizez cărți, nu mă ocup cu *scrisul*!

— Prostii! a zis Adam. Ai lucrat deja cu atâția autori, știi cum se face treaba asta. Ai idei originale, simț pentru suspans, nimeni nu scrie e-mailuri atât de haioase cum scrii tu! Cât despre Stephen Clarke, îl faci praf și cu o mână legată la spate.

După trei ore și vreo câteva mojito aproape că începusem să mă cred Hemingway.

— Dar nu pot să scriu cartea sub numele meu adevărat, am obiectat. *Lucrez* pentru editură.

— Nici nu trebuie, omule! Cine mai scrie sub numele lui adevărat în ziua de azi? E o chestie demodată. Eu chiar reprezint autori care au două sau trei pseudonime și scriu sub astea la edituri diferite. Numele adevărat al lui John le Carré e de fapt David Cornwell. Născocim noi un pseudonim pentru tine, a zis Adam. Andrew Ballantine. Ce părere ai?

— Andrew Ballantine? m-am strâmbat eu. Există deja un redactor pe nume Ballentine, cât despre Andrew... Pe mine mă cheamă André și eu cumpăr manuscrisul. Mi-e că se va interpreta că...

— Bine, bine. Stai așa, am găsit: Robert Miller! Ce zici? E un nume atât de banal încât sună chiar autentic.

— Și dacă totul o ia razna?

— Nu o să se întâmple. Tu scrie-ți cărțulia, eu o vând editurii sau, și mai bine, ție direct. Mă ocup de toate contractele. O să faci un sac de bani, cheștiile astea au mereu succes la vânzare. Tu îți încasezi drepturile de autor, bătrânul Monsignac o să aibă în sfârșit un roman *à la* Stephen Clarke. Până la urmă, toată lumea o să fie fericită. Zis și făcut!

Adam a ciocnit paharul lui cu mojito de-al meu.

— În cinstea lui Robert Miller! Și a romanului său? Sau n-ai tupeu să-l scrii? Fără riscuri, zero distracție. Haide, o să fie o năzbâtie de pomină! A început să râdă ca un copil mic.

Mă uitam la Adam cum stă voios în fața mea. Brusc, totul mi s-a părut deosebit de simplu. Iar când m-am gândit la salariul meu deloc spectaculos și la descoperirea permanentă de cont pe care o aveam, perspectiva unei surse de venit suplimentare a devenit foarte tentantă. Indiferent de cât de bun erai în branșă – puteai să fii redactor, chiar și redactor-șef –, nu câștigai deloc o sumă frumușică, departe de-așa ceva. Mulți redactori pe care-i cunoșteam lucrau ca traducători în timpul liber sau editau tot felul de antologii de Crăciun sau pe alte subiecte, ca să-și mai rotunjească veniturile modeste. Târgul de carte nu se ridica la nivelul târgului de mașini. Totuși, la târgul de carte vedeai oameni cu fețe mai interesante.

Asta mă frapa de fiecare dată la târgul de carte: stăteau pe banda transportatoare și grupuri întregi de cititori vorbăreți, duși pe gânduri sau puși pe răs veneau înspre mine. Târgul de carte era numai zumzet și mișcare, iar pavilionul vibra de milioane de gânduri și de povești. Împreună formau o familie energetică, inteligentă, haioasă, vanitoasă, deschisă la minte, exuberantă, expansivă, guralivă și extrem de activă intelectual. Să

apartenenței unui astfel de grup era un privilegiu.

Bineînțeles, alături de numele mari din lumea editorială și de personalități, care fie erau admirate, fie detestate, dădeai și peste tipul managerului cu papagal, care pretindea că „În principiu, nu contează dacă vinzi cutii de cola sau cărți, în definitiv totul se rezumă la a avea o strategie de marketing profesionist concepută și, da, presupun că și conținutul are un cuvânt de spus”. Cu vremea, nici măcar tipii ăștia nu puteau rămâne imuni la produsul cu care intrau zilnic în contact și, în cele din urmă, își dădeau seama că există o diferență între a ține în mână o carte sau o cutie de cola.

În niciun alt loc nu-ți e dat să întâlnești laolaltă atâția oameni impresionanți, isteți, incitanți, plini de duh, curioși și vii. Toți sunt la curent cu totul, iar dacă rostești cuvintele „Ai auzit ultima bârfă?”, toate tainele branșei îți sunt dezvăluite sub pecetea celui mai strict secret.

Ai auzit ultima bârfă? Cică Marianne Dauphin are o aventură cu directorul de marketing de la Garamond și a rămas gravidă. Ai auzit ultima bârfă? Borani Press a intrat în faliment și până la sfârșitul anului urmează să fie vândută unei companii producătoare de parfumuri. Ai auzit ultima bârfă? Redactorii de la Éditions Opale au început să scrie ei înșiși cărți, iar Robert Miller ăla e în realitate francez, hahaha!

Am simțit cum se-nvârte camera cu mine. Pe vremea aia, fumatul era încă permis, iar la trei dimineața Jimmy's Bar era o combinație anesteziantă de fum, băutură și voci.

— Dar de ce tre' să fie un nume englezesc, lucrurile devin prea complicate pentru mine, am zis eu cu un aer nătâng.

— Of, Andy, ce naiba! Păi asta-i toată șmecheria! Un parizian care scrie despre Paris – nimeni nu vrea așa ceva. Nu, nu, trebuie să fie un scriitor englez pur-sânge, care să bifeze toate clișeele. Să aibă umor britanic, un hobby tâmpit, să fie, la o adică, un holtei care arată bine,

cu un câine de talie mică, eventual. Îl și văd în fața ochilor. A dat din cap. Robert Miller e perfect, ascultă la mine!

— E un plan foarte ingenios, am zis impresionat și am luat o mână de migdale sărate.

Adam a scuturat scrumul țigării sale rulate în frunză de tutun și s-a lăsat pe spate în fotoliul de piele.

— Nu e foarte ingenios, e genial! a spus imitându-și personajul preferat din desene animate, King Rollo, care rostea replica asta din zece-n zece minute în serialul TV cu același nume.

Restul e istorie. Am scris cartea mai ușor decât credeam, după cum s-a dovedit. Adam a pus în pagină contractele și a furnizat până și o fotografie a autorului – o poză de-a fratelui său, cu doi ani mai mare, un dentist molcom din Devon, care citise maximum cinci cărți la viața lui și fusese mai mult sau mai puțin pus în temă – mai degrabă mai puțin, ca să fiu sincer – că e autorul unui roman. „Ce haios!” – asta a fost singura lui reacție, după spusele lui Adam.

Tare mă îndoiam că omul acela greu de scos dintr-ale lui avea să găsească o vizită la Paris, discuțiile cu jurnaliștii despre carte și o lectură publică la fel de „haioase”. Oare cunoștea măcar orașul de care se presupunea că este îndrăgostit, potrivit biografiei cuprinse în prezentarea cărții? Sau nu pășise niciodată dincolo de granițele țării lui tihnite? Era în stare să vorbească și să citească în public? Dacă avea un defect de vorbire sau refuza din start să facă pe sosia? De-abia acum îmi dădeam seama că nu știu absolut nimic despre fratele lui Adam, în afară de faptul că e Balanță, cu ascendent în Balanță (fiind astfel, în accepțiunea lui Adam, extraordinar de echilibrat) și dentist cu pedigriu (nu prea știu ce vrea să însemne asta). Nu știam nici măcar cum îl cheamă. Pardon, normal că știam: Robert Miller.

— Fir-ar a naibii de treabă! am izbucnit într-un râs

disperat și am blestemat seara în care-am clocit planul ăla nebunesc. „Nu e foarte ingenios, e genial!” mi-am maimuțărit prietenul. Da, fusese într-adevăr cea mai tare idee pe care-o născocise la băutură deșteptul de Adam, dar acum totul era pe punctul de a o lua razna, iar eu urma să intru într-un mare rahat. Ce să fac, ce să fac? murmuram holbându-mă ca hipnotizat la *screensaver*-ul care tocmai afișa o serie neîntreruptă de plaje feerice din Caraibe. Ce n-aș fi dat să fiu acolo, departe, tolănit sub palmieri pe un șezlong alb de plajă și cu un mojito în mână, privind ore-n șir cerul albastru și senin!

Am auzit un ciocănit timid în ușă.

— Ce mai e? am răcnit și m-am ridicat în picioare.

Mademoiselle Mirabeau a intrat prudentă în cameră. Avea în brațe un vraf mare de tipărituri și mă privea de parcă aș fi fost un canibal care înfulecă fetițe blonde la micul dejun.

— Mă iertați, nu voiam să vă deranjez, *monsieur* Chabanaïs.

Doamne, trebuia să-mi vin în fire!

— Nu, stai liniștită, nu mă deranjezi! am zis, schițând un zâmbet. Ce este?

Ea s-a apropiat și mi-a pus hârtiile pe birou.

— E traducerea aceea din italiană pe care mi-ați dat-o la stilizat săptămâna trecută. Am terminat de lucrat la ea.

— Bun, bun, o să-mi arunc mai încolo o privire peste ea. Am luat hârtiile și le-am așezat pe marginea biroului.

— A fost bună traducerea. N-am intervenit prea mult.

Mademoiselle Mirabeau și-a pus mâinile la spate și a rămas pe loc, de parcă i-ar fi crescut rădăcini acolo.

— Mă bucur, am zis. Se-ntâmplă să mai avem și noroc.

— Am încercat să scriu și textul pentru coperta a patra. L-am pus deasupra.

— Minunat, *mademoiselle* Mirabeau. Mulțumesc. Mulțumesc mult.

O ușoară roșeață i-a năpădit chipul frumos, în formă de inimă. Apoi mi-a zis pe neașteptate:

— Îmi pare rău că aveți probleme care vă dau atât de mult de furcă, *monsieur* Chabanais.

Vai, cât de drăguță era cu mine! Mi-am dres glasul.

— Nu-i nimic grav, i-am răspuns, sperând că a sunat de parcă totul ar fi fost sub control.

— Se pare că Miller ăsta e un tip cam dificil. Sunt sigură că-l dați dumneavoastră pe brazdă! Mi-a oferit un zâmbet încurajator, apoi s-a îndreptat către ușă.

— Normal, am zis, și preț de-o clipă plină de fericire am uitat că problema nu era Robert Miller, ci faptul că el nu exista.

Exact cum mă așteptam! Chiar în momentul în care desfăcusem bagheta cu șuncă și mușcam zdravăn din ea, a sunat telefonul. Am apucat receptorul, încercând să-mi împing mâncarea nemestecată într-o falcă.

— Hm... Da? am zis.

— E o femeie pe fir. Zice că sună în legătură cu Robert Miller. Să vă fac legătura?

Era *madame* Petit, care-și dădea importanță în modul ei inconfundabil.

— Da, da, sigur, am îngăimat cu glasul sugrumat, încercând să-mi înghit cumva bucata de baghetă. E asistenta lui Goldberg, fă-mi legătura! Câteodată, pentru doamna Petit și a aduna doi cu doi era o operațiune dificilă.

S-a auzit un pârâit, apoi o voce feminină care gâfâia ușor:

— Vorbesc cu *monsieur* André Chabanais?

— La telefon, am răspuns, căci reușisem să înghit restul de baghetă. „Asistentele astea ale lui Adam au întotdeauna voci plăcute”, mi-a trecut prin minte. Mă bucur că m-ați sunat înapoi atât de repede, trebuie să vorbesc urgent cu Adam. Pe unde-a fost plecat?

Tăcerea lungă de la capătul celălalt al firului mă călca pe nervi. Dintr-odată, am simțit cum îmi îngheață sângele în vene, amintindu-mi de povestea îngrozitoare de toamna trecută, când un agent literar american a căzut de pe

scări în drum spre târgul de carte și s-a ales cu hemoragie cerebrală.

— Nu s-a întâmplat nimic cu Adam, nu-i așa?

— Ăăă... Păi... Eu n-am de unde să știu. Interlocutoarea părea ușor încurcată. De fapt, eu v-am sunat în legătură cu Robert Miller.

Evident, citise e-mailul meu către Adam. La vremea respectivă, convenisem cu el să nu sufle o vorbă *nimănui* despre micul nostru secret și speram că o să respecte planul întocmai.

— Chiar despre el vreau să discut cu Adam, am zis cu precauție. Robert Miller trebuie să vină la Paris, după cum probabil că știți.

— O! a spus ea, cu încântare în glas. Dar asta e pur și simplu *minunat*. Habar n-aveam. Spuneți-mi... ați primit scrisoarea mea? Sper că nu-i nicio problemă că am lăsat-o în cutia dumneavoastră poștală fără să vă anunț. Sunteți drăguț să i-o transmiteți mai departe lui Robert Miller? Știți, pentru mine e deosebit de important ca el să o primească.

Încet-încet, începeam să mă simt ca Alice în Țara Minunilor atunci când s-a întâlnit cu Iepurele Alb.

— Despre ce scrisoare vorbiți? N-am primit nicio scrisoare, am zis nedumerit, pe un ton miorlăit. Spuneți-mi, *sunteți* de la Agenția Literară Goldberg International, nu-i așa?

— A, nu. Numele meu este Aurélie Bredin. Nu sunt de la nicio agenție. Cred că mi-au făcut greșit legătura. Voiam să vorbesc cu redactorul care se ocupă de scriitorul Robert Miller, a spus vocea cu o veselă convingere.

— Eu sunt. Cu cât vorbeam mai mult cu ea, cu atât mi se întărea impresia că acea conversație nu duce nicăieri. Nu cunoșteam nicio Aurélie Bredin. Așadar, *madame* Bredin, cu ce vă pot fi de folos?

— Ieri seară am pus în cutia dumneavoastră poștală o scrisoare pentru Robert Miller. Voiam să mă asigur că ați

primit-o și că i-o veți transmite.

În sfârșit mi-a picat fisa. Pentru jurnaliștii ăștia nimic nu se mișcă suficient de repede.

— A, m-am prins. Sunteți ziarista de la *Figaro*, corect?

— Nu, *monsieur*.

— Bun, atunci cine sunteți?

Am auzit un oftat.

— Aurélie Bredin, v-am spus deja.

— Și?

— E vorba despre scrisoare, a repetat ea enervată. Aș vrea să o trimiteți mai departe către domnul Miller.

— Despre ce scrisoare vorbiți? N-am primit nicio scrisoare.

— Nu se poate. Ieri am adus-o personal. E într-un plic alb. Adresat scriitorului Robert Miller. *Trebuie* să-l fi primit. Vocea devenise insistentă și deja eu eram cel care începea să-și piardă răbdarea.

— Uitați ce este, doamnă, dacă vă spun că n-a ajuns nicio scrisoare la noi, trebuie să mă credeți pe cuvânt. Poate o să sosească, și atunci o s-o înaintez cu plăcere destinatarului. Putem încheia discuția?

Sugestia mea n-a fost întâmpinată cu prea mult entuziasm.

— Mi-ați putea da adresa lui Robert Miller? Sau un e-mail la care poate fi contactat?

— Regret, dar în general nu furnizăm nimănui adresele scriitorilor. În definitiv, au și ei dreptul la o viață personală.

Dumnezeule mare, ce era în capul femeii ăleia?

— Nu puteți face o excepție, doar de data asta? E foarte important pentru mine.

— În ce sens e *important*? Care este relația dumneavoastră cu Robert Miller? am întrebat suspicios. Era chiar foarte neobișnuit ca eu să pun o astfel de întrebare, însă răspunsul pe care l-am primit a fost și mai neobișnuit.

— Ei bine, nici eu nu știu prea bine... Știți, i-am citit

cartea... E o carte grozavă... Și sunt câteva lucruri acolo... De fapt... Aș vrea foarte mult să-i pun autorului câteva întrebări... Și să-i mulțumesc... Într-un fel, mi-a salvat viața...

M-am uitat lung la telefon, fără să cred ce-mi auzeau urechile. Femeia aia sigur avea ceva probleme la mansardă. Sigur era vreo cititoare din aia cuprinsă până peste cap de emoție, care obișnuiește să sâcâie fără milă autorii și care, în entuziasmul ei debordant, le scrie lucruri de genul „Mi-ar plăcea *la nebunie* să te cunosc!” sau „Gândești exact ca mine” sau „Vreau să fac un copil cu tine”.

Bine, recunosc că în scrisorile cititorilor care au sosit pentru Robert Miller – adică pentru mine – încă nu apăruseră declarații din astea. Însă au fost câteva misive entuziaste pe care le-am „trimis mai departe”. Cu alte cuvinte, le-am citit și, fiindcă nu m-a lăsat orgoliul personal să le arunc, le-am îndesat în colțul cel mai ascuns al dulapului meu metalic.

— Am înțeles, am spus. Mă bucur să știu asta. Dar tot nu vă pot da adresa lui Miller. Îmi pare rău, trebuie să vă mulțumiți cu ajutorul pe care vi-l pot oferi eu. Altfel nu se poate.

— Dar ați zis că n-ați primit scrisoarea. În cazul ăsta, cum o s-o dați mai departe? a întrebat vocea de la capătul firului, deopotrivă mușcătoare și deznădăjduită.

Aș fi vrut să o scutur bine de tot, însă, din nefericire, vocile de la telefon au o caracteristică regretabilă: aceea că nu pot fi scuturate.

— *Madame...* Cum spuneți că vă numiți?

— Bredin. Aurélie Bredin.

— *Madame Bredin*, am spus, încercând să mențin un calm desăvârșit. De îndată ce scrisoarea dumneavoastră o să ajungă în tăvița mea de corespondență, o s-o dau mai departe, bine? Poate nu azi, mâine, dar o să mă ocup. Și-acum vă rog să mă scuzați, trebuie să închei conversația, pentru că am și alte lucruri de făcut. Recunosc, nu-s la

fel de importante ca *scrisoarea dumneavoastră*, dar trebuie să fie duse la îndeplinire.

Vă doresc o zi bună!

— *Monsieur Chabanais*?! a strigat vocea imediat.

— N-am închis încă, am răspuns ursuz.

— Ce mă fac dacă s-a pierdut scrisoarea? În glasul ei se simțea un tremur ușor.

Exasperat, mi-am trecut mâna prin păr. În mintea mea vedeam o doamnă în vârstă, cu părul vâlvoi și timp berechet la dispoziție, așezând neglijent rând după rând pe hârtie cu degetele ei atinse de artroză și chicotind încet în timp ce scria.

— Atunci, scumpa mea *madame Bredin*, va trebui să scrieți altă scrisoare. Acestea fiind spuse, *bonne journée*!

„Din partea mea, n-ai decât să scrii o sută de scrisori”, mi-am zis înverșunat, în timp ce trânteam receptorul. „Niciuna n-o să ajungă-n veci la destinatar.”

Nici n-am apucat bine să închid telefonul și ușa de la birou s-a deschis, iar *madame Petit* și-a băgat capul înăuntru.

— *Monsieur Chabanais*! a zis pe un ton ce aducea a reproș. *Monsieur Goldberg* a încercat să vă sune de două ori, dar aveți tot timpul linia ocupată. E acum la telefon, vă fac legă...?

— Da! am strigat. Dumnezeuule, da!

Prietenul meu, Adam, era de o seninătate aproape budistă, aș putea spune.

— În sfârșit! am zis nervos și l-am auzit rostind la telefon salutul lui obișnuit – „Noroc, Andy, ce mai faci?” –, pe un ton scăzut și imperturbabil. Pe unde naiba umbli? Nici nu știi ce-i aici! Nu-mi vād capul de treabă și tu nu răspunzi la niciunul dintre numerele alea idioate. De ce nu răspunde nimeni la tine-n agenție? Toată lumea mă pisează cu blestematul de Miller. Bunicuțe fatale sună pe-aici și-i cer adresa. Monsignac vrea o lectură publică. *Le Figaro* vrea un articol. Știi ce-o să se-ntâmpale când o să afle ăla bătrānu' că Miller nu există? N-am decât să-mi

strâng jucăriile și să plec din editură!

A trebuit să mă opresc și să trag aer în piept, iar Adam a profitat de moment ca să spună și el ceva.

— Liniștește-te, dragule, a zis. Totul o să fie bine. La care întrebare vrei să-ți răspund mai întâi?

Am bombănit în receptor.

— Așa... Am fost plecat câteva zile la New York, am mers pe la niște edituri. Carol a fost cu mine, iar Gretchen a suferit o toxiinfecție alimentară în perioada asta, așa se explică de ce nu era nimeni în agenție. Ai mei au profitat de ocazie și s-au dus s-o vadă pe bunica, la Brighton. Emma avea mobilul cu ea, dar și-a uitat încărcătorul acasă. Cât despre telefonul meu, am ceva probleme cu el acum și bănuiesc că n-aveam nici semnal bun pe-acolo. Ce mai tura-vura, am primit mesajul tău trunchiat și, fiindcă eram foarte confuz, n-am înțeles ce se-ntâmplă. Uite-așa se confirmă legea aia a lui Murphy.

— Legea lui Murphy? am întrebat. O scuză mai bună n-ai găsit?

— Nu e o scuză. „Dacă ceva poate să meargă prost, va merge”, a zis Adam. Asta e legea lui Murphy despre care vorbeam. Nu-i cazul să te dai de ceasul morții, Andy! Una la mână, nu va *trebui* să-ți strângi jucăriile. Doi la mână, o rezolvăm noi cumva.

— Nu, nu, tu o s-o rezolvi! am răspuns. O să-i explici drăguțului tău de frate dentist că trebuie să se facă-ncoace și să intre în pielea lui Robert Miller. În definitiv, tu ai scornit ideea cu fotografia. Eu am fost împotrivă, ți-aduci aminte? Dar tu nu te mai săturai de detaliile tâmpite pe care le inventai. Poză, câine, casă modestă, simț al umorului. M-am oprit pentru o clipă. „Trăiește alături de cățelușul său, Rocky.” Rocky! Cuvântul ăsta l-am scuipat, literalmente. Cui i-ar trece prin minte să-și boteze câinele Rocky? E o sminteală!

— E perfect normal pentru un englez, a insistat Adam.

— Aha. Așa o fi! *Bon.* Și frate-tău cum e? Adică... ține la glume? E capabil să se exprime? Crezi că ar putea face

o impresie convingătoare?

— Ăăă... Păi... Bănuiesc... a mormăit Adam și am simțit o urmă de ezitare în vocea lui.

— Ce s-a întâmplat? am zis. Să nu-mi spui că între timp a emigrat în Africa de Sud.

— O, nu! Frate-meu n-ar avea curaj să se urce-n avion. Adam a tăcut din nou, dar nu părea la fel de relaxat ca de obicei.

— Bun, atunci...? am presat eu.

— Ei bine, a spus, ar fi o foarte mică problemă...

Am oftat în timp ce mă întrebam dacă englezul, care nu era scriitor, își învinsese frica de moarte legată de avioane.

— Nu i-am spus despre carte, a zis Adam.

— Poftim? am urlat. Într-o carte, corpul de literă folosit pentru ceea ce tocmai spuseseam ar fi fost de minimum 150 de puncte. Nu i-ai spus deloc? Adică... faci mișto de mine sau ce?

Îmi ieșisem din pepeni.

— Nu-i niciun mișto, a spus Adam scurt.

— Dar mi-ai povestit cum a zis „Ce haios!”. „Ce haios!”— exact așa a spus!

— Cum să-ți zic... Sincer să fiu, cuvintele au fost de fapt ale *mele*, a spus Adam. La vremea respectivă n-am crezut că are rost să-i povestesc despre asta. Cartea n-a apărut în Anglia. Și chiar de apărea... fratele meu nu citește. Poate doar cărți despre ultimele descoperiri în domeniul tehnicii implanturilor dentare, cel mult.

— Doamne, Adam! am spus. Ai un tupeu fantastic. Și fotografia? La urma urmei, poza aia e a lui.

— Ah, poza! Știi, de-atunci și până acum, Sam și-a lăsat barbă. Nu l-ar recunoaște nimeni după fotografia aia. Adam își recăpătase calmul. Eu, dimpotrivă.

— Minunat! Foarte amuzant! am zăbierat. Și-acum ce face, își dă barba jos? Asta *dacă* e pregătit să intre-n horă măcar. După ce tu nu i-ai suflat o vorbuliță despre toată tărașenia? La naiba! La naiba! *C'est incroyable!* Of! Deci,

gata. *Fini!* Pot să m-apuc să-mi fac bagajul.

Mi-am plimbat privirea peste rafturile înțesate cu cărți și peste vrafurile de manuscrise ce așteptau să fie revizuite. Peste afișul uriaș de la ultima expoziție a lui Bonnard de la Grand Palais, ce înfățișa un vesel peisaj din sudul Franței. Peste statueta din bronz de pe birou, pe care o cumpărasem mai demult din Roma, de la Villa Borghese. Era Daphne, reprezentată chiar în momentul în care, fugind din calea lui Apollo, a fost prefăcută în copac.

Poate c-ar trebui să mă transform și eu în copac, mi-a trecut prin gând, fugind nu de un zeu, ci de un Jean-Paul Monsignac infuriat.

— Ai ochi buni, zisese când mă angajase. Ai o privire foarte directă și sinceră. *Eh bien!* Îmi plac oamenii care te privesc fix în ochi.

Privirea mea melancolică a continuat să alunece spre ferestrele mici și cochete cu pervazuri albe și geamuri duble, prin care obișnuiam să mă uit dincolo de acoperișurile celorlalte case, zărind clopotnița bisericii Saint-Germain, iar în zilele de primăvară, o fâșie de cer albastru. Am oftat prelung.

— Nu te mai da te ceasul morții, André, am auzit vocea lui Adam Goldberg venind din depărtare. O scoatem noi la capăt.

„O scoatem noi la capăt” era mottoul lui în viață, asta era clar. Însă nu și al meu. Cel puțin nu în momentul respectiv.

— Oricum, Sam mi-e dator, a continuat Adam, fără să bage de seamă că eu rămăsesem fără cuvinte. E un tip de treabă, sunt sigur c-o să intre-n joc, dacă-l rog eu. Îi dau un telefon în seara asta și-i explic tot.

Răsuceam pe deget firul telefonului fără să scot o vorbă.

— Când ar fi cel mai bine să vină?

— La începutul lui decembrie, am șoptit, privindu-mi degetul înfășurat în cablul de la telefon.

— Deci mai avem la dispoziție două săptămâni! a zis

Adam bucuros, spre surprinderea mea.

Pentru mine, timpul părea neiertător. Pentru el, reprezenta un aliat.

— Te sun de îndată ce vorbesc cu frate-meu. N-ai de ce să te neliniștești, a zis. După asta, prietenul meu englez a încheiat conversația cu o variațiune a frazei lui favorite. Nu-ți face griji, o rezolvăm noi cât ai bate din palme!

În rest, după-amiaza a fost banală. Mi-am dat silința să mă ocup de vraful de manuscrise de pe birou, dar n-am fost în stare să mă concentrez.

La un moment dat, a venit Gabrielle Mercier să mă anunțe, dându-și aere, că după ce a parcurs romanul scris de patronul de gelaterie italiană (început-mijloc-sfârșit), *monsieur* Monsignac nu întrevade nicio speranță că ar putea face din el o altă Donna Leon.

— Un *patron de gelaterie* care se ocupă cu scrisul. Chestia asta ar trebui să fie super-originală, sau ce? zisese Monsignac plin de dispreț. După mine, scrie proză ca un copil de școală generală. Și nici măcar nu e captivantă! Al naibii neobrăzat, mai cere și o căruță de bani! *Ils sont fous, les Américains!*

Madame Mercier ajunsese și ea la aceeași concluzie – nu era întâmplător faptul că fusese de aceeași părere cu șeful în ultimii douăzeci și cinci de ani –, așa că au convenit fericiți că manuscrisul poate fi respins.

Pe la ora cinci și jumătate, *madame* Petit a intrat în birou la mine și mi-a adus câteva scrisori și contracte pe care trebuia să le semnez. Apoi mi-a urat o seară bună și a ieșit, informându-mă că găsesc corespondența din ziua aia în biroul cel mare.

— Bine, bine, am zis, dând din cap în semn că am auzit. În zilele ei bune, *madame* Petit îmi aducea personal corespondența și mi-o așeza pe birou. După aceea, obișnuia să mă întrebe dacă vreau o cafea bună. („Vă fac o cafeluță bună, *monsieur* Chabanais?”) Când era supărată pe mine, ca în ziua aia, era limpede că nu-mi e permis să mă bucur de acest dublu privilegiu. *Madame*

Petit nu era doar o secretară trupeșă, cu niște sâni care, după standardele pariziene, intrau la categoria „enormi”. Era și o femeie cu principii.

În mod normal, ajungeam la birou pe la ora zece și plecam la șapte și jumătate. Se-ntâmpla să stau mult în pauzele de masă, mai ales dacă luam prânzul cu vreun autor – în cazul ăsta, durau până la ora trei. *Monsieur Chabonais est en rendez-vous* spunea preocupată *madame* Petit, dacă era să fiu căutat de cineva. După ora cinci, prin birourile Editurii Opale – care în mod obișnuit erau ca un stup, zumzăiau de activitate – se făcea în sfârșit liniște și puteai într-adevăr să lucrezi cu spor. Nici nu simțeam cum zboară timpul și uneori, atunci când aveam o groază de treabă, se întâmpla să mă uit la ceas și să văd că e deja aproape nouă seara. În ziua aia am hotărât să plec mai devreme de la muncă. Fusese o zi obositoare.

Am închis radiatorul vechi de sub fereastră, am îndesat în servieta mea ponosită manuscrisul primit de la *mademoiselle* Mirabeau, am tras de lăntișorul de alamă care atârna de lampa de birou de culoare verde-închis, după care am stins lumina.

— Ajunge pentru astăzi, am zis în șoaptă și am tras ușa în urma mea. Însă era evident că o forță divină hotărâse ca ziua mea să nu se termine așa.

— Fiți amabil, am auzit vocea aceea care mă călcase pe nervi după-amiază, îmi puteți spune unde l-aș putea găsi pe *monsieur* Chabonais?

În fața mea stătea ea, parcă răsărită din pământ. Însă nu o octogenară țâfnoasă mă sâcâise cu pretențiile ei scrise pierdute. Posesoarea „vocii” era o tânără zveltă, îmbrăcată într-o haină din lână maro-închis și cu cizme din velur în picioare. Un fular croșetat îi atârna neglijent în jurul gâtului. Când a făcut un pas ezitant spre mine i-am văzut părul, care-i depășea linia umerilor, unduindu-se ca mătasea și strălucind în lumina palidă din anticameră precum firul de aur.

Ochii ei de un verde-închis m-au privit întrebători.

Era joi seara, puțin peste ora șase jumătate, iar pe mine mă lovise un *déjà-vu* pe care de-abia mai târziu l-am înțeles.

Am rămas încremenit, fără să-mi pot lua privirea de la silueta aceea blondă, de parcă mă uitam la o nălucă.

— Îl caut pe *monsieur* Chabanais, a repetat ea pe un ton serios. Apoi a zâmbit. Surâsul ei mi s-a părut o rază de soare ce mi-a străbătut anticamera. Știți cumva dacă mai e la birou?

Dumnezeule! Cunoșteam zâmbetul ăla! Îl mai văzusem o dată, cam cu un an și jumătate în urmă. Era surâsul incredibil de încântător cu care începea povestea din romanul meu.

Asta e interesant la povești. De unde își culeg scriitorii poveștile? Sunt niște lucruri latente în suflet, pe care anumite întâmplări le scot la lumină? Oare scriitorii le smulg din aer? Oare poveștile urmează cursul vieții unor oameni care există cu adevărat? Cât este realitate și cât plăsmuire? Ce a existat cu adevărat și ce n-a existat niciodată? Imaginația influențează realitatea? Sau realitatea influențează imaginația?

Ilustratorul și creatorul de benzi desenate David Shrigley a spus odată: „Când sunt întrebat de unde mă inspir, răspund că nu știu. Cred că asta e o întrebare stupidă. Dacă ai ști de unde-ți vin ideile, atunci n-ar mai fi ideile tale, ar fi ale altcuiva, iar tu nu ai fi făcut decât să le furi. Ideile vin de nicăieri și îți sunt vârâte în cap; poate de către Dumnezeu ori de niște spirite diavolești sau așa ceva.”

Teoria mea e că oamenii care scriu romane și ne deapănă povești se împart în trei grupuri mari.

Cei care fac parte din primul grup nu scriu decât despre ei înșiși – aici intră multe nume mari ale literaturii.

Al doilea grup e format din oamenii care posedă un talent de invidiat de a *născoci* povești. Stau în tren, se

uită pe fereastră și dintr-odată le vine câte o idee.

În cele din urmă, există acei oameni pe care i-am putea numi „impresioniștii” tagmei scriitoricești. Darul lor e acela de a descoperi poveștile.

Aceștia străbat lumea în lung și-n lat, deschid bine ochii și culeg din copaci întâmplări, stări de spirit și mici scene, ca pe cireșe.

Un gest, un zâmbet, felul în care cineva își piaptăna părul pe spate sau își leagă șireturile de la pantofi. Instantanee în spatele cărora se ascund povești. Povești care devin imagini.

Oamenii ăștia zăresc un cuplu de îndrăgostiți plimbându-se prin parcul Bois de Boulogne într-o seară răcoroasă de vară și încearcă să-și imagineze încotro o să-i ducă drumurile vieții. Sunt într-o cafenea și observă două prietene vorbind cu însuflețire vrute și nevrute. Nu știu că în curând una dintre ele o va trăda pe cealaltă și îi va fura iubitul. Se întreabă încotro ar putea merge femeia cu ochi triști care stă pe scaun în metrou, cu capul sprijinit de geam.

Stau la rând în fața casei de bilete, la cinematograf, și din întâmplare le ajunge la urechi o discuție plină de haz între vânzătorul de bilete și un cuplu de bătrâni căsătoriți, care întreabă dacă pot primi „o reducere pentru studenți” – o situație ca asta nu poate fi inventată! Văd strălucirea lunii pline învelind Sena ca într-o foiță de argint și li se umple sufletul de cuvinte.

Nu știu dacă aș fi considerat îngâmfat dacă aș spune despre mine că sunt scriitor. În tot cazul, n-am scris decât un singur roman, nu foarte amplu. Însă dacă aș admite că sunt scriitor, sigur m-aș încadra în ultima categorie. Mă număr printre aceia care *își descoperă* poveștile.

Așa se face că eu mi-am găsit eroina mai demult, într-un mic restaurant.

Îmi amintesc totul foarte clar: mă plimbam singur pe bulevardul Saint-Germain în seara aceea de primăvară –

lumea se strânsese deja pe terasele restaurantelor și cafenelelor – și, pentru prima dată, am apucat-o pe o străduță, deși nu îmi stă în obicei. Iubita mea de pe atunci voia să-i iau un colier de ziua ei și îmi împuiase capul cu un mic magazin de bijuterii al creatorului israelian Michal Negrin, de pe Rue Princesse. Am găsit magazinul și n-a trecut mult până să ies din el cu un pachet ambalat în stil conservator, dar viu colorat, și, total pe neașteptate, am descoperit-o pe *ea*!

Am văzut-o în spatele ferestrelor unui restaurant nu mai mare decât o sufragerie obișnuită, vorbind cu un client care stătea așezat cu spatele la mine la una dintre mesele mici, cu fețe de masă în carouri, roșu cu alb. Lumina blândă, gălbuie, licărea în părul ei lung, cu cărare pe mijloc, și primul lucru care mi-a atras atenția a fost felul în care i se unduia părul la fiecare mișcare.

Am rămas pe loc și mi-am întipărit în minte fiecare amănunt legat de făptura tinerei femei. Rochia verde, lungă și simplă, din mătase fină, pe care-o purta în chip firesc, ca o zeiță romană a primăverii, cu bretele late, care-i lăsau brațele și umerii descoperiți. Măinile ei cu degete lungi se mișcau grațios în timp ce vorbea.

Am văzut cum și-a atins gâtul și s-a jucat cu mărgелеle micuțe, albe ca laptele, de care atârna un medalion mare, cu aspect patinat.

Apoi a ridicat privirea preț de o clipă și a zâmbit.

Surâsul acela m-a vrăjit și m-a umplut de bucurie, chiar dacă nu mi-era destinat. Am rămas pironit locului, privind pe fereastră ca un voyeur, aproape neîndrăznind să respir, atât de minunat mi s-a părut a fi momentul respectiv.

După aceea, ușa restaurantului s-a deschis, dinăuntru s-au revărsat în stradă grupuri de oameni veseli, iar reveria a luat sfârșit: femeia frumoasă s-a întors cu spatele și a dispărut, iar eu mi-am continuat drumul.

Nu luasem niciodată masa – nici mai târziu n-am făcut-o – în restaurantul mic și retras, al cărui nume mi

s-a părut atât de poetic încât nu m-am putut abține și mi-am așezat scena de final a romanului acolo – în Le Temps des Cerises.

Iubita mea și-a primit colierul scânteietor. La scurtă vreme după asta, m-a părăsit.

Însă mi-a rămas zâmbetul unei străine, care m-a inspirat și a dat imaginației mele aripi. I-am spus Sophie și am însuflețit-o. Am făcut-o protagonista unei povești pline de peripeții plâsmuite de mine.

Și dintr-odată, iat-o stând în fața mea! M-am întrebat cât se poate de serios dacă e cu puțință ca un personaj de roman să devină o ființă reală, în carne și oase.

— *Monsieur?* În glasul ei se strecurase o ușoară urmă de îngrijorare.

Am revenit cu picioarele pe pământ, în anticamera Editurii Opale, stând așa, în fața ușii închise a propriului birou.

— Mă scuzați, *mademoiselle*, am zis, încercând să-mi țin sub control starea de confuzie. M-am lăsat furat de gânduri. Ce spuneți?

— Aș vrea să vorbesc cu *monsieur* Chabanais, dacă se poate, a repetat ea.

— Păi... cu el vorbiți, i-am răspuns, iar expresia ei surprinsă m-a făcut să cred că se aștepta ca bărbatul care îi trântise telefonul în nas într-un mod atât de ostil cu doar câteva ore înainte să arate puțin altfel.

— A, a zis, ridicând din sprâncenele fine și frumos conturate. *Dumneavoastră* sunteți! Zâmbetul i-a dispărut de pe chip.

— Da, eu, am răspuns oarecum prosteste.

— Am vorbit la telefon azi după-amiază. Sunt Aurélie Bredin, vă mai amintiți? Eu sunt cea care i-a scris scriitorului de care vă ocupați... domnului Miller. Ochii ei de un verde-închis mă priveau cu reproș.

— Da, chiar îmi amintesc.

Avea niște ochi al naibii de frumoși.

— Sunt sigură că v-am surprins venind aici pe nepusă

masă, nu-i așa? a zis.

Ce era să-i răspund? Surpriza mea era de o mie de ori mai mare decât și-ar fi putut închipui. Era aproape un miracol faptul că Sophie, protagonista romanului meu, apăruse dintr-odată acolo și mă lua la întrebări. Ea era femeia din după-amiaza aceea și acum voia adresa unui scriitor (care nu exista!) pentru că era convinsă că romanul lui (adică romanul meu!) i-a salvat viața. Dar cum să-i explic toate astea? Întreaga poveste mă depășea și aveam senzația că dintr-un moment în altul cineva o să sară de după colț, acompaniat de un cor de râsete înregistrate, ca la TV, strigându-mi bucuros nevoie mare: „Zâmbește, ești la *Camera ascunsă*, hahaha!”

Așa că am continuat să mă uit lung la ea și am așteptat să mi se limpezească mintea.

— Ei bine... și-a dres ea glasul. După ce azi după-amiază ați fost atât de... a făcut o pauză, pentru efect. Atât de lipsit de răbdare și de precipitat la telefon, m-am gândit că mai bine vin personal să mă interesez de scrisoarea mea.

Sărise peste dreptul meu la replică. Minunat, nu sosise nici de cinci minute și deja începuse să vorbească precum *maman!* Am ieșit imediat din starea aceea cataleptică.

— Uite ce e, *mademoiselle*, adevărul e că nu-mi vedeam capul de muncă. Dar *n-am fost* precipitat sau lipsit de răbdare.

M-a privit gânditoare, apoi a dat din cap.

— Aveți dreptate, a zis. Sinceră să fiu, în realitate ați fost *neprietenos*. Chiar mă întrebam dacă toți redactorii sunt la fel de neprietenoși sau doar dumneavoastră vă stă în caracter, *monsieur Chabanais*.

Am zâmbit sec.

— Cătuși de puțin, noi doar încercăm să ne facem meseria, însă, din păcate, se-ntâmplă să mai fim și perturbați, *mademoiselle*... Iarăși uitasem cum o cheamă.

— Bredin. Aurélie Bredin. Mi-a întins mâna și am văzut că zâmbește din nou.

I-am strâns mâna și imediat m-am întrebat dacă există vreo metodă prin care pot să i-o păstrez într-a mea mai mult decât se cuvine (eventual, să pot păstra mai mult decât mâna ei). Apoi i-am dat drumul.

— *Mademoiselle* Bredin, încântat de cunoștință! Nu ni se-ntâmplă prea des să cunoaștem cititori așa entuziaști ca dumneavoastră.

— Ați primit scrisoarea?

— Da, cum să nu! am mințit eu. Stă bine-mersi în tăvița mea de corespondență.

Ce-ar fi putut să se-ntâmple? Fie scrisoarea se găsea deja în tăvița mea de corespondență, fie urma s-o primesc a doua sau a treia zi. Și chiar dacă n-o primeam, rezultatul era același: minunata scrisoare din partea cititoarei nu avea să ajungă la destinatar, în cel mai fericit caz urmând a sfârși la mine în dulap.

I-am zâmbit satisfăcut.

— Atunci puteți să i-o trimiteți mai departe lui Robert Miller, a spus ea.

— Desigur, *mademoiselle* Bredin, n-aveți nicio grijă în privința asta. Scrisoarea dumneavoastră e ca și trimisă. Cu toate astea...

— Cu toate astea? m-a îngânat ea îngrijorată.

— Cu toate astea, dacă aș fi în locul dumneavoastră, nu mi-aș face speranțe prea mari. Robert Miller este o persoană extrem de rezervată, ca să nu zic *dificilă*. De când l-a părăsit soția, duce o viață de sihastru în căbănuța aia a lui. Inima lui aparține pe de-a-ntregul cățelușului său... Rocky, am zis.

— A! a făcut ea. Ce trist!

Am înclinat solemn din cap.

— Foarte, foarte trist, într-adevăr. Robert a fost dintotdeauna un pic mai ciudat, dar în fine... Am scos un oftat adânc și convingător. Bunăoară, chiar zilele astea am tot încercat să-l convingem să vină la Paris să dea un interviu pentru *Figaro*, dar nu trag prea multe speranțe că va accepta.

— Curios, nu m-aș fi gândit că e o astfel de persoană. Cartea lui e atât de... atât de optimistă și de amuzantă, a zis. Ați avut șansa să-l cunoașteți personal pe *monsieur* Miller? Pentru prima dată m-a privit cu interes.

— Ei bine... am tușit, dându-mi importanță. Aș putea afirma că sunt unul dintre puținii oameni care-l cunosc cu adevărat pe Robert Miller. Ce pot spune cu certitudine este că am lucrat foarte mult împreună cu el la roman și am impresia că mă simpatizează.

Părea impresionată.

— E fără îndoială o carte grozavă.

După asta a spus:

— Ah, tare mi-ar plăcea să-l cunosc pe acest Miller. Nu credeți că există o șansă cât de mică să-mi răspundă?

Am ridicat din umeri.

— Știu și eu, *mademoiselle* Bredin? Cel mai probabil n-o să vă răspundă, asta e părerea mea, dar, până la urmă, eu nu-s Dumnezeu.

Am observat-o jucându-se cu ciucurii fularului.

— Cum să vă spun... Nu-i *chiar* o simplă scrisoare de la un cititor. Aș merge prea departe dacă v-aș explica totul, *monsieur* Chabanais și, în definitiv, dumneavoastră n-aveți niciun amestec în povestea asta, dar *monsieur* Miller m-a ajutat nespun de mult atunci când mă aflam în niște împrejurări dificile, astfel că aș vrea să-i mulțumesc, înțelegeți?

Am dat din cap. Ardeam de nerăbdare să ajung la tăvița de corespondență și să citesc ce avea *mademoiselle* Aurélie Bredin să-i spună lui *monsieur* Robert Miller.

— Hmm, s-așteptăm să vedem ce se-ntâmplă, am zis. Cum era proverbul ăla englezesc simpatic foc? „S-așteptăm, un ceai să bem, ce se-ntâmplă să vedem.”

Mademoiselle Bredin a schițat o grimasă de disperare foarte caraghioasă.

— Urâsc nespun așteptarea asta, s-a justificat ea în fața mea.

— Cine n-o urăște? am răspuns binevoitor și m-a

cuprins plăcutul sentiment de a avea toate atuurile în mână. Nici prin gând nu mi-ar fi trecut că peste câteva săptămâni eu aveam să fiu cel care așteaptă cu nerăbdare și disperare un răspuns decisiv din partea unei răzbunătoare femei cu ochi de culoare verde-închis – un răspuns de care depindea fraza finală a unui roman. În același timp, un răspuns care avea să-mi influențeze întreaga viață!

— Îngăduiți-mi să vă las cartea mea de vizită, a zis *mademoiselle* Bredin și a scos din poșeta ei de piele o carte de vizită micuță, pe care erau desenate două cireșe roșii. În caz că Robert Miller se hotărăște să vină la Paris. Aș aprecia dacă m-ați anunța. M-a săgetat cu o privire care se voia a fi conspirativă.

— Sigur, ținem legătura. Trebuie să recunosc că în clipa respectivă nu exista lucru pe care să mi-l fi dorit mai mult. Deși, din motive evidente, mi-ar fi plăcut ca Robert Miller să nu intre în ecuație. Sincer să fiu, începeam să-i port pică. Am luat cartea de vizită și aproape că nu mi-am putut stăpâni uimirea. Le Temps des Cerises, am murmurat. Ah... *lucrați* în acest restaurant?

— E restaurantul *meu*, mi-a răspuns. Îl știți?

— Ăăă... Nu... Da... Nu chiar, m-am bâlbâit eu. Trebuia să am grijă ce scot pe gură. Nu e... Nu e restaurantul din romanul lui Miller? Măi să fie, haha, ce coincidență!

— Să fie *oare* o coincidență? M-a privit cu un aer gânditor și pentru o clipă am înghețat la gândul că s-ar putea să știe ceva. Nu, era imposibil! Absolut imposibil! Nimeni, cu excepția mea și a lui Adam, nu știa că în realitate Robert Miller și André Chabanais sunt una și aceeași persoană.

— *Au revoir, monsieur* Chabanais. Mi-a zâmbit din nou și a dat să plece. Poate că în curând, cu ajutorul dumneavoastră, voi afla dacă e sau nu o coincidență.

— *Au revoir, mademoiselle* Bredin. I-am zâmbit la răndu-mi și m-am rugat să nu afle niciodată. Și în niciun

caz cu ajutorul meu.

— Miller, murmură Bernadette. Miller... Miller... Miller... Stătea aplecată peste tastatură și scria numele lui Robert Miller. Să vedem ce aflăm de pe Google.

Era iarăși luni, iar în weekend fuseseră atâtea de făcut la restaurant încât n-avusesem când să-mi dedic timpul celei mai noi activități preferate ale mele – să-l caut pe Robert Miller.

Vineri organizasem două petreceri de amploare – o zi de naștere, la care s-a cântat și s-au ținut multe toasturi, și cea a unui grup de oameni de afaceri și mai cheflii, care fără doar și poate țineau petrecerea de Crăciun în noiembrie și nu se mai îndurau să plece.

Pe Jacquie l-au trecut toate apele și a blestemat de toți sfinții pentru că Paul, ajutorul de bucătar, se îmbolnăvisese, iar el a trebuit să se ocupe și de grătar.

Colac peste pupăză, niciunul dintre clienți nu voia meniul cu pește. Toți comandaseră oferta *à la carte*, iar Jacquie mă dojenea pentru că luasem prea mult somon, de care n-avea cum să mai scape.

Însă eu eram cu gândul departe, și-i dădeam târcoale în minte unui englez chipeș care probabil era la fel de singur ca și mine.

— Imaginează-ți și tu, l-a părăsit nevasta și acum tot ce i-a mai rămas e cățelușul, i-am povestit lui Bernadette când am sunat-o duminică seara. Stăteam întinsă pe canapea cu romanul lui Miller în mână.

— Ei, nu mai spune, *chérie!* Zici că suntem la Balul Persoanelor Singure! El a fost părăsit, tu ai fost părăsită. El e înnebunit după bucătăria franțuzească, tu ești înnebunită după bucătăria franțuzească. Iar el a scris despre restaurantul tău și poate chiar despre tine. Nu pot să spun decât *bon appetit!* a glumit ea. Să-nțeleg că englezul tău trist a încercat să te caute?

— Fugi de-aici, Bernadette! i-am zis și mi-am pus o

pernă după cap. Întâi de toate, nu-i englezul *meu*, apoi toate *coincidențele* astea mi se par într-adevăr uimitoare. În al treilea rând, nici nu cred c-a primit scrisoarea mea încă. Mi-a venit iarăși în minte conversația ușor ciudată pe care o avusesem cu câteva zile înainte la Éditions Opale. Nu pot decât să sper că bărbosul ăla caraghios o să trimită scrisoarea mai departe.

„Bărbosul ăla caraghios” era, desigur, *monsieur* Chabanaïs, care, dacă stăteam să mă gândesc mai bine, începea să mi se pară din ce în ce mai puțin demn de încredere.

Pe Bernadette a pufnit-o râsul.

— Îți faci prea multe griji, Aurélie! Dă-mi un singur motiv realist pentru care n-ar face-o!

Am studiat pictura în ulei a lacului Baikal pe care o aveam pe peretele opus și pe care tata o cumpăraseră cu ani în urmă de la un artist rus, în decursul aventuroasei lui călătorii spre Ulan Bator cu expresul trans-siberian. Era o pictură luminoasă, liniștitoare, la care mă uitam cu plăcere. O barcă veche ce se legăna pe apă în preajma țărmului, cu lacul întinzându-se în spatele ei. Apa era deosebit de calmă și de limpede, de un albastru strălucitor și de nepătruns și înconjurată de un peisaj de vară. „Nici n-ai bănui”, parcă îl aud pe tata spunând, „că e unul dintre cele mai adânci lacuri din Europa.”

— Nu știu, am răspuns contemplând jocul de lumini și umbre de pe suprafața lucitoare a apei. Am eu așa, un sentiment. O fi gelos și vrea să-l țină departe de alții pe scumpul lui scriitor. Sau poate doar de mine.

— Of, Aurélie, ce tot îndrugi acolo? Conspiraționistă mică ce-mi ești!

M-am ridicat în capul oaselor.

— Nu sunt. Tipul ăla *era* foarte ciudat. Mai întâi, s-a comportat ca un Cerber cu mine la telefon. După-ăia, când am vorbit la editură, s-a holbat la mine de parcă era dus cu capul. La început, nici nu mi-a răspuns la întrebări, se tot uita lung la mine, de parcă-i lipsea o doagă.

Bernadette a plescăit, cuprinsă de nerăbdare.

— Poate că era surprins doar. Sau poate c-a avut o zi grea. Doamne, Aurélie, la ce te-ai fi *așteptat*? Doar nu te cunoaște de la facerea lumii. I-ai înșirat verzi și uscate la telefon. Dup-aia, te-ai dus seara la el la birou, total pe neașteptate, l-ai încolțit pe bietul om, care tocmai pleca și el acasă, și l-ai întrebat de-o scrisoare – care, din punctul lui de vedere, poate fi orice amărâtă de scrisoare din partea cine știe cărei țacănite care aleargă după autografe și face pe grozava. Așadar, mă mir că nu te-a dat afară pe ușă. Imaginează-ți cum ar fi dacă fiecare cititor ar da buzna în biroul lui ca să se asigure că scrisoarea trimisă e înaintată unui scriitor sau altuia. Eu una, *urăsc* să mă trezesc cu părinți care vin neanunțați la școală să mă chestioneze de ce i-am dat odraslei teme suplimentare drept pedeapsă.

Nu m-am putut abține să râd.

— Ai dreptate, ai dreptate. Dar să știi că tot mă bucur c-am reușit să vorbesc personal cu redactorul ăla.

— Foarte bine. Oricum, până la urmă, *monsieur Cerberus* ți-a vorbit destul de frumos.

— Da, mi-a spus răspicat că în niciun caz n-o să primesc vreun răspuns de la scriitor, pentru că stă închis ca un pustnic, scufundat în tristețe în casa lui modestă, și n-are vreme de astfel de prostii, i-am azvârlit eu.

— A promis că te anunță dacă vine Robert Miller la Paris, i-a dat înainte Bernadette, fără să se lase păgubașă. Ce vrei mai mult, domnișoară „Nu sunt niciodată mulțumită?”

Chiar așa, ce voiam mai mult?

Voiam să aflu mai multe despre acel englez care arăta atât de bine și care scria lucruri atât de încântătoare. Țăsta era motivul pentru care Bernadette folosea motorul de căutare în dimineața aia de luni, la o săptămână de când începuse totul.

— Ce mă bucur că nu ai ore luna și putem să ne vedem, am zis și m-a cuprins un sentiment de

recunoștință în timp ce observam concentrată cum caută toți Millerii din lume pentru mine.

— Hmm... Hmm... a mormăit Bernadette, după care și-a dat o șuviță blondă pe după ureche și s-a uitat la monitor de parcă ar fi fost hipnotizată. Rahat! Am tastat greșit. Nu, nu voiam să scriu Niller, ci M-i-l-l-e-r!

— Știi, eu nu prea pot să ies în oraș seara, trebuie să fiu la restaurant. M-am aplecat spre ea, ca să văd și eu ce scrie pe ecran. Deși... Cum Claude a plecat, e clar că mi-ar prinde bine să am ceva activitate seara, am continuat. Serile astea de iarnă te fac uneori să te simți foarte singură.

— Dacă vrei, am putea să mergem la film diseară, a zis Bernadette. Rămâne Émile acasă, deci pot să ies. Ai mai vorbit cu Claude? a întrebat fără să facă vreo pauză.

Am dat din cap în semn că nu, recunoscătoare că de data asta nu i-a mai adăugat niciun adjectiv.

— Nici nu m-așteptam la altceva din partea idiotului ăluia, a bombănit și s-a încruntat. E incredibil cum a dispărut ca măgarul în ceață. Apoi glasul i-a devenit mai prietenos. Ți-e dor de el?

— Îmi e, am zis și m-am surprins pe mine însămi, căci starea mea sufletească se îmbunătățise considerabil față de ziua nefericită în care hoinărisem pe străzile Paris. Noaptea e ciudat să zaci singură-n pat. Am rămas pe gânduri un răstimp. E destul de aiurea când, brusc, nu mai e nimeni acolo să te ia în brațe.

Bernadette a dat dovadă de foarte multă empatie.

— Da, îmi închipui, a zis, și n-a mai adăugat imediat că e o diferență clară între a fi cu un bărbat cumsecade care să te ia în brațe și a fi cu un idiot care face același lucru. Cine știe ce-ți rezervă viitorul? S-a uitat la mine și mi-a zâmbit. Până una-alta, ți-ai găsit o distracție pe cinste. Poftim: Robert Miller – doisprezece milioane o sută douăzeci de rezultate. Ce zici?

— N-are cum! m-am uitat la monitor fără să-mi vină să cred. Imposibil!

Bernadette a deschis câteva linkuri, la întâmplare. „Robert Miller – artă contemporană”. Pe ecran a apărut un tablou dreptunghiular alcătuit din diferite dungi colorate.

— Vai, e *foarte* contemporan, într-adevăr! A închis pagina. Ia te uită! Rob Miller, jucător de rugby. Pfffuai, domnu’ sportiv! A plimbat cursorul pe pagină. Robert Talbot Miller, agent american, a făcut spionaj pentru Uniunea Sovietică – nu cred că-i ăsta, pare deja înțărcat. A apucat-o râsul. Ha! a exclamat. Robert Miller, locul 224 în clasamentul celor mai bogați oameni din lume! Ești sigură că nu vrei să te răzgândești, Aurélie?

— Așa n-ajungem nicăieri, am spus. Trebuie să cauți după „Robert Miller, scriitor”.

„Robert Miller, scriitor” a generat doar șase sute cincizeci de mii de rezultate, deci căutarea era în continuare o provocare.

— Nu puteai și tu să găsești un scriitor cu un nume mai puțin comun? a zis Bernadette, dând clicuri pe prima pagină care s-a deschis. Rezultatele erau extrem de diverse: de la un tip care publicase cărți despre dresajul cailor, până la un lector care scrisese o lucrare despre coloniile engleze pentru Oxford University Press și un englez cu o înfățișare teribil de înfricoșătoare, care scrisese o carte despre războiul anglo-bur.

Bernadette a arătat cu degetul înspre fotografie.

— N-are cum să fie ăsta, nu-i așa?

Am scuturat cu putere din cap.

— Doamne, nu! am strigat.

— N-avem sorți de izbândă, a zis Bernadette. Cum ziceai că se cheamă romanul ăla?

— *Surâsul femeilor*.

— Bun... Bun... Bun... A început să tasteze. Aha! a zis. L-am găsit, uite: Robert Miller, *Surâsul femeilor*! A zâmbit triumfătoare, iar eu mi-am ținut răsufarea. Robert Miller, publicat la Éditions Opale. Drace, nu e decât pagina de internet a editurii. Și linkul ăsta duce către... Amazon,

unde văd la fel, tot ediția în limba franceză. Ciudat, ar trebui să găsim undeva ediția originală, în limba engleză. A mai tastat ceva, apoi a dat din cap. Nimic, a zis. Toate rezultatele au legătură cu Henry Miller, *The Smile at the Foot of the Ladder*^[16] – o carte excelentă, apropo –, dar e clar că nu duc spre omul nostru. Și-a bătut ușor buzele cu degetul arătător, gânditoare. Nu scrie nicăieri pe Internet despre el, nu are pagină de Facebook. Domnul Miller rămâne o enigmă, pentru World Wide Web, cel puțin. Cine știe, poate e foarte de modă veche și respinge tehnologia modernă de orice fel. Totuși, e ciudat că n-am găsit ediția în limba engleză a cărții. A închis laptopul și s-a uitat la mine. Îmi pare rău, nu-ți pot fi de ajutor.

M-am întors la locul meu, deziluzionată. Credeam că în ziua de azi găsești orice pe Internet.

— Și-acum ce facem? am întrebat.

— Ne facem o salată cu brânză de capră, sau, mai bine zis, *tu* vei face o minunată *salade au chèvre*. Trebuie să existe un motiv ascuns pentru care mi-am făcut prieten un maestru bucătar, nu crezi?

Am oftat.

— O idee mai bună n-ai?

— Ba da, a zis. Ce-ar fi să-l suni pe domnul redactor Cerber și să-l întrebi dacă Robert Miller are o pagină web și de ce nu se găsește ediția în limba engleză a cărții. S-a ridicat de la birou și s-a dus în bucătărie. Nu, nu-i telefona, a strigat în timp ce deschidea frigiderul. Mai bine trimite-i un e-mail bietului om.

— N-am adresa lui de e-mail, am răspuns cu părere de rău și m-am dus după ea în bucătărie. A închis frigiderul și mi-a aruncat o salată creăță în brațe.

— Asta nu-i o problemă, draga mea.

M-am uitat ursuză la salată, care n-avea nicio vină, săraca. Bernadette avea dreptate. Normal că adresele de e-mail ale oamenilor neinteresanți ca André Chabanais, redactor-șef la Éditions Opale, se găseau fără probleme.

— Ți se pare ciudat, care va să zică, am zis încet în timp ce studiam a doua oară e-mailul pe care-l listasem la birou în după-amiaza aceea. „Stimată *mademoiselle* Aurélie, toată povestea asta e mai mult decât ciudată.”

Oftând, am pus e-mailul deoparte și am luat în mână scrisoarea pe care deja o știam pe de rost – îmi plăcea mult mai mult decât mesajul acela nesolicitat și deloc agreabil.

Lucrurile începuseră să se complice, iar pe mine mă surprindea cum aceeași persoană e capabilă să scrie două scrisori atât de diferite. M-am lăsat pe spate în scaunul meu vechi de piele, mi-am aprins o țigară și am aruncat pe măsuta de cafea cutia de chibrituri pe care o aveam de la Deux Magots⁽¹⁷⁾.

Încercasem de câteva ori să mă las. Ultima oară după târgul de carte, când părea că se terminase cu stresul și că viața mea avea să-și recapete monotonia calmă și plăcută.

Carmencita, domnișoara focoasă care se ocupa de drepturile de autor pentru limba portugheză și care deja mă pusese pe jar cu ochii ei negri pe parcursul întâlnirilor pe care le avuseserăm în ultimii trei ani, mă invitasese la cină și după aia în camera ei de hotel. A doua zi de dimineață fusesem nevoit să-i explic foarte clar că nu mai am nevoie de alte femei cărora să le ofer coliere. Când în cele din urmă Carmencita a plecat ofensată (nu înainte de a mă pune să-i promit că o s-o invit la cină anul următor), credeam că, pentru restul anului, cea mai mare provocare pentru mine avea să fie lecturarea tuturor manuscriselor pe care le comandasem, cuprins fiind de euforia târgului de carte.

Însă de marțea trecută pachetele mici și albastre cu paiele acelea care-mi puneau în pericol sănătatea deveniseră din nou tovarășele mele permanente.

În intervalul de timp în care Adam nu m-a sunat înapoi am fumat cinci țigări. Când mi-a telefonat în sfârșit, joi, am pus țigările în sertarul de sus al biroului și m-am jurat că o să uit de existența lor. Dar seara, în fața biroului meu a aterizat, ca picată din ceruri, fata aia cu ochi verzi, iar sentimentele mi-au fost răvășite ca niciodată. Trăiam într-un vis care era în același timp și un coșmar. Trebuia să mă descotorosesc de *mademoiselle* Bredin înainte să aflu adevărul despre Robert Miller și totuși nu-mi doream nimic mai mult decât s-o revăd pe femeia aceea cu zâmbet încântător.

Când *mademoiselle* Bredin a traversat anticamera și a dispărut, mi-am aprins o țigară. Apoi am dat fuga în biroul cel mare, acolo unde pe parcursul zilei stăpână era *madame* Petit, și am răscolit prin tăvița mea de corespondență, cea verde, până ce am dat peste un plic lung și alb, adresat „scriitorului Robert Miller”. Am scos repede capul pe ușă și am ascultat – voiam să mă asigur că domnișoara nu se întoarce și că nu sunt prins în timp ce îi deschid scrisoarea – apoi am desfăcut în grabă plicul care conținea scrisoarea ei scrisă de mână, fără a folosi cuțitul pentru corespondență. De atunci, scrisoarea a stat prin toate colțurile apartamentului meu, iar eu am citit-o de mii de ori, iarăși și iarăși.

„Paris, noiembrie 2008

Dragă Robert Miller,

Din cauza dumneavoastră n-am pus geană pe geană azi-noapte și aș vrea să vă mulțumesc! Tocmai ce v-am terminat de citit cartea, *Surâsul femeilor*. Dar ce tot spun, nu am citit-o, am devorat cartea asta absolut minunată, care aseară mi-a picat în mână din pură întâmplare (în timp ce încercam să fug de poliție, ca să spun așa) într-o librărie pariziană. Sinceră să fiu, nu mă dusesem s-o cumpăr. În mod normal, cea mai mare pasiune a mea este gătitul, nu lectura. Însă cartea dumneavoastră m-a umplut de emoție, m-a inspirat, m-a făcut să râd. E

ușoară și în același timp plină de învățături. Pe scurt, m-a făcut fericită într-o zi în care eram mai nefericită ca oricând (aveam inima frântă și eram supărată pe viață), iar faptul că v-am găsit cartea (sau ea m-a găsit pe mine?) fix în momentul ăla, mi se pare un semn al destinului.

Poate că vi se pare ciudat, dar de la primele rânduri am simțit că această carte o să aibă un înțeles foarte special pentru mine. Eu nu cred în coincidențe.

Dragă domnule Miller, înainte să vă faceți impresia că aveți de-a face cu o nebună, trebuie să vă spun câteva lucruri.

Restaurantul Le Temps des Cerises, care apare atât de frecvent în carte și pe care-l descrieți cu atâta drag, este restaurantul meu. Iar Sophie a dumneavoastră sunt eu. În orice caz, asemănarea dintre noi este izbitoare, iar când o să vedeți fotografia pe care v-am trimis-o, o să înțelegeți ce vreau să spun. Recunosc, nu știu cum de sântâmplă așa ceva, dar îmi pun întrebarea firească dacă ne-am întâlnit cândva, iar eu nu-mi mai amintesc. Dumneavoastră sunteți un autor englez de succes, iar eu, bucătar francez într-un restaurant aproape necunoscut din Paris – cum e posibil ca drumurile noastre să se fi întâlnit?

Vă puteți lesne închipui că toate aceste «coincidențe», care într-un fel n-au cum să fie coincidențe, nu-mi dau pace.

Vă scriu cu speranța că-mi puteți da o explicație. Din nefericire, nu am adresa dumneavoastră și nu pot să vă contactez decât prin intermediul editurii. Pentru mine ar fi o deosebită onoare să-l invit la cină pe bărbatul care scrie asemenea cărți și căruia îi datorez atât de multe. La o cină pregătită de mine, în Le Temps des Cerises.

Din câte am citit în biografia dumneavoastră (și în roman), sunteți îndrăgostit de Paris și îmi imaginez că-l vizitați des. Ar fi minunat să ne cunoaștem personal. Așa probabil că aș primi răspuns la multe întrebări.

Sunt sigură că după apariția cărții ați început să

primiți multe scrisori entuziaste și știu că nu aveți timp să răspundeți fiecărui cititor în parte. Însă eu nu sunt un cititor oarecare, credeți-mă. Pentru mine, *Surâsul femeilor* a fost o carte ieșită din comun, pe care destinul mi-a trimis-o, de fapt. Așadar, vă scriu cu un amestec de adâncă recunoștință, profundă admirație și curioasă nerăbdare. Aș fi extrem de încântată să primesc un răspuns din partea dumneavoastră și mi-aș dori foarte mult să acceptați invitația mea la cină în Le Temps des Cerises.

Cu mult drag,
Aurélie Bredin

P.S. E prima dată când scriu unui scriitor. Și n-am obiceiul să invit bărbați necunoscuți la cină, însă sunt sigură că scrisoarea mea e pe mâini bune dacă a ajuns la un gentleman englez ca dumneavoastră.”

După ce-am citit scrisoarea pentru prima dată, m-am lăsat pe spate în scaunul de birou al lui *madame* Petit și am mai fumat o țigară.

Trebuie să recunosc că, dacă aș fi fost Robert Miller, m-aș fi simțit cel mai norocos bărbat din lume. N-aș fi ezitat o secundă să răspund acelei scrisori, care era mult mai mult decât o scrisoare obișnuită de dragoste. Ah, aș fi acceptat cu dragă inimă invitația frumoasei bucătărese la o intimă *dîner à deux* în restaurantul ei (invitația era cea mai tentantă parte din scrisoare), și probabil că și alte invitații la diverse lucruri (care, în imaginația mea, erau și mai tentante).

Însă, oricât ar părea de stupid, eram doar André Chabanais, un redactor-șef de duzină, incredibil de obișnuit, care se dădea drept Robert Miller, acel mare scriitor, amuzant și totuși profund, care prin scrisul său își făcuse loc în inima femeilor triste.

Am tras din țigară și m-am uitat atent la fotografia pe care această Aurélie Bredin o atașase scrisorii. În poză purta rochia verde (cu siguranță era printre preferatele

ei), părul i se revărsa pe umeri și zâmbea drăgăstos către cameră.

Nici de data aceea zâmbetul ei nu-mi era adresat mie. Când i se făcuse fotografia, zâmbea cuiva, probabil tipului care mai târziu o făcuse să sufere (avea inima frântă, era supărată pe viață). Iar când introdusese fotografia în plic, o făcuse pentru a-i zâmbi lui Robert Miller, într-un fel. Dacă ar fi știut că urma s-o primesc eu (și nu gentlemanul ei englez) și mai târziu să o ascund în portofel, n-ar mai fi zâmbit atât de frumos, sunt sigur.

Mi-am stins țigara, am aruncat mukul în coșul pentru maculatură, am băgat scrisoarea înapoi în plic și am pus-o în servietă.

În timp ce în sfârșit ieșeam din birou după o zi plină de evenimente, filipinezii care ne făceau curat și scoteau gunoiul au dat buzna înauntru, râzând și pâlăvrăgind între ei.

— Ooo, missyu Zabanaia, todeauna' munțiți muuuut! mi-au strigat pe un ton vesel, dând din cap cu empatie.

Am dat și eu din cap, deși eram cu mintea în altă parte și nu mă simțeam nici prea voios. Trebuia să fi plecat acasă de mult. Afară era rece, dar nu ploua. Am traversat Rue Bonaparte, întrebându-mă de ce-ar fi fugit *mademoiselle* Bredin de poliție. Chiar n-arăta ca o persoană gata să fure tricouri din *Monprix*. Și ce voia să însemne acel „ca să spun așa” în contextul respectiv? Sau polițistul de care-a fugit și din pricina căruia a ajuns în librăria în care a găsit din întâmplare cartea mea era iubitul de care se despărțise, vreun milițian din acela violent, cu care se certase rău și care acum n-o lăsa în pace?

Totuși, întrebarea cea mai importantă nu mi-am pus-o decât în momentul în care am introdus codul de acces în blocul în care locuiam, pe Rue des Beaux-Arts.

Cum reușești să câștigi inima unei femei care și-a pus în minte să cunoască un bărbat pe care-l admiră și despre care crede că-i este sortit? Un bărbat care –

ironică mai e și soarta asta! – nici măcar nu există. Un spirit de care nu mai poți scăpa, pe care l-au invocat doi ucenici de vrăjitor care s-au crezut deștepți și-au zis să intre în lumea vânzătorilor de vise.

Dacă aș fi citit asta într-un roman, m-aș fi amuzat copios. Dar atunci când tu însuți ești personajul comic al poveștii, nu mai e deloc amuzant.

Am deschis ușa apartamentului și am aprins lumina. Aveam nevoie de o sclipire de inspirație, dar din păcate nu urma să vină prea curând. Un lucru era sigur: Robert Miller, acel gentleman englez desăvârșit, a cărui scriitură era splendidă și amuzantă, n-avea să ia niciodată cina cu Aurélie Bredin. Totuși, dacă-mi jucam cărțile cum trebuie, era posibil s-o facă mult mai agreabilul francez André Chabanais, care locuia într-un apartament închiriat pe Rue des Beaux-Arts.

Peste câteva minute, agreabilul francez își asculta mesajele de pe robot, printre care și un mesaj plin de reproș de la maică-sa, care-l întreba dacă are de gând să răspundă odată la telefon.

„André? Știi sigur că ești acasă, *mon petit chou*, de ce nu răspunzi la telefon? Te-aștept sâmbătă la masă? Ai putea să te mai gândești și tu din când în când la bătrâna de maică-ta, biata de ea. Mor de plictiseală, nu pot să-mi petrec tot timpul cu nasul în cărți”, zicea pe un ton plângăreț, și eu mi-am dus mâna la buzunarul de la geacă, pentru că simțeam iarăși nevoia să fumez.

Apoi, am auzit vocea lui Adam.

„Salut, Andy, eu sunt! Cum merge, toate-s bune? Frate-meu tocmai a plecat în Sant’Angelo la un congres al dentiștilor și se-ntoarce abia duminică seara. Ha! Ha! Ha! Ce viață pe dentiștii ăștia, nu-i așa?”

Râdea de parcă n-ar fi avut nicio grijă pe lume și mă întrebam dacă e conștient că suntem presați de timp. Frate-său n-avea telefon mobil? Nu existau telefoane în Sant’Angelo? (Dumnezeu știe unde e orașul ăsta!) Ce se petrecea?

„M-am gândit că mai bine-l sunăm pe Sam când se întoarce, o să aibă mai puține pe cap”, a venit Adam imediat cu explicația. „Oricum, te sun după ce vorbesc cu Sam. În weekend mergem cu niște prieteni la Brighton, dar mă găsești pe mobil, ca de obicei.”

Am bombănit „Da, sigur, te găsesc pe mobil, ca de obicei”, apoi mi-am mai aprins o țigară.

„Ai grijă de tine și... André?” Am ridicat capul. „Nu te da de ceasul morții, prietene. Sigur îl aducem pe Sam la Paris.”

Am aprobat din cap și m-am dus în bucătărie să văd ce mai am prin frigider. Am fost destul de mulțumit de rezultat. Am găsit o pungă cu fasole verde proaspătă, pe care-am fiert-o câteva minute în apă cu sare și lângă asta am pregătit o friptură mare; în sânge, bineînțeles, cum le place englezilor.

După ce-am terminat de mâncat, m-am așezat la masa rotundă din sufragerie cu o foaie de hârtie în față și mi-am pus la punct planul de bătaie în ceea ce o privea pe Aurélie Bredin = A.B. Iată ce aveam așternut pe hârtie două ore mai târziu:

„1. Robert Miller ignoră scrisoarea și *nu* răspunde → probabil că primul lucru pe care-l face A.B. este să se ducă la cunoștința pe care-o are la editură să afle ce s-a întâmplat cu scriitorul. André Chabanais = A.C. îi spune că scriitorul nu vrea s-audă de ea și nu-i dă nicio altă informație. → A.B. se lovește de un obstacol de netrecut și până la urmă își pierde interesul → nici A.C. n-o mai interesează ca posibil mijlocitor al întâlnirii.

2. Robert Miller răspunde la scrisoare și A.C. se oferă să ajute → asta îl face să crească în ochii lui A.B. Totuși, A.B. își îndreaptă atenția în altă parte, adică spre scriitor, nu spre redactor. Și poate s-o ajute? Nu, pentru că Robert Miller nu există. → A.C. are nevoie de timp pentru a-i demonstra lui A.B. ce tip grozav e el. (Și, ca o paranteză, ce tâmpit e englezul ăla, de fapt.)

3. Robert Miller îi răspunde printr-o scrisoare

frumoasă, dar vagă → Întreținem pasiunea. Scriitorul îi vorbește despre redactorul minunat cu care a lucrat (A.C.) și îi spune că speră să vină în Paris în viitorul apropiat, dar că nu știe dacă se pot vedea, pentru că are foarte multe întâlniri stabilite.

4. A.C. pune ceva la cale. O întreabă pe A.B. dacă nu vrea să vină pe neașteptate la o întâlnire pe care o are el cu Miller (la cină?). → Ea acceptă și îi este recunoscătoare. Normal, scriitorul nu-și face apariția, anulând, vezi Doamne, întâlnirea în ultimul moment. → A.B. se înfurie pe scriitor. A.C. îi spune că, din păcate, niciodată nu te poți baza pe el. → A.B. și A.C. petrec o seară minunată împreună, iar A.B. își dă seama că îl preferă pe simpaticul redactor în detrimentul scriitorului complicat.”

Am încuviințat satisfăcut din cap și am citit încă o dată punctul 4. Pentru început, nu era o idee rea. Dacă era ceva genial sau nu, asta rămânea de văzut. Totuși, rămâneau câteva întrebări:

1. Merită Aurélie Bredin toată frământarea și tot efortul acela? Absolut!

2. Ar trebui să-i spun adevărul? În niciun caz!

3. Ce se-ntâmplă dacă Sam Goldberg chiar vine la Paris ca Robert Miller, să dea un interviu sau să țină o lectură publică, iar A.B. află despre asta?

La ora aceea târzie nu aș fi putut găsi în ruptul capului un răspuns la ultima întrebare. M-am ridicat, am golit scrumiera (cinci țigări) și am stins lumina. Eram mort de oboseală și, în momentul ăla, întrebarea cea mai presantă era ce avea să se întâmple dacă Robert Miller *nu* venea la Paris.

Vineri dimineața, *monsieur* Monsignac mă aștepta deja în birou.

— A, dragă André, iată-te în sfârșit, *bonjour, bonjour!* m-a întâmpinat el pe un ton cântat, legănându-se energic înainte și înapoi în pantofii lui din piele maro. Ți-am lăsat

pe birou manuscrisul unei scriitoare foarte tinere și frumoase – fiica ultimului câștigător al premiului Goncourt, care mi-e bun prieten, așa c-o să fac o excepție, deși nu-mi stă în fire, și o să te rog să arunci iute o privire peste ea.

Mi-am dat jos fularul și am încuviințat din cap. De când lucram la Éditions Opale, nu-mi amintesc să fi existat o singură situație în care *monsieur* Monsignac să nu fi vrut să mă ocup de ceva cât se poate de repede. M-am uitat în treacăt la manuscrisul fiicei laureatului premiului Goncourt, care se afla într-un dosar de plastic. Purta elegiacul titlu *Confessions d'une fille triste* (Confesiunile unei fete triste). Avea aproape o sută cincizeci de pagini și pesemne că pe la pagina cinci ți se apleca deja de atâta introspecție narcisistă, pe care în ziua de azi mulți o cataloghează drept literatură profundă.

— Nicio problemă, vă zic ce impresie mi-a făcut până la prânz, am zis în timp ce-mi agățam haina în garderoba îngustă de lângă ușă.

Monsignac și-a plimbat degetele peste cămașa lui în dungi albastru cu alb. Nu era tocmai scund, dar era mai mic decât mine cu mai mult de-un cap și considerabil mai solid. În ciuda constituției pe care-o avea, știa să se îmbrace cu bun gust. Detesta cravatele, purta pantofi lucrați manual și fulare din lână scoțiană și, în pofida aspectului corpulent, dădea impresia că este extrem de agil și de mobil.

— Minunat, André, a spus. Uite, asta-mi place mie la tine: nu faci nazuri niciodată. Tu nu te dai mare, nu pui întrebări inutile. Tu *faci* ca lucrurile să fie simple. M-a privit cu ochii lui scânteietori și albaștri și m-a bătut pe umăr. O s-ajungi departe, a zis, și mi-a făcut cu ochiul. Dacă manuscrisul e derizoriu, scrie și tu două, trei fraze de încurajare despre el. Știi tu, ceva de genul „are mare potențial, așteptăm cu interes să vedem ce va mai scrie această autoare” și așa mai departe, după care îl respingi

elegant.

Am aprobat din cap, reprimându-mi zâmbetul. Și apoi, când era pe punctul de a termina și se afla chiar în prag, Monsignac s-a întors iarăși spre mine și a rostit fraza pe care o așteptasem pe tot parcursul convorbirii noastre.

— Și? Nu sunt probleme cu Robert Miller, da?

— Am luat legătura cu agentul lui, Adam Goldberg. E un tip pe care chiar pot să mă bazez. Bătrânul *monsieur* Orban (cel care căzuse de curând din copac în timp ce culegea cireșe) îmi dăduse mai demult un sfat: „Dacă ai de gând să torni o gogoasă, fiule, ai grijă să fie cât mai aproape de adevăr”, îmi zisese el cândva, când chiuleam de la școală într-o zi de vară și urma să-i spun mamei o tonă de minciuni din alea de îngheață apele, „căci așa ai șanse să te mai și creadă cineva.” A zis că reușim să-l aducem pe Miller la Paris, am continuat eu cu entuziasm și am simțit că-mi crește pulsul. Până la urmă, e doar o chestiune de... hmm... punere la punct a detaliilor. Cred că luni o să știu niște lucruri mai sigure.

— Bine... bine... bine... a mormăit Jean-Paul Monsignac și a ieșit din încăpere cu o expresie satisfăcută pe chip, iar eu am dus mâna la buzunar, scotocind după țigări.

După ce mi-am luat mica doză de nicotină (trei țigări), mi-am recăpătat treptat calmul. Am deschis fereastra ca să intre în birou aerul curat și rece.

Manuscrisul era un fel de Françoise Sagan pentru necunosători. În afară de o domnișoară care nu prea știe ce vrea (dar al cărei tată e un scriitor celebru) și care pleacă în călătorie pe o insulă din Caraibe, pentru a ne relata apoi experiențele ei sexuale cu un negru de-al locului (care e beat criță tot timpul), n-am reușit să identific subiectul cărții. Cu fiecare capitol nou aflăm despre starea sufletească a personajului principal feminin, care nu interesează pe nimeni, nici măcar pe amantul ei din Caraibe. La sfârșitul romanului, tânăra pleacă de pe insulă, viața ei rămâne sub un mare semn

de întrebare, iar ea nu se dumirește de ce e atât de tristă.

Personal, nici eu nu-mi dădeam seama de ce era tristă. Dacă în tinerețile mele aş fi avut ocazia să petrec opt săptămâni incredibile pe o insulă de vis şi să-mi satisfac poftele trupeşti în toate poziţiile posibile cu o frumuseţe din Caraibe, pe plajele acelea cu nisip alb, eu unul n-aş fi fost aşa de melancolic – cel mai probabil aş fi fost beat de fericire. Poate nu eram eu destul de profund.

Am conceput un răspuns negativ elegant şi am făcut o copie a acestuia pentru *monsieur* Monsignac. Pe la ora prânzului, *madame* Petit mi-a adus corespondenţa şi m-a întrebat suspicioasă dacă am fumat.

M-am uitat la ea cu o expresie inocentă şi am ridicat braţele în aer.

— Aţi fumat, *monsieur* Chabanais, a zis ea, cercetând pe ascuns mica scrumieră din spatele tăviţei de corespondenţă de pe birou. Mai mult, aţi fumat şi în birou *la mine*, am simţit eu miros când am ajuns la muncă azi-dimineaţă. A dat dezaprobat din cap. Să nu care cumva să vă apucaţi iar de ţigări, *monsieur* Chabanais, e foarte nociv, după cum bine ştiţi!

Da, da, da, ştiam prea bine. Fumatul e un obicei periculos pentru sănătate. Mâncatul e periculos. Băutul e periculos. Tot ce e bun în viaţă e nesănătos sau îngrasă. Prea multă plăcere e nesănătoasă. În esenţă, viaţa însăşi e un act de acrobaţie periculos, iar la sfârşit cazi de pe scară culegând cireşe sau te calcă vreo maşină în drum spre brutărie, cum a păţit portăreasa din *Eleganţa ariciului*^[18].

Am dat din cap ca un nătâng. Ce puteam să zic? Avea dreptate. Am aşteptat până ce *madame* Petit a ieşit valvârtej din cameră şi apoi am scos gânditor încă o ţigară din pachet, m-am lăsat pe spate în scaun, ca după câteva secunde să privesc cum se destramă rotocoalele micuţe de fum pe care le scoteam pe gură.

După ce *madame* Petit m-a prins fumând în birou au mai fost şi alte întâmplări perturbatoare care s-au

interpus în mod regretabil între mine și un stil de viață sănătos. Cea mai sănătoasă – și probabil cea mai plicticoasă dintre ele – a fost de departe prânzul de duminică luat cu *maman* în Neuilly, deși nu pot să afirm că farfuriile pline-ochi cu *choucroute*⁽¹⁹⁾, carne grasă de porc și cârnați (bunica e din Alsacia, deci pentru ea *choucroute* e nelipsit de pe masă) sunt cea mai bună alegere pentru organism. Iar faptul că „surpriza” trâmbițată de *maman* la telefon s-a dovedit a fi sora ei cu handicap permanent, împreună cu verișoara ei preferată (nu și preferata *mea*), guralivă și cam tare de urechi (din cauza asta vorbește foarte tare), pe care le invitase special, nu a făcut ca prânzul respectiv – pe care l-am mâncat de parcă ar fi fost servit în vase de porțelan alsacian – să fie foarte plăcut pentru mine. *Choucroute*-ul mi-a căzut ca un pietroi la stomac, iar cele trei babe, care țineau morțiș să-i spună unui bărbat în toată firea, în vârstă de treizeci și opt de ani și având peste 1,80 m înălțime, *mon petit boubou* sau *mon petit chou* (vârzuca mea!), m-au scos din minți. În afară de asta, totul s-a desfășurat ca de obicei, doar că de trei ori mai gălăgios.

Am fost întrebat dacă am slăbit (nu!), dacă am de gând să-mi pun pirostriile curând (când o să întâlnesc femeia potrivită), dacă *maman* mai poate spera la un nepot pe care să-l îndoape cu *choucroute* (da, bineînțeles, de-abia așteptam), dacă îmi merge bine la muncă (normal, îmi merge excelent). În același timp, am fost întrebat în repetate rânduri dacă mai vreau puțină mâncare și rugat să le povestesc ce mai e nou în viața mea.

— Ce mai e nou în viața ta, André? Haide, povestește-ne și nouă!

Trei perechi de ochi care scânteiau de nerăbdare erau pironiți asupra mea, de parcă ar fi urmat să se difuzeze știrile de duminică la radio. Întrebarea asta mă obosea întotdeauna. Nu puteam să le spun adevăratele noutăți din viața mea (era exclus ca cineva de la masă să înțeleagă că nervii mei erau întinși la maximum din

pricina faptului că îmi luasem o altă identitate, cea a unui scriitor englez, și că toată tărășenia risca să iasă la iveală), așa că am bâiguit ceva despre cum s-au spart ultima dată țevile de la mine din bloc, pentru că imobilul e vechi, iar ele au fost mulțumite, pentru că aveau o capacitate destul de limitată de concentrare (totuși, era posibil ca de vină să fi fost faptul că relatarea mea nu era suficient de interesantă). Oricum, n-a trecut mult până să fiu întrerupt de verișoara surdă, care a zbierat „Cine-a murit?” (întrebare asta de cinci ori în după-amiaza aceea – presupun că o făcea de fiecare dată când pierdea firul discuției) și să se treacă la subiecte mai interesante: inflamarea venelor, vizitele la medic, decorarea locuinței, leneșii de grădinari și neisprăvitele de menajere, concertele de Crăciun, înmormântările, emisiunile-concurs și ce pățiseră niște vecini pe care nu-i cunoșteam sau personalități din trecutul îndepărtat). În cele din urmă, a sosit timpul să ne fie servite brânza și fructele.

Până să vină momentul acela, atât eu, cât și stomacul meu, eram atât de obosiți încât m-am scuzat și m-am dus în grădină să trag un fum (trei țigări).

În noaptea respectivă m-am foit pe toate părțile în pat și, chiar dacă luasem trei pastile pentru indigestie (a trebuit să le iau din cauza brânzei de capră și a brânzei Camembert), am avut niște coșmaruri îngrozitoare despre fratele lui Adam, chipeșul scriitor englez de succes. Se făcea că e în cabinetul lui stomatologic ultramodern, pe canapea cu *mademoiselle* Bredin pe jumătate dezbrăcată, gemând de plăcere în timp ce el o îmbrățișa, iar eu eram imobilizat (gemeam la rândul meu) pe scaunul dentistului, în timp ce asistenta lui îmi scotea toți dinții din gură.

Când m-am trezit, într-un lac de sudoare, eram atât de tulburat încât nu aș fi putut să zic „nu” unei alte țigări.

Dar asta ar fi fost o plăcere nevinovată pe lângă surprizele pe care avea să mi le aducă ziua de luni.

Adam mi-a telefonat la birou la prima oră ca să-mi

spună că frate-său respinsese inițial ideea. După ce cântărise mai bine problema delicată iscată de Miller, era gata să-și între-n rol, însă doar de data asta. („A primit vestea ca un bărbat adevărat”, a fost comentariul degajat al lui Adam.)

Cu toate astea, cunoștințele de limbă franceză ale lui Sam erau limitate, normal, iar el era orice, numai avid de lectură, nu. Nici la mașini de epocă nu prea se pricepea.

— Hmm... Va trebui să-l învățăm toate astea dinainte, a spus Adam. Pentru lectura publică ai putea să-i pregătești câteva pasaje semnificative, iar el o să exerseze pe ele.

Cât despre rasul bărbii, Adam urma să depună ceva muncă de convingere cu fratele lui. Am apucat nervos de gulerul pulovărului care, dintr-odată, mi se părea că mă sugrumă. Bineînțeles că era un avantaj pentru noi dacă „Robert Miller” chiar arăta ca Robert Miller cel din fotografie, însă mă temeam că *dentistul* tot ca un dentist va arăta. Toată povestea asta era al naibii de complicată.

— Da, ai dreptate, a răspuns Adam. O să fac tot ce pot ca să-l conving. După asta a zis ceva care m-a făcut să mă întind imediat după țigări. Apropo, Sam ar vrea să vină nu luna asta, ci cealaltă, sau mai bine zis, doar atunci *poate* să vină.

Am tras din țigară cât de repede am putut.

— Ești nebun? am urlat. Ce crezi c-o să iasă din asta?

Ușa s-a deschis încet și am văzut-o pe *mademoiselle* Mirabeau în prag, cu o privire ezitantă și un dosar transparent în mână. Aștepta.

— Nu acum! am zbierat iritat și i-am făcut semn cu mâna să plece. Doamne, nu te mai uita ca toanta la mine, *vezi* bine că vorbesc la telefon! am șuiertat în direcția ei.

S-a holbat la mine speriată. Apoi buza de jos a început să-i tremure, iar ușa s-a închis la fel de încet precum fusese deschisă.

— Doar nu vine-n clipa *asta*, a spus Adam pe un ton liniștitor, iar eu am redevenit atent la conversația

telefonică. Lunea aia ar fi perfect. Pot să mă duc la Sam duminică, să discutăm în voie despre toată treaba asta.

— Perfect, perfect, am bâiguit. Dar ar veni peste două săptămâni! Lucrurile astea trebuie pregătite cu ceva timp înainte. Cum o să ne descurcăm?

— Acum sau niciodată, a răspuns scurt Adam. Fii măcar mulțumit că vine.

— Dau pe-afară de mulțumire, am zis. Bine că nu pică mâine aici!

— Care-i problema? Cei de la *Figaro* sunt deja pe poziții, din câte-am înțeles. Cât despre lectura publică, ar fi bine s-o organizăm într-un cadru restrâns. Sau ai prefera o lectură la *FNAC*^[20]?

— Nu, normal că nu, am răspuns. Cu cât trece mai neobservată, cu atât mai bine. Tot evenimentul trebuie să se desfășoare cu cât mai puțin tam-tam. Luni, în două săptămâni! Am simțit că mă trec toate apele. Cu degetele tremurânde, am mai scos o țigară din pachet. Mamă, ce rău mă simt, am zis.

— De ce? Planul merge strună, m-a contrazis Adam. Bag seama că iar n-ai mâncat cum trebuie la micul dejun. Când am auzit asta, am început să-mi mușc pumnul. Pâine prăjită, omletă cu bacon, așa se-ncepe ziua! m-a dojenit prietenul meu englez. Numai blegii mănâncă ce măncați voi acolo dimineața! Prăjiturile și croissante, auzi! Nu poți să trăiești cu de-astea!

— Hai să nu ne pierdem în detalii, bine? am răspuns. Dacă-i așa, acuș' încep și eu să mă iau de bucătăria englezească.

Nu era prima dată când discutam în contradictoriu cu Adam despre plusurile și minusurile mâncărilor tradiționale ale fiecăruia.

— Nu, te rog, nu! îi simțeam zâmbetul din voce. Haide, zi-mi că e OK să vină atunci, înainte ca frate-meu să se răzgândească.

Am tras adânc aer în piept.

— *Bon*. Vorbesc imediat la departamentul nostru de

relații publice. Vezi cum faci ca înainte să ajungă aici, frate-tău să aibă habar măcar despre subiectul principal al cărții.

— Mă ocup.

— E bâlbâit?

— Ești dus cu capul? Adică de ce-ar fi bâlbâit? Vorbește perfect normal și are niște dinți fără cusur.

— Atunci m-am liniștit. Adam? Încă ceva...

— Da?

— Ar fi bine dacă fratele tău ar trata toată povestea asta cu maximă discreție. Să nu spună nimănui de ce vine la Paris cu tine. Nici prietenilor lui de la club, nici vecinilor. Și în niciun caz nevesti-sii. Lucrurile de genul ăsta se află mai repede decât ți-ai imagina și lumea-i foarte mică.

— Fii pe pace, Andy. Noi, englezii, suntem *foarte discreți*.

În pofida presimțirilor rele pe care le avusese, Michele Auteuil a fost fericită la culme când a auzit că Robert Miller o să sosească la Paris atât de curând.

— Cum de-ați reușit s-o rezolvați atât de repede, *monsieur Chabanais*? a zis ea pe un ton pițigăiat, arătându-și surprinderea, și a bătut cu creionul în birou. Deci s-a dovedit că scriitorul nu-i atât de dificil precum spuneai! Vorbesc imediat cu cei de la *Figaro*. Am trimis deja niște oameni la câteva librării mai mici, să cerceteze terenul. S-a întins spre fișierul rotativ pentru cărți de vizită și a scotocit prin ele. Mă bucur că lucrurile s-au aranjat cum nu se poate mai bine și... cine știe? Mi-a zâmbit, și cerceii ei negri, în formă de inimioară, au tremurat energic lângă gâtul subțire. Poate la primăvară putem organiza o excursie în Anglia – o vizită la cabana lui Robert Miller? Ce părere aveți?

Am simțit că mi se face greață.

— Ar fi grozav, am zis eu, începând să înțeleg cam prin ce trece un agent secret.

Am decis că amicul Robert Miller trebuie să moară

imediat după vizita la Paris. La marginea drumului, în Corvette-ul lui vechi. Gât rupt. O tragedie – ce tânăr era! Și acum n-a mai rămas de pe urma lui decât cățelușul. Din fericire, acesta nu poate vorbi. Și nici scrie. Poate că, în calitate de confident fidel al scriitorului și de redactor cu inimă de aur, o să-l iau pe Rocky în grija mea. În spatele frunții palide a lui Michelle Auteuil, roțile se învâртеau.

— Oare mai lucrează la vreo carte? m-a întrebat.

— O, cred că da, am zis. Dar la el e un proces îndelungat, mai ales din pricina hobby-urilor pe care le are și care-i mănâncă mult din timp. Toată ziua meșterește la mașinile lui de epocă, știi? M-am făcut că stau pe gânduri. Cred că i-a luat șapte ani să scrie prima carte. Aproape cât i-a luat lui John Irving. Doar că a lui Miller nu-i așa de bună.

Am zâmbit fericit și-am lăsat-o pe *madame* Auteuil în birou, nedumerită. Ideea de a-i pune capăt zilelor lui Miller mă umplea de încântare. Asta avea să-mi aducă salvarea.

Însă înainte să-l omor pe gentlemanul englez mai trebuia să-mi facă o favoare și gata.

Am primit e-mailul lui Aurélie Bredin la 17:15. Și până atunci nu fumasem decât o țigară. În mod ciudat, m-am simțit aproape vinovat când am deschis mesajul.

Da, citisem scrisoarea pe care i-o scrisese în mare secret lui Robert Miller și aveam în portofel o poză de-a ei, fără ca ea să știe.

Bineînțeles că lucrurile astea nu erau în regulă. Dar nu erau nici ceva total greșit. Dar cine-ar fi putut deschide corespondența scriitorului în afară de mine?

Ce scria la „subiect” mi-a creat o ușoară neliniște.

„Subiect: Întrebări despre Robert Miller!!!”

Am oftat. Nu era de bine cu cele trei semne de exclamare. Fără să știu ce scria în mesaj, m-a încercat sentimentul neplăcut că n-o să fiu în stare să-i ofer domnișoarei Bredin răspunsuri mulțumitoare la

întrebările pe care le avea.

„Dragă *monsieur Chabanais*,

Azi e luni și au trecut câteva zile de când ne-am întâlnit la editură. Sper din tot sufletul că i-ați trimis lui Robert Miller scrisoarea mea. Chiar dacă n-ați vrut să-mi dați speranțe, eu sunt absolut sigură că-mi va răspunde. Bănuiesc că un redactor trebuie să-și protejeze scriitorii de admiratorii înfocați, dar dumneavoastră luați sarcina asta mult prea în serios, nu credeți? În orice caz, aș vrea să vă mulțumesc pentru efort și să vă pun câteva întrebări la care sunt încredințată că-mi veți putea răspunde.

1. Robert Miller are o pagină web sau ceva de genul ăsta? Din păcate n-am reușit să găsesc nimic pe Internet.

2. Am tot căutat – dar fără rezultat – ediția originală a cărții, cea în limba engleză, și mi se pare ciudat că n-am găsit-o. La ce editură s-a publicat romanul lui Miller în Anglia? Care este titlul din limba engleză? Dacă tastezi „Robert Miller” pe [amazon.uk](https://www.amazon.uk), singurul rezultat care apare e cartea în limba franceză. Însă aceasta e o traducere din engleză, corect? Cel puțin, pe site apare numele traducătorului.

3. Prima dată când am vorbit la telefon, ați spus că scriitorul s-ar putea să vină la Paris pentru a ține o lectură. Evident, mi-ar face o deosebită plăcere să fiu prezentă – s-a stabilit deja data evenimentului? Dacă se poate, aș vrea să rezerv două bilete.

Sper că nu v-am răpit prea mult timp prețios și aș aprecia dacă mi-ați răspunde cât mai repede cu putință.

Toate cele bune,
Aurélie Bredin”

Am dus mâna la buzunar după țigări și m-am lăsat pe spate în scaun. *Mon Dieu*, Aurélie Bredin chiar voia să le știe pe toate. Era al naibii de perseverentă! Trebuia să găsesc o cale de a pune capăt săpăturilor ei. În mod clar,

ultimele două paragrafe îmi provocau indigestie.

Chiar nu voiam să-mi închipui ce s-ar putea întâmpla dacă entuziasta *mademoiselle* Bredin s-ar întâlni cu un Robert Miller total nepregătit – a se citi Samuel Goldberg – și ar reuși să vorbească cu el în persoană.

Însă șansele ca frumoasa bucătăreasă să audă despre organizarea lecturii publice erau minime. Cel puțin eu n-aveam s-o anunț, nici în ruptul capului. Și fiindcă interviul din *Figaro* urma să apară cel mai devreme a doua zi, dinspre partea asta nu venea nicio amenințare. Până la momentul respectiv, vom fi isprăvit cu toată tărașenia, iar dacă avea să descopere articolul sau să audă despre lectură mai târziu, sigur urma să fiu în stare să ticluiesc o explicație.

(Faptul că *mademoiselle* Bredin voia două bilete nu era deloc încurajator. De ce-i trebuiau două bilete? Cu siguranță nu-și găsisese un nou admirator imediat după ce-și revenise de pe urma inimii sale frânte. Dacă avea nevoie de consolare, atunci eu trebuia să fiu cel care să i-o ofere.)

Mi-am mai aprins o țigară și am continuat să mă gândesc.

Punctul doi, respectiv întrebarea legată de ediția originală a cărții, mă puneă în mare încurcătură, dat fiind că *nu exista* versiunea în limba engleză, darămite o editură care s-o fi publicat. Trebuia să concep un răspuns satisfăcător. Ultimul lucru pe care mi-l doream era ca domnișoarei Bredin să-i vină ideea să caute traducătorul (inexistent). Nici despre domnul ăsta n-avea să găsească informații concludente pe Internet. Dar dacă suna la birou și făcea valuri? Cel mai bun lucru era să-l trec și pe traducător pe lista mea de oameni care trebuie să moară. Energia unei domnișoare atât de delicate precum *mademoiselle* Bredin nu trebuia subestimată. La cât de hotărâtă era, nu era exclus să ajungă să vorbească direct cu *monsieur* Monsignac.

Am listat e-mailul ca să-l pot lua acasă, unde aş fi

reușit să mă gândesc la ce am de făcut fără să fiu întrerupt.

Hârtia a ieșit lent din imprimanta care zumzăia încet și m-am aplecat s-o ridic. Acum aveam două scrisori de la Aurélie Bredin. Însă ultima nu era prea frumoasă.

Am citit repede rândurile scoase la imprimantă, încercând să găsesc măcar o vorbă bună la adresa lui André Chabanais. N-am reușit să dibuiesc vreuna. Domnișoara asta avea limba destul de ascuțită uneori. Se putea citi printre rânduri ce părere are ea despre redactorul pe care-l întâlnise cu o săptămână în urmă în anticamera editurii: niciuna! Era clar că n-o impresionasem cu nimic pe Aurélie Bredin.

Totuși, mă așteptasem la ceva mai multă recunoștință. Mai ales din perspectiva faptului că mie și cărții mele ni se datora fericirea care o cuprinsese pe domnișoară într-un moment trist din viața ei. Umorul *meu* o făcuse să râdă din nou. Ideile *mele* o vrăjiseră.

Da, recunosc că m-a durut puțin faptul că pe mine m-a expediat în câteva cuvinte concise, aproape neprietenoase, cu acel simplu „toate cele bune!”, pe când pe alter ego-ul meu l-a tratat cu încântătoare fraze cuceritoare și cu saluturi tandre.

Am tras nervos din țigară. Era timpul să trec la etapa a doua, să redirectionez entuziasmul domnișoarei Bredin către persoana potrivită.

Bineînțeles, prestația mea din anticameră nu era nici pe departe una care să-i trezească fantezii unei femei. Fusesem tăcut, bâlbâit și mă holbasem la ea. Și înainte de asta, la telefon, fusesem iritat – da, am fost chiar „neprietenos”. Așadar, nu mă mira că fata cu ochi verzi nu binevoise să-mi arunce măcar o privire.

OK, nu arăt senzațional, cum arată dentistul din fotografie. Dar nu-s de aruncat. Sunt înalt, bine făcut și chiar dacă n-am mai făcut sport în ultimii ani, sunt destul de în formă. Am ochi căprui-închis, părul des, șaten, nasul drept, și n-am urechi clăpăuge. Și singura

persoană căreia nu-i place barba mea tunsă scurt, pe care o port de câțiva ani încoace, e *maman*. Toate celelalte femei au găsit că e „masculină”. *Mademoiselle* Mirabeau, cel puțin, m-a comparat recent cu redactorul din *Casa Rusia*.

Am mângâiat absent statueta din bronz a lui Daphne pe care o aveam pe birou. Aveam nevoie, și asta cât mai curând, de șansa de a mă prezenta în fața lui Aurélie Bredin într-o lumină bună.

Peste două ore eram acasă și dădeam roată mesei din bucătărie, pe care se aflau scrisoarea scrisă de mână și e-mailul listat, una lângă alta, în perfectă armonie. Afară, un vânt neprietenos mătura străzile și începuse să plouă. Am aruncat o privire pe stradă: o femeie în vârstă se lupta cu umbrela, care amenința să se întoarcă pe dos, doi îndrăgostiți tocmai se luaseră de mână și fugeau să se adăpostească într-o cafenea.

Am aprins cele două lămpi pe care le aveam pe dulapul de la fereastră și am pus un CD cu Paris Combo. A început prima melodie; câteva acorduri ritmice de chitară și o voce catifelată de femeie au umplut încăperea. *On n'a pas besoin, non non non non, de chercher si loin... On trouve ce qu'on veut à coté de chez soi...* cânta solista, și am ascultat cuvintele acelea dulci ca pe o revelație. „Lucrurile nu trebuie căutate atât de departe, ceea ce cauți e chiar lângă tine.”

Brusc, am știut ce trebuie să fac. Primisem două scrisori. Aveam să scriu la rândul-mi două scrisori. Una din partea lui André Chabanais și una din partea lui Robert Miller. Aurélie Bredin urma să găsească în inbox un răspuns de la redactor, chiar în seara aceea, iar răspunsul de la Robert Miller aveam să i-l duc personal acasă, pentru că scriitorul, cu capul în nori cum era, aruncase din greșeală plicul pe care era scrisă adresa expeditoarei, și-mi trimisese mie răspunsul, ca să i-l dau ei mai departe.

Aveam să pun momeală în două cârlige și partea bună

era că în ambele cazuri undița era în mâna mea. Dacă planul funcționa, atunci vineri seara *mademoiselle* Bredin avea să fie în restaurantul Coupole, petrecând clipe agreabile alături de *monsieur* Chabanais.

Mi-am adus laptopul din camera de lucru și l-am deschis. Apoi am tastat adresa de e-mail a lui Aurélie Bredin și am așezat hârtia scoasă la imprimantă lângă mine.

„Subiect: Răspunsuri despre Robert Miller!!!

Chère mademoiselle Bredin,

Voi începe prin a vă răspunde la cea mai arzătoare întrebare, chiar dacă nu mi-ați adresat-o în mod direct. Bineînțeles că am înaintat scrisoarea dumneavoastră către Robert Miller – mai mult, am lipit pe plic o etichetă „prioritar”, astfel încât răbdarea să nu vă fie pusă prea mult la încercare. Vă rog să nu-mi purtați pică! Nu vă învinovătesc dacă aveți impresia că sunt întrucâtva ciudat – în ziua în care ați venit pe neașteptate la editură s-au întâmplat câteva lucruri neplăcute și îmi pare rău că v-am lăsat impresia că încerc să vă pun vreo piedică în a-l contacta pe *monsieur* Miller. E un scriitor minunat, iar eu îl prețuiesc foarte mult, însă este și o personalitate destul de excentrică, ce preferă să trăiască în singurătate. Nu sunt la fel de sigur ca dumneavoastră că vă va răspunde la scrisoare, dar sper din tot sufletul s-o facă. O scrisoare atât de frumoasă ca a dumneavoastră nu trebuie lăsată fără răspuns.”

Am șters ultima frază. N-aveam cum să știu dacă scrisoarea ei e frumoasă sau nu. În definitiv, nu făcusem altceva decât s-o dau mai departe. Trebuia să fiu foarte atent să nu mă dau singur de gol. În loc de asta, am scris:

„Dacă aș fi în locul lui, v-aș răspunde negreșit, dar asta nu vă încălzește cu nimic. Păcat că *monsieur* Miller nu

poate vedea cât de frumoasă este această cititoare care-i scrie. Era bine să-i fi trimis și o fotografie.”

N-am putut să mă abțin de la o mică aluzie.

„Dar haideți să vă răspund și celorlalte întrebări:

1. Din păcate, Robert Miller nu are pagină web. Este, precum am mai spus, o persoană retrasă și nu-l interesează să se dea în spectacol pe internet. Destul ne-am chinuit noi să-i smulgem o fotografie. Spre deosebire de majoritatea scriitorilor, el detestă să fie oprit pe neașteptate pe stradă. Nu există lucru care să-i displace mai mult decât atunci când o persoană vine la el și întreabă: «Nu cumva sunteți Robert Miller?»

2. În realitate nu există o ediție în limba engleză. Asta se datorează unei povești destul de lungi, cu care n-am de gând să vă plictisesc. Esențial este că agentul literar care-l reprezintă pe Robert Miller, tot un englez, ne-a adus manuscrisul direct, iar noi l-am tradus în cadrul editurii. Încă nu s-a găsit o editură care să-l publice în Anglia. Poate pentru că intriga romanului nu ar avea aceeași priză la publicul englez sau poate pentru că pe piața din Anglia momentan există alte subiecte care se bucură de popularitate.

3. Deocamdată nu știm cu certitudine dacă monsieur Miller va fi disponibil pentru o întrevedere cu presa în viitorul apropiat: în clipa aceasta, pare puțin probabil.”

Era o minciună sfruntată – și totuși, nu. În realitate, la Paris urma să vină doar dentistul ca să țină lectura publică, să răspundă la câteva întrebări și să dea autografe pe carte în locul lui Miller.

„Faptul că a fost părăsit de soție a fost o lovitură cumplită pentru el și de atunci încolo, este foarte reticent atunci când trebuie să ia decizii. Totuși, dacă se-ntâmplă să vină la Paris să țină o lectură publică, va fi plăcerea

mea să vă rezerv un bilet – pardon, două – la eveniment.”

Am făcut o pauză și am citit repede scrisoarea. Totul părea foarte plauzibil, iar scriitura era sigură, mi-am zis. Și mai presus de orice, nu detectam nicio urmă de ostilitate. După asta, am pus momeală în primul cârlig:

„Dragă *mademoiselle* Bredin, sper că am reușit să răspund la întrebările dumneavoastră. Mi-ar plăcea să vă ajut și mai mult, dar sunt sigur că înțelegeți că nu pot încălca pur și simplu dorințele (și drepturile) autorilor noștri. Cu toate acestea, (dacă promiteți că n-o să dați sfară-n țară despre asta) aș putea să pun la cale ceva neoficial.

Întâmplarea face că mă voi întâlni cu Robert Miller vinerea viitoare, pentru a discuta despre noua lui carte. A fost o idee care ne-a venit absolut spontan: el are câteva lucruri de rezolvat în Paris, într-un timp foarte scurt, dar vom lua masa împreună. Dacă v-ar plăcea și dacă timpul vă permite, ați putea să apăreți ca din întâmplare la restaurant și să beți ceva cu noi. În felul acesta veți avea ocazia să-i strângeți personal mâna scriitorului dumneavoastră favorit, cel puțin o dată.

Pentru moment, nu vă pot oferi mai mult și mă învoiesc să fac asta pentru dumneavoastră doar ca să nu-mi mai trimiteți e-mailuri supărate.

Deci... vă surâde ideea?”

Era cea mai bună propunere *imorală* pe care puteam să i-o fac deocamdată și chiar eram convins că Aurélie Bredin o să muște momeala. Mai presus de toate, era imorală pentru că urma ca persoana cea mai importantă să nu vină la prânzul respectiv. Firește, *mademoiselle* Bredin n-avea de unde să știe.

Am trimis e-mailul, pe care îl încheiasem cu formula „cu cele mai bune gânduri”, după care m-am îndreptat hotărât spre birou ca să-mi iau stiloul și un teanc de coli

de scris.

Avea să vină, mai ales după ce citea scrisoarea de la Robert Miller, cea pe care tocmai eram pe punctul de a o scrie. M-am așezat la birou, mi-am turnat un pahar de vin și am luat o înghițitură bună din el.

„Dragă domnișoară Bredin”, am scris cu o caligrafie înflorată.

După asta, n-am știut ce să mai scriu. Stăteam în fața hârtiei albe și habar n-aveam cum să încep. Tot talentul meu de a compune fraze părea că a pierit. Am bătut darabana pe masa de scris și m-am străduit să-mi îndrept gândurile către Anglia.

Ce-ar scrie un tip ca Miller, singur-cuc, izolat într-o cabană? Și cum ar reacționa la întrebările pe care i le adresează *mademoiselle* Bredin? Era o simplă coincidență faptul că eroina romanului său arăta aidoma persoanei care îi scrisese? Era o enigmă? Nici el nu-și putea explica lucrul acesta? Era o poveste lungă, pe care i-ar fi plăcut să i-o spună cândva pe îndelete?

Am scos din portofel fotografia lui Aurélie Bredin, și în timp ce ea-mi zâmbea, m-am pierdut într-un nor de iluzii fericite.

După un sfert de oră, m-am ridicat în picioare. Pierdeam timpul. „Domnule Miller, îți lipsește ceea ce se cheamă autodisciplină”, am bombănit.

Era trecut de zece, pachetul meu de țigări era gol și trebuia să mănânc urgent ceva. Mi-am pus haina pe mine și i-am făcut cu mâna mesei de scris.

— Mă-ntorc imediat. Între timp, ai face bine să-ncepi să gândești, am zis. Naște și tu niște idei, măi, scriitorule!

Încă ploua când am deschis ușa extrem de udă a localului La Palette, care era destul de plin la ora aia din noapte. De cum am intrat, m-am trezit înconjurat de un zumzet de voci care discutau. În partea din spate a bistroului, care era pe jumătate cufundată în întuneric, toate mesele erau ocupate.

La Palette, cu mesele lui din lemn, curate lună, și cu

pereții împodobiți cu tablouri, este foarte popular printre artiști, proprietari de săli de expoziție, studenți și chiar redactori. Îi treci pragul pentru a lua masa sau pur și simplu ca să bei o cafea sau un pahar de vin. Barul ăsta vechi e la doi pași de mine. Vin des aici și mai mereu mă întâlnesc cu câțiva cunoscuți.

— *Salut, André! Ça va?* Nicolas, unul dintre chelneri, îmi făcea cu mâna. Urâtă vreme, nu-i așa?

Am scuturat câteva picături de ploaie de pe mine și am încuviințat din cap.

— Poți s-o mai zici o dată! i-am strigat. Mi-am făcut loc prin mulțime, m-am așezat la bar și am comandat *croque monsieur* și un pahar de vin roșu.

Ciudat, dar agitația din jurul meu mă liniștea. Am băut vinul, am mușcat din pâinea prăjită, am mai comandat niște vin și m-am uitat împrejur. Simțeam cum haosul acelei zile pline de peripeții se îndepărtează încet-încet de mine și cum încep să mă relaxez. Câteodată, tot ce trebuie să faci e să te dai un pas sau doi înapoi față de probleme și totul devine simplu. Avea să fie o joacă de copii să scriu scrisoarea din partea lui Miller. În definitiv, esențialul era să mențin aprinsă acea *idée fixe* a lui Aurélie Bredin, până când reușeam să mă interpun între ea și autor.

Se pare că nu e întotdeauna un avantaj să ai o profesie bazată exclusiv pe cuvinte, povești și idei. Au existat momente în viața mea în care aș fi renunțat bucuros la meseria pe care o am în favoarea uneia mai tangibilă, mai reală, mai serioasă, a unei munci manuale, de pildă, cum ar fi construcția unei biblioteci sau a unui pod – ceva care să fie mai degrabă material și nu intelectual.

De fiecare dată când mă uitam la Turnul Eiffel cum străpunge cerul Parisului, cutezător și indestructibil, mă gândeam cu un sentiment de mândrie la străbunicul meu, inginer și inventator prolific, care participase la construcția impresionantului monument din fier și oțel.

Adesea îmi ziceam în gând că trebuie să te simți

nemaipomenit de bine atunci când crezi ceva de genul ăsta. Însă în clipa aceea nu-mi doream deloc să fiu în locul străbunicului meu. Recunosc, n-aș fi în stare să construiesc un Turn Eiffel (și, ca să fiu sincer până la capăt, nici măcar un raft pentru cărți n-aș reuși să pun pe picioare), dar pot să mă descurc cu cuvintele. Pot scrie scrisori, pot inventa și pot spune povestea potrivită. O poveste care să farmece o femeie mânată de romantism, care nu crede în coincidențe.

Am mai cerut un pahar de vin roșu și mi-am imaginat cum ar fi să iau cina cu Aurélie Bredin, care, eram aproape sigur, avea să fie urmată de o masă și mai intimă, la Le Temps des Cerises. Nu trebuia decât să pun totul la cale cu șiretenie. Și într-o zi cu soare, când Robert Miller va fi fost de mult uitat, puteam să-i spun întregul adevăr. Și puteam râde împreună pe seama lui.

Acela era planul meu. Însă, bineînțeles, lucrurile n-au ieșit cum trebuia.

Nu știu cum se face, dar oamenii pur și simplu nu se pot abține să se comporte mereu la fel. Țes plan după plan, apoi sunt uimiți că planurile nu dau roade.

Cum stăteam eu așa la bar, îmbătându-mă cu iluzii legate de viitor, am simțit o bătaie pe umăr. Am zărit un chip zâmbitor, care m-a readus cu picioarele pe pământ.

În fața mea era Silvestro, fostul meu profesor italian, de la care luasem lecții în ultimii ani, ca să-mi amintesc limba italiană, pe care o cam uitasem.

— *Ciao*, André, ce mă bucur să te văd! a spus. N-ai vrea să vii la noi la masă? A făcut semn către o masă din spatele nostru, la care stăteau doi bărbați și trei femei.

Una dintre ele, o roșcată superbă, pistruiată, cu buze pline și catifelate, a privit în direcția noastră și a zâmbit. Silvestro era întotdeauna însoțit de femei deosebit de frumoase.

— O cheamă Giulia, a zis Silvestro, făcându-mi cu ochiul. E o elevă nouă. Arată bestial. Și e încă singură. I-a făcut cu mâna roșcatei. Ce zici, vii?

— Mă tentează foarte mult, i-am răspuns eu zâmbind, dar nu vin, mersi. Trebuie să mă ocup de niște chestii.

— Of, mai uită și tu puțin de muncă. Trudești prea mult, serios! a zis Silvestro și a făcut o mișcare descendentă cu mâna.

— Nu, nu e vorba de asta. E ceva personal, i-am răspuns eu visător.

— Aaa, adică pui ceva la cale, nu? Silvestro mi-a aruncat o privire ștrengărească și a zâmbit larg.

— Da, poți să-i spui și-așa. I-am zâmbit la rându-mi și m-am gândit la coala albă de hârtie pe care o lăsasem pe masa din sufragerie. Îmi imaginam că brusc începuse să se umple de cuvinte și de fraze. Imediat, m-am arătat grăbit.

— *Pazzo*, păi de ce n-ai zis așa de la bun început? Ei, atunci n-am de gând să mă pun în calea norocului tău! a zis Silvestro și m-a bătut binevoitor pe umăr de câteva ori, după care s-a întors la masa lui.

— Prieteni, omul se grăbește! l-am auzit strigând. Ceilalți au râs și mi-au făcut cu mâna.

În timp ce-mi croiam drum spre ieșire printre clienții care făceau conversație și beau la bar, preț de o fracțiune de secundă am avut impresia că zăresc silueta ei zveltă, cu părul lung și blond, undeva mai în fundul încăperii, stând cu spatele la ușă și gesticulând energic.

Am scuturat din cap. „Totul e doar în imaginația ta!” La momentul respectiv, Aurélie Bredin se afla în micul ei restaurant de pe Rue Princesse. Iar eu mă cam *cherchelisem*.

Apoi ușa s-a dat de perete și o pală de vânt rece a pătruns înăuntru împreună cu un tip deșirat, cu părul blond și creț, la pieptul căruia stătea cuibărită o brunetă într-un palton roșu aprins.

Păreau fericiți și m-am dat într-o parte ca să le fac loc să intre. După aceea am ieșit din bar, cu mâinile în buzunare.

În Paris era frig și ploua, însă pentru îndrăgostiți

vreamea n-avea nicio importantă.

— La o adică, toată povestea asta îți pare o nebunie, nu-i așa? Recunoaște!

Eram cu Bernadette în La Palette de ceva vreme. Locul era înțesat de lume, dar reușiserăm să găsim o masă lângă peretele din spate și vorbiserăm despre tot felul de lucruri, de la *Vicky*, *Cristina*, *Barcelona*, filmul pe care-l văzuserăm în seara respectivă, la cât de realiste sau nerealiste sunt de fapt speranțele lui Aurélie Bredin.

Bernadette a oftat.

— Sunt de părere că pe termen lung e mai bine să-ți canalizezi energia spre niște planuri mai realiste. Altfel, o să fii din nou dezamăgită.

— Mda, i-am răspuns. Cristina pleacă în lume cu un spaniol pe care nu-l cunoaște absolut deloc și care-i spune că nu vrea să se culce doar cu ea, ci și cu prietenele ei, asta ți se pare o poveste *realistă*?

Opiniile noastre despre film erau oarecum diferite.

— Nu asta am zis. Am zis că *înțeleg* că se poate întâmpla și așa ceva. Oricum, tipul a fost foarte sincer cu ea și asta-mi place. Mi-a mai turnat niște vin în pahar. Doamne, Aurélie, e doar un film, ce te înfierbânți așa? Ție subiectul ți se pare neverosimil, eu îl găsesc plauzibil. Ție îți place *Vicky*, mie, *Cristina*. Chiar trebuie să ne certăm din cauza asta?

— Nu, dar mă enervezi când aplici un principiu în mod preferențial. Corect, e puțin probabil ca tipul să-mi răspundă la scrisoare, dar *nu* e ceva nerealist, am spus.

— Of, Aurélie, nu asta voiam să zic. Doar te-am ajutat azi să cauți informații pe internet despre scriitor. Toată treaba asta mi se pare amuzantă și palpitantă. Nu vreau să te dai iarăși cu capul de pragul de sus. Mi-a luat mâna într-a ei și a oftat. Am observat că ai o înclinație pentru relații care nu duc nicăieri. Mai întâi, ai fost cu designerul ăla ciudat, care dispărea ca măgarul în ceață o dată la

două săptămâni și n-avea toate țiglele pe casă. Acum nu-ți mai tace gura despre scriitorul ăsta misterios, care, indiferent ce-oi fi citit tu în cartea lui, e clar că are cel puțin o trăsătură de caracter lesne de ghicit: e dificil.

— Asta mi-a zis și Cerberul ăla de la editură. Știi tu că-i așa? Am tăcut și am început să fac desene cu furculița pe șervet, bosumflată.

— Nu, nu știu. Uite, tot ce vreau e ca tu să fi fericită. Dar uneori am impresia că-ți dorești numai lucruri nepotrivite.

— Dar un pediatru ar fi fost potrivit pentru mine, nu-i așa? am răspuns. Și ar fi fost ceva realist, nu?

„Mai bine un pediatru cumsecade decât să te agăți de niște lucruri nerealiste”, spusese Bernadette când, după ce-am ieșit de la film, mă întrebam cu voce tare în cât timp ajunge o scrisoare din Anglia în Franța.

— Ai dreptate, nu trebuia să zic chestia aia cu pediatrii, mi-a răspuns. Dar să știi că Olivier e chiar drăguț.

— Da. E drăguț. Și plicticos.

Bernadette îmi făcuse cunoștință cu o vară în urmă cu doctorul Olivier Christophle, la petrecerea de ziua ei, pe când încă eram cu Claude, și de-atunci tot nu-și pierduse speranța că vom ajunge să fim împreună.

— Da, da, bine zici, a spus Bernadette, făcând un semn de respingere cu mâna. Nu-i destul de interesant. Un zâmbet aproape imperceptibil i-a jucat pe buze. Bun. Momentan, cu toții stăm cu sufletul la gură, așteptând să vedem cât îi ia Poștei să aducă o scrisoare din Anglia până la Paris. Să mă ții la curent în legătură cu asta, ne-am înțeles? Și dacă se-ntâmplă cumva să suni un doctor drăguț și plictisitor, să știi că poți să-mi povestești.

Am mototolit șervetul și l-am așezat pe farfuria pe care încă se mai vedeau urmele omletei cu șuncă.

— *D'accord!* Așa voi face, am zis și m-am întins după poșetă. Fac eu cinste.

Am simțit un ușor curent la spate și mi s-au

cutremurat umerii de frig.

— Chiar trebuie să țină ușa aia deschisă atât? am spus și am tras spre mine farfuria pe care era nota de plată.

Bernadette s-a uitat lung la mine, apoi a mijit ochii.

— Ce ai? Iar am zis ceva nepotrivit? am întrebat.

— Nu, nu. A coborât repede privirea și în clipa aceea mi-am dat seama că nu la mine se uitase.

— Hai să bem o cafea espresso, a zis, iar eu am ridicat uimită din sprâncene.

— De când bei tu cafea la ora asta? ziceai că nu poți s-adormi din cauza ei.

— Acum aș bea una. Se uita la mine de parcă ar fi vrut să mă hipnotizeze și zâmbea. Poftim, ia uită-te la astea, a zis în timp ce scotea o mapă de piele din geantă. Ai văzut pozele astea cu Marie? Sunt făcute acasă, în Orange, la ai mei.

— Nu le-am văzut... Bernadette... Ce... Ce te-apucat? Am băgat de seamă că se uită prin mine și i-am văzut neliniștea din ochi. La ce te tot uiți acolo, în spatele meu?

Din locul unde stătea Bernadette se vedea întreg bistroul, în timp ce eu stăteam cu fața la o pictură în ulei agățată de perete.

— La nimic, eram atentă după chelner. Părea încordată, așa că m-am întors într-acolo. Nu te uita! a șuiert Bernadette și m-a apucat de braț, dar era deja prea târziu.

În mijlocul bistroului La Palette, chiar pe culoarul de trecere care ducea în fundul barului, unde stăteam noi, era Claude, așteptând să se elibereze o masă de lângă fereastră, unde tocmai se plătea consumația. Avea un braț încolăcit afectuos în jurul unei femei tinere care, cu părul ei negru, lung până la bărbie, și cu obraji rozalii, arăta ca o prințesă mongolă. Era îmbrăcată cu un palton din fetru roșu, strâns pe talie, cu ciucuri de jur-împrejurul mânecilor și al tivului. Se vedea cu ochiul liber că e gravidă.

Tot drumul spre casă am bocit. Bernadette a stat lângă

mine în taxi, m-a ținut strâns în brațe și mi-a întins șervețel după șervețel.

— Știi care-i cel mai urât lucru în toată povestea asta? am zis printre sughițuri mai târziu, când Bernadette s-a așezat lângă mine pe pat și mi-a oferit o cană cu lapte cu miere. Haina aia roșie... Nu demult, am văzut-o amândoi într-o vitrină de pe Rue du Bac și i-am spus atunci că mi-ar plăcea să mi-o cumpere de ziua mea.

Cel mai rău mă durea trădarea. Minciunile. Am numărat lunile pe degete și am ajuns la concluzia că mă înșela de cel puțin o jumătate de an. La naiba, părea atât de fericit stând acolo lângă prințesa lui mongolă, care-și apăsă palma pe burta abia mijită.

Am așteptat până s-au așezat la masa de la fereastră și apoi am ieșit repede din bar. Claude nu m-ar fi văzut oricum. Nu avea ochi decât pentru mica lui Albă ca Zăpada.

— O, Aurélie, îmi pare teribil de rău. Și de-abia reușiseși să treci peste. Nu pot să cred c-a trebuit să se-ntâmple asta! E ca într-un roman prost.

— Nu trebuia să-i cumpere haina aia. E atât de... E atât de lipsit de suflet. M-am uitat la Bernadette cu o privire rănită. Femeia aia stătea acolo îmbrăcată cu paltonul *meu* și era așa de... așa de fericită! Și mai e puțin până la ziua mea, iar eu sunt singură și paltonul s-a dus. E foarte nedrept!

Bernadette m-a mângâiat cu blândețe pe păr.

— Haide, bea o gură de lapte, a zis. Normal că e nedrept. Și urât. N-ar trebui să se-ntâmple lucruri de genul ăsta, dar se-ntâmplă adesea ca viața să nu fie cum trebuie. În definitiv, nu Claude e problema, nu-i așa?

Am clătinat din cap și mi-am băut laptele. Bernadette avea dreptate, nu era nici pe departe vorba despre Claude, ci despre ceva care ne atinge întotdeauna sufletul: despre iubirea pentru persoana după care tânjim, către care întindem toată viața mâna, ca s-o atingem și s-o strângem la piept.

Bernadette părea căzută pe gânduri.

— Știi că nu prea dădeam doi bani pe Claude, a zis. Poate că a găsit într-adevăr femeia vieții lui. Poate că intenționa de mult să-ți spună, dar aștepta momentul potrivit, care, bineînțeles, nu sosește niciodată. Apoi a murit tatăl tău, fapt care a complicat lucrurile, și n-a vrut să te părăsească în situația respectivă. Și-a ținut buzele, un obicei de-al ei atunci când se gândea intens la ceva. Poate că asta a fost!

— Și totuși, haina aceea... am insistat.

— Da, haina. Gestul ăsta e de neiertat, a spus. Găsim noi o cale să-l pedepsim. S-a aplecat și m-a pupat. Haide, încearcă să dormi acum, e foarte târziu. A împuns pilota cu degetul. Și nu ești singură, ai auzit? Cineva are mereu grijă de tine, chiar dacă uneori e vorba doar de vechea ta prietenă, Bernadette.

Am ascultat ecoul pașilor ei depărtându-se încet. Avea un mers foarte hotărât și apăsător.

— Noapte bună, Aurélie! mi-a mai strigat o dată și scândurile parchetului de pe hol au scârțâit sub tălpile ei. Apoi a stins lumina și am auzit ușa închizându-se încet.

— Noapte bună, Bernadette, am spus în șoaptă. Mă bucur că ești alături de mine.

Nu știu dacă a fost datorită laptelui cald cu miere, dar am dormit surprinzător de bine în noaptea aia. Când m-am trezit, în dormitor era soare, ceea ce nu se mai întâmplase de zile bune. M-am ridicat din pat și am tras draperiile. Deasupra Parisului cerul era senin – cel puțin așa era bucătica pătrată pe care o vedeam eu din balcon, între zidurile curții interioare.

Întotdeauna vedem doar o părticică din lucruri, mi-a trecut prin minte în timp ce-mi pregăteam micul dejun. Tare mi-ar fi plăcut să văd imaginea întreagă.

Cu o seară înainte, când îl văzusem pe Claude împreună cu iubita lui însărcinată și imaginea lor îmi zdrobise inima, credeam că am în față întregul adevăr. Însă era doar adevărul *meu*, perspectiva mea asupra

lucrurilor. Văzut de Claude, adevărul era altul. Iar femeia în paltonul roșu avea o cu totul altă versiune.

Oare suntem capabili să înțelegem adevăratele profunzimi ale sufletului unei alte ființe? Să înțelegem ce anume o mișcă, ce anume îi determină acțiunile, care-i sunt visele?

Am pus vasele în chiuvetă și am lăsat apa să curgă peste ele.

Claude mă mințise, dar pesemne că eu însămi mă lăsasem mințită. Niciodată nu i-am pus o întrebare măcar. Uneori, e mai ușor să trăiești în minciună decât în adevăr.

Eu și Claude n-am vorbit niciodată serios despre viitor. Nu mi-a spus niciodată „vreau să am un copil cu tine”. Nici eu nu i-am spus-o. Ne-am ținut unul altuia companie o bucată de drum. Au fost momente frumoase și momente departe de a fi frumoase. Și e absurd să te-astepti ca în dragoste lucrurile să fie corecte.

Dragostea e ceea ce este. Nici mai mult, nici mai puțin.

Mi-am uscat mâinile. Apoi m-am dus la măsuța de pe hol și am deschis sertarul. Am scos din el fotografia cu mine și Claude și am mai privit-o o dată. „Îți doresc să fii fericit”, am zis, după care am luat poza și am pus-o într-o tabacheră veche în care păstram amintiri.

Înainte să ies din casă pentru a trece pe la piață și pe la măcelărie, m-am dus în dormitor și am lipit un nou bilețel pe peretele meu cu gânduri.

„Despre iubire, atunci când se termină.

Iubirea, atunci când se termină, e întotdeauna sfâșietoare.

Rareori e mărinimoasă.

Cel care părăsește are conștiința pătată.

Cel care e părăsit își linge rănille.

A fi părăsit doare mai mult decât a te despărți de cineva.

Însă, în cele din urmă, ești ceea ce ai fost întotdeauna.

Uneori, rămâi cu un cântec, cu o foaie de hârtie cu

două inimioare desenate pe ea, amintirea delicată a unei zile de vară.”

Eram pe punctul de a-i turna niște scuze lingușitoare lui *mademoiselle* Mirabeau, care era foarte supărată, când a sunat telefonul.

Pe parcursul ședinței observasem că asistenta de redacție, care de obicei era foarte șarmantă, nu catadicsise să-mi arunce nici măcar o privire. Și chiar atunci când m-am băgat în seamă, descriind o carte în niște termeni atât de amuzanți încât până și îngâmfa de Michelle Auteuil aproape că s-a prăbușit de pe scaun de răs, adorabila blondină n-a schițat niciun gest. Toate încercările mele de a o face să vorbească cât am traversat amândoi holul după ce ședința a luat sfârșit eșuaseră. N-a zis decât „da” și „nu”, altceva n-am putut scoate de la ea.

— Vino puțin la mine-n birou, te rog, am zis când am ajuns în sala mare.

A încuviințat din cap și m-a urmat tăcută.

— Te rog, am arătat cu mâna spre unul dintre scaunele din jurul mesei de conferințe, ia loc.

Mademoiselle Mirabeau s-a așezat ca o ducesă ofensată. Și-a încrucișat brațele și picioarele și n-am putut să nu-i observ ciorapii de mătase, transparenți și subțiri, pe care-i purta pe sub fusta scurtă.

— Așadar, am zis eu voios, de ce ești supărată? Haide, spune-mi ce-i cu tine.

— Nimic, a zis, studiind podeaua ca și cum ar fi fost ceva fascinant de descoperit acolo.

Era mai rău decât m-aș fi temut. Când o femeie insistă că nu are nimic, înseamnă că e cu capsă pusă.

— Hm... am spus. Ești sigură?

— Da, mi-a răspuns ea.

Era evident că-și pusese în minte să-mi vorbească monosilabic.

— Știi ce, *mademoiselle* Mirabeau?

— Ce?

— Nu te cred.

Florence Mirabeau mi-a mai aruncat o privire înainte de a-și îndrepta din nou atenția spre podea.

— Haide, *mademoiselle* Mirabeau, nu fi așa de crudă. Spune-i bătrânului André Chabanais de ce ești supărată, altfel n-o să poată dormi la noapte.

Am văzut-o cum își înăbușă un zâmbet.

— Nu sunteți atât de bătrân, a răspuns Și dacă n-o să puteți dormi noaptea, așa vă trebuie. Și-a tras de fustă în jos și a făcut o pauză. M-ați făcut „toantă”, mi-a trântit-o ea în cele din urmă.

— Ți-am spus eu așa ceva? Dar... asta e monstruos! am zis.

— Asta ați făcut. În sfârșit mă privea. Chiar v-ați luat de mine ieri, în timp ce vorbeați la telefon. Nu voiam decât să vă aduc un raport. Ați zis că e urgent și mi-am petrecut tot weekendul citind, ba chiar am renunțat la o întâlnire special pentru asta, ca să termin raportul cât de repede posibil. Și în semn de mulțumire, m-ați făcut „toantă”! I se urcase sângele-n obraji din pricina discursului înfierbântat. Chiar v-ați răstit la mine.

Acum, că pomenise de asta, mi-am adus prea bine aminte de acea conversație telefonică agitată pe care o purtasem cu Adam Goldberg, întreruptă într-un mod atât de nefericit de *mademoiselle* Mirabeau.

— *Oh, mon Dieu, mon Dieu*, îmi pare rău! M-am uitat la mica mimoză care stătea în fața mea cu o expresie de reproș pe chip. Îmi pare *foarte* rău, am repetat empatic. N-am vrut să mă răstesc la tine, dar eram foarte stresat, înțelegi?

— Chiar și așa... a zis.

— Nu, nu, am ridicat ambele mâini în aer, nu voiam să sune a scuză. Promit că am să-mi îmbunătățesc comportamentul. Serios. Mă ierți?

Am privit-o cu tristețe în ochi. Ea și-a plecat privirea și colțurile gurii i-au zvâcnit în timp ce-și legăna piciorul

frumos.

— Drept scuze, îți ofer... M-am aplecat înspre ea, gânditor... O tartă cu zmeură. Ce zici? Îmi îngădui să te invit la o tartă cu zmeură în Ladurée, *mâine la prânz*?

A zâmbit.

— Aveți noroc, a spus. Pur și simplu ador tartele cu zmeură.

— Asta înseamnă că nu mai ești supărată pe mine?

— Da. Florence Mirabeau s-a ridicat în picioare. Atunci mă duc să v-aduc raportul, a zis pe un ton conciliant.

— Da, așa să faci! am răspuns. Minunat! De-abia-l aștept. M-am ridicat s-o conduc până la ușă.

— Nu e cazul să exagerați, *monsieur Chabanais*. Eu doar îmi fac treaba.

— Atunci să-ți mărturisesc ceva, *mademoiselle Mirabeau*. Îți faci treaba extrem de bine.

— O! a zis. Vă mulțumesc. Drăguț din partea dumneavoastră să spuneți asta.

Monsieur Chabanais, eu... A roșit din nou și a rămas ezitând în fața ușii, ca și cum ar mai fi vrut să spună ceva.

— Da? am întrebat.

Și atunci a sunat telefonul. Nu voiam să fiu iarăși nepoliticos, așa că am rămas nemișcat în loc s-o împing pe Florence Mirabeau pe ușă afară și să mă arunc pe scaunul de la birou.

După al treilea țârâit, *mademoiselle Mirabeau* a zis:

— Mergeți și răspundeți, poate e ceva important.

A zâmbit și a dispărut după ușă. Păcat: acum probabil că n-o să aflu niciodată ce voia să-mi spună. Însă Florence Mirabeau avusese dreptate în legătură cu un lucru...

Telefonul *era* important.

Am recunoscut imediat vocea. Aș fi recunoscut-o dintr-o mie de alte voci. La fel ca prima dată, respirația îi era ușor întretăiată, ca atunci când cineva urcă repede un rând de scări.

— *Monsieur* André Chabanais? a întrebat.

— Da, la telefon, am răspuns și m-am lăsat pe spate în scaun, zâmbind larg. Peștele mușcase.

Aurélie Bredin era entuziasmată de propunerea mea de a o ajuta să-l cunoască pe Robert Miller „ca din întâmplare”, și se părea că întrebările unu-trei din e-mailul ei destul de caustic către redactorul „neprietenos” de la Éditions Opale fuseseră date uitării pentru moment.

— E o idee fantastică! a zis.

Și eu găseam că ideea mea e fantastică, dar nu puteam să-i spun asta.

— Ei, nu-i chiar atât de fantastică, dar... nu e rea, am spus.

— E incredibil de drăguț din partea dumneavoastră, *monsieur* Chabanais, a continuat Aurélie Bredin, iar eu m-am lăsat încălzit de importanța subită pe care o căpătasem în calitatea mea de mijlocitor.

— *Il n'y a pas de quoi*. Pentru puțin, am zis. Mă bucur că v-am putut fi de ajutor.

Preț de o clipă, n-a mai spus nimic.

— Și eu care credeam că sunteți un redactor din acela bătrân și morocănos care ține pe toată lumea la distanță de scriitorul lui, a zis ea încercând să se disculpe. Sper c-o să mă scuzați.

Victorie, victorie! Clar, era ziua scuzelor.

Într-adevăr, nu-mi oferise o tartă cu zmeură, dar trebuie să recunosc că nici nu mă omor după ele. Sentimentul de vinovăție al lui Aurélie Bredin avea un gust infinit mai dulce.

— Dar draga mea *mademoiselle* Bredin, n-aș putea să vă port pică nici dacă aș vrea cu tot dinadinsul. Până la urmă, nici eu nu v-am arătat cea mai bună față a mea. Haideți să uităm regretabilele prime impresii și să ne concentrăm pe micul nostru plan. M-am împins pe scaun până lângă birou și mi-am deschis agenda.

În două minute, totul era aranjat. Aurélie Bredin avea să apară într-o vineri seara la șapte și jumătate în

restaurantul Coupole, unde eu urma să am o masă rezervată pe numele meu, și aveam să bem ceva împreună. În jur de ora opt, trebuia să ajungă și Robert Miller (cu care aparent aveam o întâlnire pentru a discuta despre noua lui carte), așadar urma să avem prilejul de a ne cunoaște în voie.

Am ezitat un moment cu privire la restaurant.

Un restaurant mic și intim, cu scaune confortabile, plușate, cum e Le b  lier era în mod evident mai potrivit pentru adevăratele mele inten  ii decât renumitul Coupole – o braserie mare, animată, care era plină-ochi seară de seară. Pe de altă parte, ar fi fost ciudat să ne   nt  lnim cu un scriitor englez într-un loc ce părea conceput anume pentru   ndr  gosti  i.

Restaurantul Coupole nu bătea la ochi,   i fiindcă scriitorul oricum n-avea să vină, m-am gândit că   ansele de a continua seara în compania capricioasei *mademoiselle* Bredin erau cu at  t mai mari cu c  t restaurantul era mai puțin romantic.

— La Coupole? a întrebat,   i mi-am dat imediat seama, din vocea ei, că ideea nu-i sur  de c  tu  i de puțin. Chiar vre  i să mergem în capcana aia pentru turi  ti?

— A fost sugestia lui Miller, am spus. Are niște treabă în Montparnasse înainte,   i oricum, adoră restaurantul Coupole. (  i eu a   fi preferat Temps des Cerises, dar, logic, nu puteam să zic asta).

— Ador   Coupole? I-am auzit iritarea din glas.

— Da, da, doar e englez, am zis. E de părere că restaurantul e grozav. Zice că braseria asta îl face mereu să fie... vesel, pentru că-i at  t de pozitivă   i de plină de via  .

„Aha” a fost singurul cuvânt pe care l-a avut de spus *mademoiselle* Bredin referitor la asta.

— De asemenea,   i place foarte mult *Fabuleux curry d'agneau des Indes*, am adăugat eu, găsind că vorbele mele sunaseră extrem de convingător.

— Faimosul curry indian de miel? a zis *mademoiselle*

Bredin. N-am auzit de mâncarea asta. E chiar atât de bună?

— Habar n-am, am răspuns. Ca bucătar, bănuiesc că ați avea o părere mai avizată decât alții. Lui Robert Miller i s-a părut a fi excelentă ultima dată când a fost în restaurant. După fiecare înghițitură exclama „delicios, absolut delicios!”. Însă englezii nu-s foarte mofturoși când vine vorba de mâncare – știți doar, pește cu cartofi prăjiți! Îmi închipui că pentru ei este o extravaganță să pui pe mâncare un praf de curry și niște fulgi de cocos, hahaha.

Tare mi-aș fi dorit ca Goldberg să mă fi auzit.

Aurélie Bredin n-a râs.

— Credeam că lui Robert Miller îi place bucătăria *franțuzească*. În mod evident, simțise că onoarea ei de bucătar a fost pusă sub semnul întrebării.

— Ați putea să-l întrebați chiar dumneavoastră despre asta, am răspuns, ca să nu mai fie nevoie să continuăm discuția despre preferințele culinare ale scriitorului nostru.

Am mângălit cu pixul un șir de triunghiuri micuțe în agendă. Oare *monsieur* Miller a primit scrisoarea dumneavoastră?

— Cred că da. Însă n-am primit niciun răspuns încă, dacă asta voiați să știți. Părea ușor înciudată.

— Sunt sigur că o să vă scrie, am zis. Dacă n-a făcut-o deja, sigur o s-o facă după ce vă va cunoaște personal vineri.

— Ce vreți să spuneți cu asta?

— Că sunteți o femeie absolut încântătoare, iar în fața farmecului dumneavoastră niciun bărbat n-ar rezista prea mult – fie el și un scriitor englez care nu dă impresia c-ar fi de pe acest pământ.

A izbucnit în râs.

— Sunteți dat naibii, *monsieur* Chabanais, știți?

— Da, știu, am răspuns. Mai rău decât ați crede.

Post nubila Phoebus. Am rostit în șoaptă, domol, inscripția gravată pe lespede de albă și mi-am trecut cu duioșie degetele peste litere. „După nori, apare soarele.”

Era mottoul tatălui meu. Fusesse un om cu o educație umanistă – deși când vine vorba despre cineva cu profesia lui, nu ne-am gândi imediat la asta – și, spre deosebire de fiică-sa, citise foarte mult. După ploaie, apare soarele – ce înțelept!

Eram în cimitirul Père Lachaise și deasupra mea nori albi lunecau pe cer; când în sfârșit a ieșit soarele, afară era destul de cald. Nu mai fusesem la mormântul lui *papá* de la Ziua Tuturor Sfinților^[21], iar în ziua aia am simțit un imbold puternic de a merge acolo.

Am făcut un pas înapoi și am așezat buchetul colorat alcătuit din flori de ochiul-boului și crizanteme pe suprafața plană, dreptunghiulară, care ținea loc de suport pentru flori în cripta acoperită de iederă.

„Nici nu-ți poți închipui ce s-a întâmplat, *papá*”, am zis. „Ai fi uimit.”

Săptămâna începuse cum nu se poate mai trist, și totuși, iată-mă stând în cimitir, în mod ciudat fericită și emoționată. Și, mai presus de orice, așteptam cu nerăbdare seara următoare.

Soarele, care strălucise atât de puternic în camera mea marțea aceea, după o vreme mohorâtă și ploioasă, fusesse un soi de vestitor. Dintr-odată, totul se schimbase în bine.

Marțea respectivă, după ce am lăsat cumpărăturile în restaurant, am discutat cu Jacquie trei variante de meniu pentru Crăciun și m-am gândit de câteva ori la paltonul roșu și la posesoarea lui, m-am dus iarăși acasă și am decis să-mi umplu ziua nu tocmai glorioasă cu o activitate cu atât mai puțin glorioasă, asta înainte de a mă întoarce la restaurant, unde lucram seara.

Așadar, m-am așezat în fața calculatorului și am început să-mi plătesc electronic un teanc de facturi cu scadențe depășite.

Totuși, înainte de asta, am aruncat o privire în căsuța de e-mail și am găsit un mesaj prietenos – chiar deosebit de încântător, aș putea spune – din partea lui André Chabanaïs, în care nu numai că-mi răspundea la toate întrebările, dar, spre marea mea uimire, îmi făcea și o propunere care mi-a schimbat imediat starea de spirit într-una de așteptare fericită.

Aveam șansa de a mă vedea cu Robert Miller, chiar dacă pentru scurt timp, fiindcă *monsieur* Chabanaïs urma să aibă o întâlnire cu scriitorul și mă invitase să vin și eu, ca din întâmplare.

Bineînțeles c-am acceptat propunerea lui, și spre deosebire de prima convorbire telefonică cu redactorul bărbos, conversația a fost foarte agreabilă. Aproape că am flirtat unul cu altul, ceea ce, având în vedere starea mea de spirit, s-a dovedit a fi chiar plăcut.

Când i-am povestit lui Bernadette despre asta, normal că a început imediat să mă ia peste picior, zicând că încep să-l plac din ce în ce mai mult pe redactor și că, dacă până la urmă se dovedește că scriitorul nu-i la fel de fermecător ca romanul lui, mai am o variantă.

— Ești o iresponsabilă, Bernadette, i-am zis. Tot încerci să mă combini cu fel și fel de bărbați. Dacă e să aleg, atunci vreau să fiu cu scriitorul. Mai întâi, arată mai bine, și, până la urmă, el a scris cartea. Sau ai uitat?

— Să-nțeleg că tipul celălalt e urât cu spume? a întrebat Bernadette.

— De unde vrei să știu? am răspuns. Nu, probabil că nu, dar nu prea m-am uitat la el. André Chabanaïs nu mă interesează nici cât negru sub unghie. Unde mai pui că e și bărbos.

— Și ce e rău în asta?

— Fii serioasă, Bernadette! Știi că nu mă dau în vânt după bărbații cu barbă. Nici măcar nu mă uit de două ori

la ei.

— Mare greșeală! a intervenit Bernadette.

— Oricum, nu caut un bărbat. Nu caut un bărbat, ai auzit? Nu vreau decât să am șansa de a vorbi cu scriitorul ăla – pentru motivele pe care le știi prea bine. Și pentru că-i sunt foarte recunoscătoare.

— O, Doamne, încălțit mai e destinul, în tot și toate... Bernadette părea un cor dintr-o tragedie greacă.

— Exact, am zis. Ai să te convingi tu.

În aceeași seară, i-am spus lui Jacquie că o să lipsesc din restaurant vineri. O sunasem pe Juliette Meunier, o ospătăriță foarte bună și profesionistă, care lucrase înainte la *Lutetia* și îmi mai ținuse locul în câteva rânduri. Era studentă la design interior și nu lucra ca ospătăriță decât cu ora. Am avut noroc, căci n-avea nimic în program și a acceptat oferta.

Firește, Jacquie nu era deloc încântat.

— Chiar trebuie? Vineri? Mai ales acum, când e Paul bolnav... a bombănit el trântind oalele și tigăile în timp ce pregătea masa pentru mica noastră echipă.

Obişnuiam să luăm masa împreună cu o oră înainte să deschidem restaurantul: Jacquie, maestrul bucătar și cel mai în vârstă dintre noi, Paul, ajutorul de bucătar, cei doi lucrători în bucătărie, Claude și Marie, Suzette și cu mine. Mesele acelea, pe parcursul cărora discutam tot felul de lucruri, nu doar despre cum merge treaba în restaurant, aveau un soi de atmosferă de familie. Vorbeam, ne ciondăneam, râdeam, apoi toată lumea trecea înviorată la treabă.

— Scuze, Jacquie, dar a apărut pe neașteptate ceva foarte important, am zis, iar maestrul bucătar mi-a aruncat o privire sfredelitoare.

— Trebuie să fi apărut ca din senin! La prânz, când am discutat despre meniurile pentru Crăciun, nu știai de asta.

— Am chemat-o deja pe Juliette, am zis repede, ca să-i curm investigațiile. S-a învoit cu dragă inimă să vină, dar

pentru luna decembrie trebuie să ne decidem dacă e nevoie de o mână-n plus la bucătărie. Dacă Paul o să fie bolnav în continuare, pot să te-ajut eu la gătit și aș putea s-o întreb pe Juliette dacă-mi poate ține locul în restaurant pe timp de weekend.

— Ah, *non*. Nu-mi place să lucrez cot la cot cu femeile în bucătărie, a spus Jacquie. Trebuie să ai boașe ca să faci un grătar cum trebuie, o femeie n-ar fi în stare.

— Ei, nu fi obraznic acum, am zis. Fără îndoială, eu sunt în stare. Iar tu ești un misogin nesuferit, Jacquie.

Jacquie a rânjit.

— Întotdeauna am fost, întotdeauna am fost.

A tăiat cu viteza luminii două cepe mari pe tocătorul din lemn, apoi și-a trecut cuțitul peste el, vărsând bucățelele într-o tigaie mare.

— Oricum, tu nu te prea pricepi la sosuri. A așteptat până s-a aurit ceapa în unt, a turnat niște vin alb peste ea, după care a dat focul mai mic.

— Ce naiba îndrugi acolo, Jacquie? Tu însuți m-ai învățat cum să fac majoritatea sosurilor și chiar tu spuneai că mușchiul meu de porc cu sos de piper e absolut delicios.

A zâmbit atotștiutor.

— Da, sosul tău de piper e delicios, dar asta pentru că știi rețeta secretă a tatălui tău.

A aruncat o mână de cartofi-pai în friteuză și protestele mele s-au topit sub șuieratul grăsimii încinse.

Când Jacquie gătea cu ingredientele aranjate în linie, devenea un adevărat jongler. Îi plăcea să țină mai multe bile în aer concomitent și spectacolul pe care-l făcea îți tăia răsuflarea.

— Dar să știi că faci niște deserturi foarte bune, trebuie să recunosc. Jacquie și-a continuat impasibil treaba și a început să agite tigaia. Să sperăm că sâmbătă Paul o să revină-n câmpul muncii. M-a privit peste tigaie și mi-a făcut cu ochiul. E ceva important, nu? Ia spune-mi, cine-i norocosul?

Norocosul era Robert Miller, în ciuda faptului că el nu avea nici cea mai vagă idee ce noroc îl lovise. Habar nu avea că vineri urma să meargă la o întâlnire pe nevăzute, în restaurantul Coupole. Și nu eram sigură că o să fie tocmai în al nouălea cer pentru că o să vină o necunoscută și o să-i deranjeze conversația cu André Chabanais.

Apoi a sosit ziua de miercuri și, împreună cu ea, o scrisoare, care mi-a dat certitudinea că făcusem totul cum trebuie și că uneori e bine să-ți urmezi sentimentele, indiferent de cât de absurd ar părea asta pentru alții.

Am luat o scrisoare din cutia poștală. Pe plic nu era decât numele meu. Cineva băgase în plic un bilețel pe care scria:

„Dragă mademoiselle Bredin, ieri am primit scrisoarea aceasta la birou, felicitări!

Robert Miller a rupt din greșeală plicul cu adresa dumneavoastră, așa că ne-a trimis-o nouă. Sper că nu vă deranjează s-o primiți astfel. Ne vedem mâine seară. *Bonne lecture!*

André Chabanais”

Am zâmbit. Era tipic pentru Chabanais să mă felicite de parcă aș fi câștigat un pariu și să-mi ureze lectură plăcută. Pesemne că-l surprinsese faptul că scriitorul îmi răspunsese, în ciuda situației.

Niciun moment nu mi-a trecut prin cap întrebarea: de unde făcuse rost André Chabanais de adresa mea personală?

N-am mai avut răbdare, m-am așezat, îmbrăcată cum eram, pe treptele din piatră ale scării și am rupt sigiliul scrisorii. Apoi am citit frazele acelea, care erau efectiv înțepate pe hârtie de un pix albastru, într-o caligrafie ascuțită.

„Dragă domnișoară Aurélie Bredin,

M-am bucurat mult să primesc frumoasa ta scrisoare. Din păcate, și cățelușului meu Rocky i-a plăcut. În special plicul. Când mi-am dat seama era prea târziu, iar Rocky, monstrulețul ăsta hulpav, înghițise deja plicul, cu tot cu adresa de pe el. Trebuie să-mi cer scuze în numele cânelui mele, e încă pui, dar voi trimite scrisoarea de răspuns la redactorul meu, André Chabanais, în care am încredere, și care sper că ți-o va da. Aș vrea să-ți spun, dragă *mademoiselle* Bredin, că am mai primit scrisori de la admiratoare, dar niciuna atât de frumoasă și interesantă.

Mă bucur că acea cărțuție a mea despre Paris te-a ajutat într-un moment în care erai atâta de tristă. Deci a fost utilă, căci majoritatea cărților sunt așa, am putea spune. (Sper, de asemeni, că ai scăpat de polițist până la urmă!) Cred că înțeleg prea bine prin ce treci. Și eu am fost multă vreme trist și am avut în străfundul inimii sentiment ca tine.

Nu sunt genul de om căruia să-i placă să iasă în public, prefer să stau în umbră și mă tem că sunt destul de plicticos pentru că-mi place mult să stau la căsuța mea, să mă plimb prin natură și să repar mașini vechi, dar dacă asta nu te sperie, atunci accept invitația ta minunată la restaurantul micuț, când m-oi întoarce la Paris.

Data viitoare va fi călătorie scurtă și încărcată de întâlniri, dar mi-ar plăcea să vin cu timp mai mult, să putem vorbi frumos și pe-ndelete. Da, îți știu restaurantul, m-am îndrăgostit de el la prima vedere, îndeosebi de fețe de masă cu carouri, roș cu alb.

Mulțumesc mult foarte pentru poza încântătoare trimisă. Îndrăznesc să spun, fără să fiu deranj, că ești foarte sexy?

Desigur, ai dreptate – asemănarea dintre tu și Sophie, dragă Aurélie, este uimitoare –, cred că-ți datorez o explicație pentru micul mister! Încă ceva: nici în cele mai curajoase vise ale mele nu m-am gândit c-o să primesc

scrisoare de la eroina cărții mele – e ca un vis care devine realitate.

Sper că te simți mai bun acum și că ai scăpat de nefericire. De-abia aștept să te văd în carne și oase.

Mă iartă, nu știu franceză foarte bine! Dar sper că tot ești fericită că ți-am răspuns la scrisoare.

De-abia aștept să stau în minunatul tău restaurant și în sfârșit să-ți vorbesc despre TOT.

Cu prietenie și *à tout bientôt!*

Al tău,

Robert Miller”

— Aveți o stropitoare, *mademoiselle*? am auzit un glas răgușit în spatele meu.

Am tresărit și m-am întors.

În fața mea stătea o bătrână mică de statură, îmbrăcată într-un mantou negru de astrahan, purtând o căciulă din același material.

— O *stropitoare*! a repetat ea nervoasă.

Am clătinat din cap.

— Nu, îmi pare rău, *madame*.

— Rău, foarte rău. A scuturat din cap și și-a țuguat supărată buzele roșii.

M-am întrebat la ce-i trebuie bătrânei o stropitoare. Plouase atât de mult în ultimele săptămâni încât eram sigură că pământul mustește de apă.

— Mi-a furat cineva stropitoarea, mi-a explicat bătrâna. Știu sigur c-am ascuns-o aici, după piatra funerară – mi-a arătat cu degetul un mormânt, nu departe de unde stăteam, aflat sub ramurile noduroase ale unui copac –, și-acum ia-o de unde nu-i! În ziua de azi, toate alea se fură, până și-n cimitir. Și ia cineva măsuri? Nu.

S-a scotocit prin geanta ei mare, de culoare neagră, și în cele din urmă a scos de-acolo un pachet de Gauloises. Și-a aprins o țigară, a tras adânc în piept și a suflat fumul în sus, spre cerul albastru.

După asta, mi-a întins pachetul.

— Poftim, vrei și tu una? Haide, ia o țigară, fetița mea. Mi-a plimbat pachetul prin față. N-o să mai avem noi ocazia să fim tinere cum suntem azi. A chicotit, iar eu mi-am acoperit gura cu dosul palmei și am zâmbit uimită.

— Bine. Mulțumesc frumos, am zis. Dați-mi un foc, vă rog.

— Poftim. Ei, hai să uităm de stropitoarea aia afurisită. Oricum era spartă și curgea apa prin ea. Ce frumos c-a ieșit soarele după atâta ploaie!

Am încuviințat din cap. Da, era într-adevăr frumos. Soarele strălucea, iar viața era plină de surprize.

Și așa se face că în joia aceea stăteam în Père Lachaise alături de o bătrână ciudată care, după cum pufăia din țigară, părea coborâtă dintr-un film de Fellini. Eram înconjurate de o tăcere calmă și îmi părea că suntem singurii oameni din întreg cimitirul acela uriaș.

În depărtare se înălța spre cer muza Euterpe, simbol al veseliei, care veghea asupra mormântului lui Frédéric Chopin de-un car de ani. La baza mormântului din piatră erau așezate o mulțime de vase pline cu flori, iar în grilajul din fier erau prinse buchete de trandafiri. Am aruncat o privire în jur. Unele morminte încă aveau flori deasupra, depuse de Ziua Tuturor Sfinților. Altele erau mâncate de vreme, căci natura își revendicase teritoriul și buruienile și plantele sălbatice creșteau în neștire peste monumentele din piatră. Morții fuseseră dați uitării. Și nu erau deloc puține mormintele care arătau așa.

— Te-am urmărit, a zis bătrâna și mi-a făcut cu ochiul. Avea ochi căprui, înconjurați de sute de riduri mici. Părea că te gândești la ceva foarte frumos.

Am tras din țigară.

— Da, chiar mă gândeam, am răspuns. Mă gândeam la ziua de mâine. Știți, mâine-seară mă duc la Coupole.

— Ce coincidență, a zis bătrâna, dând încântată din cap. Și eu o să fiu mâine acolo. Sărbătoresc împlinirea a optzeci și cinci de ani, fetița mea. *Ador restaurantul*

Couple. În fiecare an, de ziua mea, acolo sunt. Comand întotdeauna stridii, sunt foarte bune.

Dintr-odată mi-am imaginat-o pe doamna care mă ducea cu gândul la Fellini, înconjurată de copii și nepoți, stând la o masă lungă în braserie și sărbătorind.

— Atunci vă doresc încă de pe-acum petrecere frumoasă! am spus.

A dat din cap plină de regret.

— Nu, o să fie o petrecere restrânsă de data asta, a zis. Foarte restrânsă, ca să fiu sinceră. Doar eu și ospătarii, dar ei sunt întotdeauna drăguți. A zâmbit fericită. Doamne, ce bairamuri mai dădeam în restaurantul Couple! Niște chefuri nebune. Henry, bărbatu-meu, a fost dirijor de operă, înțelege? După vreo premieră, șampania curgea râuri, nu alta. Până la sfârșitul serii, toți eram triumfător de beți. A chicotit. Ei, asta a fost demult... Și George nu mai vine la Paris decât de Crăciun, cu copiii. Trăiește în America de Sud. Am presupus că George era băiatul ei. *Eh bien*. Și de când s-a dus buna mea prietenă Auguste... S-a oprit preț de o clipă și s-a uitat la lespede pe care trebuia să fie stropitoarea. Din nefericire, nu mai am cu cine să petrec.

— Of, am spus. Îmi pare rău.

— Să nu-ți fie, fetița mea, asta-i viața. Toate la timpul lor. Câteodată stau noaptea-n pat și număr persoanele dragi care-au plecat de pe lumea asta.

Mi-a aruncat o privire conspirativă și a coborât glasul.

— Sunt *treizeci și șapte* deja. A tras un ultim fum și a azvârlit neglijentă chiștocul pe jos. Ei bine, eu încă mai sunt pe-acți, ce părere-ți faci? Și permite-mi să-ți spun un lucru, fetiço. Găsesc câte-o bucurie în fiecare afurisită de zi. Mama a trăit o sută doi ani și a fost voioasă până la capăt.

— Nemaipomenit, am spus.

Mi-a întins hotărâtă mâna ei mică, acoperită de o mânășă din piele neagră.

— Elisabeth Dinsmore, a zis. Dar poți să-mi spui Liz.

Am lăsat să-mi cadă țigara din gură și i-am strâns mâna.

— Aurélie Bredin, m-am prezentat. Știi ce, Liz? Ești prima persoană cu care fac cunoștință într-un cimitir.

— O, dar eu am reușit să cunosc o mulțime de oameni în cimitir, a spus doamna Dinsmore, cu un zâmbet larg pe buzele ei roșii. Și n-au fost de proastă calitate, te asigur.

— Dinsmore... Numele nu sună deloc franțuzește, am zis. Observasem anterior că bătrâna are un ușor accent, dar am crezut că e din cauza vârstei.

— Asta pentru că nu e franțuzesc, a răspuns doamna Dinsmore. Sunt americancă. Dar trăiesc de zeci de ani în Paris. Și tu, fetița mea? Cu ce ocazie la Coupole? m-a întrebat direct.

— Păi, eu... am răspuns, dându-mi seama că m-am îmbujorat. Mă întâlnesc cu... cineva.

— Aaaa, a zis. Și... E drăguț? Unul dintre avantajele bătrâneții este, în mod evident, faptul că poți trece direct la subiect fără a mai pierde vremea.

Am râs și mi-am mușcat buza de jos.

— Da... Cred. E scriitor.

— Vai, un scriitor! a exclamat Elisabeth Dinsmore. *Ce interesant!*

— Da, am spus, fără să intru în alte detalii. *Sunt* destul de emoționată.

După ce mi-am luat la revedere de la doamna Dinsmore – de la Liz –, care m-a invitat seara următoare la masa ei, să beau un pahar de șampanie („Dar bănuiesc că ai lucruri mai bune de făcut decât să dai pe gât șampanie cu o babetă, fetița mea”, adăugase făcându-mi cu ochiul), am mai rămas o clipă lângă lespeda albă.

— *Au revoir, papá*, am șoptit. Nu știu de ce, dar am senzația că mâine o să fie o zi destul de neobișnuită.

Și – din anumite puncte de vedere – s-a dovedit că avusesem dreptate.

Am stat la o coadă care ajungea până la ușa mare din

sticlă. În ciuda faptului că restaurantul Coupole nu e printre favoritele mele, rămâne un loc de întâlnire preferat deopotrivă de tineri și de bătrâni. Nu numai turiștii curg puhoie în legendara braserie cu acoperiș roșu, situată pe aglomeratul Boulevard Montparnasse – e, după cum se zvonește, cel mai mare restaurant din Paris. Oamenilor de afaceri și locuitorilor Parisului le face plăcere să meargă acolo să ia masa și să sărbătorească. Cu câțiva ani în urmă, se organizau seri de salsa în fiecare miercuri, în sala de dans de la subsolul braseriei, dar probabil că salsa nu mai e așa la modă în prezent. Eu una n-am mai văzut afișe anunțând astfel de spectacole.

Am înaintat odată cu coada și am intrat în Coupole. Am fost imediat înghițită de zumzetul vioi al conversației. Ospătari cu tăvi de argint alergau printre șirurile lungi de mese îmbrăcate în alb aflate sub uriașa arcadă a sălii principale. Dacă ai fi căutat o adevărată cupolă, ai fi făcut-o în zadar, însă sala aceea, cu stâlpii ei de culoare verde și cu lustrele în stil art-deco ce atârnavă din plafon, era cât se poate de impresionantă, fără doar și poate. Restaurantul vibra de viață – motto-ul locului era *se donner en spectacle*, iar clienții păreau să țină seama de el. Nu mai fusesem acolo de foarte multă vreme, astfel că am urmărit amuzată freamătul activității.

Un șef de sală amabil împărțea cartonașe roșii celor care nu aveau rezervare făcută și îi direcționa spre bar, să aștepte acolo. Pe cartonașe erau scrise nume de compozitori celebri și din minut în minut auzai câte un ospătar tânăr, care evident că se amuza copios, plimbându-se pe lângă bar și strigând cât îl ținea gura, ca un maestru de manej: *Bach, deux personnes, s'il vous plaît* sau *Tchaikowsky, quatre personnes, s'il vous plaît* sau *Debussy, six personnes, s'il vous plaît*. Când se auzeau strigăte, persoanele care așteptau se ridicau și erau conduse la masă.

— *Bonsoir, mademoiselle, vous avez une réservation?* Aveți rezervare? m-a întrebat scurt șeful de sală când mi-

a venit rândul, în timp ce o tânără îmi lua haina și-mi punea în palmă un bon de ordine pentru garderobă.

Am dat din cap afirmativ.

— *J'ai un rendez-vous avec monsieur André Chabanais*, am spus.

Șeful de sală s-a uitat repede pe o listă lungă.

— *Ah, oui*, am găsit, a spus. O masă de trei persoane. Un moment, vă rog! I-a făcut semn ospătarului să vină. Chelnerul, un bărbat în vârstă, tuns scurt și cu părul alb, mi-a zâmbit afabil.

— *Mademoiselle*, urmați-mă, vă rog.

Am înclinat din cap, simțind că inima începe să-mi bată cu putere. Într-o jumătate de oră aveam să-l cunosc în sfârșit pe Robert Miller, care, conform scrisorii lui, de-abia aștepta să mă vadă în carne și oase.

Mi-am netezit rochia. Purtam rochia verde de mătase, rochia din carte, rochia cu care eram îmbrăcată în fotografia pe care i-o trimiseseam lui Robert Miller. Nu lăsasem nimic la voia întâmplării.

Amabilul ospătar s-a oprit dintr-odată în fața unuia dintre separeurile placate cu lemn.

— *Et voilà!* a spus. Masa dumneavoastră.

André Chabanais s-a ridicat imediat de pe banchetă să mă salute. Era la costum și purta o cămașă albă și o cravată elegantă, bleumarin.

— *Mademoiselle Bredin*, a spus. Mă bucur să vă văd... Luați loc, vă rog. Mi-a indicat locul unde stătuse el și apoi a trecut pe partea cealaltă a mesei, rămânând în picioare lângă unul dintre scaune.

— Mulțumesc.

Ospătarul a mișcat un pic masa îmbrăcată în alb și cu paharele așezate, iar eu am trecut prin fața lui și m-am așezat pe bancheta capitonată cu piele.

André Chabanais a luat și el loc.

— Ce-ați vrea să beți? Șampanie, pentru a sărbători ziua *cea mare*? Mi-a zâmbit.

Am simțit cum mi se urcă sângele-n obraji și m-am

enervat pe mine însămi pentru c-am văzut că și el își dăduse seama că sunt emoționată.

— Nu fi impertinent, i-am răspuns și am apucat strâns în mâini poșeta pe care-o țineam în poală. Da, aș bea un pahar de șampanie.

Privirea lui a alunecat de-a lungul brațelor mele dezgolite, apoi și-a ridicat din nou ochii spre mine.

— Îngăduie-mi să-ți fac un compliment, a spus. Ești încântătoare, cutez să ți-o spun. Rochia îți vine splendid. Ți scoate în evidență culoarea ochilor.

— Mulțumesc, am spus zâmbind. Nici tu n-arăți prea rău în seara asta.

— Eh... André Chabanais i-a făcut semn ospătarului. Știi, eu n-am să joc decât un rol neînsemnat astă-seară. S-a întors cu spatele. Două pahare de șampanie, vă rog!

— Credeam că eu am să joc rolul ăsta, i-am răspuns. În definitiv, eu sunt cea care-a trecut pe-aici din întâmplare.

— Rămâne de văzut, a spus *monsieur* Chabanais solemn. Oricum, poți să-ți lași poșeta deoparte. Scriitorul tău mai întârzie cel puțin un sfert de oră.

— Scriitorul tău, vrei să zici, am spus și am așezat poșeta lângă mine.

Monsieur Chabanais a zâmbit.

— Hai să-i spunem „scriitorul nostru”.

Ospătarul a venit și a turnat șampania în pahare. Apoi ne-a întins meniurile.

— Mulțumim, dar mai așteptăm pe cineva, a spus *monsieur* Chabanais și a pus meniurile pe marginea mesei.

A ridicat paharul și a închinat în sănătatea mea, apoi am ciocnit repede. Șampania era rece ca gheața. Am luat trei înghițituri mari și am simțit cum starea mea de nervozitate e înlocuită ușor-ușor de o așteptare relaxată.

— Mulțumesc încă o dată că ai aranjat totul, am spus. Sinceră să fiu, sunt încordată ca un arc. Am lăsat jos paharul de șampanie.

André Chabanais a dat din cap.

— Te înțeleg perfect. S-a lăsat înapoi pe spătarul scaunului. Uite, eu sunt mare fan Woody Allen. Odată, chiar m-am apucat să-nvăț să cânt la clarinet, doar pentru că el cântă la clarinet. Râdea. Din păcate, noua mea pasiune nu s-a născut sub o stea norocoasă. Vecinii îmi tot băteau în tavan de fiecare dată când exersam. A mai luat o înghițitură și a început să-și plimbe mâinile peste fața de masă albă. În fine, după aceea Woody Allen a venit la Paris în concert, împreună cu orchestra aia caraghioasă a lui, care cântă jazz din ăla vechi. La sala respectivă, în care se țineau de obicei concerte de muzică clasică susținute de mari orchestre, se vânduseră toate biletele, dar am reușit totuși să obțin un loc pe rândul cinci. Ca și restul lumii, nu eram acolo pentru muzică. Adică, sincer să fiu, Woody Allen nu cântă mai bine decât un cântăreț bătrân de jazz din barurile de pe Montmartre. Dar să-l văd pe omul ăsta pe care-l știu din atâtea filme de la o distanță atât de mică, să-l aud cum vorbește pe viu, asta a fost ceva incredibil de special și foarte emoționant.

S-a aplecat în față și și-a luat bărbia în palmă.

— Însă e o chestie care chiar și-n ziua de azi mă scoate din minți.

A făcut o pauză preț de o clipă. Mi-am băut paharul până la fund și m-am aplecat și eu înainte. Chabanais era un povestitor pe cinste. Pe deasupra, era și foarte atent. Când a văzut că am paharul gol, i-a făcut semn ospătarului, care ne-a adus pe dată alte două pahare de șampanie.

— *À la vôtre*, a spus André Chabanais, iar eu am ridicat paharul fără să vociferez.

— E o chestie care chiar și-n ziua de azi mă scoate din minți... am repetat entuziasmată.

— Da, a zis, ștergându-se la gură cu șervetul. Să-ți povestesc ce s-a întâmplat: la sfârșitul concertului, toată lumea a izbucnit într-un ropot de aplauze. Oamenii s-au

ridicat de pe scaun sau au tropăit din picioare în cinstea bătrânelului care stătea pe scenă îmbrăcat într-un pulovăr și o pereche de pantaloni de catifea, cu o înfățișare la fel de modestă și dezorientată ca cea pe care-o are în filme. Plecase deja de cinci ori de pe scenă, reîntorcându-se în aplauzele furtunoase ale fanilor, când o matahală de om îmbrăcat într-un costum negru a sărit sus pe podium. Avea părul lins, dat pe spate cu gel, și la prima vedere părea să fie un angajat al acelei săli de concerte sau un tenor. În fine, i-a strâns mâna lui Allen, care se speriasse, după care i-a întins un stilou și un bilețel, cerându-i un autograf. Și Woody i l-a dat, după care a dispărut în sfârșit de pe scenă. *Monsieur Chabanaïs* a dat șampania pe gât. Tare mi-aș fi dorit să am tupeul să sar pur și simplu pe scena aia. Închipuie-ți doar, mai târziu le-aș fi putut arăta autograful copiilor. A oftat. Acum amicul Woody e iarăși în America, eu dau năvală în cinematograful de fiecare dată când apare un film de-al lui și e puțin probabil să mai am ocazia de a sta față în față cu el în viața asta.

M-a privit și de data asta n-am mai sesizat nicio urmă de ironie în ochii lui căprui.

— Știi, *mademoiselle* Bredin, la urma urmelor, admir hotărârea de care dai dovadă. Dacă vrei ceva, chiar trebuie să-ți *dorești* acel lucru.

O sonerie abia sesizabilă l-a întrerupt din elogiul adus tăriei mele de caracter.

— Scuză-mă, te rog. E al meu. André Chabanaïs și-a scos telefonul mobil din geacă și s-a întors într-o parte. *Oui?*

M-am uitat la ceas și am văzut uimită că era deja aproape opt și un sfert. Timpul zburase și Robert Miller trebuia să apară dintr-un minut într-altul.

— O, Doamne, ce aiurea, îmi pare foarte rău, l-am auzit spunând pe *monsieur* Chabanaïs. Nu, nu. Nu-i nicio problemă. Stau foarte confortabil aici, nu-ți face griji. Nu te stresa din cauza asta. A răs. Bine. Atunci ne vedem

mai încolo.

A băgat telefonul înapoi în buzunar.

— Era Robert Miller, a zis. A fost reținut de ceva și nu poate ajunge mai devreme de-o jumătate de oră. M-a privit cât se poate de candid. E foarte aiurea că acum ești nevoită să-l aștepti.

Am ridicat din umeri.

— Important e că până la urmă o să vină, am spus eu, întrebându-mă de ce anume o fi fost reținut Robert Miller. Oare ce făcea atunci când nu scria cărți?

Eram pe punctul de a întreba asta, când André Chabanaïs a zis:

— *À propos*, nu mi-ai spus nimic despre scrisoarea pe care-ai primit-o de la Miller. Ce ți-a scris?

I-am zâmbit și am început să-mi răsucesc o șuviță pe deget.

— Știi ce, *monsieur* Chabanaïs, redactor-șef la Éditions Opale? am zis și am făcut o pauză cu subînțeles. Nu-ți băga nasul unde nu-ți fierbe oala.

— Of, a zis. Haide, fii și tu puțin necumpătată, *mademoiselle* Bredin. Până la urmă, eu sunt cel care ți-a adus scrisoarea.

— Nici gând, am zis. Iar mă tachinezi.

A făcut o față de nevinovat.

— Nu, nu, nu, am spus. Apropo, cum de mi-ai aflat adresa?

Pentru o clipă a părut enervat de întrebare, dar pe urmă a râs.

— Secret profesional. Dacă tu nu vrei să-mi spui nimic, nici eu n-o să-ți spun nimic. Deși m-aș fi așteptat la ceva mai multă recunoștință din partea ta.

— Nicio șansă! am insistat eu și am mai luat o înghițitură de șampanie. Până nu aflu ce anume mă leagă de Robert Miller, n-aveam să suflu nicio vorbuliță. În definitiv, Miller menționase ceva despre „un mic secret”.

Șampania începuse să mi se urce la cap.

— În orice caz, nu cred că *scriitorul nostru* – altă pauză cu subînțeles – s-ar supăra prea tare dacă m-ar găsi aici. Răspunsul din partea lui a fost foarte frumos.

— Uimitor! a fost răspunsul lui *monsieur* Chabanais. Scrisoarea ta trebuie să fi fost irezistibilă.

— Cât de bine îl cunoști pe Miller, de fapt? am întrebat, fără să iau în seamă cuvântul „irezistibilă”.

— O, îl cunosc *destul* de bine. Era o urmă de ironie în zâmbetul lui *monsieur* Chabanais sau doar îmi imaginam? Nu suntem chiar prieteni la cataramă și din multe puncte de vedere îl consider un pic cam excentric, dar vreau să cred că sunt în stare să-i citesc până și cele mai întortocheate fire ale gândului.

— Interesant, am zis. El pare să-l prețuiască foarte mult pe acest redactor al lui *de încredere*.

— Sper să fie așa. André Chabanais s-a uitat la ceas. Știi ce? Situația devine ușor penibilă. Mi-e o foame de lup. Ce zici, nu vrei să comandăm ceva de mâncare?

— Nu știu, am spus. Eu nu eram invitată... Se făcuse deja ora opt și jumătate și mi-am dat seama că și mie începuse să-mi fie foame.

— Atunci am să comand eu, a afirmat André Chabanais și i-a repetat asta ospătarului. Aș vrea să comandăm, a spus. Două, ba nu, trei *curry d'agneau des Indes*, iar de băut... I-a indicat un vin din listă. Acest Chateau Lafite Rothschild.

— În regulă, domnule. Ospătarul a strâns meniurile și a așezat pe masă un coș cu pâine.

— Și dacă tot ești aici, trebuie neapărat să încerci renumitul curry de miel, a spus *monsieur* Chabanais, care devenea tot mai binedispus, arătând spre ospătarii indieni, îmbrăcați ca niște maharajahi, care făceau ture printre mese cu cărucioarele lor mobile, servind curry de miel. M-ar interesa părerea ta avizată.

Când telefonul lui André Chabanais a sunat a doua oară, imediat după ora nouă, și Robert Miller a anulat în cele din urmă întâlnirea de la restaurantul Coupole, era

prea târziu ca să mai pot pleca, deși pentru o clipă mi-a dat prin gând s-o fac.

Băusem deja un pahar din vinul ăla roșu, excelent și dulceag, iar nemaipomenitul curry de miel – care în opinia mea era departe de a fi nemaipomenit și mai avea nevoie de niște banană, măr și fulgi de cocos – aștepta aburind pe farfuriile noastre.

Monsieur Chabanais mi-a observat probabil ușoara ezitare și mi-a dat vestea cu o expresie compătimitoare pe chip, iar eu, în dezamăgirea mea profundă, am pus mâna pe paharul mare și rotund plin cu vin roșu.

— Ce prostie! a zis el într-un final. Mi-e că va trebui să mâncăm singuri curry-ul. Mi-a aruncat o privire de o disperare comică. Doar n-o să mă lași singur aici cu un kilogram de miel în față și c-o sticlă întreagă de vin roșu, nu-i așa? Spune-mi că nu te gândești serios să pleci.

Am scuturat din cap.

— Nu, normal că nu. Tu n-ai absolut nicio vină. Ei bine, cred că n-avem încotro...

Am sorbit puțin din vin și m-am străduit să zâmbesc.

Mă dusesem acolo în zadar. În zadar îmi luasem o seară liberă. Făcusem baie și mă coafasem și mă îmbrăcasem cu rochia verde complet în zadar. Stătusem în fața oglinzii gândindu-mă ce lucruri voiam să-i spun lui Robert Miller complet în zadar. Mai avea puțin și se întâmpla. De ce nu-mi reușește și mie ceva măcar o dată?

— O, Doamne, Doamne, acum ești îngrozitor de dezamăgită, a spus Chabanais și i-au apărut câteva cute pe frunte. Câteodată, așa-mi vine să-l trimit pe Miller direct pe lună! Știi, nu e prima dată când anulează o întâlnire în ultimul moment.

M-a privit cu ochii lui căprui și mi-a zâmbit.

— Și-acum ai rămas cu redactorul ăsta nătâng și te gândești că ți-ai pierdut timpul venind până aici și că acest curry nu se ridică la nivelul laudelor pe care le-a primit... A oftat. Asta da nenorocire! Însă vinul este excelent, trebuie să recunoști.

Am înclinat din cap.

— Recunosc.

André Chabanais se străduia din răsuputeri să mă consoleze, ceea ce era drăguț din partea lui, în pofida celor întâmplate.

— Ei, haide, *mademoiselle* Bredin, nu fi așa de tristă, a spus după aceea. O să-ți întâlnești tu scriitorul, într-un fel sau altul, e doar o chestiune de timp. Cel puțin ți-a scris, și asta trebuie să-nsemne ceva, nu crezi? A întins întrebător brațele.

— Da, am zis și mi-am trecut gânditoare un deget peste buze. Chabanais avea dreptate. Nu era totul pierdut. Și, până la urmă, poate era mai bine să-l cunosc singură pe Robert Miller. În restaurantul meu.

Chabanais s-a aplecat înainte.

— Știu că sunt un slab înlocuitor pentru domnul Miller, dar o să fac tot ce-mi stă în putere ca să mă asigur că n-o să pleci cu amintiri urâte despre seara asta – și poate o să-mi oferi și un zâmbet cât de mic. M-a bătut pe mână și a reținut-o într-a lui puțin mai mult decât ar fi fost necesar. Crezi atât de mult în destin, *mademoiselle* Bredin. Ce părere ai, să existe oare un înțeles mai profund al faptului că suntem aici împreună și ne ținem de mână? Mi-a zâmbit ștrengărește și a trebuit să-i surâd, apoi mi-am tras mâna dintr-a lui și l-am plesnit peste degete.

— Când ți se dă un deget, nu lua toată mâna. *E imposibil* să fie vorba de atâta destin la mijloc, *monsieur* Chabanais. Mai toarnă-mi puțin vin.

Seara a decurs mai bine decât m-am așteptat. Aurélie Bredin era vizibil emoționată, dar euforică în clipa în care a ajuns în Coupole; cu cinci minute mai devreme și îmbrăcată în rochia verde, am observat eu zâmbind.

Arăta amețitor de bine și a trebuit să-mi impun să nu stăruie prea mult cu privirea asupra ei. Am făcut câteva glume ca să mai treacă timpul, iar Aurélie, în așteptarea ei plină de voieșie, s-a dovedit a fi mai abordabilă decât aș fi crezut.

Apoi, exact cum stabiliserăm, Silvestro m-a sunat pe telefonul mobil. Acceptase sarcina asta fără să pună prea multe întrebări.

„Cum merge?” m-a întrebat, iar eu am zis „O, Doamne, ce aiurea, îmi pare foarte rău”. „Sună bine” a spus el, iar eu am răspuns: „Nu, nu. Nu-i nicio problemă. Stau foarte confortabil aici, nu-ți face griji. Nu te stresa din cauza asta.”

„Distracție plăcută, atunci. Te sun mai încolo” a mai zis, iar eu i-am închis.

Aurélie Bredin a înghițit gălușca cu întârzierea și am mai comandat niște șampanie.

Am băut și am făcut conversație, iar la un moment dat m-au trecut toate apele când m-a întrebat brusc de unde aveam adresa ei personală. Însă am reușit să ies din bucluc cu destulă iscusință. Oricum, a refuzat să-mi dezvăluie vreunul dintre micile ei secrete. N-a suflat nicio vorbă despre scrisoarea pe care o scrisesem. Și nici nu mi-a spus că-l invitase pe Robert Miller în minunatul ei restaurant.

La nouă și un sfert mâncam curry de miel, *mademoiselle* Bredin tocmai îmi explica de ce nu crede în coincidențe, când sună iarăși Silvestro și zice:

— Ce faci, ai cucerit-o deja?

Am mormăit ceva în telefon și mi-am trecut teatral

degetele prin păr.

— Nu, nu pot să *cred*... Of, ce situație neplăcută!

El a râs și-a zis:

— Atunci dă-i bătaie, băiete!

La care eu am răspuns:

— Îmi pare nespus de rău, domnule Miller. N-ați putea totuși să treceți pe-aici într-o vizită scurtă, un moment măcar?

Am văzut-o cu colțul ochiului cum lasă nervoasă cuțitul și furculița din mână și cum se uită chiorăș la mine.

— Păi noi... Pardon, *eu am comandat* ceva de mâncare, poate reușiți totuși.

Nu mă dădeam bătut.

— Poate reușești tu! a zis Silvestro și l-am auzit cum râde. Ar trebui să te-auzi, asta da străduință din partea cuiva! Nu, să știi că nu vin. Succes cu micuța astă-seară!

— Pe puțin încă două ore... aha... rupt de oboseală... hm... hm... păi, înțeleg că nu se poate... da... mare păcat... OK... mă sunați când *ajungeți* acasă, am repetat eu pe un ton grav cuvintele pe care Miller nu le-a rostit niciodată.

— Ar fi cazul să pui punct, te-ai lungit destul, a zis Silvestro. *Ciao, ciao!* Mi-a închis.

— OK... Nu, am înțeles... OK... Nicio problemă... La revedere, domnule Miller.

Am pus telefonul lângă farfurie și am privit-o pe *mademoiselle* Bredin fix în ochi.

— Miller tocmai a anulat întâlnirea, am spus, trăgând adânc aer în piept. Au intervenit niște probleme. Mai durează două ore până ia sfârșit întâlnirea la care participă acum, poate chiar mai mult, după cum a zis, și e rupt de oboseală, deci n-are rost să reprogrameze întâlnirea, pentru că trebuie să plece acasă mâine la prima oră.

Am văzut cum înghețe în sec, apoi a întins mâna după paharul cu vin ca după o ancoră de salvare și pentru o

clipă m-am temut că pur și simplu o să se ridice și-o să plece.

— Îmi pare foarte rău, am spus. Poate n-a fost cea mai inspirată idee.

Însă când a scuturat din cap și nu s-a ridicat în picioare, ci mi-a spus că eu n-am absolut nicio vină, într-un fel m-au apucat muștrările de conștiință. Dar ce era să fac? Nu puteam să-l invoc pe Robert Miller prin vreo incantație. În definitiv, eram deja de față.

Așadar m-am apucat să o consolez pe domnișoara Bredin și am tachinat-o făcând câteva glume pe seama credinței ei în destin. Preț de o dulce clipă chiar i-am ținut mâna într-a mea, dar și-a retras-o repede și m-a plesnit peste degete ca pe-un puștan obraznic.

Apoi m-a întrebat cu ce se ocupă Robert Miller atunci când nu scrie cărți și la ce fel de întâlnire participă, iar eu i-am răspuns că nu știu exact, dar că e inginer de profesie și probabil lucrează pe post de consultant la o companie producătoare de autoturisme.

După aceea am ascultat-o cu răbdare în timp ce-mi spunea de ce găsește cartea lui Robert Miller așa minunată, cât de greu de crezut e faptul că a descoperit cartea fix la momentul potrivit și ce pasaje au făcut-o să râdă sau au mișcat-o. M-am simțit măgulit de cuvintele frumoase și i-am urmărit ochii verde-închis, care deveneau tot mai blânzi.

Nu o dată am fost cuprins de tentația de a-i spune că eu și numai eu sunt cel care i-a salvat sufletul. Însă teama de a o pierde înainte de a fi avut șansa de a o cuceri era mult prea mare.

Așa că m-am prefăcut surprins atunci când mi-a destăinuit – ezitând, dar căpătând tot mai multă încredere pe parcurs – ceea ce știam prea bine deja: exista o asemănare izbitoare între restaurantul și eroina din carte și viața ei.

— Acum înțelegi de ce *trebuie* să-l cunosc? a zis ea, iar eu am dat din cap. În definitiv, eu eram singurul care

deținea cheia „misterului provocat de destin”. Secretul era mai ușor de explicat decât ar fi crezut Aurélie Bredin, dar era totuși legat de destin.

Dacă publicam cartea sub numele *meu*, cu fotografia *mea*, fata cu ochi verzi și cu zâmbetul acela încântător pe care o zărisem de partea cealaltă a ferestrei unui restaurant și pe care o alesesem ca eroină pentru ficțiunea mea ar fi văzut *în mine* bărbatul pe care i-l trimisese destinul. Și totul ar fi fost bine.

Însă, așa cum stăteau lucrurile, eram condamnat să mint și să concurez cu scriitorul fictiv. De fapt, nu era *chiar atât* de fictiv, după cum mi-am dat seama cu durere în suflet atunci când Aurélie Bredin mi-a pus următoarea întrebare.

— Mă-ntreb de ce l-o fi părăsit femeia aceea pe Miller, a zis, ciugulind rămășițele de curry de miel de pe farfurie. E un inginer de succes și trebuie să fie un bărbat cald, cu simțul umorului, altfel n-ar fi putut scrie o asemenea carte. Și în afară de asta, sunt de părere că arată senzational. Adică, ar putea foarte bine să fie actor, nu crezi? Cum ar putea cineva să părăsească un bărbat atât de atrăgător?

Și-a băut până la fund paharul cu vin, iar eu am ridicat din umeri și i l-am umplut din nou. Dacă era de părere că dentistul arată „senzational”, misiunea mea avea să fie una grea. Bine că nu-l cunoscuse niciodată pe Sam Goldberg în persoană. Și nici n-avea s-o facă, atâta timp cât eu puteam să previn asta!

— Ce s-a întâmplat? Te-ai crispat așa, dintr-odată. M-a privit amuzată. Am spus ceva aiurea?

— Doamne, nu! Am decis că e timpul să cobor supereroul de pe soclu, măcar cu un centimetru sau doi. Tu nu prea privești dincolo de fațadă, nu-i așa? am spus. Să arăți bine nu e totul. Indiferent de cât îl respect pe Miller ca scriitor, eu unul cred că soția lui n-a avut viață ușoară cu el.

Mademoiselle Bredin părea uimită.

— Cum adică n-a avut viață ușoară cu el, ce vrei să spui?

— E, nimic, vorbesc prostii, uită ce-am spus. Am râs cam zgomotos, ca și cum aș fi vrut să ascund faptul că spusesem mai mult decât voiam. Apoi m-am hotărât să schimb subiectul. Chiar trebuie să ne petrecem toată seara discutând despre Robert Miller? Știu că datorită lui ne aflăm amândoi aici, dar până la urmă ne-a tras clapa.

Am luat sticla și mi-am umplut iarăși paharul. M-ar interesa mai mult de ce o femeie fermecătoare ca tine nu e căsătorită încă. Să-nțeleg că ai atât de multe defecte?

Aurélie a roșit.

— Îhîm. Dar tu?

— De ce nu e căsătorit un bărbat fermecător ca mine, asta vrei să zici? Sau vrei să știi ce defecte am?

Aurélie a sorbit puțin vin roșu și chipul i-a fost luminat de un mic zâmbet. Și-a sprijinit un cot pe masă și m-a privit pe deasupra mâinilor împreunate.

— Ce defecte ai... a spus.

— Hmm. De-asta mi-era teamă. Stai să mă gândesc. I-am luat mâna într-a mea și am început să număr pe degetele ei. Mănânc, beau, fumez, seduc femei frumoase... E suficient pentru început?

Și-a tras mâna și a început să râdă amuzată. A dat din cap, iar eu i-am privit gura, și m-am întrebat cum ar fi s-o sărut.

În sfârșit, nu mai vorbeam despre Robert Miller, ci despre noi, iar întâlnirea aceea întrucâtva clandestină începea să aducă a rendez-vous adevărat. Când a venit ospătarul să întrebe dacă mai dorim ceva, am comandat încă o sticlă de vin. Când începusem și eu să mă simt în al nouălea cer, în meniul meu romantic a apărut ceva neprevăzut.

Și-n ziua de azi mă-ntreb dacă misteriosul scriitor n-ar fi dispărut în anonimat pentru ca eu să-i iau locul, în cazul în care bătrâna aceea absurdă nu ar fi apărut ca din senin la masa noastră.

— *Un, deux, trois – ça c'est Paris!* O mulțime de ospătari amabili se adunaseră în semicerc într-o parte a sălii. Au zbierat cuvintele astea cât i-a ținut gura. Suna ca un strigăt de luptă și se auzea în Coupole în fiecare seară (uneori de mai multe ori pe seară). Asta pentru că printre numeroșii clienți exista întotdeauna unul care-și sărbătorea ziua de naștere.

Jumătate dintre cei care se aflau înăuntru au întors capul să privească cum ospătarii merg în pas de marș, unul după altul, spre masa sărbătoritei. Duceau un tort uriaș cu o mulțime de artificii pe el, care împrăștiu scântei ca un mic spectacol pirotehnic.

Masa era cu două rânduri mai în spatele nostru și Aurélie Bredin, care stătea cu fața în direcția respectivă, și-a lungit gâtul să vadă mai bine ce se întâmplă.

Apoi s-a ridicat brusc în picioare și a fluturat din mână în semn de salut.

M-am întors mirat și am zărit o bătrână veselă, îmbrăcată într-o rochie de un mov țișător, singură la masă, cu o farfurie enormă, plină cu stridii, în față. Dădea mâna cu toți ospătarii. După aceea s-a uitat în direcția noastră și i-a făcut și ea cu mâna, încântată.

— O cunoști pe doamna aceea? am întrebat-o pe Aurélie Bredin.

— Cum să nu! a strigat entuziastă și i-a mai făcut o dată cu mâna. E doamna Dinsmore. Ne-am cunoscut ieri, la cimitir – nu e *din cale afară* de amuzant?

Am încuviințat și am zâmbit. Eu nu găseam deloc că e din cale afară de amuzant. Era zece și jumătate și mă încerca senzația neplăcută (justificată însă) că plăcutul nostru *tête-à-tête* tocmai luase sfârșit.

După câteva minute făceam cunoștință cu doamna Dinsmore, americanca octogenară care zburase până la masa noastră ca un nor de opiu. Era văduva unui dirijor, mama unui inginer constructor de poduri care locuia în America de Sud, bunică a trei nepoți blonzi și cărlionțați și muza multor artiști care aveau același lucru în comun:

cu toții fuseseră la o seamă de petreceri-monstru în restaurantul Coupole, împreună cu doamna Dinsmore. Și cu toții erau oale și ulcele.

Unii oameni se așază la o masă și acaparează imediat conversația. Ceilalți încetează treptat să mai vorbească, toate subiectele se sting încet-încet, ca o lumânare, iar după maxim cinci minute toată lumea ascultă ca vrăjită poveștile și anecdotele acestor oameni cu o personalitate atât de puternică, care gesticulează larg și care sunt fără discuție extrem de antrenanți, dar nu i-ai putea opri vreodată din vorbă.

Mă tem că doamna Dinsmore *era* o astfel de persoană.

După ce doamna de optzeci și cinci de ani, cu bucele ei argintii și buzele colorate în roșu aprins, s-a așezat între noi exclamând „Ce surpriză plăcută, fetița mea, să bem o șampanie Bollinger în cinstea ei!”, n-am mai avut nici cea mai mică ocazie să-i captez atenția lui Aurélie Bredin.

Șampania a fost imediat adusă la masa noastră într-o frapieră de argint umplută până la refuz de cuburi de gheață, și n-aveai cum să ignori faptul că doamna Dinsmore era feblețea absolută a lui Alain, Pierre, Michel, Igor sau oricărui alt nume de ospătar imaginabil. Dintr-odată, masa noastră a devenit centrul atenției echipei de ospătari a restaurantului Coupole. Și astfel s-a zis cu liniștea noastră.

După două pahare de șampanie, m-am lăsat pradă carismei bătrânei, care vorbea fără oprire, și mă uitam fascinat la penele pălăriei mov, care o lua în sus și-n jos cu fiecare mișcare pe care-o făcea. Aurélie Bredin, care-i sorbea doamnei Dinsmore fiecare cuvânt, părea să se distreze de minune și schimba priviri cu mine de fiecare dată când izbucneam amândoi în râs din cauza experiențelor amuzante povestite de bătrânica aceea extraordinară. Cu cât beam mai mult, cu atât mi se părea mai nostimă, și, după un timp, mă distram și eu la fel de copios ca ceilalți.

Când și când, doamna Dinsmore se întrerupea din

monologul ei spumos ca să ne-arate alți clienți din sală (avea o vedere surprinzător de bună pentru o bătrână) sau ca să ne întrebe dacă am sărbătorit vreodată o zi de naștere la Coupole. („Neapărat s-o faceți cândva, aici mereu te distrezi pe cinstel!”) După aceea ne-a întrebat când e ziua fiecăruia (cel puțin în felul ăsta am aflat că ziua de naștere a lui Aurélie Bredin era peste două săptămâni, pe șaisprezece decembrie) și a bătut din palme bucuroasă.

— Doi aprilie și șaisprezece decembrie, a repetat ea. Berbec cu Săgetător. Două semne de foc ce se potrivesc de minune!

Nu aveam cine știe ce cunoștințe de astrologie, dar evident că eram bucuros să-i dau dreptate. Doamna Dinsmore era născută în ultima zi a zodiei Scorpionului, iar femeile Scorpion sunt agere la minte și, în aceeași măsură, periculoase.

Restaurantul Coupole se golea încet-încet – doar la masa noastră încă se petrecea, se bea și se râdea: nu încăpea îndoială că doamna Dinsmore se bucura de unul dintre cele mai efervescente momente ale ei.

— Exact la masa asta – sau poate la aia de-acolo – în fine, nu contează, obișnuiam să stau cu Eugène când sărbătoream ziua mea de naștere, a zis doamna Dinsmore într-un moment de efuziune sentimentală, în timp ce unul dintre ospătari ne mai turna niște șampanie.

— Eugène? am întrebat.

— Ionesco, firește. Cine altcineva? a răspuns ea iritată. Ah, câteodată era nespus de amuzant. Nu era amuzant doar în piesele pe care le scria! Și-acum odihnește în cimitirul Montparnasse, bietul de el! Dar îl mai vizitez din când în când. A chicotit visătoare. Încă nu m-a lăsat memoria, dar astă-seară am uitat a câta zi de naștere este – am pățit-o de două ori, puteți să vă-nchipuiți una ca asta? De două ori...! Ne-a privit cu ochii ei mici, căprui-închis, care luceau ca doi nasturi. Când un chelner neîndemânatec a vărsat vin roșu pe haina gri-deschis a

lui Eugène. Și el știți ce-a zis? A zis: „Dacă stau bine să mă gândesc, niciodată nu mi-a plăcut culoarea hainei ăsteia.”

Doamna Dinsmore a dat capul pe spate și a izbucnit într-un râs pițigăiat, iar penele de pe cap i se agitau atât de tare încât ai fi zis că e cât pe-aici să-și ia zborul.

După mica incursiune în viața privată a lui Eugène Ionesco, care cu siguranță nu era de găsit în nicio biografie, doamna Dinsmore m-a luat iarăși în primire.

— Și tu, tinere? Tu ce scrii? Aurélie mi-a spus despre tine că ești *scriitor*! E o meserie extraordinară, a adăugat fără să aștepte răspunsul meu. Trebuie să-ți mărturisesc că scriitorii mi-au părut dintotdeauna mai interesanți decât actorii sau decât pictorii. Apoi s-a înclinat spre Aurélie, și-a apropiat destul de mult buzele roșii de urechea delicată a domnișoarei Bredin, care, abia atunci am observat, avea urechile ușor curbate în afară, și a zis: Fetița mea, e clar că el este bărbatul potrivit pentru tine.

Aurélie a râs zgomotos, astupându-și gura cu podul palmei, iar izbucnirea ei de veselie m-a tulburat la fel de mult ca presupunerea bătrânei că eu aș fi vreun scriitor – la naiba, *eram* scriitor, chiar dacă nu unul ilustru, și în orice caz, cu siguranță eram bărbatul potrivit. Așa că m-am relaxat și m-am alăturat hohotului de râs al celor două doamne.

Doamna Dinsmore a ridicat paharul.

— Știi ce? Îmi place de tine, băiete, a declarat ea și m-a bătut ușor pe pantalon cu mâinile ei pline de inele încrustate cu pietre extraordinar de mari. Poți să-mi spui Liz.

Și când „Liz”, *mademoiselle* Bredin și cu mine am ieșit din restaurantul Coupole, cu o jumătate de oră mai târziu decât restul clienților, toți chelnerii ne-au făcut cu mâna și și-au luat la revedere de la noi cu mult entuziasm. Am luat împreună un taxi, respectând dorința doamnei Dinsmore („E ziua mea și o să plătesc eu taxiul, ca totul să fie și mai frumos!”), prima care a coborât fiind

mademoiselle Bredin, care, la fel ca doamna Dinsmore, stătuse lângă mine în mașină (m-am așezat între cele două doamne) și care și-a tot lăsat părul cu miros dulceag să se reverse peste umărul meu. Apoi eu și în cele din urmă sărbătorita, care locuia undeva în cartierul Marais. Trebuie să recunosc că seara decursese diferit față de cum sperasem eu să fie.

Însă a fost fără îndoială cea mai distractivă seară de care am avut vreodată parte.

La o săptămână după asta, într-o după-amiază de duminică, stăteam împreună cu Adam Goldberg pe fotoliile îmbrăcate în piele roșie din *Café des Éditeurs* și-i povesteam despre Aurélie Bredin și despre toate întorsăturile ciudate pe care le luase viața mea în ultimele câteva săptămâni.

Îl așteptam de fapt pe Sam, care sosise împreună cu Adam, dar se dusese în parcul Champ de Mars ca să cumpere niște figurine cu luminițe ale Turnului Eiffel pentru copiii lui.

— Doamne! a zis Adam când i-am povestit despre seara de la Coupole și despre telefoanele false date de Silvestro. Sper că ești conștient că te joci cu focul. N-ai putea să minți și tu mai puțin?

— Tu vorbești? i-am întors-o. Să-ți reamintesc că toată povestea cu pseudonimul și cu fotografia autorului a fost ideea ta? Nu eram obișnuit să văd că prietenul meu, de obicei imperturbabil, e îngrijorat. Hei, Adam, ce-i cu tine? l-am întrebat. Tu, care-mi zici să nu mă dau de ceasul morții ori de câte ori ai ocazia, îmi ții acum lecții de morală?

Adam a făcut un gest împăciuitoare.

— Ai dreptate, ai dreptate. Însă până acum a fost o problemă profesională. Acum treaba asta a devenit personală și nu-mi place. A bătut darabana pe brațul fotoliului. Cred că e riscant, prietene. Gândește-te puțin, e femeie, André. Are sentimente. Ce crezi c-o să se întâmple dacă află că ai dus-o de nas tot timpul ăsta? Că

ai mințit-o cu bună știință? O să facă mare tărăboi, o să vină la tine la birou și-o să i se plângă lui *monsieur* Monsignac, și-atunci chiar că poți să-ți faci bagajul.

Am scuturat din cap.

— Planul meu e impecabil, am zis. Aurélie n-o să afle niciodată adevărul, asta în cazul în care nu i-l spui tu.

După seara aceea petrecută la Coupole, avusesem destul timp la dispoziție să mă gândesc la următorii pași. Decisesem ca *mademoiselle* Bredin să primească, în viitorul apropiat, încă o scrisoare de la Robert Miller, în care el îi propunea o dată anume pentru a lua cina împreună în Temps des Cerises. Știam exact ce dată urma să fie: de ziua lui Aurélie Bredin.

Însă de data asta scrisoarea trebuia să sosească direct din Anglia. De aceea, îl rugasem pe Adam s-o ia cu el după lectura publică și s-o expedieze din Londra. Încă nu mă gândisem ce motiv să invoc pentru ca Robert Miller să nu reușească să ajungă nici de data asta. Nu știam decât că eu urma să fiu acolo în seara respectivă – dintr-un motiv pe care rămânea să-l inventez. În orice caz, era limpede că nu mai puteam să anunț tot eu contramandarea întâlnirii din pricină că intervenise ceva extrem de neașteptat. Ar fi bătut prea tare la ochi.

În vreme ce stăteam împreună cu agentul englez al lui Rober Miller în cafeneaua-restaurant în care redactorii și editorii obișnuiau să se întâlnească să discute, sub rafturile cu cărți de pe pereți, literatură înaltă și nu foarte înaltă, mi-a venit o idee care a început să mă atragă din ce în ce mai mult. Însă pentru ca Adam să vrea să intre-n joc mai trebuia cizelată un pic. Așa că mi-am ținut gura și am ascultat obiecțiile prietenului meu.

— Dacă află despre lectură și ne trezim cu ea acolo? Nu putem să-l amestecăm pe fratele meu în intrigile tale amoroase false. Sam a avut destul de furcă pentru că nu i-a spus nevastă-sii adevăratul motiv pentru care călătorește la Paris. Mi-a aruncat o privire. Și înainte s-apuci tu să-ntrebi – nu, nu și-a ras barba. Cumnată-mea

e de părere că-i stă foarte bine cu barbă. Ar fi intrat la bănuiele că și-a găsit vreo amantă, iar Sam nu e pregătit să-și asume un asemenea risc.

Am dat din cap.

— OK, fie. Oricum, nu-i mare chestie dacă un scriitor poartă barbă, nu-i așa? Dar nu trebuie să-l ia gura pe dinainte. N-are nevastă. Pentru că locuiește singur, cu un cățeluș pe nume Rocky – ai uitat? – în afurisita și idioata aia de cabană a lui.

(În timp ce scriam biografia autorului, Adam fusese deosebit de mândru când îl inventase pe Rocky. „Un cățeluș drăguț are întotdeauna lipici la public”, zisese atunci. „Femeile se vor înghesui să citească despre asta!”)

— O să poți să-i spui toate astea personal, foarte curând, a răspuns Adam și s-a uitat la ceas. Pe unde-o fi umblând?

Amândoi am aruncat imediat o privire spre ușă, însă Sam Goldberg nu se grăbea să apară. Adam a sorbit din paharul lui cu scotch și s-a lăsat pe spate pe pernuțele îmbrăcate în piele roșie.

— Ce nasol că nu se mai fumează aici, a spus. N-aș fi crezut că voi, francezii, veți ceda atât de ușor. *Liberté toujours*, nu?

— Da, mare păcat, am răspuns. Fratele tău cunoaște subiectul romanului?

Adam a încuviințat din cap.

— Și... s-a întors el la cauza neliniștii sale. Ce-ai să faci dacă *mademoiselle* Bredin aude despre lectură?

Am râs cu un aer superior.

— Adam, am zis. E de profesie bucătar. N-a citit decât o singură carte în viața ei și, din întâmplare, e vorba chiar despre cartea mea. Nu e genul de persoană care frecventează lecturi publice, înțelegi? Și oricum, evenimentul va avea loc într-o librărie micuță de pe Île Saint-Louis. Nu obișnuiește să se plimbe pe-acolo. Chiar dacă citește interviul în *Figaro* – n-are cum să apară decât a doua zi, cel mai devreme – până atunci, *voilà!* totul se

va fi terminat.

Pentru prima dată în cariera mea în domeniul editorial eram bucuros că marketingul fusese „sub limitele optime”, după cum se exprimase Michelle Auteuil.

— Dar librăriile cu vad mai bun erau rezervate deja și în ciuda faptului că Robert Miller nu este un autor total necunoscut, au zis-o și ei, nu are priză la public, iar librăriile asta caută acum, iar el nu e popular. Nu în momentul de față, cel puțin. S-a uitat cu regret prin ochelarii ei cu rame negre. În împrejurările date, putem să ne considerăm norocoși c-am obținut Librairie Capricorne. Librarul e un bătrânel simpatic, care a tot făcut comenzi pentru roman și își are clienții lui fideli. Librăria o să se umple până la refuz.

Și eu aveam sentimentul că urma să fim foarte mulțumiți.

Adam nu era pe deplin convins.

— *Et voilà!* a repetat, iar cuvintele au sunat caraghios rostite așa, cu accentul lui englezesc. Să sperăm că ai dreptate, Andy. Însă eu tot mă întreb dacă n-ar fi mai bine să terminăm cu toată povestea asta cu *mademoiselle* Bredin. Din ce mi-ai povestit, îmi pare o persoană foarte încordată. O femeie destul de ciudată. N-ai putea să stai departe de ea?

— *Non*, am spus.

— OK, a zis Adam.

După aceea am tăcut amândoi pentru un timp.

— Trebuie să înțelegi, Adam, am zis în cele din urmă. Nu e vorba despre o femeie oarecare, ea e singura femeie pentru mine. Aleasa. Și nu-i deloc ciudată, doar că are o imaginație bogată și crede în forțe mai presus de noi. În *kismet*^[22]. Am pus trei lingurițe de zahăr în cafeaua espresso și am amestecat, apoi am sorbit din băutura caldă și dulce.

— *Kismet*, a repetat Adam oftând.

— Ce găsești așa ciudat în asta? Oricum, am de gând să-i fac felul lui Robert Miller cât de curând. Imediat după

cina din Temps des Cerises, amicul Miller o să iasă din scenă.

— Asta înseamnă că n-o să mai scrii? a întrebat Adam și s-a ridicat în picioare alarmat.

— Da, am spus. Asta înseamnă. Viața asta dublă e mult prea stresantă pentru mine. Până la urmă, nu sunt James Bond!

— Ești dus cu capul? a zis Adam nervos. Când în sfârșit a prins romanul să se vândă, tu ce faci, renunți? Câte exemplare ai vândut până acum? Cincizeci de mii? Gândește logic o clipă. Scrii excelent și ai fi imbecil să nu profiți de asta. Cartea are un potențial enorm. Edituri din străinătate au început să fie interesate de ea. Am pe birou cereri venite din Germania, Olanda și Spania. Crede-mă, cartea asta are perspective mai mari decât ai crede. Urmează să lansăm imediat un al doilea roman, și mai în forță. Vom face un bestseller din el.

— Pentru numele lui Dumnezeu, am zis. Vorbești exact ca Monsignac.

— Nu vrei un bestseller? a întrebat Adam uimit.

— Nu în condițiile astea, am spus. Vreau liniște. Tu-mi spui că tot jocul ăsta de-a minciuna e foarte periculos și-acum tot tu vrei să-i dăm bucuroși înainte?

Adam a zâmbit politicos.

— Sunt un profesionist, firește, a spus el, ca un gentleman englez ce era.

— Ești un grandoman, am zis. Și cum îți imaginezi c-o să decurgă lucrurile pe viitor? Scriitorul își va scrie cărțile undeva la capătul lumii? În Noua Zeelandă sau la Polul Nord? Sau o să-l punem pe fratele tău în avion de fiecare dată?

— Dacă totul merge bine, vom putea dezvălui adevărul. Adam s-a lăsat pe spate cu un aer destins. La momentul potrivit, o să facem o poveste grozavă din asta. Trebuie să înțelegi cum stau lucrurile în afaceri, André: dacă ai succes, ai întotdeauna dreptate. Așadar, cred că Robert Miller trebuie neapărat să continue să scrie.

— Nici în ruptul capului, am zis. După mine, scriitorul ăsta e bun doar mort.

— Salut, băieți! a zis Samuel Goldberg. Vorbiți despre mine cumva? a adăugat în franceza lui stălcită.

Sam Goldberg intrase pe ușă fără ca noi să-l observăm și probabil că auzise ultima parte a discuției noastre aprinse. Așadar, în fața mea stătea alter ego-ul meu, îmbrăcat într-o haină de molton albastru-închis și cu o bască din tartan pe cap, ținând în mână niște punguțe din plastic pline cu turnuri Eiffel și cu tot felul de cutii în culori pastelate de la *Confiserie Ladurée*.

L-am privit curios. Avea părul scurt și blond și ochi albaștri, ca frate-său. Din nefericire, arăta la fel de bine ca în fotografie. Și în ciuda faptului că părea să aibă în jur de patruzeci de ani, avea aerul ăla adolescentin care la unii bărbați nu dispare niciodată, indiferent cât de mult înaintează în vârstă. Barba nu conta câtuși de puțin, mai ales când arbora un zâmbet neastâmpărat, à la Brad Pitt, cum se întâmpla să facă în momentul ăla.

— Salut, Sam, unde-ai stat atâta? Adam s-a ridicat și și-a salutat fratele bătându-l prietenește pe umăr. Începusem să credem c-ai dat bir cu fugiții.

Sam a zâmbit silit, scoțând la vedere un șirag de dinți albi și strălucitori. Fără îndoială, lăsa impresia că te poți baza pe profesionalismul lui ca dentist. Nu speram decât să fie la fel de convingător în calitate de scriitor.

— La cumpărături, ne-a explicat el, și am sesizat că vocea lui semăna foarte mult cu a fratelui său. Am promis c-o să le-aduc ceva alor mei. Frate, și coada aia de la confisăria *Ladurée* nu se mai termina! M-am simțit ca acas'. A râs. Erau o mulțime de japonezi care voiau să cumpere prăjituri și alte dulciuri care-ți luau ochii. A arătat înspre cutiile pline cu macaroni. Sunt chiar așa de bune astea?

— El e André, mi-a făcut Adam cunoștință cu Sam, care mi-a strâns mâna.

— Mă bucur să te știiu, a zis el voios. Am auzit atât de

mult de tine. Avea o strângere de mână puternică.

— Sper că numai de bine, am răspuns eu, destul de încordat. Atâtea clișee învechite. Mulțumesc c-ai venit la Paris, Sam. Chiar o să ne scoți dintr-un mare bucluc.

— O, da! a zâmbit el și-a dat din cap. Dintr-un bucuc, a repetat. Da, da. Adam mi-a povestit tot. Mare farsă ai mai pus la cale voi doi! Trebuie să recunosc, am fost foarte surprinz când am aflat c-am scris o carte. Mi-a făcut cu ochiul. Noroc că am simțul umorului bine dezvoltat.

L-am aprobat din cap ușurat. Se vedea că Adam își făcuse treaba foarte bine. Chiar dacă fratele lui se speriasse un pic atunci când aflase pentru prima dată despre planul survenit pe neașteptate, părea să fie foarte relaxat.

— Deci suntem un fel de... un fel de... cum se zice?... Frați de cruce? a continuat el. De-acuma sper să ieșim cu bine din groapă.

Toți trei am izbucnit în râs. Apoi ne-am așezat la masă și fratele meu de cruce a comandat ceai cu lapte și o felie de tort de mere, după care a cercetat cu privirea *Café les Éditeurs*.

— Foarte frumos aici! a spus el apreciativ.

Pe parcursul următoarelor două ore, pe care le-am petrecut pregătindu-l pe Sam pentru noua lui identitate, mi-am dat seama că fratele lui Adam e un om cu adevărat sentimental, a cărui personalitate optimistă se manifestă mai presus de orice prin două cuvinte: „drăguț” și „sexy”.

„Drăguț” era folosit pentru orașul Paris, pentru figurinele din plastic cu luminițe care imitau turnul Eiffel cumpărate pentru copiii lui, pentru *tarte aux pommes* pe care-o savura împreună cu ceaiul, tăiată în felii mici, și pentru cartea mea, din care recunoscuse că nu citise decât primul capitol, deși Adam îi povestise întregul roman *en détail*.

„Sexy” era folosit pentru chelnerițele cafenelei *Les Éditeurs*, pentru rafturile cu cărți de pe perete, pentru

propunerea lui Adam de a-i arăta *Moulin Rouge* în seara aceea, pentru telefonul vechi din bachelită de la recepția hotelului unde stătea și – uimitor – pentru bătrânul meu ceas marca Rolex (fusesse al tatălui meu și era produs pe vremea când ceasurile Rolex încă mai aveau curele din piele și erau ceva mai conservatoare ca design decât cele din ziua de azi).

Am observat cu oarecare ușurare că Sam vorbește franceză mai bine decât m-aș fi așteptat. Asta pentru că englezii de rând vorbesc engleza și atât. Cu toate astea, frații Goldberg petrecuseră multe vacanțe la un unchi deal lor din Canada, astfel că reușiseră să învețe niște franceză. Datorită intereselor lui profesionale, Adam vorbea franceza fluent, în vreme ce fratele lui o stâlcea, deși avea un vocabular destul de bogat și nu întâmpina probleme la vorbitul în public. Era obișnuit să citească studii despre profilaxia și tratamentul parodontoziei în cadrul congreselor de stomatologie.

Am discutat despre interviul pentru revista *Figaro*, care urma să aibă loc a doua zi de dimineață, apoi despre fragmentele din carte pe care avea să le citească în aceeași seară la librărie. I-am explicat cum urmează să decurgă lectura publică și l-am sfătuit să-și exerseze urgent și de mai multe ori noua semnătură, „Robert Miller”, astfel încât să nu cumva să greșească atunci când dă autografe.

— Trebui s-o iexersez imediat, a zis el și a luat un stilou și o foaie de hârtie, pe care și-a scris numele într-o caligrafie rotundă, cu bucle. Robert Miller, a spus privind-și satisfăcut semnătura. Arată foarte sexy, nu vi se pare?

După lectură, care începea la ora opt și dura nici mai mult nici mai puțin decât o oră și jumătate, urma o cină scurtă, la care erau invitate doar câteva persoane („relaxată și intimă”, după cum subliniasse *monsieur* Monsignac): scriitorul, librarul (care cu siguranță citise cartea), Jean-Paul Monsignac (care știa doar începutul,

mijlocul și sfârșitul cărții), Michelle Auteuil (care frunzărise cartea când încă era la corectură), Adam Goldberg (care cunoștea tot conținutul cărții) și umilul subsemnat. Trebuie să recunosc că mă temeam puțin de acea seară „relaxată și intimă”.

Lecturile care au loc în librării se desfășoară cam după același tipic: un cuvânt de bun-venit din partea librarului, un cuvânt de bun-venit din partea editurii (în cazul de față, eu urma să mă ocup de asta, dat fiind că prezentam întreg evenimentul), apoi scriitorul spune cât de bucuros este să fie prezent la eveniment și așa mai departe, după care citește câteva fragmente. Apoi aplauze. Are cineva vreo întrebare pentru scriitor? Sunt invariabil aceleași întrebări. „Cum ați ajuns să scrieți această carte?” „V-ați dorit dintotdeauna să deveniți scriitor?” „Lucrați la o carte nouă? Despre ce este?” „Acțiunea va fi din nou plasată în Paris?” Câteodată, deși mai rar, apar întrebări de genul: „Când scrieți (dimineața, după-amiaza, seara, noaptea)?” sau „Unde scrieți (privind spre câmpie, doar cu un perete alb în față, într-o cafenea, într-o mănăstire)?” Și, negreșit, întrebarea decisivă: „De unde vă vin ideile?”

Însă de cele mai multe ori pur și simplu oamenii nu sunt interesați sau sunt prea timizi pentru a pune o întrebare. În astfel de situații librarul, redactorul sau cel care dirijează discuția spune ceva de genul „În cazul acesta am eu o întrebare”, pentru ca evenimentul să se sfârșească așa cum trebuie. Sau: „Dacă nu mai sunt întrebări, aș vrea să vă mulțumesc pentru prezența dumneavoastră aici și, bineînțeles, doresc să mulțumesc autorului nostru, care vă va da bucuros autografe în cele ce urmează.” Iarăși aplauze. Apoi publicul vine în față să cumpere cartea și să ia un autograf pe ea. Iar la sfârșit se fac câteva fotografii.

Lecturile susținute de scriitori sunt evenimente plăcute și bine organizate, după părerea mea.

Pe de altă parte, dacă discutăm despre o cină cu

pretenții, există ceva mai mulți factori imprevizibili, mai ales atunci când ai ceva de ascuns. Nu mă pricepeam să anticipez viitorul atât de bine încât să pot epuiza dinainte toate subiectele posibile și imposibile despre care s-ar putea discuta cu o astfel de ocazie. Mi-l imaginam pe *monsieur* Monsignac întrebându-l nitam-nisam pe așa-zisul englez francofil „Vă plac melcii?”, strâmbându-se apoi dezgustat. Speram să nu se vorbească prea mult despre cărți, pentru că Sam Goldberg nu prea avea habar de lista bestsellerurilor și nu era exclus să creadă că Guillaume Musso e vreun actor sau că Anna Gavalda e o cântăreață de operă.

Oricum, Sam Goldberg avea să fie flancat de mine și de Adam ca de niște bodyguarzi. Și atâta timp cât dentistul avea suficientă prezență de spirit, seara urma să decurgă fără probleme, eram sigur.

L-am sfătuit pe Sam să dea vina pe „cunoștințele lui precare de limbă franceză” dacă i se puneau întrebări ciudate pe parcursul lecturii sau la cină. „Mă scuzați, nu înțeleg, ce voiăți să spuneți?” trebuia să întrebe el ingenuu, iar unul dintre noi avea să-i sară în ajutor.

Cel mai important lucru era să țină minte următoarele detalii, pe care le-am repetat iar și iar, până le-a știut pe de rost. Locuia singur în căsuța lui modestă. Am hotărât ca zona în care se afla aceasta să fie pitorescul oraș Tumbridge Wells. („Drăguț loc, a zis Sam, ce păcat că n-am voie să am și-o familie.”)

Câinele lui, Rocky, era un Yorkshire Terrier, și nu un labrador auriu, după cum greșit afirmase Sam inițial, și avea grijă de el un vecin.

La întrebarea dacă romanul conține elemente autobiografice, trebuia să răspundă: „Știți cum e, orice carte e autobiografică într-o anumită măsură. Desigur, există lucruri din roman pe care le-am trăit eu însumi și unele despre care am auzit sau pe care pur și simplu le-am inventat.”

În trecut vizitase des Parisul, pe când lucra la

compania producătoare de autoturisme, însă în prezent simțea nevoia de liniște și de provincie și își iubea căsuța modestă și izolată.

Pentru el, ideea ca jurnaliștii să-i viziteze casa era de coșmar. (Asta ca măsură de precauție, în caz că se întâmpla să pice pe mâna lui Michelle Auteuil.)

Nu era petrecăreț.

Iubea bucătăria franțuzească.

Avea în minte un al doilea roman plasat în Paris, dar îi trebuia ceva timp până să-l aștearnă pe hârtie și nu voia să divulge niciun (!) detaliu concret legat de conținut.

Era pasionat de mașinile de epocă.

Pericolul ca un scriitor să fie antrenat într-o conversație despre mașini de epocă era relativ mic în Franța, dar pentru orice eventualitate, la plecare i-am pus în brațe lui Sam o carte ilustrată despre mașini vechi.

— Pe mâine-seară, atunci! am zis când am ieșit toți trei din cafenea, iar Sam Goldberg își legăna pungile de cumpărături anticipând peripețiile din seara care urma.

Cei doi frați voiau să treacă pe la hotel înainte de a se duce să petreacă în Paris, iar eu nu voiam decât să mă duc acasă.

— Ar fi bine să ajungeți cu o jumătate de oră înainte, am zis eu trăgând adânc aer în piept. Doar nu vrem s-o dăm în bară, nu-i așa?

— Totul o să fie bine, a zis Adam. Vom fi foarte punctuali.

— Da, o să iasă OK, a spus Sam.

După asta ne-am despărțit.

Catastrofele majore sunt întotdeauna prevestite de semne rele, însă de cele mai multe ori oamenii nu-și dau seama de ele. A doua zi dimineață, în timp ce mă bărbieream în baie, am auzit un zgomot puternic. Am dat fuga desculț pe holul cufundat în beznă și am călcat pe-un ciob de sticlă înainte să reușesc să văd ce se întâmplase.

Oglinda veche și masivă pe care o aveam lângă cuier

căzuse de pe perete, rama din lemn de culoare închisă se spărsese și pretutindeni erau cioburi și fărâme de sticlă. Am înjurat și mi-am smuls ciobul din piciorul care începuse să-mi sângereze, apoi am șchiopătat până la bucătărie după un plasture.

„Nici cu bomba n-o dai pe-asta din loc”, îmi zisese prietenul meu Michel când îmi fixase pe perete oglinda pe care-o cumpărasem din Marché aux Puces, târgul de vechituri de lângă Porte de Clignancourt, cu câteva săptămâni în urmă. O adusesem în oraș cu metroul, după care o cărasem sus în apartament.

Superstițioșii zic că dacă o oglindă cade de pe perete și se sparge înseamnă că o să ai ghinion. Însă eu nu sunt superstițios, Slavă Domnului, așa că m-am mulțumit să mătur cioburile în timp ce înjuram de mama focului și apoi să plec la birou.

La prânz am avut o întâlnire cu Hélène Bonvin, autoarea care se confrunta cu o pană de inspirație. Am stat la parter în Café de Flore, am mâncat *assiette de fromages dégustation*⁽²³⁾ și după ce-am izbutit s-o conving de părerea mea că ce-a scris până atunci e de bună calitate („Sper că nu spui asta doar pentru liniștea mea, nu-i așa, *monsieur* Chabanais?”) și i-am dat câteva idei pentru cum să-și continue romanul, ca să scap de ea, am dat fuga înapoi la birou.

Nici nu am ajuns bine, că *madame* Petit a și venit să-mi spună că a sunat mama și vrea s-o sun înapoi de urgență.

— Părea să fie *foarte urgent*, m-a asigurat *madame* Petit când m-am uitat la ea ridicând dintr-o sprânceană.

— O, da, *totul* e urgent pentru mama, pesemne că iarăși a căzut vreun vecin de pe scară. Diseară am o lectură publică, *madame* Petit, n-am ce face în clipa asta, am spus.

Peste o jumătate de oră eram într-un taxi, în drum spre spital. De data asta nu era vorba despre un vecin.

Maman alesese fix luna aia pentru a face o excursie

scurtă și spontană în Paris și căzuse de pe scara rulantă din galeriile Lafayette, cu tot cu cumpărături.

Zăcea în salonul cu numărul patru cu un picior rupt, zâmbindu-mi cu o oarecare ezitare de după piciorul pus într-o atelă. Stând acolo sub așternuturi părea foarte mică și pentru o clipă am simțit cum mi se face inima cât un purice.

— *Maman*, de ce te tot ții de prostii? am întrebat-o și i-am dat o sărutare.

— *Oh, mon petit boubou*, a oftat ea. Știam eu c-ai să vii imediat.

Am încuviințat din cap rușinat. Când *maman* sunase pentru a doua oară, după o oră, ca să lase adresa spitalului, *madame* Petit a fost destul de drăguță încât să se comporte de parcă de-abia intrasem pe ușă. Apoi mi-a aruncat o privire și-a zis pe-un ton plin de reproș: „V-am spus eu, *monsieur* Chabanaïs. Plecați repede într-acolo!”

I-am luat mâna într-a mea și m-am jurat ca de-atunci înainte s-o sun mereu înapoi, măcar să-i dau un telefon scurt. M-am uitat la piciorul ei fixat în atela groasă, întins deasupra cearșafului.

— Doare?

A dat din cap că nu.

— Acum e bine. Mi-au dat niște calmante, dar mă ia cu somn de la ele.

— Cum s-a întâmplat? am întrebat.

— Ei, știi cum e, în decembrie găsești mereu decorațiuni frumoase în galeriile Lafayette. M-a privit cu niște ochi scânteietori. M-am gândit să mă duc și eu să mă uit la ele, să iau o gustărică și să fac mici cumpărături pentru Crăciun. Nu știu cum m-am încurcat în sacoșe pe scara rulantă și-am căzut pe spate. Totul s-a întâmplat foarte repede.

— Doamne! am zis. Bine c-a fost doar atât!

A dat din cap.

— Am un înger păzitor bun.

Mi-a căzut privirea peste o pereche de pantofi de

culoare maro, cu baretă la spate, cu tocuri subțiri și deloc joase, așezați în apropierea noptierei de lângă pat.

— Sper că nu erai încălțată cu pantofii *ăștia* când s-a întâmplat, nu-i așa? am întrebat.

Maman n-a spus nimic.

— *Maman*, suntem în plină iarnă. Orice femeie sănătoasă la cap umblă cu pantofi joși și tu mergi să-ți faci cumpărăturile de Crăciun *pe tocuri*? Pe scara rulantă?

S-a uitat de sub cearșaf la mine cu o privire vinovată. Aveam frecvent discuția asta despre pantofi rezistenți și, după cum spuneam, potrivii pentru vârsta ei, dar îi intra pe-o ureche, și-i ieșea pe alta.

— Fii serioasă, *maman*, ești o doamnă în vârstă. Ar trebui să ai și tu mai multă grijă.

— Nu-mi plac pantofii ăia de babetă, a protestat ea printre dinți. Oi fi bătrână, dar încă mai am picioare frumoase, nu-i așa?

Am zâmbit și am dat din cap. *Maman* fusese întotdeauna incredibil de mândră de picioarele ei bine proporționate. Și în ciuda faptului că avea șaptezeci și patru de ani, încă era destul de vanitoasă.

— Bineînțeles, am spus. Dar dacă-s rupte, degeaba.

Am stat cu *maman* două ore, i-am cumpărat fructe, suc, câteva reviste și niște articole de toaletă de primă necesitate, apoi m-am întors la Éditions Opale ca să-mi iau hârtiile.

Era deja ora cinci și jumătate și n-avea rost să mai trec pe-acasă. Așa că m-am hotărât să plec direct spre librărie de la birou. *Madame* Petit plecase de la serviciu când m-am întors eu, însă în ultima clipă, când am dat să sting lumina, am observat un bilețel de la ea lipit pe lampa mea de birou.

„Cum se simte mama dumneavoastră?” scria pe bilet. Și dedesubt: „A sunat cineva, Amélie Bredin, vă roagă s-o sunați înapoi.”

Până-n ziua de azi mă-ntreb de ce nu mi-a picat fisa

măcar în momentul respectiv. Însă n-am fost în stare să văd semnele.

Mica librărie de pe Rue Saint-Louis vânduse toate biletele pentru eveniment și era plină până la ultimul scaun. Stăteam cu Pascal Fermier, proprietarul cu păr alb al Librairie Capricorne într-un fel de bucătărioară alipită librăriei și trăgeam cu ochiul prin cortina gri care despărțea camera din spate de spațiul de vânzare. Lângă mine, pe podea, erau teancuri întregi de cataloage de la aproape toate editurile de pe lume, iar în dulăpiorul de deasupra chiuvetei erau câteva farfurii și câni de cafea. Cutiile de carton se înălțau până-n tavan, una peste alta, iar în apropiere se auzea huruind un frigider.

Robert Miller, alias Sam Goldberg, stătea în picioare lângă mine, ținând strâns în mână un pahar cu vin alb.

— Ce drăguț! exclamase cu o oră mai devreme, când intrase în librăria fermecată a lui *monsieur* Fermier. Însă acum era puțin mai neliniștit și de-abia dacă mai vorbea. Deschidea cartea iar și iar la pasajele pe care i le însemnasem cu bilețele adezive roz.

— Felicitările mele! M-am întors cu fața spre librarul în vârstă. Librăria e înțesată de lume!

Fermier a înclinat din cap, iar chipul lui bonom radia de bucurie.

— Am vândut multe exemplare din cartea domnului Miller încă de la bun început, a spus, iar când am pus în vitrină afișul pentru lectura asta, mulți oameni din cartier au fost interesați de eveniment și au cumpărat imediat bilete. Însă chiar și-așa, nu m-așteptam să vină atât de mulți. S-a întors spre Sam, care se uita fix în față. Este evident că aveți o mulțime de fani, domnule Miller, a zis. E minunat c-ați reușit să veniți.

A ieșit de după cortină, a zâmbit rândurilor de scaune ocupate și s-a îndreptat spre măsuta de lemn care era așezată puțin mai sus, pe un alt nivel, undeva în fundul încăperii. Pe masă era un microfon, iar lângă el, o carafă cu apă și un pahar. În spatele ei era așezat un scaun.

— Mai e puțin și începe, i-am zis lui Sam. Stai liniștit, o să stai foarte aproape de tine. I-am arătat un al doilea scaun, așezat într-o parte a platformei.

Sam a tușit.

— Sper să n-o dau în bară.

— O să fie bine, i-am spus, în timp ce Pascal Fermier proba microfonul, și l-am strâns scurt de braț. Mulțumesc încă o dată!

Apoi am pășit și eu în fața cortinei și m-am așezat lângă *monsieur* Fermier, care tocmai lua microfonul în mână. Librarul a așteptat ca toată sușoteala și hârșăitul scaunelor să contenească, după care le-a urat entuziast bun venit celor prezenți, în doar câteva cuvinte, și mi-a pasat microfonul. Eu i-am mulțumit și m-am uitat prin public.

Jumătate din colectivul de la editură stătea pe primul rând; până și *madame* Petit, arogantă și greu de ratat, era acolo și tocmai îi spunea ceva lui Adam Goldberg. Jean-Paul Monsignac, care purta papion, era așezat lângă Florence Mirabeau, care părea cel puțin la fel de emoționată ca Sam Goldberg. Probabil că era prima dată când venea împreună cu echipa la o lectură publică.

Și chiar în margine, lângă fotograf, domnind ca o regină asupra tuturor, stătea Michelle Auteuil, deosebit de mulțumită și îmbrăcată în negru, ca întotdeauna. „E foarte drăguț Miller al tău, totul a mers de minune cu jurnaliștii”, îmi suflase în fugă când intrasem în librărie.

— Doamnelor și domnilor, am început eu, în această seară doresc să vă prezint un scriitor care a ales să-și plaseze minunatul său roman în frumosul nostru oraș. Putea foarte bine să stea confortabil în fața șemineului în cabana lui englezească în momentul ăsta, însă nu s-a dat înapoi de la niciun efort și este aici astă-seară ca să ne citească. Titlul romanului este *Surâsul femeilor*, dar la fel de bine ar fi putut să se intituleze *Un englez la Paris*, pentru că în carte este vorba despre ce se întâmplă atunci când un englez încearcă să stabilească sediul unui

cunoscut producător englez de autoturisme în Paris și, mai ales, despre ce se întâmplă atunci când un englez se îndrăgostește de o franțuzoaică. Aplauze pentru... Robert Miller!

Publicul a bătut din palme și l-a privit cu interes pe bărbatul zvelt și agil în cămașă și vestă care a făcut o mică plecăciune și apoi s-a așezat la masă.

— Ei bine, a spus Robert Miller lăsându-se pe spate în scaun și zâmbind, e foarte frumos la mine-n cabană, dar trebuie să vă mărturisesc că și aici mă simt destul de confortabil.

Acestea au fost primele lui cuvinte.

Câteva râsete prietenoase s-au auzit din sala arhiplină.

— Serios, a continuat Robert Miller încurajat de zâmbetele din mulțime, librăria asta seamănă cu... ăăă... sufrageria mea, doar că eu n-am atât de multe cărți. S-a uitat în jur. Uau, a zis, foarte sexy!

Nu știam ce-ar putea să fie „sexy” la o librărie – ăsta era umor englezesc? –, dar publicului i-a plăcut oricum remarca.

— Oricum, vreau să vă mulțumesc tuturor c-ați venit. Din păcate nu zic franceza la fel de bine ca dumneavoastră, dar bănuiesc că nu-i chiar atât de rea pentru un englez.

Încă un val de râsete.

— Așa, a spus Robert Miller și a deschis cartea scrisă de mine. Să-ncepem, așadar.

Până la urmă, a fost o lectură foarte antrenantă. Încurajat de reacția fanilor, fratele lui Adam a fost în formă maximă. A citit, a pronunțat greșit cuvintele în mod amuzant, a spus glumițe; publicul era încântat. Trebuie să recunosc că nici eu nu m-aș fi descurcat mai bine.

La sfârșit s-a lăsat cu ropote de aplauze. I-am aruncat o privire lui Adam, care a dat din cap conspirativ și a ridicat degetul mare în semn de apreciere. *Monsieur Monsignac* a bătut din palme cu o expresie satisfăcută pe

chip, apoi i-a spus ceva domnișoarei Mirabeau, care pe parcursul întregii lecturi sorbise pur și simplu cuvintele scriitorului. Au urmat întrebările din public, iar scriitorul nostru a oferit răspunsuri pe deplin încrezător în sine. Cu toate astea, când o blondă atrăgătoare din rândul cinci l-a întrebat despre următoarea carte, a început să se abată de la plan.

— O, da! *Bineînțeles* că va mai apărea un roman. E ca și terminat, a zis mulțumit de sine, probabil uitând pentru o clipă că el nici măcar nu e adevăratul autor.

— Despre ce este vorba în romanul acesta nou, *monsieur* Miller? Va fi plasat în Paris și de data aceasta?

Scriitorul a încuviințat din cap.

— Da, firește! Iubesc orașul acesta frumos. De dată asta, protagonistul este un dentist englez, care se îndrăgostește la un congres de-o dansatoare de la *Moulin Rouge*, a inventat el povestea pe loc.

Am tușit în semn de avertizare. Era clar că incursiunea lui în viața de noapte a Parisului din seara precedentă îi dăduse o nouă inspirație.

Miller s-a uitat spre mine.

— Totuși, nu pot să divulg tot, s-ar supăra redactor meu pe mine și nimeni n-ar mai cumpăra cartea meu, a spus el cu istețime.

Monsieur Monsignac a râs zgomotos, ca mulți alții din public. M-am foit pe scaun și am încercat și eu să zâmbesc. Până în momentul acela, totul decursese bine, însă sosise clipa ca dentistul să încheie seara. M-am ridicat în picioare.

— De ce purtați barbă, domnule Miller? Aveți ceva de ascuns? a strigat de undeva din fundul sălii o tânără precoce cu părul prins în coadă de cal, apoi a râs pe înfundate cu prietenele ei.

Miller și-a mângâiat barba deasă și blondă.

— Sunteți foarte tânără, *mademoiselle*, a răspuns. Dacă nu, ați ști că bărbaților nu le place să joace cu cărțile pe față. Dar... a făcut o pauză, pentru efect. Dacă

voiați să întrebați dacă lucrez pentru Serviciile Secrete, trebuie să vă dezamăgesc. Explicația e mult mai simplă... Am o minunăție... S-a oprit, iar eu mi-am ținut respirația. Doar n-avea de gând să aducă vorba despre soția lui?... O minunăție mașină de tuns barba, a continuat. Și într-o zi s-a stricat.

Toată lumea a râs, iar eu m-am dus să-i strâng mâna lui Miller.

— A fost grozav. Mulțumim mult, Robert Miller, am zis cu voce tare și m-am întors cu fața la public, care aplauda frenetic. Dacă nu mai sunt întrebări, în cele ce urmează scriitorul vă va da cu drag autografe pe cărțile cumpărate.

Aplauzele au încetat treptat și în timp ce primele persoane se ridicau de pe scaun, o voce limpede, gâfâind ușor, s-a auzit de peste rândurile de scaune.

— Mai am eu o întrebare, vă rog! a spus glasul acela și pentru o clipă am simțit că-mi stă inima-n piept.

În stânga, lângă intrare, era *mademoiselle* Aurélie Bredin.

Am prezentat multe lecturi la viața mea – în librării mult mai mari și mai importante și pentru scriitori mult mai celebri decât Robert Miller.

Însă niciuna nu m-a stors de energie ca acea seară de luni din mica librărie Capricorne.

Aurélie Bredin stătea acolo în picioare, ca ieșită din pământ, și nenorocirea se-apropia inexorabil, îmbrăcată într-o rochie de mătase roșu-închis și cu părul tapat.

— Domnule Miller, v-ați îndrăgostit în realitate de o pariziancă – una care seamănă cu eroina romanului dumneavoastră? a întrebat, iar buzele i s-au arcuit într-un zâmbet delicat.

Robert Miller mi-a aruncat fugitiv o privire neliniștită, iar eu am închis ochii și m-am lăsat în mâinile lui Dumnezeu.

— Ei bine... ăăă... Am sesizat că dentistul și-a pierdut capul când s-a uitat încă o dată la femeia în rochie roșie

de mătase. Cum să vă spun... femeile din Paris sunt pur și simplu atât de... incredibil de... atrăgătoare... Și e atât de dificil să le rezisti... În mod cert își recăpătase controlul și înainte să termine fraza a afișat zâmbetul acela al lui care se traduce prin „sunt un băiețel și nu mă pot abține”. Din nefericire, nu pot să divulg nimic. Știți, eu sunt un gentleman.

A schițat o mică plecăciune și publicul a izbucnit iarăși în aplauze, iar *monsieur* Monsignac a sărit în față să-l felicite pe Robert Miller, apoi s-a fotografiat împreună cu scriitorul.

— Hai încoace, André, m-a strigat făcându-mi semn cu mâna. Trebuie s-apari și tu în poză!

Am ajuns poticnindu-mă lângă editorul încântat, care și-a pus câte un braț în jurul meu și-al lui Robert Miller și mi-a șoptit: *Il est ravissant, cet Anglais!* Englezul ăsta e minunat.”

Am încuviințat din cap și m-am străduit să zâmbesc pentru poză în timp ce mă uitam neliniștit la oamenii din public, care formaseră o coadă și așteptau să le fie semnate cărțile. Femeia în rochia roșie de mătase se proțăpise la capătul cozii.

Robert Miller a luat iarăși loc și a început să dea autografe, iar eu l-am tras pe Adam deoparte.

— S.O.S.! S.O.S.! i-am șoptit îngrijorat.

M-a privit mirat.

— Dar totul a decurs foarte bine.

— Nu la asta mă refeream, Adam. E acolo, am zis încet și am băgat de seamă că glasul meu mai are puțin și se frânge. *Ea!*

Adam s-a prins imediat despre cine era vorba.

— O, Doamne! a strigat. Să nu-mi zici că-i aleasa!

— Exact, chiar ea! am spus și l-am apucat de braț. E femeia în rochie roșie de mătase, care stă în capătul cozii, acolo. O vezi? În câteva clipe ajunge să-i ceară autograf pe carte. Adam, nu trebuie, sub nicio formă, ca ea să aibă ocazia să vorbească cu fratele nostru, m-auzi? Trebuie să

împiedicăm asta.

— OK, a spus Adam. Să trecem pe poziții atunci.

Când în cele din urmă Aurélie Bredin a ajuns în față – era ultima persoană din coadă – și a pus cartea pe masa la care stătea Robert Miller, flancat de mine și de Adam, inima a început să-mi bată nebunește.

Pentru o clipă a întors capul într-o parte și s-a uitat la mine cu răceală, ridicând din sprâncene. Am îngăimat un *Bonsoir*, însă ea nu s-a obosit să-mi adreseze vreun cuvânt. Era supărată pe mine, fără îndoială, iar cerceii ei micuți, în formă de perlă, au tremurat violent în urechi în momentul în care s-a întors din nou. Apoi s-a aplecat spre Robert Miller, iar chipul i s-a luminat.

— Eu sunt Aurélie Bredin, a spus și eu am oftat încet.

Dentistul i-a zâmbit prietenos, dar era evident că nu înțelesese.

— Să vă scriu ceva anume? a întrebat-o, de parcă dădea autografe de când lumea.

— Nu. A scuturat din cap și a zâmbit. Apoi l-a privit cu subînțeles.

Robert Miller, alias Sam Goldberg, a zâmbit la rându-i. Era limpede că îi plăcea atenția de care se bucura din partea femeii frumoase cu părul tapat. A tras înspre el cartea deschisă și a stat puțin pe gânduri.

— Atunci, să scriem așa: „Pentru Aurélie Bredin, cele mai bune urări din partea lui Robert Miller.” E bine? S-a aplecat în față și s-a concentrat în totalitate pe semnătura lui. Poftim, a spus ridicându-și privirea.

Aurélie Bredin a zâmbit din nou și a închis cartea, fără să se uite în interior.

Preț de o clipă, Sam a zăbovit cu privirea asupra gurii ei, apoi a spus:

— Pot să-ți fac un compliment, *mademoiselle*? Ai o dantură *superbă*. A dat din cap în semn de apreciere.

Ea a roșit și a râs.

— N-am mai primit un astfel de compliment, a zis surprinsă. Apoi a spus ceva care mi-a făcut inima să mi

se urce-n gât. Păcat că n-ați fost prezent la Coupole, pentru că eram și eu acolo, să știți.

Venise rândul lui Sam să fie surprins. Se vedea că i s-a blocat mintea. Nu sunt sigur dacă dentistul nostru nu crezuse inițial că acest Coupole e vreun stabiliment în care dansatoare cu picioarele până-n gât și cu mănunchiuri de pene prinse de posterior arătau tot ce știau, în orice caz, s-a uitat lung la Aurélie Bredin, cu o privire sticloasă, ca și cum ar fi încercat să-și aducă aminte de ceva, apoi a spus prudent:

— A, da, Coupole! Trebuie neapărat să ajung acolo. Drăguț loc, foarte drăguț!

Se vedea pe fața lui Aurélie Bredin că se enervase: culoarea trandafirie din obraji era cu un ton mai închisă, dar a mai încercat o dată.

— Am primit scrisoarea dumneavoastră săptămâna trecută, domnule Miller, a spus încet și și-a mușcat buza de jos. M-am bucurat nespus de mult că mi-ați răspuns. S-a uitat la el, așteptându-i reacția.

Asta nu era prevăzută în scenariul nostru. Un val de roșeață i-a năpădit lui Sam Goldberg fruntea, iar pe mine m-au luat toate transpirațiile. Eram incapabil de a mai rosti un cuvânt și ascultam neajutorat cum dentistul se bâlbâie stingherit:

— Ei, eu... Eu am fost fericit să-ți răspund... foarte fericit... știi... Eu... Eu... Căuta cuvinte pe care nu avea cum să le găsească.

L-am săgetat pe Adam cu o privire rugătoare. S-a uitat la ceas și s-a aplecat spre fratele lui.

— Mă scuzați, domnule Miller, însă trebuie să plecăm acum, a zis. Trebuie să ajungem la cina la care am fost invitați.

— Da, am intervenit eu și starea mea de încremenire a cedat în fața dorinței panicate de a-l îndepărta pe dentist de lângă Aurélie Bredin. Suntem *deja* în întârziere.

L-am apucat pe Sam Goldberg de braț și efectiv l-am tras de pe scaun.

— Regret, dar trebuie să plecăm. Am dat din cap către Aurélie Bredin, în semn de scuze. Toată lumea ne-așteaptă.

— A, *monsieur* Chabanais! a spus ea și cum atunci m-ar fi văzut pentru prima dată. Mulțumesc mult pentru invitația la lectură. Ochii ei verzi au strălucit în momentul în care s-a dat un pas înapoi, ca să ne facă loc să trecem.

— Mă bucur că v-am văzut, domnule Miller, i-a strâns ea mâna lui Sam, care era foarte surprins. Sper că n-o să uitați de rendez-vous-ul nostru.

A zâmbit din nou și și-a aranjat la loc o șuviță din părul blond-cenușiu, care scăpase dintr-o agrafă. Sam a privit-o mut de uimire. Apoi a spus *Au revoir, mademoiselle* și înainte să apuce să mai zică ceva, l-am împins prin mulțimea de privitori care se îmbrăcau și vorbeau unii cu alții.

— Cine. Cine *este* femeia asta? a întrebat șoptit în timp ce tot întorcea capul pentru a o privi pe Aurélie Bredin, care stătea la masă ținând cartea în mână și îl urmărea cu privirea când am ieșit cu toții din librărie.

Era trecut bine de miezul nopții când am rugat-o pe Bernadette să-mi cheme un taxi. După lectura memorabilă din Librairie Capricorne, ne-am dus la ea acasă, să bem un pahar de vin – chiar simțeam nevoia.

Trebuie să recunosc că tot timpul cât l-am urmărit pe Robert Miller cu privirea am fost într-o stare de maximă confuzie. Și el s-a uitat încontinuu înapoi peste umăr, înainte să iasă împiedicându-se din librărie, însoțit de André Chabanais și de un alt bărbat care purta un costum maro-deschis.

— Știi ce nu înțeleg eu? mi-a zis Bernadette în timp ce ne descălțam și stăteam față în față pe canapeaua ei uriașă. Tu i-ai scris, el ți-a scris înapoi, și totuși s-a zgâit la tine de parc-ai fi fost o nălucă, n-a reacționat în niciun fel și s-a comportat ca și cum nu ți-ar fi auzit numele în viața lui. Asta mi se pare destul de ciudat.

Am dat din cap.

— Nici eu nu mi-o explic, am răspuns și-am încercat să-mi amintesc toate detaliile scurtei conversații purtate cu Robert Miller. Părea atât de... atât de încurcat, știi. Aproape aerian. Părea că nu înțelege nimic. Probabil că nu se-aștepta să vin la lectura lui.

Bernadette a sorbit din vin și a luat o mână de nuci macadamia de pe farfurie.

— Hm, a făcut, mestecând gânditoare. Nu era băut, nu-i așa? Și de ce să fie încurcat, mă rog? Pe bune, în definitiv e scriitor, nu se poate să cadă așa pe spate când o femeie crede că romanul lui e așa de grozav încât îl invită la cină și chiar apare la lectura lui.

Am tăcut, dar am adăugat în gând: „O femeie care, mai mult decât atât, i-a trimis o poză cu ea.” Însă Bernadette nu știa despre asta și nici nu intenționez să-i spun.

— Când am adus vorba despre rendez-vous-ul nostru, s-a uitat din nou foarte ciudat. Brusc, mi-a trecut ceva

prin minte. Oare s-o fi simțit stânjenit pentru că erau de față și oameni de la editură?

— Puțin probabil. Înainte de asta, n-a fost deloc timid. Adu-ți aminte cum a răspuns întrebărilor din public!

Bernadette și-a scos clema din păr, a scuturat din cap și l-a lăsat liber. Șuvițele blond-deschis străluceau în lumina lămpii cu picior de lângă canapea. Am privit-o cum își trece degetele prin păr.

— Crezi că arăt diferit cu părul tapat? am întrebat.

Bernadette s-a uitat la mine.

— Nu știu, eu te-aș recunoaște oricând. A râs. De ce întrebi? Pentru că femeia aceea din roman care seamănă cu tine își poartă părul desfăcut? A ridicat din umeri și s-a lăsat pe spate. Deci a zis ceva despre lectură în scrisoare? a întrebat.

Am dat din cap în semn că nu.

— Nu, dar poate s-au suprapus. Probabil că nu știa nimic sigur despre lectură când mi-a scris scrisoarea, e posibil. Am pescuit și eu o mână de nuci de pe farfurie. Totuși, ceea ce mi se pare prea tras de păr e că Chabanais nu mi-a spus un cuvânt despre asta.

Am ronțăit o nucă. Și mi-a lăsat impresia că se simte cu musca pe căciulă când am apărut pe neașteptate acolo.

— O fi uitat.

— A, a uitat! am ripostat. După seara aia absolut penibilă pe care-am petrecut-o împreună la restaurantul Coupole? Unde mă invitase *special* pentru că urma să vină Miller? Fii serioasă, *știa* că e important pentru mine.

M-am lăsat pe brațul canapelei. Dacă nu era Bernadette, n-aș fi auzit despre venirea lui Robert Miller la Paris. Însă prietena mea locuia pe Île Saint-Louis și cumpăra adesea cărți de la simpaticul *monsieur* Chagall, pe care în realitate îl chema Pascal Fermier, astfel că într-o dimineață văzuse din întâmplare afișul în vitrina librăriei lui.

Stabiliserăm să mergem la o plimbare prin Grădinile

Tuileries în dimineața aia friguroasă și însorită de luni și primul lucru despre care mă întrebasese Bernadette fusese dacă merg la lectura susținută de Robert Miller în seara aia și dacă poate să vină și ea cu mine.

— Chiar vreau să-l văd pe scriitorul-minune după tot ce s-a întâmplat, a zis ea luându-mă de braț, iar eu am strigat:

— Nu-mi vine să cred! De ce nu mi-o fi spus idiotul ăla de la editură despre asta?

Apoi, după-amiază m-am dus la Librairie Capricorne să cumpăr două bilete pentru lectură. „Noroc că restaurantul e închis azi”, mă gândeam în timp ce urcam scările la metrou.

Câteva minute mai târziu, împingeam ușa micii librării în care intrasem cu câteva săptămâni înainte, fugind de un polițist îngrijorat.

— Iată că ne întâlnim din nou, a spus *monsieur* Chagall, când mă îndreptam spre casă. Mă recunoscuse imediat.

— Da, i-am răspuns. Mi-a plăcut la nebunie romanul acela.

Faptul că lectura publică susținută de Robert Miller urma să aibă loc chiar în librăria în care-i descoperisem cartea mi se păruse a fi un semn bun.

— Sunteți mai bine acum? a întrebat bătrânul librar. Ultima oară păreați foarte răătăcită...

— Așa și eram! am răspuns. Însă s-au întâmplat multe între timp. O mulțime de lucruri frumoase. Și totul a plecat de la cartea aceea.

M-am uitat gânditoare la vinul roșu care se decanta în pahar.

— Știi, Bernadette, cred că Chabanais ăsta e pur și simplu foarte imprevizibil și schimbător, am spus. Uneori poate să fie deosebit de încântător, apoi sare calul – să-l fi văzut în Coupole –, după care e iarăși rece și morocănos. Sau își pune colegii să spună că nu-i în birou.

În după-amiaza aceea sunasem la editură să-i fac

reproșuri lui André Chabanais și să-l informez că-mi procurasem singură bilete, însă din păcate la capătul firului nu era decât secretara, care când am întrebat când se întoarce redactorul-șef a scăpat de mine turnându-mi o minciună, și anume spunându-mi pe un ton cam răstit că *monsieur* Chabanais n-are timp deloc în ziua aia.

— Cel puțin arată destul de bine, a remarcat Bernadette.

— Da, așa e, am zis, și mi-au venit în minte ochii de un albastru-deschis ai englezului, care mă priveau atât de neajutorați când am adus vorba despre întâlnirea de la Coupole, la care nu el venise. Cu toate că poartă barbă acum.

Pe Bernadette a pufnit-o râsul.

— Eu mă refeream la Chabanais.

Am aruncat cu o pernă în ea, dar și-a ferit repede capul.

— Și englezul arată bine. În plus, mi s-a părut un tip destul de spiritual, trebuie să recunosc.

— Da, nu-i așa? M-am ridicat în picioare. Lectura a fost foarte amuzantă. Dar face niște complimente tare ciudate. M-am cuibărit înapoi între pernuțele de pe canapea. „Ai o dantură *superbă*”, mi-a spus. Ce zici de asta? Putea să spună și el că am niște ochi superbi sau „Ai o gură frumoasă”. Am clătinat din cap. Nu poți să-i spui unei femei că are o *dantură* superbă.

— Poate că englezii-s diferiți, s-a împotrivit Bernadette. Însă și mie mi se pare ciudat felul în care s-a comportat cu tine. Ori are o memorie ca o sită, ori... nu știu... era nevastă-sa prin preajmă și are ceva de ascuns.

— Locuiește singur, bănuiesc c-ai auzit, am spus. Oricum, Chabanais mi-a spus că soția l-a părăsit.

Bernadette s-a uitat la mine cu ochii ei mari, de un albastru-închis, și s-a încruntat.

— E ceva dubios în toată povestea asta, a zis. Totuși, poate că într-adevăr există o explicație foarte simplă.

Am oftat.

— Încearcă să-ți amintești, Aurélie. Ce *anume* a spus Miller la final? a întrebat Bernadette.

— Da, păi, finalul a fost pe fugă, din cauza lui Chabanaïs și a celuiilalt tip, care-l presau să plece. L-au apărât de zici că erau bodyguarzi de politician. Am stat o clipă să mă gândesc. A îngăimat ceva cum că s-a bucurat că i-am scris și după asta a zis *Au revoir*. La revedere!

— E și asta ceva, totuși, a spus Bernadette și a dat pe gât tot vinul roșu.

La scurt timp după aceea, pe când eram în taxi și parcurgeam Boulevard Saint- Germain, care era puternic iluminat, am deschis cartea la pagina pe care Miller scrisese dedicația pentru mine:

„Pentru Aurélie Bredin, cele mai bune urări din partea lui Robert Miller.”

Am mângâiat semnătura cu degetele și m-am uitat îndelung la literele buclate, ca și cum ele ar fi fost secretul lui Miller.

Și chiar erau. Doar că la momentul respectiv nu mi-am dat seama de ce.

Dintotdeauna m-a impresionat o scenă dintr-un film vechi alb-negru, *Les enfants du paradis*^[24]. E vorba despre ultima secvență, în care Baptiste, disperat, aleargă după marea lui iubire, Garance, și în cele din urmă o pierde în învălmășeala unui carnaval ce are loc pe stradă. E copleșit, nu poate răzbate printre oameni, e înconjurat și înghiontit de mulțimea care râde și dănuiește, prin care se împleticește, încercând să înainteze. Un om nefericit și confuz printre oameni veseli, care petrec cu exuberanță – e o imagine pe care n-o poți uita prea ușor și pe care mi-am amintit-o în timp ce stăteam împreună cu Sam Goldberg și ceilalți în restaurantul alsacian de lângă librărie, unde merseserăm după lectură.

Patronul, un ins rotofei, ne-a condus la o masă mare, situată lângă peretele din spate al restaurantului, și ne-a așezat voios în față tacâmurile și paharele, care ne-au zângănit în urechi. Toată lumea părea să fie într-o dispoziție de zile mari, s-a băut, s-au făcut glume, s-a petrecut. Dentistul a jucat rolul preferatului și până la urmă toată lumea s-a reunit bucuroasă în spiritul vinului – cu excepția mea, Baptiste cel trist, care stăteam în mijlocul lor ca un străin pentru că mie nu-mi mersese nimic bine.

— Frate, ce s-a mai enervat! îmi șoptise Adam când ieșisem din Librairie Capricorne, iar fratele lui tot întreba cine e femeia aceea încântătoare îmbrăcată în rochia roșie.

Adam îi explicase că se-ntâmplă destul de des ca în cadrul unei lecturi fanele înfocate să le facă ochi dulci scriitorilor.

— Uau! exclamase dentistul, adăugând că-i place din ce în ce mai mult să fie scriitor. Poate c-ar trebui să scriu o carte într-o bună zi, ce părere aveți de asta?

— Pentru numele lui Dumnezeu, nici să nu-ndrăznești!

îi spusese Adam.

Eu începusem să mă simt ca naiba, iar pe parcursul seriei starea s-a accentuat.

Din orice unghi aş fi privit-o, o dădusem în bară cu Aurélie Bredin – în calitate de André Chabanais, redactorul amabil, mereu gata să-i sară în ajutor. Iar acum, până şi fantasticul Robert Miller dăduse cu stângul în dreptul.

După ce falsul nostru autor dăduse un spectacol atât de penibil, nu mai eram atât de sigur că englezul nu pierduse câteva puncte bune la capitolul atracţie. „A, da, Coupole! Drăguţ loc, foarte drăguţ!” Probabil îi lăsase impresia că e cam sărăcuţ cu duhul. Şi remarcă aia despre dantură! Nu puteam să sper decât că nu avea să se răzgândească cu privire la invitaţia pe care i-o făcuse lui Robert Miller la restaurantul ei, pentru că dacă o făcea, chiar că nu mai aveam nicio şansă.

Mă uitam în farfuria mea şi-i auzeam pe ceilalţi ca de la mare distanţă.

Apoi, până şi Jean-Paul Monsignac, care se distra de minune împreună cu scriitorul nostru, a băgat de seamă. A închinat un pahar în cinstea mea şi m-a întrebat:

— Ce-i cu tine, André? Nu scoţi o vorbă.

Am spus că am o durere de cap ca să mă scuz.

Tare mi-aş fi dorit să pot pleca acasă imediat, dar simţeam că trebuie să stau cu ochii pe Robert Miller.

Adam, singurul cu care mi-ar fi făcut plăcere să discut, stătea în capătul celălalt al mesei. Din când în când, îmi mai arunca o privire încurajatoare, iar când am plecat cu toţii spre casă, după mai multe ore, mi-a promis că trece puţin pe la mine a doua zi de dimineaţă, înainte să plece la Londra.

— Dar să vii singur, i-am zis. Trebuie să stăm de vorbă.

Tocmai rupeam noua scrisoare pe care i-o scrisesem lui Aurélie Bredin ca din partea lui Robert Miller când am auzit soneria. Am aruncat plicul în coşul de hârtii şi am apăsă pe butonul care deschidea uşa. Intenţionasem să-i

dau lui Adam scrisoarea, care conținea răspunsul pozitiv al lui Miller la invitația în Temps des Cerises, însă după cele întâmplate cu o zi în urmă conținutul nu mai era de actualitate. Stătusem treaz o jumătate de noapte gândindu-mă la ce urmează să fac. Și îmi venise o idee.

Când a intrat Adam pe ușă, s-a uitat la haosul din hol, unde oglinda spartă încă zăcea alături de grămada de cioburi pe care-o măturasem în grabă cu o zi înainte.

— O, dar ce s-a întâmplat aici? a zis. Te-a apucat furia?

— Nu. A căzut oglinda ieri dimineață. Numai asta-mi lipsea! i-am explicat.

— Șapte ani de ghinion, a spus Adam rânjind.

Mi-am luat haina de iarnă din cui și am deschis ușa.

— Eu sper că nu, am zis. Haide, să mergem undeva să luăm micul dejun, n-am mâncare acasă.

Am parcurs distanța de câțiva pași până la Vieux Colombier și am trecut pe lângă teighea, ducându-ne în spate de tot, unde erau băncile de lemn și mesele mari. Ce des mergeam acolo cu Adam înainte, să discutăm proiecte editoriale și să vorbim despre schimbările din viața noastră!

— Adam, tu ești prietenul meu, am spus când ospătarul a venit cu micul dejun.

— OK, a zis Adam. Spune-mi ce vrei de la mine. E legat de scrisoarea către *mademoiselle* Bredin pe care trebuie s-o pun eu la poștă? Nicio problemă. Acum, c-am văzut-o pe fata asta, pot măcar să înțeleg de ce ți-a picat cu tronc.

— Nu, am spus. Asta cu scrisoarea nu-i o idee bună, nu după ce s-a întâmplat ieri seară. Și oricum, ar dura prea mult pentru mine. Nu vreau să mai pierd timpul cu prostii.

— Îhî, a zis Adam, mușcând din bagheta lui cu șuncă. Și cum pot să te-ajut? m-a întrebat în timp ce mesteca.

— Trebuie s-o suni, am zis. Să te dai Robert Miller.

Adam aproape că s-a înecat.

— Frate, ești nebun, a spus.

— Nu, nu-s nebun. Am scuturat din cap. Tu și Sam semănați la voce și, dacă stâlcești puțin limba, n-ar trebui să-ți vină foarte greu. Te rog, Adam, fă-mi și mie serviciul ăsta.

Apoi i-am explicat noul meu plan. Adam trebuia să sune seara la Temps des Cerises din Anglia. Urma să-i ceară scuze lui Aurélie Bredin și să-i explice că fusese absolut copleșit în clipa în care-o văzuse pentru prima oară, dar cu atâția oameni în jur, s-a temut să nu spună ceva greșit.

— Spune-i câte-n lună și-n soare, seduo cu șarmul tău de gentleman, fă în așa fel încât imaginea lui Robert Miller să redevină neștirbită. Știu că ești capabil. Mi-am băut cafeaua espresso. Cel mai important e să-i induci repede data. Spune-i că de-abia aștepti cina *à deux*. Propune-i să vă vedeți pe șaisprezece decembrie, pentru că vii cu treabă la Paris și o să ai întreaga seară liberă pentru ea.

Data de șaisprezece decembrie era perfectă din două puncte de vedere. Unu la mână, era ziua de naștere a lui Aurélie Bredin, și doi la mână, aflasem că restaurantul urma să fie, ca în fiecare luni, închis. În mod *normal*, ar fi trebuit să fie închis.

Asta creștea șansele ca eu să fiu singur cu Aurélie Bredin în Temps des Cerises.

— A, și încă ceva, Adam. Fă în așa fel încât să-i fie clar că nu trebuie să mai știe și altcineva despre întâlnirea voastră. Spune-i că redactorul o să se bage-n seamă dacă aude că scriitorul e în oraș. Asta o să facă totul mai credibil.

Dacă stabileau un rendez-vous pe șaisprezece decembrie (cum în mod optimist speram că se va întâmpla), Adam avea s-o sune din nou în seara respectivă.

Însă de data aceea ca Adam Goldberg, anulând întâlnirea în locul lui Miller.

Aveam o idee genială pentru a justifica acea

contramandare – m-am felicitat în clipa în care mi-a venit, la două și jumătate dimineața –, care avea să lovească în mândria lui Aurélie Bredin și care urma s-o determine să nu-și mai dorească niciodată să aibă de-a face cu Robert Miller. Și nu era deloc rău că salvatorul care trebuia s-o consoleze în momentele acelea de singurătate și suferință era deja în blocstart – adică în fața restaurantului.

— *Mon ami*, îți asumi un risc foarte mare – scenariul ăsta zici că-i dintr-un film american cu buget redus. Ești conștient că planurile de genul ăsta n-au niciodată succes, nu-i așa? a râs Adam.

M-am aplecat în față și l-am săgetat cu privirea.

— Adam, vorbesc foarte serios. Dacă e să-mi doresc ceva în viață, pe femeia asta o doresc. Nu vreau decât o seară în care să fiu doar eu cu ea. Am nevoie de o șansă *reală*, înțelegi? Și dacă pentru a obține asta trebuie să înfloresc puțin adevărul, sunt gata s-o fac. Nu dau doi bani pe zăpăciții ăia de americani, noi francezii numim ce fac eu *corriger la fortune*.

M-am lăsat pe spate și m-am uitat afară prin cercevelele din fier verde-închis ale ferestrelor din cafenea, ca să văd zorile peste Paris.

— Câteodată norocul ți-l mai faci și singur.

„*Mademoiselle Bredin, mademoiselle Bredin*” am auzit pe cineva strigându-mă când am ieșit din casă și am intrat în pasajul subteran pietruit care dădea spre Boulevard Saint-Germain. M-am întors și am deslușit un bărbat înalt, îmbrăcat într-o haină de iarnă de culoare închisă, cu un fular roșu la gât, ivindu-se din întuneric.

Era după-amiaza târziu și mă îndreptam spre restaurant. Iar bărbatul era André Chabanais.

— Ce cauți aici? l-am întrebat surprinsă.

— Întâmplarea face că tocmai mă întorc de la o întâlnire. A făcut semn cu mâna spre Procope și a zâmbit. Biroul meu s-a umplut de atâtea manuscrite și cărți încât dacă trebuie să mă văd cu mai mult de o persoană, spațiul e insuficient. Și-a legănat servieta de piele încolo și-ncoace. Ce surpriză plăcută să te văd! S-a uitat împrejur. Locuiești într-o zonă superbă.

Am aprobat din cap și am continuat să merg grăbită, fără nicio reacție. Bucuria mea de a-l fi întâlnit pe redactorul-șef era departe de a fi nemărginită.

Mergea alături de mine.

— Pot să te-nsoțesc o vreme?

— O faci deja, i-am trântit-o și am lungit pasul.

— O, Doamne, ești în continuare supărată pe mine pentru ieri seară, nu-i așa?

— N-am primit nicio scuză până acum, am zis și am cotit-o spre bulevard. Mai întâi mă inviți în Coupole. După aia nu mă anunți de lectura lui Miller. Cu cine crezi că te joci, *monsieur Chabanais*?

Mergeam în josul străzii fără să ne vorbim, unul lângă altul.

— Ascultă, *mademoiselle Bredin*, îmi pare foarte rău. Treaba asta cu lectura s-a întâmplat foarte repede, dar bineînțeles că *aveam de gând* să-ți spun despre ea... Doar că mereu a intervenit ceva și până la urmă am uitat.

— Adică vrei să zici că n-ai avut treizeci de secunde la dispoziție, cât ți-ar fi luat să-mi spui „*Mademoiselle Bredin*, lectura pe care-o va ține Miller este la ora opt, luni seara”? Și până la urmă ai uitat? Ce scuze mai sunt și astea? Oamenii nu uită lucrurile care-s importante pentru ei. Am continuat să merg nervoasă. Și ți-ai pus și angajații să spună că nu ești în birou când te-am sunat la editură!

A dat să mă apuce de braț.

— Nu, nu-i adevărat! M-au informat că ai sunat, dar chiar n-am fost acolo.

I-am dat mâna la o parte.

— Nu cred o iotă din ce-mi spui, *monsieur Chabanais*. Tu însuți mi-ai povestit, când eram în Coupole, cum îți pui secretara să scape de cei cu care nu vrei să vorbești la telefon, cum stai acolo și-i faci semne... Asta sunt eu pentru tine, nu? O persoană cu care nu vrei să vorbești la telefon!

N-am nici cea mai vagă idee de ce eram atât de înverșunată. Poate pentru că lectura din seara precedentă se sfârșise dezamăgitor, iar eu îl scoteam vinovat pentru asta pe redactorul-șef, deși, la drept vorbind, el n-avea nicio vină.

— Mama a avut un accident ieri și toată după-amiaza am stat la spital, a spus André Chabanais. Țasta-i adevărul. Iar tu ești departe de a fi o persoană cu care nu vreau să vorbesc la telefon, *mademoiselle Bredin*.

M-am oprit din mers.

— O, Doamne, am zis șocată. Îmi pare. Îmi pare foarte rău.

— Acum mă crezi? a întrebat privindu-mă în ochi.

— Da, am înclinat din cap, privind jenată într-o parte. Sper că totul e bine... cu mama ta, am spus.

— O să se facă bine. A căzut pe scările rulante și și-a rupt piciorul. A dat din cap. Știi, ieri n-a fost cea mai norocoasă zi pentru mine.

— E valabil și pentru mine, am spus.

El a zâmbit.

— Cu toate astea, este impardonabil că nu te-am anunțat. Am trecut pe lângă vitrinele luminoase ale magazinelor de pe bulevard și am făcut loc să treacă unui grup de japonezi însoțiți prin oraș de un ghid cu o umbrelă roșie. Chiar, cum ai aflat despre lectură?

— Am o prietenă care locuiește pe Île Saint-Louis, am spus. Ea a văzut afișul. Din fericire, luna e ziua mea liberă.

— Slavă Domnului că-i așa, a zis.

M-am oprit la semafor.

— Deci, am spus, de-aici încolo drumurile noastre se despart. Am făcut semn cu mâna spre Rue Bonaparte. Trebuie să traversez pe partea aia.

— Mergi spre restaurant? André Chabonais s-a oprit și el din mers.

— Ai ghicit.

— Ar trebui să trec și eu pe la Temps des Cerises cândva, a spus. E un locșor foarte romantic.

— Așa să faci, i-am răspuns. Ai putea veni cu mama ta, când iese din spital.

A schițat o grimasă.

— Nu mă lași deloc să am parte de puțină distracție, nu?

Am zâmbit forțat și s-a făcut verde la semafor.

— Trebuie să plec, *monsieur* Chabonais, i-am spus și i-am întors spatele.

— Stai puțin! Spune-mi ce pot să fac ca să-mi ierți neglijența! a strigat când tocmai pășeam pe zebră.

— Nu știu, gândește-te singur! i-am strigat și eu înapoi. Apoi am traversat în fugă și i-am mai făcut o dată cu mâna înainte să dau colțul spre strada care dădea în Rue Princesse.

— Ce faci de Crăciun? m-a întrebat Jacquie în timp ce-l ajutam să prepare *boeuf bourguignon*, preparatul aflat în meniul zilei. Paul, ajutorul de bucătar, se făcuse bine, dar ajungea mai târziu la lucru în ziua respectivă.

Rumenisem bucățile de carne în două tigăi și în clipa aia tocmai le așezam într-o tigaie mare pentru sotat și presăram puțină făină peste ele.

— Habar n-am, am spus. Abia atunci mi-am dat seama că avea să fie primul Crăciun pe care urma să-l petrec într-adevăr singură. Era ceva neobișnuit. Restaurantul avea să fie și el închis din douăzeci și trei decembrie, urmând să se redeschidă de-abia într-a doua săptămână din ianuarie. Am amestecat în oală cu o lingură de lemn, așteptând să se lege grăsimea și făina. Apoi am turnat vinul roșu de Burgundia peste ele. Băutura a sfârșit un pic, iar mirosul vinului tare și roșu s-a ridicat până la nările mele, în timp ce bucățile de carne fierbeau în sosul închis la culoare.

Jacquie a venit cu morcovii tăiați feliuțe și cu ciupercile și le-a făcut să alunece în oală direct de pe tocătorul mare din lemn.

— Ai putea să vii în Normandia cu mine, a zis. Mă duc la soră-mea. Are o familie numeroasă și de Crăciun e mereu voie bună, vin prieteni apropiați în vizită, vecini...

— E drăguț din partea ta să mă inviți, Jacquie, dar nu știu... Nu m-am gândit deloc la asta. Și anul ăsta totul e diferit...

Dintr-odată, am simțit un nod în gât și am tușit. „Haide, nu deveni sentimentală”, mi-am spus în gând, „nu rezolvi nimic cu asta.”

— O să văd eu ce fac. În definitiv, nu mai sunt o fetiță, am spus, și în imaginația mea deja mă vedeam stând singură în fața porției mele de *bûche de Noël*, deliciosul tort de ciocolată care se mănâncă în mod tradițional de Crăciun. Tatăl meu obișnuia să-l aducă la masă cu surle și tobe, când toți deja se plâneau că au mâncat atâta la cina de Crăciun încât mai au puțin și dau pe-afară.

— Pentru mine, o să fii mereu o fetiță, a spus Jacquie așezându-și brațul mătăhălos peste umărul meu. Aș fi un pic mai liniștit dacă ai veni la mare cu mine, Aurélie. Ce să faci tu singură-singurică aici în Paris, unde n-ai parte

decât de ploaie? Nu se cade să fii singură de Crăciun. A scuturat din cap îngrijorat și boneta lui albă de maestru bucătar s-a clătinat amenințând să cadă. Câteva zile în aerul ăla grozav, proaspăt, și niște plimbări pe plajă ți-ar prinde bine. Iar eu am promis c-o să mă ocup de mâncare și nu mi-ar strica o mână de ajutor din partea ta. Mi-am aruncat o privire. Promite-mi măcar c-o să te gândești la propunerea mea, Aurélie. OK?

Am dat repede din cap, emoționată.

— Promit, am răspuns cu glasul frânt. Dragul de Jacquie!

— Și știi ce-i cel mai frumos acolo? a întrebat, și eu i-am continuat fraza râzând.

— Poți să răzbați cu privirea până departe, spre mare! Am gustat sosul dintr-o lingură mare de lemn. I-ar mai trebui niște vin roșu, am spus și-am mai turnat puțin vin roșu de Burgundia. Gata, la cuptor cu ea! M-am uitat la ceas. Ah, trebuie să mă duc s-așez mesele. Mi-am dat jos șorțul și apoi baticul de pe cap, lăsându-mi părul să cadă liber peste umeri. Apoi m-am dus la oglinjoara de pe peretele de lângă ușa de la bucătărie și mi-am reîmprospătat culoarea de pe buze.

— N-o să te faci mai frumoasă decât ești, a zis Jacquie în timp ce eu intram în sala de mese.

Peste câteva minute a sosit Suzette și am așezat împreună pe mese paharele pentru vin și pe cele pentru apă, apoi am împăturit șervetele albe din pânză. M-am uitat în caietul de rezervări. Urma să avem mult de lucru săptămânile care veneau și aveam nevoie urgent de un ospătar nou.

Decembrie era o lună foarte aglomerată și micul nostru restaurant era rezervat în întregime aproape în fiecare seară.

— Avem o petrecere de Crăciun diseară, șaisprezece persoane, i-am spus lui Suzette, dar nu-i nicio problemă, toți au optat pentru meniul cu preț fix.

Suzette a dat din cap și a unit mesele de la perete.

— Când vine rândul desertului, trebuie să avem grijă ca toată lumea să fie servită cu *crêpes suzette*^[25] în același timp. Jackie ar putea să iasă din bucătărie și să le flambeze direct pe masa mobilă pentru desert.

Maestrul bucătar care ieșea în fața clienților să flambeze clătitele la masă într-o tigaie mare de cupru, tăind portocalele feliuțe cu gesturi complicate, presărând după aceea migdale deasupra lor și turnând Grand Marnier peste, era întotdeauna un punct de atracție deosebit, și jumătate din restaurant urmărea flăcările albastrui care izbucneau în aer preț de câteva secunde.

Tocmai inspectam tacâmurile când a sunat telefonul.

— Ne-am înțeles, Suzette, am spus, nu se mai fac rezervări pentru diseară.

Suzette s-a dus la telefon, care era în partea din spate a restaurantului, lângă sertarul pentru bani, pe tejghea.

— Le Temps des Cerises, *bonsoir*, a ciripit ea, acel *bonsoir* prelungindu-se în așa fel încât suna ca o întrebare. *Oui, monsieur*, un moment, vă rog. Mi-a făcut semn cu mâna să vin. E pentru tine, Aurélie. Mi-a întins receptorul.

— Alo? am zis, neștiind ce avea să urmeze.

— Ăăă... *Bonsoir*! Vorbesc cu mademoiselle Aurélie Bredin? a spus o voce cu un accent englezesc evident.

— Da. Simțeam cum mi se urcă sângele-n cap. Da, Aurélie Bredin la telefon. M-am întors cu fața spre tejghea, pe care caietul de rezervări aștepta deschis.

— Ah, *mademoiselle* Bredin, mă bucur așa de mult să vorbesc cu dumneavoastră. Sunt Robert Miller, n-am găsit alt număr decât ăsta de la restaurant. Deranjez?

— Nu, am spus și inima mi s-a urcat în gât. Nu, nu deranjați deloc, deschid restaurantul de-abia peste o jumătate de oră. Sunteți... Mai sunteți în Paris?

— O, nu, din pacate nu mai sunt. A trebuit să mă-ntorc în Anglia urgent. Ascultă, *mademoiselle* Bredin...

— Da? am zis entuziasmată, apăsând receptorul mai aproape de ureche.

— Îmi pare nespus de rău pentru aseară, a zis. Am fost... Doamne!... Am fost ca lovit de trăsnet când ați apărut acolo pe neajteptate și stăteți în fața mea ca picată din ceruri. Nici nu puteam să vă privesc, erați atât de frumoasă în rochia aceea roșie, de parcă veneați dintr-o altă galaxie...

Am tras adânc aer în piept și mi-am mușcat buzele.

— Și eu care credeam că nici nu vă mai amintiți de mine, am spus ușurată.

— Nu, nu, a protestat el. Nu, nu trebuia să crede asta! Mi-aduc amintire de tot – de scrisoarea ta frumoasă, de fotografie! În prima clipă, n-am putut să cred că ești chiar tu, Aurélie. Și eram atât de confluz din cauza oamenilor alora mulți care voiau ceva de la mine și din cauza redactorului și agentului meu literar care se tot uitau la noi și ascultau ce spuneam. Și n-am mai știut ce să zic. A oftat. Acum mi-e tare teamă că impresia ta despre mine e că sunt un mare idiot.

— Nu-i adevărat, am răspuns și mi s-au înroșit urechile. Stai liniștit, nu-i nimic.

— Doamne, ce prost am fost! Te rog, trebuie să mă ierți. Știi, mă pierd când sunt printre atâți oameni, a spus pe un ton plângăreț. Să nu superi pe mine.

Mon Dieu, ce dulce era!

— Normal că nu m-am supărat pe tine, domnule Miller! am zis repede.

Am auzit un zgomot în spatele meu și am văzut-o pe Suzette, care asculta conversația cu mare interes. Am decis s-o ignor și m-am aplecat peste caietul de rezervări.

Robert Miller a răsuflat ușurat.

— Ce drăguț din partea ta, Aurélie – pot să-ți spun așa, Aurélie?

— Da, firește. Am dat din cap. Conversația asta puteam s-o port la nesfârșit.

— Aurélie. Deci pot să mai sper că vom lua masă împreună? Sau nu vei să mă mai inviți în micul tău restaurant drăguț?

— Dar bineînțeles c-am să te invit, chiar te invit! aproape că am țipat la telefon și m-am întors să văd ochii întrebători ai lui Suzette, care-și făcea de lucru în spatele meu. Trebuie doar să-mi spui când poți veni.

Robert Miller a tăcut un moment și-am auzit un foșnet de hârtii.

— Pe șaisprezece decembrie e bine? a zis. Am treabă toată ziua undeva lângă Paris, dar seara îți aparține.

Am închis ochii și am zâmbit. Pe șaisprezece decembrie era ziua mea. Și pica într-o luni. Se pare că în ultima vreme toate întâmplările importante din viața mea aveau loc într-o zi de luni.

Într-o luni dădusem peste cartea lui Miller în micuța librărie. Într-o luni mă întâlnisem cu nemernicul de Claude și cu iubita lui însărcinată în La Palette. Într-o luni îl văzusem pe Robert Miller pentru prima oară, la o lectură de care auzisem fix la timp. Și se făcea că tot într-o luni era ziua mea și urma să fiu alături de cel mai interesant scriitor pe care-l cunoșteam, la o cină restrânsă și intimă. Dacă o țineam în stilul ăsta, probabil că aveam să mă mărit tot într-o zi de luni și să mor tot luna, iar doamna Dinsmore avea să-mi ude mormântul cu micuța ei stropitoare.

Am zâmbit din nou.

— Alo, *mademoiselle* Aurélie? Mai sunteți acolo? Glasul lui Miller suna îngrijorat. Dacă luni nu-i o zi potrivită, putem stabili o altă dată. Dar insist să luăm cina împreună.

— *Luăm* cina împreună, am râs fericită. Luni, pe șaisprezece decembrie, la opt. De-abia aștept să te văd, *monsieur* Miller!

— Nu la fel de mult pe cât aștept eu să te văd, a spus.

După aceea, a adăugat ezitând:

— Am o mică rugămintă, *mademoiselle* Aurélie. Te rog să nu-i spui nimic despre întâlnirea noastră lui André Chabanais. El e băiat foarte de treabă, dar câteodată e cam... Cum se zice? Obsedat de servicii. Dacă află că sunt

în Paris, o să vrea și el să ne vedem și după aia n-o să ne rămână destul timp pentru noi.

— Fii pe pace, domnule Miller. Mi-am pus fermoar la gură.

Când am închis, Suzette se uita cu ochii cășcați la mine.

— *Mon Dieu*, cine era bărbatul cu care vorbeai? a întrebat. Ti-a făcut o declarație sau ce?

Am zâmbit.

— Era bărbatul pe care l-am invitat la cină pe șaisprezece decembrie, am spus. Singurul invitat pe care-o să-l am, dacă vrei să știi!

Și cu vorbele acelea pline de taină am lăsat-o pe Suzette să stea zăpăcită în picioare și am descuiat ușa restaurantului.

Întâlnirea cu Robert Miller avea să rămână micul meu secret.

Nu degeaba i se spune Parisului „orașul luminilor”. După mine, cel mai mult își merită numele ăsta în luna decembrie.

Oricât de mohorât fusese noiembrie, cu ploaie și zile în care aveai senzația că n-o să se mai însenineze niciodată, în decembrie Parisul se transforma, ca în fiecare an, într-o mare de lumini strălucitoare. Chiar aveai impresia că o zână zburase pe deasupra străzilor și presărase praf de stele peste case. Iar dacă te plimbai cu mașina prin Paris după-amiaza sau seara, orașul, cu decorațiunile lui de Crăciun, scânteia argintiu și alb, asemenea unui tărâm de basm.

Copacii noduroși de pe Champs-Élysées erau împodobiți cu mii de luminițe. Copiii și chiar adulții stăteau uimiți în fața vitrinelor galeriilor Lafayette, Printemps sau Bon Marché, un magazin mai mic, dar adresat celor cu venituri mari, și admirau decorațiunile sclipitoare. Pe străduțe și pe marile bulevarde vedeai oameni care duceau în mână pungi din hârtie pline de fundițe, în care se aflau cadourile cumpărate pentru

Crăciun. Cozile interminabile de la muzee dispăruseră – până și în Luvru puteai s-ajungi la *Mona Lisa* fără probleme în zilele de dinaintea Crăciunului și să te minunezi în voie de surâsul ei enigmatic. Și deasupra tuturor strălucea turnul Eiffel – acest puternic simbol filigranat și cumva delicat, un adevărat magnet pentru îndrăgostiții care vizitează orașul pentru prima oară.

Am fost de două ori acolo să patinez cu micuța Marie. *Patiner sur la Tour Eiffel* anunța afișul albastru ca cerul care înfățișa turnul Eiffel, în fața căruia era o pereche de patinatori ca pe timpuri. Marie insistase să urcăm pe jos până la primul nivel al turnului. Nu mai urcasem în turn de-o groază de timp și m-am tot oprit să mă uit în jos printre suportii de fier, care, dacă-i priveai foarte de aproape, îți păreau giganti. Aerul rece și urcatul pe scări mi-au tăiat răsuflarea, dar am ajuns pe platformă și am înconjurat întinderea de gheață pe patine, zburând deasupra orașului plin de lumină și strălucire cu obrajii îmbujorați și cu luminițe în ochi. Preț de câteva clipe m-am simțit și eu din nou copil.

Crăciunul are ceva anume care ne face întotdeauna să ne întoarcem către noi, către amintirile și dorințele noastre, către vremea când eram copii și stăteam plini de uimire, cu ochii larg cășcați, în fața ușii mari dincolo de care ne-aștepta minunea.

Foșnet de hârtie, cuvinte rostite în șoaptă, lumânări aprinse, ferestre împodobite, miros de scorțișoară și de cuișoare, dorințe așternute pe hârtie sau adresate celui de Sus, care sperăm să ni se îndeplinească – vrem, nu vrem, Crăciunul trezește în noi veșnica dorință a unui miracol. Iar un miracol nu poate fi luat în stăpânire sau păstrat, nu ne *aparține* și totuși e mereu acolo, ca un lucru care ne este dăruit.

Mi-am sprijinit fericită capul de geamul taxiului în timp ce treceam pe lângă Sena și m-am uitat în josul râului, care licărea în lumina soarelui. Aveam în poală, ambalat în hârtie glasată, paltonul roșu. Bernadette, care mă

invitase la micul dejun în dimineața aceea, mi-l făcuse cadou de ziua mea.

Până la urmă, ziua de șaisprezece decembrie începuse foarte promițător – de fapt, începuse bine încă de noaptea trecută, după ce plecaseră ultimii clienți, pe la doisprezece și jumătate. Am băut șampanie și-am închinat în cinstea celei de-a treizeci și treia aniversări a mea, eu, Jacquie, Paul, Claude, Marie și Pierre, noul nostru ajutor la bucătărie, care la cei șaisprezece ani ai lui era cel mai tânăr dintre noi, Suzette, care toată seara îmi pomenise de încă o surpriză care mă aștepta, și Juliette Meunier, care ne ajutase în restaurant aproape în fiecare seară începând cu a doua săptămână din decembrie.

Jacquie făcuse un tort delicios de ciocolată cu zmeură și am mâncat fiecare câte o felie. Tot el mi-a oferit un buchet mare de flori din partea tuturor. Cutiile împachetate în ambalaje strălucitoare erau toate pentru mine: un fular gros cu mânuși croșetate asortate de la Suzette, un carnețel cu design oriental de la Paul, iar de la Jacquie, un săculeț din satin plin cu scoici, în care am găsit un bilet de tren.

A fost drăguț, aproape ca în familie, cum am stat cu toții în restaurant și-am ciocnit șampanie în cinstea zilei mele de naștere. Când am tras cearșaful pe mine, pe la două noaptea, am adormit gândindu-mă că urmează să am un rendez-vous grozav cu un scriitor frumos pe care nu prea-l cunoșteam, deși eu crezusem că da.

Taximetristul a trecut peste o denivelare pe șosea, și asta a făcut ca hârtia în care era împachetat paltonul să foșnească.

— Ești nebună! strigasem când deschiseseam pachetul imens de pe masa din bucătărie. Haina roșie! Ești complet nebună, Bernadette, asta a costat o căruță de bani!

— O să-ți aducă noroc, răspunsese Bernadette când o îmbrățișasem strâns, cu lacrimi în ochi. Diseară... și

mereu, de fiecare dată când o să te-mbraci cu ea.

Așa se face că începutul după-amiezii zilei de șaisprezece decembrie m-a găsit îmbrăcată într-un palton roșu-carmin, în fața restaurantului Temps des Cerises, care de obicei era închis luna – o aventurieră învăluită în parfum de heliotrop și în culoarea fericirii.

Peste o jumătate de oră eram în bucătărie și pregăteam mâncarea pentru cină. Era o cină festivă, dar mai mult decât atât, prin acest meniu doream să-mi exprim recunoștința pentru faptul că o zi teribil de nefericită de noiembrie se sfârșise cu un zâmbet fericit, un zâmbet care avea să-mi deschidă calea spre ceva nou.

Și nu în cele din urmă era, firește, și prima mea cină cu Robert Miller.

M-am gândit îndelung cu ce delicii culinare să-l dau gata pe scriitorul englez, însă până la urmă tot la *menu d'amour* m-am oprit, pe care-l știam de la tata.

Nu era cel mai rafinat meniu din bucătăria franțuzească, dar avea două avantaje imbatabile: era ușor și mie îmi ieșea la perfecție, astfel că pe durata mesei puteam să-i ofer întreaga mea atenție bărbatului pe care, trebuie să recunosc, îl așteptam cu o nerăbdare delicioasă.

Mi-am pus șorțul alb și am deșertat sacoșele cu care venisem la prânz de la piață: fetică proaspătă, două căpățâni de țelină, nuci macadamia, ciupercuțe albe, o legătură de morcovi, ceapă roșie, vinete lucioase, aproape negre, și două rodii de un roșu intens, miel și bacon. În bucătărie se găseau mereu cartofi, smântână, roșii, ierburi aromatice și baghete. Făcusem de cu seară parfêul de portocale roșii cu scorțișoară care, alături de *gateaux au chocolat*, desăvârșea în chip splendid *menu d'amour*.

La aperitiv, urma să avem o salată preparată din fetică, ciuperci proaspete, avocado, nuci macadamia și fâșii de bacon prăjit, crocant. Peste ele urma să torn – și acesta era ingredientul secret – delicioasa vinegretă de cartofi a lui *papá*.

Însă înainte de asta trebuia să mă ocup de ostropelul de miel, care cu cât fierbea mai înăbușit la cuptor, la foc mic, cu atât se frăgezea mai bine.

Am spălat carnea rozalie de miel și am tamponat-o ușor cu un prosop de bucătărie, după care am tăiat-o bucățele, am rumenit-o în ulei de măsline și am pus-o deoparte. Apoi am opărit roșiile în apă fierbinte, le-am decojit și am scos pulpa din ele.

Roșiile se puneau abia la sfârșit în oală, împreună cu vinul alb, astfel încât aroma lor puternică să nu acopere prea mult savoarea celorlalte legume. Am luat un pahar și mi-am turnat puțin din vinul pinot blanc pe care aveam de gând să-l folosesc la mâncare.

Fredonând încet, am tăiat rodiile și le-am curățat de semințe cu furculița. S-au rostogolit spre mine ca niște perle de apă dulce, roșii și strălucitoare. Eram obișnuită să gătesc rapid, însă când pregăteam minuțios felurile de mâncare, cum s-a întâmplat în ziua aceea, gătitul aproape că devenea o activitate poetică, în care mă cufundam cu totul. Cu fiecare mișcare, simțeam cum încordarea dispare tot mai mult, și dacă la început îmi imaginam cum se va contura seara alături de Robert Miller și mă gândeam ce întrebări să-i pun, după o vreme eram doar eu și cu mine, cu obraji roșii de la căldura cuptorului, simțindu-mă foarte relaxată.

Aroma delicioasă a ostropelului de miel a umplut bucătăria. Mirosea a cimbru și a usturoi. Frunzulițele de fetică erau gata spălate și așteptau în sita mare din inox. Ciupercile fuseseră în sfârșit tăiate, iar fructul de avocado era făcut cubulețe. Am gustat vinegreta de cartofi și am așezat micuțele *gâteaux au chocolat*, care așteptau să fie introduse pentru ultima dată în cuptor, pe grătarul metalic. Apoi mi-am dat jos șorțul și l-am agățat în cui. Era de-abia șase și jumătate și totul era pregătit. Sticla de șampanie era la frigider de ore bune. Acum, tot ce-mi rămânea de făcut era să aștept.

M-am dus în restaurant, unde așezasem o masă într-

un separeu de la fereastră. O treime din fereastră, cea din partea de jos, era acoperită cu o draperie albă din tul, pentru ca eu și invitatul meu să fim feriți de privirile curioase ale trecătorilor. Pe masă era un candelabru din argint cu o lumânare în el, iar în sistemul audio pusesem deja un CD cu șansonete franțuzești.

Am luat sticla de pinot blanc și mi-am mai turnat niște vin. Apoi m-am dus la masă și m-am uitat afară în noapte.

Strada era pustie și întunecoasă. Cele câteva buticuri din zonă deja închiseseră. Îmi vedeam reflexia în geam. Era cea a unei femei așteptând, îmbrăcată într-o rochie verde din mătase, fără mâneci, care acum ridica mâna, cu un gest molatic, și-și desfăcea elasticul cu care-și prinsese părul la spate. Am zâmbit, iar femeia din oglindă mi-a zâmbit și ea. Poate că era o copilărie să mă îmbrac iarăși în rochia verde din mătase, dar simțeam că e singura rochie pe care vreau s-o port în seara aia.

Am ridicat paharul în cinstea femeii cu păr strălucitor pe care-o vedeam reflectată în fereastră.

— Să ai parte de tot ce îți dorești de ziua ta, Aurélie! am spus în șoaptă. Să bem pentru ziua asta specială! Și atunci mi-a trecut prin minte un gând: „Mă-ntreb cât de departe o să meargă seara asta.”

O jumătate de oră mai târziu – pe când stăteam în fața cuptorului cu mânuși de bucătărie în mâini și împingeam înapoi înăuntru grătarul fierbinte pe care era ostropelul de miel – am auzit pe cineva bătând cu putere în fereastra restaurantului. Surprinsă, mi-am scos mânușile și am ieșit din bucătărie. Să fi ajuns Robert Miller cu o jumătate de oră mai devreme la rendez-vous?

La început n-am văzut pe fereastră decât buchetul uriaș de trandafiri crem. Abia după aceea l-am zărit pe bărbatul din spatele florilor, care-mi făcea bucurios cu mâna. Dar nu era Robert Miller.

Din momentul în care Aurélie Bredin o zbughise traversând trecerea de pietoni cu două săptămâni în urmă, ca peste două secunde să dispară în josul străzii opuse, am tânjit după clipa aceea și m-am temut deopotrivă de ea. Nici nu știu de câte ori mi-am derulat în minte seara de șaisprezece decembrie.

M-am gândit la seara aia în timp ce-am vizitat-o pe *maman* la spital. M-am gândit cum o să fie cât am stat la ședința de redacție, desenând omuleți în blocnotes. M-am gândit cum o să fie când am coborât în grabă la metrou, când am răsfoit cărțile superb ilustrate din librăria mea preferată, Assouline, și când m-am întâlnit cu prietenii în La Palette. Și seara, când m-am pus în pat, m-am gândit din nou la asta.

Oriunde mă aflam, oriunde mă duceam, gândul la seara respectivă mă urmărea și o anticipam cu aceeași emoție cu care un actor așteaptă premiera unei noi piese de teatru în care joacă.

Nu o dată am luat telefonul în mână dorindu-mi să aud vocea lui Aurélie Bredin și s-o întreb dacă ar vrea să ieșim la o cafea, chiar dacă erau șanse minime ca ea să accepte, dar de fiecare dată închideam, de teamă să nu fiu trimis la plimbare. Oricum, nu mai vorbise cu mine din ziua în care ne întâlniserăm în fața casei ei „ca din întâmplare”; din ziua în care prietenul meu, Adam, o sunase dându-se drept Robert Miller pentru a stabili detaliile întâlnirii ce urma să aibă loc în restaurantul ei.

În timp ce mă îndreptam spre Temps des Cerises, cu buchetul de flori și sticla de *crémant*^[26] în mână, eram mai emoționat ca niciodată. Și iată-mă stând în fața ferestrei, străduindu-mă din răspuțeri să afișez o expresie relaxată, care să nu fie foarte serioasă. Ideea mea de a trece spontan pe la restaurant după serviciu pentru a-i ura lui Aurélie Bredin un scurt „la mulți ani” (ca și cum

mi-aș fi amintit data din pură întâmplare), trebuia să pară, pe cât posibil, naturală.

Așadar, am bătut destul de puternic în geam, știind prea bine că aveam s-o găesc pe fermecătoarea bucătăreasă singură în restaurant, iar inima îmi bătea cel puțin la fel de puternic.

I-am văzut expresia surprinsă și peste câteva secunde ușa de la Temps des Cerises s-a deschis și Aurélie Bredin mi-a aruncat o privire întrebătoare.

— *Monsieur Chabonais*, ce cauți *aici*?

— Am venit să-ți urez la mulți ani! am spus și i-am întins buchetul de flori. Îți doresc ce-i mai bun pe lume și sper ca toate dorințele să ți se îndeplinească!

— O, mulțumesc mult, ești foarte drăguț, *monsieur Chabonais*.

A luat buchetul cu ambele mâini, iar eu am profitat de ocazie pentru a-mi croi drum pe lângă ea și astfel am intrat în restaurant.

— Pot să intru puțin? O privire rapidă aruncată înăuntru mi-a revelat faptul că o masă aflată într-un separeu de la fereastră fusese deja așezată. Am luat loc pe unul dintre scaunele de lemn de la intrare. Știi, când m-am uitat azi în calendar mi-a trecut brusc prin minte... „Șaisprezece decembrie, pe data asta e ceva important, sigur e ceva important.” Și-apoi mi-am amintit. După asta m-am gândit că te-ai bucura să dacă ți-aș aduce un buchet de flori. Am zâmbit triumfător și am așezat sticla de *crémant* pe masa de lângă mine. Doar te-am amenințat c-o să trec pe la restaurantul tău într-o zi, mai ții minte? Am întins mâinile, cu palmele în sus. *Et voilà*, iată-mă!

— Într-adevăr, iată-te! Mimica ei trăda faptul că nu era deloc în culmea fericirii că apărusem așa, fără de veste. S-a uitat stingherită la trandafirii somptuoși și i-a mirosit. E un... buchet superb, *monsieur Chabonais*. Dar... restaurantul este închis azi.

M-am plesnit cu palma peste frunte.

— Ce chestie, am uitat de asta cu desăvârșire! Atunci

înseamnă că am avut mare noroc pentru simplul fapt că te-am găsit aici. M-am ridicat în picioare. Dar atunci de ce ești în restaurant? Chiar de ziua ta? Sper că nu muncești în secret. Am râs.

Ea s-a întors cu spatele și a scos o vază de sticlă de undeva de sub bar.

— Nu, bineînțeles că nu.

Când s-a dus în bucătărie să umple vaza cu apă, am sesizat o nuanță palidă de roz colorându-i chipul. S-a întors și a pus pe tejghea vaza cu trandafiri, lângă casa de marcat și telefon.

— Bine atunci... Mulțumesc mult, *monsieur Chabanais*, a zis.

M-am ridicat în picioare.

— Să nu-mi spui că mă dai afară înainte să-mi oferi șansa de a ciocni cu tine un pahar, de ziua ta? E o lovitură grea.

A surâs.

— Mă tem că nu este timp pentru asta. Ai sosit într-un moment nepotrivit, *monsieur Chabanais*. Îmi pare rău, a adăugat cu o expresie de regret pe chip și și-a frânt mâinile.

M-am prefăcut că văd pentru întâia oară masa așezată de la geam.

— O! am spus. *Oh là là!* Aștepti pe cineva. Bag seama că e vorba de-o seară romantică. Am privit-o. Ochii ei verzi scânteiau. Ei bine, oricine ar fi persoana, ar trebui să se considere un bărbat norocos. Ești deosebit de încântătoare astă-seară, Aurélie. Am mângâiat sticla, care era încă pe masă. La ce oră ajunge invitatul tău?

— La opt, a spus ea, dându-și părul pe spate.

M-am uitat la ceas. Șapte și-un sfert. Adam urma să sune peste câteva minute.

— Haide, *mademoiselle Bredin*, un păhărel, cât să ciocnim și noi de ziua ta! am insistat. E de-abia șapte și un sfert. Dispar în zece minute, promit. Deschid sticla și-atât.

A zâmbit, și atunci am știut că nu mă va refuza.

— Bine, a oftat. Zece minute.

M-am scotocit în buzunarul pantalonilor după un tirbușon.

— Vezi? am zis. Am luat cu mine până și instrumentele necesare. Am scos dopul și acesta a alunecat afară din sticlă cu un pocnet subtil.

Am turnat vinul spumant în cele două pahare pe care le-a adus Aurélie din dulap.

— Încă o dată, tot ce îți dorești! Sunt onorat, am spus și am ciocnit.

Am băut *crémant*-ul cu înghițituri mari și m-am străduit să-mi păstrez calmul, deși inima îmi bubuia atât de tare în piept încât mi-era teamă ca ea să n-o audă. Începuse numărătoarea inversă. Foarte curând trebuia să sune telefonul și atunci aveam să aflu dacă sunt într-adevăr condamnat să plec. M-am uitat pe fundul paharului, apoi din nou la chipul frumos al lui Aurélie. Ca să nu tac din gură, am comentat:

— Uite ce se-ntâmplă dacă nu stă omu' cu ochii pe tine două săptămâni. O dată întorc și eu spatele, și hop! Deja ai un nou admirator.

A roșit și a clătinat din cap.

— Ce-am zis? am întrebat. Din întâmplare, îl cunosc?

— Nu, a răspuns ea.

După aceea a sunat telefonul. Amândoi ne-am îndreptat privirea spre teighea, însă Aurélie Bredin nu s-a dus să răspundă.

— Probabil că e cineva care dorește să facă o rezervare, a spus. Nu-i nevoie să răspund, e robotul pornit.

Am auzit un clic, după care a intrat mesajul de întâmpinare al restaurantului. Apoi a răsunat vocea lui Adam.

— Ăăă, bună seara, Adam Goldberg la telefon, aș avea un mesaj pentru Aurélie Bredin, a zis fără vreo altă introducere. Sunt agentul literar al lui Robert Miller, vă sun din partea lui, a continuat Adam, și am văzut cum

Aurélie Bredin se face albă la față. Aș fi preferat să vă transmit asta personal, Miller m-a rugat să anulez întâlnirea pe care o aveți astă-seară. Aș vrea să vă transmit din partea lui că îi pare foarte rău. Cuvintele lui Adam au căzut în încăpere ca niște pietre. Dumnezeu este... Cum să vă spun? E complet răvășit sufletește. Aseară a apărut pe neașteptate soția sa și... Ei bine. Încă n-a plecat și se pare că o să rămână cu el pentru totdeauna. Au multe de discutat, mă gândesc. Adam a făcut o mică pauză. Îmi este foarte jenă să vă povestesc lucrurile astea personale, dar Robert Miller a considerat că este important să știți că... Vă dați seama... Că a contramandat întâlnirea dintr-un motiv foarte important. A dorit să vă spun că regretă nespus și că speră că veți înțelege. Adam a ascultat câteva secunde, apoi și-a luat la revedere și a închis.

Am privit-o pe Aurélie Bredin, care rămăsese pironită locului și strângea atât de tare paharul de vin în mână încât mi-era teamă că-l va sparge.

Ea s-a uitat lung la mine, eu m-am uitat lung la ea și pentru o bună bucată de vreme niciunul dintre noi n-a rostit un cuvânt.

Apoi a deschis gura, ca și cum ar fi vrut să spună ceva, dar n-a zis nimic. În schimb, a dat tot paharul pe gât, dintr-o singură înghițitură, după care și l-a apăsat pe piept. A coborât ochii în pământ.

— Așadar... a spus, iar tremuratul din voce a trădat-o.

Am lăsat jos paharul și în clipa aceea m-am simțit ca un adevărat nemernic. Însă *Le roi est mort, vive le roi*, mi-am zis și am decis să nu stau cu mâinile-n sân.

— Urma să te-ntâlnești cu *Miller*? am întrebat-o uimit. Doar voi doi, în restaurantul tău? *De ziua ta*? Am tăcut un moment. Nu crezi că e puțin deplasat? Adică, de-abia dacă-l cunoști!

M-a privit fără să scoată un cuvânt și am văzut cum i se ivesc lacrimi în colțurile ochilor. Apoi s-a întors repede cu spatele la mine și s-a uitat afară pe fereastră.

— Doamne, Aurélie, nu... Nu știu ce să spun. E pur și simplu... E cumplit, absolut cumplit. M-am dus în spatele ei. Plângea încetișor. Am așezat mâinile foarte ușor pe umerii ei, care tremurau. Iartă-mă. Dumnezeu, îmi pare atât de rău, Aurélie, am spus, dându-mi seama, spre propria mea surprindere, că vorbele mele chiar veneau din suflet. Părul ei avea un vag parfum de vanilie și mi-ar fi plăcut foarte mult să-l dau la o parte și s-o sărut pe ceafă. În loc de asta, i-am mângâiat umerii, încercând s-o liniștesc. Te rog, Aurélie, nu plânge, am spus cu blândețe. Da, știu, știu... Doare atunci când ești dezamăgită în felul ăsta... E în regulă... E în regulă...

— Dar Miller m-a sunat! A zis că trebuie să mă vadă și mi-a spus niște lucruri atât de frumoase la telefon... a spus ea printre suspine. Și eu am... Am pregătit totul aici, nu mi-am făcut alt program... După scrisoarea pe care mi-a trimis-o, chiar am crezut că sunt o persoană specială pentru el... M-a lăsat să înțeleg asta, mi-a dat indicii, înțelegi? Brusc, s-a întors și m-a privit cu ochii înecați de lacrimi. Și-acum, dintr-odată nevastă-sa se întoarce la el, iar eu mă simt... Mă simt îngrozitor!

Și-a acoperit fața cu palmele, iar eu am luat-o în brațe.

A trecut ceva vreme până ce Aurélie s-a liniștit din nou. Eram atât de fericit să fiu alături de ea, s-o consolez, să-i întind batistă după batistă, sperând din răspuțeri că nu va afla niciodată de ce mă aflasem acolo exact în clipa în care a intrat robotul telefonic din Temps des Cerises și l-a proiectat pe Robert Miller la o distanță imposibil de atins.

La un moment dat – deja stăteam unul în fața celuilalt – mi-a aruncat o privire și mi-a zis:

— N-ai să-mi dai o țigară? Mi-ar prinde bine una în clipa asta.

— Ba da, cum să nu. Am scos un pachet de Gauloises, ea a luat o țigară și s-a uitat la ea dusă pe gânduri.

— Ultima oară când am fumat o Gauloise a fost cu doamna Dinsmore – în *cimitir*!

A zâmbit și a spus, mai mult pentru ea:

— Mă-ntreb dacă o să aflu vreodată despre ce e vorba cu adevărat în romanul ăla.

I-am întins un chibrit aprins.

— E destul de posibil să aflu, am răspuns evaziv și i-am privit gura, care dintr-odată mi s-a părut a fi foarte aproape de fața mea. Doar că nu astă-seară.

S-a lăsat pe spate și a suflat fumul în aer.

— Nu, a zis. Și așa face bine să dau uitării și cina cu scriitorul.

Am încuviințat din cap compătimator și mi-a trecut prin minte că șansele ei de a lua cina cu autorul cărții erau destul de mari, în ciuda faptului că numele lui nu era Miller.

— Știi ce, *mademoiselle* Bredin? Uită pentru moment de amicul Miller. E clar că nu știe ce vrea. Privește lucrurile altfel: cartea este cu adevărat importantă. Romanul ăla te-a ajutat să uiți de tristețe – a venit din ceruri, ca să zic așa, spre a te salva. Și eu sunt de părere că lucrul ăsta e minunat.

Ea a zâmbit șovăielnic.

— Da, probabil că ai dreptate.

Apoi s-a ridicat în capul oaselor și m-a fixat cu privirea în tăcere, preț de un lung răstimp, după care a spus:

— Într-un fel, mă bucur că ești acum aici, *monsieur* Chabanais.

I-am luat mâna într-a mea.

— Draga mea Aurélie, nici nu-ți închipui cât de mult mă bucur eu că sunt aici în clipa asta, i-am răspuns cu emoție în glas, apoi m-am ridicat în picioare. Și-acum hai să-ți sărbătorim ziua de naștere! N-am de gând să te las să stai aici copleșită de tristețe, atâta timp cât pot să împiedic asta. Am turnat ce mai rămăsese din *crémant*, iar Aurélie a golit paharul dintr-o singură înghițitură, după care l-a lăsat jos hotărâtă.

— Bravo, așa se face! am zis eu și am ridicat-o de pe scaun. Îmi permiteți să vă conduc la masă, *mademoiselle* Bredin? Dacă-mi spui unde ții ascunse delicatesele, mă

duc eu s-aduc mâncarea și băutura.

Bineînțeles, Aurélie a refuzat să lase pe altcineva să desăvârșească felurile de mâncare pe care le preparase, dar măcar mi-a îngăduit să pătrund în bucătărie, unde m-a pus să deschid sticla de vin roșu și să așez salata pe o farfurie mare din ceramică în timp ce ea prăjea fâșiile de bacon într-o tigaie. Nu mai intrasem într-o bucătărie de restaurant până atunci, și am fost uimit când am văzut cuptorul cu opt arzătoare și numeroasele oale, tigăi și polonice, toate agățate la îndemână.

Am băut primul pahar de vin roșu înainte să ieșim din bucătărie, iar pe al doilea, la masă.

— Are un gust delicios! am exclamat, străpungând cu furculița frunzele fragede care luceau de sub fâșiile de șuncă, iar în timp ce Aurélie aducea din bucătărie vasul termorezistent cu ostropel de miel și îl așeza pe masă, eu m-am dus la micuța combină audio din spatele barului și am dat drumul la muzică.

Georges Brassens cânta *Je m'suis fait tout petit* cu vocea lui seducătoare și atunci m-am gândit că toți bărbații întâlnesc la un moment dat în viața lor o femeie de care s-ar lăsa cu dragă inimă împlânziți.

Mielul ni s-a topit în gură, iar eu am remarcat: „Poezie pură!” După aceea, Aurélie mi-a zis rețeta, ba mai mult, mi-a povestit că întregul meniu fusese conceput de tatăl ei, care murise în octombrie, mult prea devreme.

— Prima dată când l-a pregătit a fost... a fost când... I s-a împleticit limba în gură și, brusc, a roșit. În fine, cu mulți, mulți ani în urmă, și-a încheiat ea propoziția și a întins mâna după paharul de vin roșu.

Cât am mâncat ostropelul de miel, mi-a povestit despre Claude, care o dezamăgise atât de cumplit, și despre paltonul roșu, pe care prietena ei cea mai bună, Bernadette („blonda cu care am venit la lectură, îți mai aduci aminte, *monsieur* Chabanais?”), i-l făcuse cadou de ziua ei.

Mă uitam în ochii ei verzi și nu-mi mai aminteam

nimic, dar am dat entuziast din cap și am spus:

— Cred că-i minunat să ai o prietenă așa de bună. Să bem un pahar pentru Bernadette!

Așa că am mai dat pe gât un pahar în cinstea lui Bernadette, apoi, la insistențele mele, încă unul pentru ochii frumoși ai lui Aurélie.

A chicotit, apoi a zis:

— Hai că ești caraghios, *monsieur Chabanais*.

— Nu, chiar deloc, am ripostat. N-am mai văzut ochi ca ai tăi, serios. Nu sunt niște ochi verzi comuni, sunt precum... precum două pietre prețioase de opal, iar acum, în lumina lumânărilor, în ochii tăi zăresc lucirea molatecă a mării nețărmurite...

— Doamne, a spus ea impresionată. E cel mai drăguț lucru pe care l-a spus cineva despre ochii mei.

După care mi-a povestit despre Jacquie, impetuosul maestru bucătar cu o inimă de aur, căruia îi lipseau mărirele întinse din Normandia.

— Și eu am o inimă de aur, am spus și i-am luat mâna, ducând-o în dreptul pieptului meu. Simți?

A zâmbit.

— Da, *monsieur Chabanais*, cred că ai o inimă de aur, a spus cu sinceritate și și-a ținut mâna o clipă peste inima mea care bătea cu putere. Apoi s-a îndreptat de spate și și-a scuturat părul. Și-acum, *mon cher ami*, s-aducem *gâteaux au chocolat*. E specialitatea mea. Și Jacquie are o vorbă, „*gâteau au chocolat* e la fel de dulce ca iubirea”. A zbughit-o spre bucătărie, râzând.

— Cred că are absolută dreptate. Am ridicat de pe masă vasul greu din sticlă termorezistentă și am plecat după ea. Eram amețit de vin, de apropierea lui Aurélie, de seara minunată, care nu voiam să se mai termine vreodată.

Aurélie a pus farfuriile pe dulap și a deschis frigiderul cu uși din inox, din care a scos parfêul de portocale roșii, care, m-a asigurat ea, era un desert genial în combinație cu prăjituricile calde de ciocolată – (*C'est tout à fait genial!*)

a spus) –, o combinație irezistibilă dintre gustul dulce al ciocolatei și gustul ușor amar al portocalelor roșii. Am ascultat visător descrierile pe care le făcea, fermecat de glasul ei. Avea fără îndoială dreptate în ceea ce spunea, dar cred că în momentul respectiv pur și simplu totul îmi părea irezistibil.

Din sala de mese se auzea *La fée clochette*, o melodie care-mi plăcea foarte mult, și am fredonat-o încet în timp ce cântărețul povestea câte pahare de whisky ar bea și câte țigări ar fuma până s-o convingă pe fata aceea, pe care încă o mai căuta, să se culce cu el.

O găsisem pe *fée clochette* a mea! Era acolo, la câțiva centimetri de mine, turuind cu pasiune despre prăjiturilele de ciocolată.

Aurélie a închis frigiderul și s-a întors spre mine. Cum eram chiar în spatele ei, ne-am ciocnit unul de altul.

— Ups! a zis ea, apoi m-a privit în ochi. Pot să-ți pun o întrebare, *monsieur Chabanais*? m-a întrebat în șoaptă.

— Poți să mă întrebi orice, am răspuns pe același ton șoptit.

— Când cobor de la etaj noaptea, nu mă întorc niciodată, de teamă să nu fie ceva în spatele meu. A făcut ochii mari și m-am cufundat cu totul în marea aceea verde, catifelată. Ți se pare ciudat? m-a întrebat.

— Nu, am murmurat și am aplecat capul înspre ea. Nu, nu mi se pare deloc ciudat. Toată lumea știe că nu trebuie să te-ntorci când mergi pe scări și e întuneric beznă.

Apoi am sărutat-o.

A fost un sărut lung. La un moment dat, când buzele ni s-au dezlipit pentru o clipă, Aurélie a spus ușor:

— Mi-e teamă c-o să se topească parféul de portocale roșii.

Am sărutat-o pe umăr, pe gât, i-am mușcat ușor lobul urechilor până a scos un oftat încet și înainte de a o săruta din nou pe gură, i-am șoptit:

— Mi-e teamă c-o să-l lăsăm să se topească.

După aceea am tăcut amândoi preț de un lung, *lung*
răstimp.

Ziua mea de naștere s-a încheiat cu o *nuit blanche*, o noapte albă, o noapte care aș fi vrut să nu se mai sfârșească niciodată.

Era de mult trecut de miezul nopții când André m-a ajutat să mă îmbrac cu paltonul roșu și am pornit visători să colindăm străzile tăcute, strâns îmbrățișați. Din loc în loc ne opream ca să ne sărutăm, și a durat o groază până am ajuns în sfârșit în fața ușii apartamentului meu. Însă în noaptea aia fără ore și fără zori timpul nu avea nicio însemnătate.

Când m-am aplecat să descui, André m-a sărutat pe gât. Când l-am condus de mână de-a lungul holului, mi-a înlănțuit din spate mijlocul și degetele lui au urcat spre sâni.

Când am ajuns în dormitor, André mi-a coborât bretelele rochiei de pe umeri și mi-a cuprins capul în mâinile lui cu un gest infinit de tandru.

— Aurélie, a spus, și brusc m-a sărutat cu atâta pasiune încât era să leșin. Iubita, iubita mea zână...

Hainele noastre au căzut pe parchet foșnind ușor, iar noi ne-am afundat în așternuturi și ne-am pierdut printre ele timp de ore întregi, ultimul lucru care mi-a trecut prin minte fiind acela că André Chabanaïs e cel mai potrivit „Mr. Wrong”.

În noaptea aia nu ne-am dezlipit nici măcar pentru o clipă. Totul trebuia atins, totul trebuia descoperit. Să fi rămas vreun loc pe trupurile noastre pe care mângâierile l-au ocolit, care să nu fi fost tratat cu tandrețe, care să nu se fi lăsat pradă plăcerii? Nu cred.

Când m-am trezit, el era întins lângă mine și-mi zâmbea, sprijinindu-și capul într-o mână.

— Ești atât de frumoasă când dormi! a spus.

L-am privit și am încercat să-mi fixeze în memorie dimineața în care ne treziserăm împreună. Zâmbetul lui

larg, ochii lui căprui cu gene negre, părul lui brunet și ondulat, care era acum complet ciufulit, barba, care lăsa totuși să i se vadă mare parte din chip și era mai moale decât aș fi crezut, cicatricea fină pe care o avea deasupra sprâncenei drepte, fiindcă în copilărie căzuse peste un gard cu sârmă ghimpată, iar în spatele lui ușa de la balcon cu draperiile pe jumătate trase, o dimineață liniștită în curte, ramurile castanului înalt, un petic de cer. Am zâmbit și am închis puțin ochii.

El și-a trecut drăgăstos degetele peste buzele mele.

— La ce te gândești? m-a întrebat.

— Mă gândeam că aș vrea să păstrez momentul ăsta în memorie, am spus și i-am dus degetele la buze, după care i le-am sărutat. Pur și simplu, sunt fericită. Fericită pe deplin, absolut fericită.

— Minunat, a spus el și m-a luat în brațe, pentru că și eu sunt fericit, Aurélie. Aurélie a mea...

M-a sărutat și am mai rămas o vreme așa, cuibăriți unul în brațele celuilalt.

— Nu vreau să mă mai scol, a murmurat André dezmiardându-mi spatele. Ce zici, stăm în pat toată ziua?

Am zâmbit.

— Tu nu trebuie să te duci la serviciu? am întrebat.

— Care serviciu? a zis el în șoaptă și mâna i-a alunecat între picioarele mele. Am chicotit.

— Măcar anunță-i că ai de gând să stai în pat pentru tot restul vieții. Am aruncat o privire la ceasul micuț pe care-l aveam pe noptieră. E aproape 11.

El a oftat și și-a retras mâna supărat.

— Ești o mică „strică-chef”, *mademoiselle* Bredin, încă de la început am bănuțit asta, a zis și mi-a ciupit vârful nasului. OK, o sun pe *madame* Petit să-i spun că mai întârzii. Sau... Nu, mai bine... Îi spun că-mi pare rău, dar nu pot ajunge azi la birou. Așa o să petrecem o zi foarte frumoasă împreună. Ce părere ai?

— Cred că-i o idee minunată, am spus. Rezolvă tu până pregătesc eu cafeaua.

— Atunci așa facem. Dar nu vreau să plec...

— Nu stau mult, i-am răspuns și am pus pe mine un capot albastru-închis ca să mă duc la bucătărie.

— O să dai jos imediat chestia aia de pe tine! a strigat André, iar eu am izbucnit în râs.

— Nu te mai sature!

— Nu, a răspuns el, nu mă mai satur de tine!

„Nici eu de tine”, mi-a trecut prin gând.

M-am simțit atât de ocrotită în momentul acela, o, Doamne, atât de ocrotită!

Am făcut două cani mari de *café crème* cât a vorbit André la telefon, apoi el a dispărut în baie. Le-am dus în dormitor, având grijă să nu se verse. Am dat la o parte cartea lui Robert Miller, care încă mai era pe noptieră, ca să pot așeza câmile.

Oare tot ce se întâmplase se datora celui *menu d'amour*? Luasem cina cu un redactor francez în loc de un scriitor englez, și dintr-odată ne-am privit unul pe celălalt cu alți ochi, aproape ca Tristan și Isolda, care au băut din greșeală poțiunea dragostei și după aia n-au mai putut trăi unul fără de altul. Încă mi-aduceam aminte de impresia profundă pe care o lăsase opera asupra mea în copilărie, când m-a dus *papá* s-o văd. Povestea cu poțiunea dragostei mi se părea fascinantă.

Zâmbind, am ridicat hainele împrăștiate prin toate colțurile camerei și le-am așezat pe un scaun de lângă pat. Când am luat de jos jacheta lui André, a căzut ceva din ea. Portofelul. S-a deschis și din el au alunecat câteva hârtiute. Monedele dinăuntru s-au rostogolit pe parchet.

M-am pus în genunchi să adun monedele și l-am auzit pe André cântând vesel în baie. Am surâs și am pus monedele la loc, în partea din față a portofelului, iar când am vrut să împing înapoi hârtiile care ieșeau afară din buzunarul din spate al acestuia, mi-au căzut ochii pe fotografie. La început am crezut că-i o poză de-a lui André și, fiind un pic băgăcioasă, am scos-o s-o văd. Apoi, vreme de o îngrozitoare secundă, inima mi s-a oprit în loc.

Știam fotografia aceea – era a unei femei îmbrăcate într-o rochie verde, zâmbind către aparatul de fotografiat. Era fotografia mea.

Preț de câteva secunde, m-am uitat pierdută la poza pe care-o țineam în mână, apoi m-au năpădit gândurile și sute de secvențe s-au așezat cap la cap, alcătuind întreaga poveste.

Strecurasem fotografia în scrisoarea pe care i-o trimisesem lui Robert Miller. Acum era în portofelul lui André. André, care mă trimisese la plimbare atunci, în anticamera de la editură. André, care pusese în cutia mea poștală scrisoarea de răspuns din partea lui Robert Miller pentru că, vezi Doamne, scriitorul îmi rătăcise adresa. André, care râsesse și făcuse glume în restaurantul Coupole, știind prea bine că Robert Miller n-avea să vină sub nicio formă. André, care nu-mi spusese despre lectura publică – singura dată când Miller fusese într-adevăr în Paris – și care nu reușise la timp să-l îndepărteze de mine pe scriitor, care era vizibil uimit. André, care se înființase la Temps des Cerises cu buchetul lui de flori chiar în clipa în care Miller își rugase agentul să contramandeze întâlnirea.

Miller?! Ha!

Cine știe pe cine pusese *monsieur* Chabanaïs să mă sune. Cât despre scrisoarea de la Robert Miller... Cum să-mi răspundă scriitorul dacă nici măcar nu-mi primise scrisoarea?

Dintr-odată, mi-am adus aminte de ceva. Un lucru pe care-l observasem înainte, imediat după lectură, însă fără să-mi dau seama ce înseamnă de fapt.

Am lăsat fotografia din mână și m-am îndreptat cu pași grăbiți spre noptieră. *Surâsul femeilor* era acolo, cu scrisoarea lui Miller vârată între pagini. Cu mâini tremurânde, am tras afară din carte paginile scrise de mână. „Al tău, Robert Miller”, am murmurat încet, ca pentru mine, formula lui de încheiere, deschizând repede cartea și uitându-mă lung la dedicație. „Pentru Aurélie

Bredin, cele mai bune urări din partea lui Robert Miller”. Aveam două semnături de la Robert Miller. Însă semnătura din josul dedicației era total diferită de cea din scrisoare. Am întors plicul pe cealaltă parte – bilețelul de la André Chabanais era încă lipit de el – și am oftat. André scrisese scrisoarea lui Miller, iar eu fusesem indusă în eroare tot timpul!

Uluită, m-am așezat pe marginea patului. M-am gândit cât de ingenuu mă privise André la restaurant cu o seară înaintea, cu ochii lui căprui. „Îmi pare atât de rău, Aurélie.” Deodată am simțit cum mă umple o furie cumplită. Omul ăsta profitase de firea mea credulă, se distrase ducându-mă de nas, se jucase cu mine ca să mă ademenească în patul lui, iar eu mă lăsasem păcălită.

M-am uitat pe fereastră. În curtea interioară soarele strălucea încă, dar imaginea frumoasă a unei dimineți împlinite era distrusă.

André Chabanais mă dezamăgise în același mod în care mă dezamăgise Claude, și n-aveam de gând să mă mai las vreodată dezamăgită, nici în ruptul capului! Am strâns din pumni și am inspirat și-am expirat în reprize scurte.

— Deci avem întreaga zi la dispoziție, iubito.

André a intrat în cameră înfășurat într-un prosop mare de baie, gri-închis. Din părul lui șaten curgeau picături de apă.

Eu aveam privirea ațintită în podea.

— Aurélie? A venit mai aproape și, cum stătea în picioare în fața mea, mi-a pus mâinile pe umeri. Vai, cum te-ai albit la față! Ți-e rău?

I-am îndepărtat mâinile de pe umerii mei și m-am ridicat încet.

— Da, am zis. Îmi tremura vocea. Nu mă simt bine. Nu mă simt deloc bine.

S-a uitat la mine confuz.

— Ce-i cu tine? Aurélie. Iubita mea. Pot să te-ajut cu ceva? Tandru, mi-a dat o șuviță la o parte de pe față.

I-am împins mâna.

— Da! am zis pe un ton amenințător. Să nu mă mai atingi niciodată, ai auzit? Niciodată! S-a dat un pas înapoi, șocat.

— Dar Aurélie, ce s-a întâmplat? a protestat el.

Am simțit cum mă cuprinde un val de furie.

— Ce s-a întâmplat? am întrebat periculos de încet. Chiar vrei să știi ce s-a întâmplat?

M-am dus spre locul în care aruncasem fotografia, am ridicat-o de pe jos dintr-o singură mișcare și i-am arătat-o.

— Asta s-a întâmplat! am țipat și am alergat spre noptieră. Și asta! Am înhățat scrisoarea falsă și am azvârlit-o la picioarele lui André.

L-am văzut înroșindu-se la față.

— Aurélie. Te rog. Aurélie. A bâiguit.

— Ce? am zbierat. Vrei să-mi mai torni niște minciuni? Nu-i suficient ce-ai făcut? Am luat cartea lui Robert Miller în mână și tare i-aș mai fi dat cu ea în cap. Singurul lucru care mai are noimă în tot păienjenişul ăsta de minciuni e cartea asta. Iar tu, André, redactor-șef la Éditions Opale, tu pentru mine ești ultimul om! Ești chiar mai rău decât Claude. Barem el a avut motiv să mă înșele, dar tu... Tu... Tu ai făcut asta ca să te distrezi.

— Nu, Aurélie, n-a fost deloc așa... Te rog... a spus cu disperare.

— Ba chiar așa a fost, am zis. Mi-ai deschis scrisoarea în loc s-o trimiți mai departe. Mi-ai trimis o scrisoare falsă, după care probabil că te-ai prăpădit de râs în Coupole, când am refuzat să-ți povestesc despre scrisoare. Inteligent plan ai mai ticluit! Felicitările mele! Am făcut un pas spre el și l-am privit cu un dispreț îngrozitor. În viața mea n-am întâlnit o persoană care să se hrănească cu atâta ipocrizie din nefericirea altora! L-am văzut cum tresare. Un singur lucru te-aș ruga să-mi explici – chiar sunt curioasă să știu cum ai pus totul la cale. Cine m-a sunat aseară la restaurant? Cine?

— Adam Goldberg te-a sunat de fapt. Un prieten de-al

meu, a spus.

— A, un prieten, nu? Bun, perfect! Câți prieteni din ăștia mai ai, ia zi? Câți dintre ei râd în momentul ăsta de fetița prostuță și naivă ce sunt, ești drăguț să-mi spui? Mă înfuriam din ce în ce mai tare.

André a ridicat mâinile în aer, vrând parcă să se apere, apoi le-a coborât repede înapoi pe lângă corp, pentru că-i alunecase prosopul.

— Nu râde nimeni de tine, Aurélie. Te rog, nu mă disprețui... Da, știu că te-am *mințit*, te-am mințit *mult*, dar... N-am avut de ales, *trebuie* să crezi ce-ți spun! Am fost... Am fost într-o situație extrem de dificilă. Te rog! Pot să-ți explic totul...

I-am tăiat vorba.

— Știi ce, André Chabanais? N-am nevoie de explicațiile tale. Încă de la început n-ai vrut ca eu să mă întâlnesc cu Robert Miller, mereu mi-ai stat în cale și-ai fost ca un ghimpe-n coastă pentru mine și mai încolo. Mai încolo ți-a venit o idee mult mai bună, nu-i așa? Am scuturat din cap. Cum ar putea cineva să pună la cale un plan atât de amăgitor?

— Aurélie, eu m-am îndrăgostit de tine, ăsta-i adevărul, a spus.

— Nu! am țipat. Cu nicio femeie pe care-o iubești nu te porți așa! Am luat hainele lui de pe scaun și i le-am aruncat în față. Poftim! am spus. Îmbracă-te odată și pleacă!

A ridicat hainele de pe jos și m-a privit cu tristețe.

— Te rog, acordă-mi o șansă, Aurélie. A făcut un pas sovăielnic spre mine și a încercat să mă prindă de mijloc. I-am întors spatele și mi-am încrucișat mâinile la piept. Ieri. Ieri mi s-a întâmplat cel mai frumos lucru. A spus pe un ton mieros.

Am simțit cum mi se umplu ochii de lacrimi.

— *C'est fini!* i-am trântit-o furioasă. S-a terminat! S-a terminat chiar înainte de a începe cu adevărat. Bine că s-a întâmplat așa, pentru că nu vreau să trăiesc alături de-

un mincinos!

— Nu te-am mințit cu adevărat, a spus el.

— Cum adică nu m-ai mințit *cu adevărat*? Așa ceva e ridicol! am răspuns. Era limpede că-și pusese la punct o nouă strategie.

André s-a așezat în picioare în fața mea, îmbrăcat în prosopul lui de baie din frotir, de culoare gri.

— Robert Miller sunt eu, a spus.

Am izbucnit în râs, și vocea mea a sunat strident chiar și pentru mine. După asta l-am măsurat cu privirea din cap până în picioare, apoi am zis:

— Cât de proastă mă crezi de fapt? Robert Miller ești *tu*? Am auzit multe la viața mea, dar asta le-ntrece pe toate. Totul e din ce în ce mai absurd cu fiecare minut care trece. Mi-am pus mâinile-n șold. Ghinion pentru tine, dar l-am văzut pe Robert Miller, pe Robert Miller cel *real*, la lectura publică! Am citit interviul cu el în *Figaro*. Dar sigur, Robert Miller ești *tu*, normal că da! Nu-i ajungi nici până la degetul mic lui Miller, ăsta-i adevărul. Haide, dispari! Nu vreau să mai aud de tine, nu faci decât să înrăutățești lucrurile!

— Dar trebuie să înțelegi că Robert Miller *nu e* Robert Miller! a strigat. Bărbatul pe care l-ai văzut era... Era... un dentist!

— Afară! am urlat și mi-am acoperit ochii cu palmele. Afară din viața mea, André Chabanaïs, te urăsc!

Când André a ieșit din apartament fără un cuvânt și foarte roșu la față, m-am prăbușit în pat plângând cu sughițuri. Cu o oră în urmă eram cea mai fericită femeie din Paris, cu o oră în urmă credeam că sunt pe punctul de a începe ceva absolut minunat – și iată, într-o clipă totul luase o turnură catastrofală.

Am văzut cele două cești pline cu cafea de pe noptieră și iarăși am izbucnit în lacrimi. Oare așa mi-era scris, să fiu întotdeauna mințită? Fericirii mele trebuia mereu să-i pună capăt o minciună?

Am aruncat o privire pierdută în curte. Aveam la activ o

mulțime de bărbați care mă mințiseră. Am oftat din toată inima. În fața mea se întindea o viață lungă și tristă. Dacă lucrurile continuau așa, aveam să ajung o bătrână ursuză care se plimbă prin cimitire și sădește flori pe morminte. Doar că eu n-o să fiu la fel de jovială ca doamna Dinsmore.

Brusc, mi-am adus aminte cum stăteam cu toții în Coupole, de ziua doamnei Dinsmore, și mi-au sunat în cap vorbele ei: „Fetița mea, e clar că el este bărbatul potrivit pentru tine.”

M-am prăvălit pe burtă peste pernă și am continuat să plâng cu suspine. Un gând negativ a atras după sine un altul și astfel am fost silită să-mi amintesc că în curând vine Crăciunul. Avea să fie cel mai nefericit Crăciun din viața mea. Limba ceasului mic de pe noptieră bătea înaintea și dintr-odată mi s-a făcut foarte frig.

Nu știu când m-am ridicat și am dus ceștile în bucătărie. Am atins ușor bilețelele de pe peretele meu cu gânduri și unul dintre ele a fluturat și-a căzut pe jos.

Pe el scria „Tristețea este un ogor pe care chiar dacă plouă într-una, nu răsare nimic”. Indiscutabil, așa era. Nicio lacrimă de-a mea n-avea să repare ce se întâmplase. Am luat bilețelul și l-am lipit cu grijă înapoi pe perete.

L-am sunat pe Jacquie și i-am spus că inima îmi fusese frântă și că vreau să merg cu el la mare în vacanța de Crăciun.

Când *mademoiselle* Mirabeau a bătut la ușă să vadă dacă-s înăuntru, după care a intrat, m-a găsit stând aplecat peste birou, cu capul în mâini, așa cum stătusem în fiecare zi din ultimul timp.

De când părăsisem în modul cel mai rușinos apartamentul lui Aurélie Bredin, eram consternat. Mă târâsem înapoi acasă, stătusem în fața oglinzii din baie și mă ocărăsem singur, ca un idiot ce eram. Am încercat în repetate rânduri s-o sun pe Aurélie, dar telefonul ei fix era mereu setat pe robot, iar la restaurant mi-a răspuns o altă femeie, care m-a informat mecanic că *mademoiselle* Bredin nu dorește să vorbească cu mine.

O dată a răspuns un bărbat (presupun că era grosolanul ăla de maestru bucătar), care mi-a urlat la telefon că, dacă nu încetez s-o hărțuiesc pe *mademoiselle* Aurélie, o să vină personal la editură și o să-i facă mare plăcere să-mi tragă un pumn în față.

I-am trimis de trei ori e-mail și am primit un răspuns scurt de la ea, în care-mi zicea să nu mă mai obosesc să-i scriu și alte mesaje, că le va șterge fără să le citească.

În zilele acelea de dinaintea Crăciunului eram cât se poate de disperat. Părea că am pierdut-o irevocabil pe Aurélie: nu mai aveam nici măcar fotografia ei, iar ultima privire pe care mi-o aruncase fusese atât de încărcată de dispreț încât de fiecare dată când mă gândeam la ea, mă lua cu fiori pe șira spinării.

— *Monsieur* Chabanais?

Am ridicat capul istovit și m-am uitat spre *mademoiselle* Mirabeau.

— Mă duc să-mi iau un sendviș, vreți să vă cumpăr ceva? a întrebat.

— Nu, nu mi-e foame, am spus.

Florence Mirabeau s-a apropiat tiptil.

— *Monsieur* Chabanais?

— Da, ce este?

S-a uitat la mine cu chipul ei de mimoză mică.

— Arătați îngrozitor, *monsieur Chabanaïs*, a zis, apoi a adăugat repede: Vă rog să mă iertați c-am zis așa ceva. Haideți, un sendviș... Faceți-o pentru mine.

Am oftat adânc.

— Bine, fie, am spus.

— Pui, șuncă sau ton?

— Ce-o fi. Ia-mi ce vrei tu.

Peste o jumătate de oră mi-a adus o baghetă cu ton și un *jus d'orange* proaspăt stors și mi le-a așezat cu grijă pe birou.

— Veniți diseară la petrecerea de Crăciun? m-a întrebat.

Era vineri, marțea următoare era Ajunul și Éditions Opale se închidea de săptămâna următoare, până după Anul Nou. În ultimii ani, devenise o tradiție ca toți colegii de la editură să mergem împreună la Brasserie Lipp în seara ultimei zile de muncă, pentru a sărbători sfârșitul de an cum se cuvine. Era întotdeauna un eveniment plin de veselie, cu multă mâncare, râsete și conversație. Nu aveam dispoziția necesară pentru atâta distracție.

Am clătinat din cap.

— Nu vin, îmi pare rău.

— Of, a spus. Din cauza mamei dumneavoastră? Și-a rupt piciorul, nu-i așa?

— Nu, nu, am răspuns.

De ce să mint? Mințisem atât de mult în ultimele săptămâni încât nu mai voiam s-o fac.

Maman, care era deja acasă la Neuilly de cinci zile, era în stare să meargă prin casă cu destulă sprinteneală, sprijinită în cârjele ei, șontâc-șontâc, și făcea planuri pentru *le réveillon*, masa de Crăciun.

— Mama e mai bine cu piciorul, am zis.

— Atunci... De ce nu veniți? *mademoiselle Mirabeau* voia să știe motivul.

M-am uitat la ea.

— Am făcut o greșeală cât capul meu de mare, am spus și mi-am dus mâna la piept. Și-acum... Ce pot să-ți zic... Cred că m-am ales c-o inimă frântă. Am încercat să zâmbesc, dar cred că vorbele mele nu sunaseră deloc ca o glumă bună.

— Ah! a zis *mademoiselle* Mirabeau. Am simțit cum valul călduț de compasiune pe care-l emana se împrășteie prin cameră. Apoi a spus ceva care mi-a rămas în minte mult timp după ce a închis încet ușa în urma ei: Când îți dai seama c-ai greșit, trebuie să repari lucrurile cât mai repede cu putință.

Nu se-ntâmpla prea des ca editorul însuși să-și facă apariția în biroul angajaților, iar atunci când o făcea, era cu siguranță vorba de ceva extrem de important. La o oră după vizita lui Florence Mirabeau, Jean-Paul Monsignac mi-a deschis ușa și s-a prăbușit zgomotos în scaunul din fața biroului meu.

Mi-a aruncat o privire sfredelitoare, cu ochii lui albaștri, după care a spus:

— Ce-nseamnă asta, André...? Tocmai ce-am auzit că nu vii la petrecerea de Crăciun de diseară. Așa este?

M-am foit neliniștit pe scaun.

— Păi. Da, am zis.

— Aș putea să știu de ce? Pentru Monsignac, petrecerea de Crăciun de la Lipp era sfântă și avea pretenția să-i vadă acolo pe toți membrii micii lui turme.

— Cum să vă explic, eu... Ca să fiu sincer, pur și simplu n-am chef, am spus.

— Dragul meu André, să știi că nu sunt prost. Adică, oricine are ochi să vadă și-ar da seama că nu ești în apele tale. Ai lipsit de la consiliul redacțional, ai sunat la ora 11 să spui că nu vii la serviciu, fără să dai vreun motiv anume, iar a doua zi ai apărut la birou arătând ca o fantomă și de-abia dacă mai ieși din bârlogul tău. Ce-i cu tine? Nu semeni cu André pe care-l cunosc eu. Monsignac s-a uitat la mine gânditor.

Am ridicat din umeri și am tăcut. Oricum, ce era să-i

spun? Dacă i-aș fi mărturisit întregul adevăr lui Monsignac, asta ar fi fost următoarea mea problemă.

— Mie poți să-mi spui orice, André, sper că știi asta.

Am zâmbit încordat.

— Sunteți foarte amabil, *monsieur* Monsignac, dar mi-e teamă că sunteți exact persoana căreia nu-i pot spune ce mă roade.

S-a lăsat pe spate uimit, a pus picior peste picior și și-a apucat cu ambele mâini glezna acoperită de o șosetă bleumarin.

— Acum chiar că m-ai făcut curios. De ce nu poți să-mi spui? Ce prostie!

M-am uitat pe fereastră la locul în care turla Bisericii St Germain străpungea cerul trandafiriu.

— Dacă v-aș spune, probabil că mi-aș pierde slujba, am spus posomorât.

Monsignac a izbucnit în râs.

— Dar André, dragul meu, ce-ai făcut de-i atât de grav? Ai furat din argintărie? Ai pipăit vreo colegă? Ai deturnat niște fonduri? a zis legănându-se înainte și-napoi în scaun.

Apoi m-am gândit la ceea ce-mi spusese *mademoiselle* Mirabeau și m-am hotărât să-mi ușurez conștiința.

— E ceva legat de Robert Miller. N-am fost în totalitate sincer cu dumneavoastră în privința lui, *monsieur* Monsignac.

S-a aplecat în față și a devenit foarte atent.

— Serios? a întrebat. Ce-i cu Miller? Sunt probleme cu englezul ăsta? Spune!

Am înghițit în sec. Nu era ușor să-i spun adevărul.

— Lectura a fost nemaipomenită. *Mon Dieu*, am râs cu lacrimi, a dat înainte Monsignac. Care-i treaba cu tipul ăsta? A declarat că foarte curând o să ne trimită noul lui roman.

Am oftat încet și mi-am pus palmele peste față.

— Ce-ai pățit? a întrebat alarmat Monsignac. Haide, André, nu deveni melodramatic, spune-mi ce s-a

întâmpilat. Cu siguranță Miller va continua să scrie pentru noi. Sau au apărut probleme între voi? V-ați certat cumva?

Am negat din cap, aproape imperceptibil.

— S-a lăsat convins de altcineva?

Am tras adânc aer în piept și l-am privit pe Monsignac în ochi.

— Promiteți că nu vă înfuriați și că nu țipați?

— Da, da... *Spune-mi* odată!

— Robert Miller nu va mai scrie un nou roman, am spus și am făcut o scurtă pauză. Pentru simplul motiv că Robert Miller nu există în realitate.

Monsignac m-a privit uluit.

— Acum chiar c-ai luat-o razna, André. Ce-i cu tine, ai febră? Ți-ai pierdut memoria? Robert Miller a fost în Paris, nu-ți mai amintești?

Am înclinat din cap.

— Tocmai asta e. Bărbatul pe care l-ați văzut la lectura public nu era Robert Miller. Era un dentist care s-a dat drept Robert Miller ca să ne facă nouă un serviciu.

— *Nouă?*

— Ei bine, da, mie și lui Adam Goldberg. Dentistul e frate-său. Îl cheamă Sam Goldberg și nu trăiește singur într-o casă modestă, împreună cu câinele lui, ci stă împreună cu soția și copiii, în Devonshire. Știe despre cărți cam tot ce știu și eu despre implanturile dentare din aliaje de aur. Totul a fost o înscenare, înțelegeți? Ca să nu iasă la iveală întreaga poveste.

— Dar... Ochii albaștri ai lui Monsignac au clipit neliniștiți. Atunci cine-a scris cartea?

— Eu am scris-o, am spus.

În momentul acela Jean-Paul Monsignac a început să țipe, în ciuda promisiunii.

Partea proastă e că *monsieur* Monsignac devine o forță a naturii când se enervează.

— Așa ceva e scandalos! M-ai mințit, André! Eu am avut încredere în tine și-aș fi băgat și mâna-n foc pentru

onestitatea ta. M-ai îmbrobodit, și asta n-o să rămână fără consecințe. Ești concediat! a urlat și-a sărit furios de pe scaun.

Partea bună e că *monsieur* Monsignac se calmează la fel de repede cum se înfurie și că are un simț al umorului foarte dezvoltat.

— Incredibil! a zis după zece minute în care eu deja mă vedeam redactorul șomer pe care toată lumea editorială îl arăta cu degetul. Incredibil ce lovitură de teatru ați dat voi doi aici. Ați dus de nas toată presa. Trebuie să ai mult tupeu ca să scapi neprins dintr-o situație ca asta. A clătinat din cap și, dintr-odată, a început să râdă. Trebuie să recunosc c-am fost ușor surprins când Miller a declarat în cadrul lecturii că protagonistul următorului său roman va fi un *dentist*. De ce nu mi-ai spus de la bun început că tu ești în spatele tărășeniei ăsteia, André? Doamne, habar n-aveam că ești în stare să scrii atât de bine. Tu *chiar* scrii bine, a repetat și și-a trecut mâinile prin părul care începuse să-i încărunțească.

— A fost un fel de idee spontană, pur și simplu. Vă doreați un Stephen Clarke, v-aduceți aminte? La vremea respectivă niciun englez nu scria cu umor despre Paris. Chiar nu intenționam să vă înșelăm sau să cauzăm vreun neajuns editurii. Doar știți că avansul plătit pentru roman a fost unul extrem de modest – și ni l-am recuperat de mult.

Monsignac a încuviințat din cap.

— Nimeni de-aici nu bănuia că acea carte va vinde atât de bine încât lumea să devină interesată de autorul ei, am continuat.

— *Bon*, a spus Monsignac, care în tot timpul ăsta se plimbase în lungul și-n latul biroului meu, și s-a așezat pe scaun. Pe-asta am lămurit-o. Să vorbim acum ca de la bărbat la bărbat. Și-a încrucișat brațele la piept și m-a privit cu asprime. Îmi retrag cuvintele legate de concediere, André. Iar pedeapsa pe care-o primești e să vii diseară cu noi la Brasserie Lipp, ai înțeles?!

Am dat din cap ușurat.

— Acum aş vrea să-mi explici ce-are a face toată combinația asta cu inima ta frântă. *Mademoiselle* Mirabeau e foarte îngrijorată. Cât despre mine, eu simt că ne apropiem de miezul problemei.

S-a lăsat confortabil pe spate în scaunul său, și-a aprins o țigară de foi și a așteptat.

Povestea s-a dovedit a fi lungă. Când am terminat de vorbit, pe străzi se aprindeau primele lumini.

— Habar n-am ce să fac, *monsieur* Monsignac, am încheiat într-o notă tristă. În sfârșit, am găsit femeia pe care-am căutat-o dintotdeauna și acum ea mă *urăște!* Și de i-aș dovedi că în realitate nu există un scriitor pe nume Miller, nu cred c-ar mai servi la nimic. E cumplit de supărată pe mine... I-am rănit îngrozitor sentimentele... N-o să mă ierte pentru asta... Niciodată.

— Ia stai așa! m-a întrerupt *monsieur* Monsignac. Ce tot spui acolo, André? La cum au decurs evenimentele până aici, încă nu e nimic pierdut. Ai încredere într-un om care are ceva mai multă experiență de viață decât tine. A scuturat scrumul țigării de foi și și-a legănat piciorul. Știi, André, sunt trei propoziții care m-au ajutat să depășesc clipele dificile: *Je ne vois pas la raison, Je ne regrette rien*, și nu în cele din urmă, *Je m'en fous!* A zâmbit. Însă mă tem că ție nici Voltaire, nici Edith Piaf nu-ți vor fi de folos, ce să mai vorbim de *canaille*. În cazul tău, prietene, un singur lucru ar ajuta: adevărul și numai adevărul. S-a ridicat și a venit lângă biroul meu. Ascultă-mi sfatul și așterne pe hârtie întreaga poveste, exact cum s-a întâmplat, din prima clipă în care ai privit dincolo de fereastra aceluia restaurant și până la conversația noastră de-acum. Apoi trimite-i manuscrisul lui Aurélie, subliniind că scriitorul ei preferat a scris un nou roman și că e foarte important pentru el ca prima persoană care-l citește să fie ea. M-a bătut ușor pe umăr. E o poveste incredibilă, André. E pur și simplu minunată! Pune-te pe scris – începe mâine dimineață, sau mai bine, chiar

diseară! Scrie pentru viața ta, prietene. Câștigă-i inima prin scris femeii pe care-ai cucerit-o deja cu primul tău roman. S-a îndreptat spre ușă și s-a mai întors o dată în mers. Și nu contează care va fi deznodământul, mi-a făcut el cu ochiul, scoatem noi o carte de Robert Miller din asta!

„Sunt scriitori care stau aplecați zile întregi asupra frazei cu care să-și deschidă romanul. Dacă prima frază e izbutită, atunci totul curge de la sine, zic ei. Cred că în prezent au început să se facă studii legate de incipiturile romanelor pentru că prima frază, începutul cărții, este ca acea primă privire pe care o schimbă doi oameni care nu se cunosc. Și sunt scriitori care spun că nu pot începe un roman fără să știe fraza cu care se va încheia. De exemplu, se zice că John Irving își schița cărțile în minte de la ultimul capitol spre primul și numai după aceea se apuca de scris. Eu, pe de altă parte, scriu povestea asta fără să-i cunosc finalul, de fapt, fără să i-l pot influența nici măcar un pic.

Adevărul e că această poveste n-are încă un deznodământ, pentru că ultima frază trebuie scrisă de-o femeie, cea pe care-am văzut-o într-o seară de primăvară, cam în urmă cu un an și jumătate, prin fereastra unui mic restaurant cu fețe de masă în carouri roșu cu alb, situat pe Rue Princesse, în Paris. E femeia pe care-o iubesc.

Zâmbea din spatele ferestrei, iar surâsul ei m-a fermecat peste măsură, atât de mult încât l-am furat. L-am împrumutat. L-am purtat cu mine peste tot. Nu știu dacă e posibil așa ceva – să te îndrăgostești de-un surâs, vreau să zic. Oricum, surâsul acela m-a inspirat să scriu o poveste, o poveste în care totul e plăsmuit, până și autorul.

Apoi s-a întâmplat ceva incredibil. La un an după asta, într-o zi foarte mohorâtă de noiembrie, femeia cu zâmbetul acela frumos stătea în fața mea, ca picată din ceruri. Și lucrul cel mai minunat – și în același timp tragic – legat de întâlnirea aia a fost că mi-a cerut ceva ce nu-i puteam da. Nu avea decât o singură dorință, care o obseda. Era ca o prințesă dintr-un basm, obsedată de ușa

interzisă. Și tocmai dorința aia era imposibil de îndeplinit. Sau nu? Multe s-au mai întâmplat de-atunci și până acum – lucruri frumoase și lucruri groaznice – și vreau să le aștern pe toate pe hârtie. După toate minciunile, voi scrie adevărul adevărat.

Aceasta e relatarea celor ce s-au întâmplat cu adevărat și o scriu ca un soldat gata să se-avânte în luptă, ca un invalid care nu știe dacă va mai vedea zorii a doua zi, ca un îndrăgostit care-și pune inima în întregime în mâinile delicate ale unei femei, cu speranța nesăbuită că ea-l va asculta.”

Trecuseră trei zile de la conversația avută cu Monsignac. Îmi luase trei zile să pun pe hârtie acele prime propoziții, apoi dintr-odată, totul s-a precipitat.

În decursul următoarelor săptămâni am scris ca mânat de o forță divină. Scriam pentru a-mi salva viața, după cum bine afirmase șeful meu. Am scris despre barul în care se născuse o idee genială, despre musafira din anticamera editurii, despre scrisoarea adresată scriitorului englez și ajunsă în căsuța mea poștală, o scrisoare pe care eu am desfăcut-o arzând de nerăbdare, și despre tot ce se întâmplase în acele săptămâni palpitate, extraordinare.

Cum a venit Crăciunul, așa s-a și dus. Mi-am luat laptopul și însemnările la *maman*, în Neuilly, unde mi-am petrecut vacanța, și în Ajun, în timp ce stăteam împreună cu toată familia în jurul mesei mari din salon, *maman* a avut pentru prima oară dreptate când a spus c-am slăbit și că nu mănânc suficient.

Mă-ntreb dacă am pus ceva în gură săptămânile alea. Probabil că da, dar nu-mi aduc aminte. Dragul de Monsignac mi-a dat liber până la sfârșitul lui ianuarie – le-a spus colegilor că am o sarcină specială de îndeplinit –, astfel că m-am trezit dimineata, mi-am pus pe mine niște haine vechi și m-am împleticit până la masa de scris cu cafeaua și țigările după mine.

N-am răspuns la telefon, n-am răspuns la ușă când a

sunat soneria, nu m-am uitat deloc la televizor, ziarele s-au strâns necitite unul peste altul pe măsuța de cafea, doar în unele zile am ieșit la plimbare prin *quartier*, să iau o gură de aer proaspăt și să-mi cumpăr lucrurile care-mi erau absolut necesare.

Eram rupt de realitate, dacă s-ar fi întâmplat o catastrofă, pentru mine ar fi trecut neobservată. În săptămânile alea n-am știut de nimeni și de nimic. Nu știam decât că trebuie să scriu.

Când mă așezam în fața oglinzii de la baie, surprindeam imaginea fugitivă a unui bărbat palid la față, cu părul răvășit și cu cearcăne sub ochi.

Nu mă interesa.

Câteodată mă plimbam în susul și-n josul camerei ca să-mi dezmoțesc mâinile și picioarele și, când nu puteam continua și firul narativ se poticnea, puneam în hi-fi CD-ul *French Café*. Începea cu *Fibre de verre* și se termina cu *Ma fée clochette*. Toate acele săptămâni n-am ascultat altceva decât CD-ul ăla – de ce pe ăla și nu pe altul, n-aș putea spune.

Făcusem o fixație pentru el, ca un autist care numără toate obiectele ce-i ies în cale. Era ritualul meu – încă de la primele acorduri, mă cuprindea liniștea sufletească, și după a doua sau a treia piesă intram iarăși în poveste, iar muzica devenea un fel de acompaniament de fundal care-mi lăsa gândurile să se ridice-n zbor deasupra întinselor mări, ca un pescăruș alb.

Din când în când, pescărușul plana mai aproape de luciul apei, și atunci ascultam *La mer opale* a lui Coralie Clément și-mi apăreau în față ochii verzi ai lui Aurélie Bredin. Sau ascultam *Un jour comme un autre* cântată de Brigitte Bardot, care mă făcea să mă gândesc cum fusese Aurélie părăsită de Claude.

De fiecare dată când începea *La fée clochette* știam că s-a mai scurs o oră și sufletul mi se îngreuna – și mi se înmuia în același timp – de amintirea acelei seri magice din *Le Temps des Cerises*.

Noaptea stingeam la un moment dat lampa de birou și mă duceam la culcare. Destul de des se întâmpla să mă ridic iarăși din pat pentru că aveam impresia că mi-a venit o idee fantastică – a doua zi dimineața se dovedea că ideea nu era chiar așa de fantastică, până la urmă.

Zilele se prefăceau în ore și începeau să se confunde fără intermitențe într-o mare albastră, în care fiecare val era aidoma celorlalte și unde privirea ți-e îndreptată spre linia subțire a orizontului, spre locul în care călătorul crede că zărește *terra firma*.

Nu cred că există carte care să fi fost scrisă mai repede decât a mea. Eram mânat de dorința de a o recâștiga pe Aurélie și tânjeam după ziua în care aveam să-i așez manuscrisul la picioare.

Am terminat-o de scris înainte de ultimele zile ale lui ianuarie.

În seara în care am lăsat manuscrisul la ușa lui Aurélie Bredin a început să ningă. Ninge atât de rar în Paris, încât majoritatea oamenilor sunt peste măsură de încântați de zăpadă.

Am rătăcit pe străzi ca un prizonier eliberat condiționat, am admirat vitrinele puternic luminate ale magazinelor, am inspirat mirosul ademenitor al clătitelor proaspăt făcute ce venea dinspre toneta din spatele Bisericii Saint-Germain, dar până la urmă m-am hotărât să-mi iau o gofră, pe care-am uns-o cu un strat gros de cremă de castane.

Fulgii de zăpadă cădeau domol, ca niște punctulețe albe în întuneric, iar eu mă gândeam la manuscrisul împachetat în hârtie de ambalaj, pe care Aurélie avea să-l găsească la ușă în seara aceea.

Când l-am terminat însuma două sute optzeci de pagini și îmi storsesem îndelung creierii pentru a alege un titlu poveștii, romanului cu care speram s-o recâștig pentru totdeauna pe fata cu ochi verzi.

Am pus pe hârtie multe titluri sentimentale, romantice, chiar kitsch, dar le-am șters de pe listă. Apoi am intitulat

cartea, simplu și subtil, *Sfârșitul poveștii*.

Nu contează cum începe o poveste, nu contează câte drumuri întortocheate și câte meandre are, până la urmă finalul este cel important.

Meseria mea presupune lectura multor cărți și manuscrise și trebuie să recunosc că m-au fascinat dintotdeauna romanele cu final deschis, chiar și cele cu sfârșit tragic. Ei bine, cărțile de genul ăsta te pun pe gânduri câtăva vreme, în timp ce pe cele cu final fericit le dai uitării destul de repede.

Însă trebuie să existe diferențe între ficțiune și realitate, și mărturisesc că în momentul în care am așezat pachetul maro pe caldarâmul rece de piatră din fața ușii lui Aurélie am abandonat pretențiile intelectuale de orice fel. Am spus o rugăciune scurtă către Cel de Sus, cerându-i un sfârșit *fericit*.

Împreună cu manuscrisul i-am lăsat o scrisoare deschisă, în care am scris:

„Dragă Aurélie,

Știu că m-ai alungat din viața ta și nu vrei să mai ai de-a face cu mine pe viitor și îți respect dorința.

Ți-am lăsat astăzi la ușă noua carte scrisă de autorul tău preferat.

Este un manuscris foarte proaspăt, nerevizuit, și încă nu are un sfârșit în adevăratul sens al cuvântului, dar știu că-ți va trezi interesul, pentru că în el vei găsi toate răspunsurile la întrebările pe care le ai despre primul roman al lui Robert Miller. Sper că va compensa măcar o parte din lucrurile pe care le-am făcut.

Îmi este dor de tine,
André”

Am dormit neîntors în noaptea aia și pentru prima dată am dormit bine. M-am trezit cu sentimentul că făcusem tot ce-mi stătuse în putință. Acum nu trebuia decât să aștept.

Am împachetat o copie a romanului pentru a i-o duce lui *monsieur* Monsignac, după care am pornit spre editură, după mai bine de cinci săptămâni de absență. Încă ninge, omătul acoperea acoperișurile caselor, iar zgomotele orașului erau înăbușite. Mașinile de pe bulevarde nu circulau la fel de repede ca de obicei și chiar și pietonii își încetiniseră puțin pașii. Îmi părea că întreaga lume își ține respirația și până și eu eram copleșit de un calm infinit. Sufletul îmi era la fel de pur ca în prima zi a Facerii.

La birou am avut parte de o primire neobișnuită. *Madame* Petit nu numai că mi-a adus corespondența (erau munți întregi), dar mi-a adus și cafeaua. O *mademoiselle* Mirabeau rumenă în obraji a băgat capul pe ușă și mi-a urat un an nou fericit (am sesizat inelul care-i strălucea pe deget). Michelle Auteuil m-a salutat ca pe un rege când ne-am intersectat în anticameră, ba mai mult, a binevoit să-mi adreseze un *Ça va, André?* Gabrielle Mercier a oftat ușurată, și mi-a zis că se bucură că m-am întors, pentru că șeful o exasperase. Iar Jean-Paul Monsignac a închis ușa după noi când am intrat în biroul meu și mi-a spus că arăt ca un scriitor care tocmai și-a terminat de scris cartea.

— Și cum arată unul dintr-ăștia? am întrebat.

— Complet epuizat, însă cu o licărire foarte specială în ochi, a spus Monsignac. Apoi mi-a aruncat o privire iscoditoare. Și? a întrebat.

I-am întins copia manuscrisului.

— Habar n-am dacă-i bun de ceva, am spus. Dar e impregnat cu sângele inimii mele.

Monsignac a zâmbit.

— Sângele inimii îl face să fie bun. Îți țin pumnii, prietene.

— Of, of, of, am spus. De-abia aseară l-am terminat, deci n-o să se-ntâmples nimic atât de repede... Asta în cazul fericit în care-o să nască o reacție.

— S-ar putea să te înșeli în legătură cu asta, André, a

zis Monsignac. Oricum, de-abia aștept să-l citesc.

După-amiaza s-a scurs alene. Mi-am citit corespondența, am răspuns la e-mailuri. M-am uitat pe fereastră la fulgii care cădeau încă din cer. Apoi am închis ochii, m-am gândit la Aurélie și am sperat că gândurile mele își vor atinge scopul, chiar dacă-mi țineam ochii închiși.

Era patru și jumătate și afară se lăsase deja întunericul când a sunat telefonul și Jean-Paul Monsignac m-a chemat la el în birou.

Când am intrat, el stătea la fereastră, cu privirea ațintită spre stradă. Manuscrisul meu era pe birou.

Monsignac s-a întors spre mine.

— A, tu erai, André. Intră, intră, a spus și s-a legănat pe picioare înainte și înapoi, după cum îi era obiceiul. A arătat cu mâna înspre manuscris. Ce-ai scris tu acolo... Mi-a aruncat o căutătură aspră, iar eu am strâns din buze neliniștit. Din nefericire, are valoare. Să nu care cumva să-i vină agentului tău ideea să meargă la alte edituri și să organizeze licitație, că imediat îți faci bagajele, ai înțeles?

— *C'est bien compris*, am răspuns eu zâmbind. Mă bucur foarte mult, *monsieur Monsignac*.

S-a întors iarăși cu fața la geam.

— Pun pariu că o să te bucuri și mai mult de cine-a venit pe la noi, a spus și a arătat cu degetul pe stradă.

M-am uitat întrebător la el. Pentru o clipă, am crezut că e vorba de zăpadă, de fulgii care încă dansau dincolo de fereastră, apoi inima a început să-mi bată tot mai tare, și-aș fi fost în stare să-l iau în brațe pe bătrânul Monsignac.

Afară, pe stradă, pe trotuarul opus față de clădirea unde-și avea birourile Éditions Opale, am zărit o femeie plimbându-se încolo și-ncoace. Era îmbrăcată într-un palton roșu și se tot uita la ușa de la intrarea în editură, ca și cum ar fi așteptat pe cineva.

Nici n-am mai stat să-mi pun haina pe mine, am

zbughit-o jos pe scări, am deschis ușa grea de la intrare și am traversat strada în fugă.

Și iată-mă ajuns în fața ei, gâfâind atât de tare încât pentru o clipă am crezut că mi-am pierdut suflul.

— Ai venit, am spus încet, apoi am repetat cuvintele cu glas răgușit. Eram nespus de fericit s-o văd. Aurélie. Am spus și am privit-o întrebător.

Fulgii de zăpadă cădeau peste ea și i se prindeau în păr ca niște flori micuțe și albe de migdal.

A zâmbit și m-am întins să-i iau mâna într-a mea, mâna ei acoperită de-o mănășă din lână viu colorată. Dintr-odată, mi-am simțit inima ușoară.

— Știi ce? A doua carte a lui Robert Miller îmi place chiar mai mult decât prima, a zis, și ochii ei verzi au scânteiat.

Am râs ușor și am luat-o în brațe.

— Asta o să fie ultima propoziție a cărții? am întrebat-o.

Aurélie a clătinat încet din cap.

— Nu, nu cred, a spus.

Preț de o clipă, m-a privit atât de serioasă încât m-am uitat tulburat în ochii ei pentru a găsi răspunsul.

— Te iubesc, nerodule ce ești! a zis.

Apoi m-a înlănțuit cu brațele și totul s-a topit în haina moale din lână, de culoare roșu-aprins, și într-un singur sărut care parcă nu se mai sfârșea.

Bineînțeles, propoziția era cam trivială pentru a apărea într-un roman. Însă acolo, în viața reală, pe străduța aceea ninsă dintr-un oraș minunat, căruia i se mai spune și „orașul iubirii”, m-a făcut cel mai fericit bărbat din Paris.

Postfață

Când termini de scris un roman, simți o ușurare că ai ajuns la sfârșit (mulțumesc că m-ai ascultat, Jean!). Și asta te întristează deopotrivă. Pentru că a scrie ultimele fraze ale unui roman înseamnă și a-ți lua rămas-bun de la personajele care ți-au ținut atâta vreme tovărășie. Chiar dacă-s inventate (mai mult sau mai puțin), aceste personaje sunt totuși foarte dragi sufletului scriitorului.

Așadar, urmăresc cu privirea cum își văd liniștiți de drum Aurélie și André, care s-au găsit unul pe celălalt, în ciuda miilor de încercări și de necazuri, devin ușor sentimental și le urez amândurora să fie fericiți.

Multe lucruri din cartea mea sunt inventate, însă unele sunt reale. Cafenelele, barurile, restaurantele și magazinele chiar există în realitate, *menu d'amour* merită întotdeauna încercat – din acest motiv am inclus rețeta acestuia, precum și rețeta pentru *curry d'agneau* așa cum se servește la Coupole (veți găsi atât rețeta originală, cât și rețeta după care-l gătește Aurélie Bredin).

Însă cititorul va căuta în zadar pe Rue Princesse un restaurant numit Le Temps des Cerises. În ciuda faptului că, în procesul de creație, am avut în minte un anume restaurant cu fețe de masă în carouri, roșu cu alb, e mai bine ca acesta să rămână de domeniul imaginației. Este un loc în care dorințele se împlinesc și în care orice e posibil.

Surâsul femeilor este un dar din Ceruri, este începutul oricărei povești de dragoste, și dacă ar fi să-mi doresc ceva, ar fi ca iubita mea prietenă U. să poarte haina de iarnă cea nouă mulți ani de-acum înainte și această carte să se termine pentru cititorii care m-au suportat până aici, fie ei bărbați sau femei, așa cum a început: cu un zâmbet.

***Menu d'amour* – rețeta lui Aurélie**

(pentru două persoane)

Fetică cu avocado, ciuperci și nuci de macadamia în vinegretă de cartofi

Ingrediente:

- 100 g frunze de fetică
- 1 avocado
- 100 g ciuperci mici
- 1 ceapă roșie
- 1 cartof mare, făinos
- 10 nuci de macadamia
- 50 g fâșii de bacon
- 2-3 lingurițe de oțet de mere
- 100 ml supă de legume
- 1 lingură de miere
- 3 lingurițe de ulei de măsline
- 1 bucățiță de unt
- sare
- piper

Fetica se curăță și se spală, apoi se scurge de apă. Ciupercile se spală, se curăță și se taie rondele. Avocado se curăță de coajă și se taie feliuțe. Se pune untul într-o tigaie și se rumenesc nucile de macadamia până devin aurii. Ceapa se taie în jumătăți, apoi în felii subțiri. Cartoful se fierbe, apoi se pune în supa de legume și se pasează cu furculița, după care totul se bate cu telul până devine cremă. Frunzele de fetică se aranjează pe un platou împreună cu ciupercile, feliile de avocado, ceapa și nucile. Peste acestea se presară fâșiile de bacon, apoi se toarnă sosul calduț. Se servește imediat.

Ostropel de miel cu semințe de rodie și cartofi gratinați

Ingrediente:

- 500 g pulpă dezosată de miel
- 2 morcovi
- 2 tije de țelină

- 1 ceapă roșie
- 250 g roșii
- 1 vânată mare
- 2 rodii
- 2 căței de usturoi
- 3 linguri de unt
- 1 legătură de cimbru proaspăt
- 1 lingură de făină
- 1 cană de vin alb, sec
- 0,5 kg cartofi mici (roșii)
- 2 ouă
- 1 ceașcă de smântână

Se îndepărtează orice urmă de grăsime de pe carnea de miel și se taie cubulețe. Morcovii se curăță de coajă. Se spală și se curăță țelina. Vânată se spală și se taie în întregime cubulețe. Se curăță ceapa și usturoiul și se taie mărunt. Rodiile se taie în două, se scot semințele și se pun deoparte. Roșiile se opăresc puțin în apă fierbinte, apoi se pun în apă rece și se decojesc. Li se scot semințele, apoi se taie cubulețe.

Legumele se înăbușă în unt într-o tigaie (cu excepția roșiilor și a semințelor de rodie). Se azonează cu sare, piper și frunze de cimbru.

Mielul se rumenește iute în ulei de măsline într-un vas termorezistent, se sarează și se piperează. Se presară cu făină, se amestecă, apoi se toarnă vinul alb. Se adaugă legumele, vasul se acoperă și se dă la cuptor la foc mic (150°C) timp de două ore, adăugând vin, dacă mai e necesar. La sfârșit se adaugă semințele de rodie.

În timp ce se face mielul la cuptor, se spală și se curăță de coajă cartofii, apoi se taie în felii subțiri. Se unge cu unt un vas pentru gratinare, în care se așază în cerc feliuțele de cartof, se adaugă sare și piper. Ouăle se bat împreună cu smântâna, se condimentează după gust și se toarnă peste cartofi. Din loc în loc se pun bucățele de unt. Se dă la cuptor 40 de minute la o temperatură de 180°C.

Gâteau au chocolat și parfé de portocale roșii

Ingrediente:

• 100 g ciocolată amăruie fină, conținut de cacao minimum 70%

- 2 ouă
- 45 g unt (sărat)
- 45 g zahăr brun
- 30 g făină
- 1 pliculeț de zahăr vanilat
- 4 bucăți de ciocolată

Se încălzește ciocolata la bain-marie împreună cu untul, până se topesc. Ouăle se bat spumă tare, apoi se amestecă cu zahărul și zahărul vanilat. Se adaugă ușor făina și ciocolata topită.

Se ung cu unt două vase ramekin⁽²⁷⁾ și se tapetează cu făină. Se umplu două treimi cu compoziția pregătită, se așază câte două bucățele de ciocolată în fiecare vas, apoi se adaugă restul de o treime.

Se coace 8-10 minute în cuptorul preîncălzit, la o temperatură de 220°C.

Gâteaux au chocolat trebuie să fie coapte doar la exterior, iar la mijloc trebuie să fie moi. Se presară cu zahăr pudră și se servesc călduțe, alături de parféul de portocale roșii.

Ingrediente:

- 3 portocale roșii
- 2 gălbenușuri
- 100 g zahăr pudră
- 1 praf de sare
- 2 pliculețe de zahăr vanilinat
- 1 ceașcă cu frișcă

Se bat la mixer gălbenușurile cu zahărul, sarea și trei lingurițe de apă caldă, până se întăresc, apoi se adaugă sucul a două portocale. Frișca se bate tare cu zahărul vanilat și se amestecă ușor în compoziție.

Totul se toarnă într-o formă și se dă la congelator peste noapte. Se decorează cu felii de portocale și se servește alături de *gâteaux au chocolat*.

Poftă bună!

Curry d'agneau – rețeta din 1927 a restaurantului La Coupole

Ingrediente (pentru 6 persoane):

- 3 kg pulpă sau picior de miel
- 100 ml ulei de floarea soarelui
- 3 mere Golden Delicious (Aurélië folosește 5 mere)
- 1 banană (Aurélië folosește 4 banane)
- 3 lingurițe praf de curry (Aurélië recomandă praful de curry indian și vă sfătuiește să gustați pentru a vedea dacă 3 lingurițe sunt suficiente)
 - 1 linguriță boia dulce
 - 30 g fulgi de cocos (și încă o farfurie plină la servire)
 - 3 căței de usturoi tăiați bucăți
 - 250 g ceapă tăiată (Aurélië recomandă dublarea cantității de ceapă, ca mâncarea să fie mai succulentă)
 - 1/2 lingură sare grunjoasă de mare
 - 30 g făină
 - 30 ml supă de miel
 - 250 g roșii
 - 60 g pătrunjel (cu frunză normală, nu creață, preferabil o legătură)
 - 500 g orez basmati
 - 60 g unt
 - 1 legătură de ierburi aromatice, chutney^[28] de mango, ienibahar, relish^[29].

Preparare:

Carnea se rumenește ușor timp de aproximativ 5 minute. Se adaugă merele și bananele tăiate bucăți, apoi ceapa tăiată și usturoiul. Se lasă pe foc încă cinci minute, apoi se pun praful de curry, boiaua și fulgii de cocos și se

amestecă bine, după care se presară totul cu făină. Se toarnă apă sau supă de miel, cât să acopere. Se adaugă legătura de ierburi aromatice și sarea și se fierbe la foc mic o oră, o oră și jumătate, până ce carnea e aproape pătrunsă. (Se poate face și la cuptor, într-un vas termorezistent, timpul de gătire fiind de 2-3 ore, la temperatură mică – 180°C-. Astfel carnea se frăgezește și nu mai e nevoie să se paseze ingredientele).

Carnea se scoate din lichid, iar sosul se pasează (Nu e necesar să se paseze sosul dacă vă place să simțiți savoarea ingredientelor tăiate bucăți mici).

Se servește cu garnitură de orez, mere sotate în unt, felii de roșii și pătrunjel. Se azonează cu chutney de mango, ienibahar și relish.

- [1] Ciorbă franțuzească de pește.
- [2] Guvern de stânga care a condus Parisul timp de două luni, în primăvara anului 1871, considerat prima preluare a puterii de către clasa muncitoare în timpul Revoluției Industriale.
- [3] Foarte celebru roman de dragoste al autoarei americane Lisa Kleypas, apărut în anul 2010, al cărui titlu se traduce prin „Dragoste după-amiaza”.
- [4] Regina zânelor din piesa lui Shakespeare *Visul unei nopți de vară*.
- [5] *Nebuna din Chaillot*, piesă de teatru scrisă de Jean Giradoux.
- [6] Obelisc înalt de 23 de metri ce marca intrarea în templul din Luxor, oferit cadou Franței de viceregele egiptean Mohamed Ali.
- [7] „O, mă scuzați! Iertați-mă, domnișoară... doamnă!” (fr. în original).
- [8] „Sunteți... însărcinată?” (fr. în original).
- [9] Artist de origine rusă, stabilit la Paris, care s-a bucurat de mare succes în secolul XX.
- [10] Stațiune de schi din Alpii elvețieni.
- [11] „Ah, ce foame-mi e!” (fr. în original).
- [12] Salată cu brânză de capră (fr. în original).
- [13] Vită înăbușită în vin roșu (fr. în original).
- [14] „Înțelegere cordială” (fr. în original).
- [15] Scriitoare americană de romane polițiste, a căror acțiune se petrece în Veneția și în împrejurimile orașului.
- [16] În traducere literară, *Surâsul clownului*.
- [17] O renumită cafenea din zona Saint-Germain-des-Prés.
- [18] Roman foarte celebru al autoarei franceze Muriel Barbery.
- [19] Varză călită cu cartofi.
- [20] Cea mai mare librărie din Paris.
- [21] Prima zi din noiembrie, consacrată morților, încă din Evul Mediu.
- [22] Cuvânt de origine arabă care înseamnă „destin”.
- [23] Platou cu brânzeturi.
- [24] *Copiii paradisului*, 1945, în regia lui Marcel Carné.
- [25] Desert franțuzesc care constă într-o clătită cu unt Suzette, stropită cu un sos din zahăr caramelizat și unt, suc de mandarine sau portocale și lichior de portocale picurat deasupra, servită flambată.
- [26] Vin spumant provenit din altă regiune decât Champagne.
- [27] Vas termorezistent de formă cilindrică, din ceramică, porțelan sau sticlă, folosit mai ales pentru sufleuri, budinci etc.

[28] Amestec de fructe, mirodenii și legume, care formează un fel de sos gros sau pastă, folosit la aseasonarea cărnii și a legumelor.

[29] Sos gătit sau murat, preparat de obicei din legume sau fructe, folosit în general drept condiment. Poate fi de consistență cremoasă sau cu bucățele, dulce sau aromat, iute sau acrișor.